

Aalto S., Categorizing Otherness in the Kings' Sagas, Joensuu 2010.

Abraham W., Najdawniejsze statuty synodalne archidiecezji gnieźnieńskiej oraz statuty z rękopisu Oss. Nr 1627 z uwzględnieniem materiałów zebranych przez śp. B. Ulanowskiego, Kraków 1920, *Studia i Materiały do Historii Ustawodawstwa Synodalnego w Polsce*, t. 6.

Abraham W., Organizacja Kościoła w Polsce do połowy wieku XII, Wodzisław Śląski 2009 (pierwsze wyd. 1890).

Abraham W., Pontifi cale biskupów krakowskich z XII wieku, Kraków 1927, *Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny*, ser. II, t. 41, s. 3-31.

Abram C., The Two "Modes of Religiosity" in Conversion-Era Scandinavia, w: *Conversion and Identity in the Viking Age*, red. I. Garipzanov, Turnhout 2014, s. 21-48.
<https://doi.org/10.1484/M.MISCS-EB.1.102031>

Abulafia A.S., Notions of Jewish Service in Twelfth- and Thirteenth-Century England, w: *Christians and Jews in Angevin England*, red. S. Rees Jones, S.C. Watson, York 2013, s. 204-221.

Abulafia D., The King and the Jews - the Jews in the Ruler's Service, w: *The Jews of Europe in the Middle Ages*, red. C. Cluse, Turnhout 2004, s. 43-54. <https://doi.org/10.1484/M.CELAMA-EB.3.1489>

Abulafia D., "Nam iudei servi regis sunt, et semper fisco regio deputati": The Jews in the Municipal Fuero of Teruel (1176-7), w: *Jews, Muslims, and Christians in and around the Crown of Aragon*, red. H.J. Hames, Leiden 2004, s. 97-123.

Adamczyk D., Czy bez Mahometa nie byłoby Mieszka I i Bolesława I? Arabski system handlowy a ekonomia polityczna społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej w X wieku, "Historia Slavorum Occidentis" 1(8), 2015, s. 19-33. <https://doi.org/10.15804/hso150102>

Adamczyk D., Pieniądz czy strategiczny instrument władzy? Obieg kruszcu w społeczeństwie piastowskim przełomu XI i XII wieku, załamanie w dopływie denarów z Saksonii a ekspansja Bolesława Krzywoustego na Pomorze, "Przegląd Zachodniopomorski" 32, 2017, 2, s. 143-167.
<https://doi.org/10.18276/pz.2017.2-07>

Adamczyk D., Silber und Macht. Fernhandel, Tribute und die piastische Herrschaftsbildung in nordosteuropäischer Perspektive (800-1100), Wiesbaden 2014.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvc2rk9v>

Adamczyk D., Srebro i władza. Trybuty i handel dalekosiężny a kształtowanie się państwa piastowskiego i państw sąsiednich w latach 800-1100, Warszawa 2018.

Adamová K., K otázce královské hodnosti a panovnícké ideologie českého krále Vladislava I., "Právně-historické studie" 24, 1981, s. 5-17.

Adamska A., Arengi w dokumentach Władysława Łokietka. Formy i funkcje, Kraków 1999.

Adamska A., The Formation of Cathedral Libraries on the Edge of Central European Latinitas (Poland, Bohemia and Hungary) in the Earlier Middle Ages (c.950-c.1250), w: *Reyes, monjes y sabios: Estudios internacionales de historia del libro y de la lectura*, red. A.B. Sánchez Prieto, Madrid-Bruxelles 2009-2010, *Annales del Cincuentenario*, t. 4, s. 107-136.

Adamska A., Founding a Monastery over Dinner: The Case of Henryków in Silesia (ca. 1222-1228), w: *Medieval Legal Process: Physical, Spoken and Written Performance in the Middle Ages*, red.

M. Mostert, P. Barnwell, Turnhout 2011, s. 211-232. <https://doi.org/10.1484/M.USML-EB.1.100627>

Adamski J., Gotycka architektura sakralna na Śląsku w latach 1200-1420. Główne kierunki rozwoju, Kraków 2017.

Adamus J., Adopcja, w: SSS, t. 1, Wrocław 1961.

Agamben G., Homo sacer: suwerenna władza i nagie życie, przeł. M. Salwa, Warszawa 2008 (oryg. wł. 1995).

Agamben G., The Open: Man and Animal, Stanford 2004.

Airlie S., True Teachers and Pious Kings: Salzburg, Louis the German, and Christian Order, w: Belief and Culture in the Middle Ages: Studies Presented to Henry Mayr-Harting, red. R. Gameson, H. Leyser, Oxford 2001, s. 89-105.

Alberzoni M.P., Clare of Assisi and the Poor Sisters in the Thirteenth Century, New York 2004.

Alberzoni M.P., Elisabeth von Thüringen, Klara von Assisi und Agnes von Böhmen. Das franziskanische Modell der Nachfolge Christi diesseits und jenseits der Alpen, w: Elisabeth von Thüringen - Eine europäische Heilige, t. 1, red. D. Blume, M. Werner, Petersberg 2007, s. 47-55.

Allirot A.-H., Filles de roy de France., Princesses royales, mémoire de saint Louis et conscience dynastique (de 1270 à la fin du XIVe siècle), Turnhout 2010. <https://doi.org/10.1484/M.CSM-EB.5.106619>

Alm H., Vendels kyrkmålningar av Johannes Ivan 1451-1452, "Fornvännen: Journal of Swedish Antiquarian Research" 1930, s. 376-380.

Althoff G., Compositio. Wiederherstellung verletzter Ehre im Rahmen gütlicher Konfliktbeendigung, w: Verletzte Ehre. Ehrekonflikte in Gesellschaften des Mittelalters und der frühen Neuzeit, red. K. Schreiner, G. Schwerhoff, Köln 1995, s. 63-76.

Althoff G., Genealogische und andere Fiktionen in mittelalterlicher Historiographie, w: idem, Inszenierte Herrschaft. Geschichtsschreibung und politisches Handeln im Mittelalter, Darmstadt 2003, s. 25-51.

Althoff G., Konfliktverhalten und Rechtsbewußtsein. Die Welfen in der Mitte des 12. Jahrhunderts, "Frühmittelalterliche Studien" 26, 1992, s. 331-352. <https://doi.org/10.1515/9783110242249.331>

Althoff G., Die Macht der Rituale. Symbolik und Herrschaft im Mittelalter, Darmstadt 2003.

Althoff G., Namengebung und adliges Selbstverständnis, w: Nomen et Gens. Zur historischen Aussagekraft frühmittelalterlicher Personennamen, red. D. Geuenich, W. Haubrichs, J. Jarnut, Berlin-New York 1997, s. 127-139.

Althoff G., Otto III, przeł. P.G. Jestice, University Park 2003 (oryg. niem. 1996).

Althoff G., Die Ottonen. Königsherrschaft ohne Staat, Stuttgart 2000.

Althoff G., Potęga rytuału. Symbolika władzy w średniowieczu, przeł. A. Gadzała, Warszawa 2011 (oryg. niem. 2003).

Althoff G., Spielregeln der Politik im Mittelalter: Kommunikation in Friede und Fehde, Darmstadt 1996.

Althoff G., Symbolische Kommunikation zwischen Piasten und Ottonen, w: idem, Inszenierte Herrschaft. Geschichtsschreibung und politisches Handeln im Mittelalter, Darmstadt 2003, s. 231-250.

Althoff G., Ch. Witthöft, Les services symboliques entre dignité et contrainte, "Annales, Histoire, Science sociales" 58, 2003, s. 1293-1318. <https://doi.org/10.1017/S0395264900022009>

Amore A., La canonizzazione vescovile, "Antonianum" 52, 1977, s. 231-266.

Androshchuk F., Images of Power. Byzantium and Nordic Coinage c. 995-1035, Kyiv-Paris 2016.

Angenendt A., Heilige und Reliquien. Die Geschichte ihres Kultes vom frühen Christentum bis zur Gegenwart, Münster 1994 (drugie wyd. 1997).

Angenendt A., Holy Corpses and the Cult of Relics, w: Relics, Identity and Memory in Medieval Europe, red. M. Räsänen, G. Hartmann, E.J. Richards, Turnhout 2016, s. 13-28.
<https://doi.org/10.1484/M.ES-EB.5.111380>

Angenendt A., Rex et sacerdos: Zur Genese der Königssalbung, w: Tradition als historische Kraft. Interdisziplinäre Forschungen zur Geschichte des frühen Mittelalters [Festschrift Karl Hauck], Berlin 1982, s. 100-118.

Angenendt A., Taufe und Politik im frühen Mittelalter, "Frühmittelalterliche Studien" 7, 1973, s. 143-168. <https://doi.org/10.1515/fmst-1973-0109>

Angenendt A., Zur Ehre der Altäre erhoben, w: Liturgie im Mittelalter. Ausgewählte Aufsätze zum 70. Geburtstag, red. T. Flammer, D. Meyer, Münster 2004, Ästhetik - Theologie-Liturgik, t. 35, s. 269-293.

Antonín R., The Ideal Ruler in Medieval Bohemia, Leiden-Boston 2017.
<https://doi.org/10.1163/9789004341128>

Antonín R., Karel IV. a odkaz "polské" politiky posledních Přemyslovců, "Český časopis historický" 108, 2010, s. 35-68.

Antonín R., On the Memory and Oblivion of Great Moravia in the Literary Tradition of the Bohemian Middle Ages and in the Modern Historiography, w: The Great Moravian Tradition and Memory of Great Moravia in the Medieval Central and Eastern Europe / Die Grossmährische Tradition und Gedächtnis an Grossmähren im mittelalterlichen Ostmitteleuropa, red. idem, Opava 2014, s. 123-141.

Antonín R., Zahraniční politika krále Václava II v letech 1283-1300, Brno 2009.

Antonín Malaníková M., "Aby se žádné pohlaví necítilo opovrženým, přijal Bůh podobu muže a zrodil se z ženy": zkoumání středověku prizmatem genderu, w: Historická dílna VII. Sborník příspěvků přednesených v roce 2012, Plzeň 2013, s. 123-132.

Antyk, prawda i fałsz w średniowieczu. Materiały Seminariów Mediewistycznych im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej, red. J. Kowalski, T. Ratajczak, Poznań 2011.

Appelt H., Die Anfänge des päpstlichen Schutzes, MIÖG 62, 1954, s. 101-111.
<https://doi.org/10.7767/miog.1954.62.jg.101>

Appelt H., Böhmisches Königswürde und staufisches Kaisertum, w: *Aus Reichsgeschichte und Nordischer Geschichte*, red. H. Fuhrmann, Stuttgart 1972, s. 161-181.

Ármann Jakobsson, *A Sense of Belonging. Morkinskinna and Icelandic Identity ca. 1220*, Odense 2014.

Arnold B., *Princes and Territories in Medieval Germany*, Cambridge 1991.

<https://doi.org/10.1017/CBO9780511583674>

Arnold D., *Johannes VIII. Päpstliche Herrschaft in den karolingischen. Teilreichen am Ende des 9. Jahrhunderts*, Frankfurt am Main 2005.

Ásdis Egilsdóttir, *The Beginnings of Local Hagiography in Iceland: The Lives of Bishops Þorlákr and Jón*, w: *The Laws of King Roger II (ca. 1140s)*, przeł. G.A. Loud, w: *Medieval Italy. Texts in Translation*, wyd. F. Andrews, K.L. Jansen, J.H. Drell, Philadelphia 2010, s. 121-134.

Ásdis Egilsdóttir, *Constructing Space, Cult, and Identity: Saintly Bishops in Medieval Iceland*, w: *Espace sacré, mémoire sacrée. Le culte des évêques dans leurs villes (IVe-XXe siècle). Actes du colloque de Tours, 10-12 juin 2010*, red. C. Bousquet-Labouérie, Y. Maurey, Turnhout 2015, s. 315-321. <https://doi.org/10.1484/M.HAG-EB.5.103685>

Assman E., *Friedrich Barbarossas Kinder*, "Deutsches Archiv" 33, 1977, s. 435-472.

Auge O., *Handlungsspielräume fürstlicher Politik im Mittelalter. Der südliche Ostseeraum von der Mitte des 12. Jahrhunderts bis in die frühe Reformationszeit*, Ostfildern 2009, *Mittelalter-Forschungen*, t. 28.

Aurast A., *Obcy sąsiedzi. Obcy pod względem wyznaniowym i etnicznym w Kronice Anonima zwanego Gallem*, "Biuletyn Polskiej Misji Historycznej" 5, 2009, s. 65-91.

Autorität und Akzeptanz. Das Reich im Europa des 13. Jahrhunderts, red. H. Seibert, W. Bomm, V. Türk, Ostfildern 2013.

Avila R., *Elements for the Design of a Eucharist (A Reinterpretive Essay)*, w: *An Eerdmans Reader in Contemporary Political Theology*, red. W.T. Cavanaugh, J.W. Bailey, C. Hovey, Grand Rapids 2011 (pierwodruk w: *Worship and Politics*, przeł. A. Neely, Maryknoll 1981 [oryg. hiszp. 1977], s. 73-107).

Bachrach B.S., *Early Medieval Jewish Policy in Western Europe*, Minneapolis 1977.

Bachrach D.S., "Inquisitio" as a Tool of Royal Governance under the Carolingian and Ottonian Kings, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Germanistische Abteilung" 133, 2016, 1, s. 1-80. <https://doi.org/10.7767/zrgga-2016-0103>

Bagge S., *Warrior, King, and Saint. The Medieval Histories about St. Óláfr Haraldsson*, "Journal of English and Germanic Philology" 109, 2010, 3, s. 281-321. <https://doi.org/10.1353/egp.0.0147>

Bagi D., *Der angebliche Böhmenfeldzug von Ladislaus I. dem Heiligen im Kapitel 140 der Ungarischen Chronikkomposition des 14. Jahrhunderts*, "Specimina Nova I, Sectio Mediaevalis" 8, 2015, s. 35-44.

Bagi D., *Genealogische Fälschungen und Fiktionen als Legitimierungsmittel in narrativen Quellen des östlichen Europas im 11.-13. Jahrhundert*, "The Medieval Chronicle" 8, 2013, s. 75-92. https://doi.org/10.1163/9789401209885_004

- Bagi D., Królowie węgierscy w "Kronice" Galla Anonima, Kraków 2008 (oryg. węg. 2005).
- Bagi D., Papieskie przysłanie korony dla św. Stefana w Legendzie św. Stefana pióra biskupa Hartwika, w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2001, *Colloquia Mediaevalia Gnesnensia*, t. 2, s. 175-186.
- Bagi D., Problematik der ältesten Schichten der ungarischen Chronikkomposition des 14. Jahrhunderts im Lichte der ungarischen Geschichtsforschung der letzten Jahrzehnte - einige ausgewählte Problemstellen, "Quaestiones mediaevali aevi novae" 12, 2007, s. 105-127.
- Bak J.M., Hagiography and Chronicles, w: Promoting the Saints. Cults and Their Contexts from Late Antiquity until the Early Modern Period. Essays in Honor of Gábor Klaniczay for his 60th Birthday, red. O. Gecser et al., Budapest-New York 2011, *CEU Mediaevalia*, t. 12, s. 51-58.
- Bak J.M., Königtum und Stände in Ungarn im 14.-16. Jahrhundert, Wiesbaden 1973.
- Bak J.M., Signs of Conversion in Central European Laws, w: Christianizing Peoples and Converting Individuals, red. G. Armstrong, I.W. Wood, Turnhout 2000, *International Medieval Research*, t. 7, s. 115-124. <https://doi.org/10.1484/M.IMR-EB.3.3456>
- Bak J.M., E. Fügedi, Foreign Knights and Clerks in Early Medieval Hungary, w: The Expansion of Central Europe in the Middle Ages, red. N. Berend, London 2017, s. 319-331. <https://doi.org/10.4324/9781315239781-13>
- Bak J.M., R. Grzesik, I. Jurkovič, Medieval Narrative Sources. A Chronological Guide, Budapest 2000.
- Balzer O., Studium o Kadłubku, w: idem, Pisma pośmiertne Oswalda Balzera, t. 1, Lwów 1934-1935-1937.
- Banaszkiewicz J., Bolesław i Predsława. Uwagi o uroczystości stanowienia władcy w związku z wejściem Chrobrego do Kijowa, w: idem, Takie sobie średniowieczne bajeczki, Kraków 2012 (pierwodruk: 1990), s. 229-290.
- Banaszkiewicz J., Dwie sceny z żywotów i z życia św. Wojciecha: misjonarz i wiec Prusów, martyrium biskupa, w: idem, Trzy po trzy o dziesiątym wieku, Kraków 2014, s. 292-314.
- Banaszkiewicz J., Gumpold, Vavřinec a Krystián, čili kratce o tom, jak se sněžná a severní Bohemia stávala součástí požehnané Evropy, w: Dějiny ve věku nejistot. Sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštíka, red. J. Klápště, E. Pleskova, J. Žemlická, Praha 2003, s. 47-52.
- Banaszkiewicz J., Gumpold, Wawrzyniec, Krystian, czyli krótko o tym, jak śnieżna i północna Bohemia stawała się częścią błogosławionej Europy, w: idem, Trzy po trzy o dziesiątym wieku, Kraków 2014, s. 158-168.
- Banaszkiewicz J., "Lestek" (Lesir) i "Lechici" (Lesar) w średniowiecznej tradycji skandynawskiej, *KH* 108, 2001, 2, s. 3-23.
- Banaszkiewicz J., Mieszko I i władcy jego epoki, w: Civitas Schinesghe. Mieszko I i początki państwa polskiego, red. J.M. Piskorski, Poznań-Gniezno 2004, s. 89-110.
- Banaszkiewicz J., Origo et religio - wersja słowiańska (o sposobach budowania tożsamości wspólnotowej w społecznościach wcześniejszego średniowiecza - "wzorcotwórcze" pamiątki i opowieści o nich), w: Kultura piśmienna średniowiecza i czasów nowożytnych: problemy i konteksty badawcze, red. P. Dymmel, B. Trelińska, Lublin 1998, *Res Historica*, t. 3, s. 37-72.

Banaszkiewicz J., Otto III jedzie do Gniezna. O sprawie ceremonialnej wizyty cesarza w kraju i stolicy Polan, w: "Trakt cesarski". Iława - Gniezno - Magdeburg, red. W. Dzieduszycki, M. Przybył, Poznań 2002, s. 277-315.

Banaszkiewicz J., Podanie o Piaście i Popielu, Warszawa 1986.

Banaszkiewicz J., Podanie o Piaście i Popielu. Studium porównawcze nad wczesnośredniowiecznymi tradycjami dynastycznymi, Warszawa 2010 (pierwsze wyd. 1986).

Banaszkiewicz J., Prolog do "Rocznika kapituły krakowskiej", ś w. Stanisław i czas historyczny, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 1, red. idem, Warszawa 2018, s. 307-352.

Banaszkiewicz J., Tradycje dynastyczno-plemienne Słowiańszczyzny północnej, w: Ziemie polskie w X wieku i ich znaczenie w kształtowaniu się nowej mapy Europy, red. H. Samsonowicz, Kraków 2000, s. 261-277.

Banaszkiewicz J., Źródło Głomacz i jego rajska okolica, w: *Viae historicae*. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Lechowi A. Tyszkiewiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, red. M. Goliński, S. Rosik, Wrocław 2001, *Acta Universitatis Wratislaviensis*, nr 2306, Historia, t. 152, s. 407-414.

Bar J., Polskie procesy kanonizacyjne i beatyfikacyjne, "Ruch Biblijny i Liturgiczny" 11, 1958, s. 444-445. <https://doi.org/10.21906/rbl.2681>

Bar P., Monarchie slezských Jindřichů. Politika - paměť - symbolika, rozprawa doktorska, Masarykova univerzita, Brno 2010 (maszynopis).

Bar P., Nieudana próba opanowania księstwa wrocławskiego przez Wacława II w latach 1289-1290, w: Pierwsze polsko-czeskie forum młodych mediewistów, red. J. Dobosz, J. Kujawiński, M. Matla-Kozłowska, Poznań 2007, s. 201-210.

Bar P., Vratislavský vévoda Jindřich IV. Probus a poslední Přemyslovci, "Český časopis historický" 106, 2008, s. 753-787.

Baran-Kozłowski W., Arcybiskup gnieźnieński Henryk Kietlicz (1199-1219). Działalność kościelna i polityczna, Poznań 2005.

Barański M., Dominium sądeckie: od książęcego okręgu grodowego do majątku klasztoru klarysek sądeckich, Warszawa 1992.

Barański M., Książęta i społeczeństwo wobec zjednoczenia Polski na przełomie XIII i XIV wieku, w: Polska około roku 1300. Państwo, społeczeństwo, kultura, red. W. Fałkowski, Warszawa 2003, s. 9-56.

Barciak A., Czechy a ziemie południowej Polski w XIII oraz w początkach XIV wieku. Polityczno-ideologiczne problemy ekspansji czeskiej na ziemie południowej Polski, Katowice 1992.

Barciak A., Ideologia polityczna monarchii Przemysła Otokara II. Studium z dziejów czeskiej polityki zagranicznej w drugiej połowie XIII wieku, Katowice 1982.

Barciak A., Problemy świadomości narodowej w stosunkach polsko-czeskich w średniowieczu, w: Czechy i Polska na szlakach ich kulturowego rozwoju, red. J. Wyrozumski, Kraków 1998, s. 43-52.

Barciak A., W sprawie polityki Przemysła Otokara II wobec Polski, PH 65, 1974, s. 545-550.

Bardach J., Historia państwa i prawa Polski, t. 1, Warszawa 1965.

Bartczak A., M.F. Jagodziński, S. Suchodolski, Monety z VIII i IX w. odkryte w Janowie Pomorskim, gm. Elbląg - dawnym Truso, "Wiadomości Numizmatyczne" 48, 2004, 1 (177), s. 38-42.

Bartlett R., Tworzenie Europy. Podbój, kolonizacja i przemiany kulturowe, 950-1350, przeł. G. Waluga, Poznań 2003 (oryg. ang. 1993).

Bartlett R., Why Can the Dead Do Such Great Things? Saints and Worshippers from the Martyrs to the Reformation, Princeton 2013, s. 227-233. <https://doi.org/10.1515/9781400848782>

Baszkiewicz J., Powstanie zjednoczonego państwa polskiego na przełomie XIII i XIV w., Warszawa 1954.

Bauer O., O původu dvojstrannosti české pečeti panovnické, "Český časopis historický" 37, 1931, s. 310-326.

Becker C.J., The Coinage of Harthacnut and Magnus the Good at Lund c. 1040-c. 1060, w: Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century, red. idem, København 1981, s. 119-174.

Becker C.J., Lund - Odense - Lund. Numismatiske bidrag til Danmarks historie i 1040'erne, "Hikuin" 11, 1985, s. 175-178.

Becquet J. OSB, Religious Life in the Limousin in the Twelfth and Thirteenth Centuries, w: Enamels of Limoges, 1100-1350, red. J.P. O'Neill, New York 1996, s. 29-32.

Bedos-Rezak B.M., When Ego Was Imago: Signs of Identity in the Middle Ages, Leiden 2011. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004192171.i-322>

Bendixen K., Skandinaviske fund af sceattas, "Hikuin" 11, 1985, s. 33-40.

Bendixen K., Skandinavske sceattas-studier, "Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad" 4, 1986, s. 72-74.

Benveniste É., Dictionary of Indo-European Concepts and Society, Chicago 2016.

Benveniste É., Homophones radicales en Indo-Européen, "Bulletin de la Société de Linguistique" 51, 1955, s. 14-41.

Benyskiewicz K., Książę Władysław I Herman. 1079-1102, Zielona Góra 2010.

Benyskiewicz K., Władysław Laskonogi wystawcą dokumentów fundacyjnych klasztoru cystersów w Obrze, St. Żr. 42, 2004, s. 65-78.

Benz K.J., Untersuchungen zur politischen Bedeutung der Kirchweihe unter Teilnahme der deutschen Herrscher im hohen Mittelalter: Ein Beitrag zum Studium des Verhältnisses zwischen weltlicher Macht und kirchlicher Wirklichkeit unter Otto III und Heinrich II., Kallmünz 1975.

Beran J., Boj blahoslavené Anežky české o řeholi klášteru, w: Se znamením kříže, red. F. Dvorník, Řím 1967, s. 103-109.

Berend N., At the Gate of Christendom: Jews, Muslims and "Pagans" in Medieval Hungary, c. 1000-c. 1300, Cambridge 2004.

Berend N., J. Laszlovszky, B. Szakács, The Kingdom of Hungary, w: Christianization and the Rise of Christian Monarchy. Scandinavia, Central Europe and Rus' c. 900-1200, red. N. Berend, Cambridge 2007, s. 319-368. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511496400.009>

Bergmann R., S. Stricker, Katalog der althochdeutschen und altsächsischen Glossenhandschriften, t. 1, Berlin-New York 2011.

Bernhardi W., Lothar von Supplinburg, "Jahrbücher der deutschen Geschichte" 17, 1879.

Bernhardt J.W., Itinerant Kingship and Royal Monasteries in Early Medieval Germany, c. 936-1075, Cambridge 1993. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511562372>

Berschin W., Biographie und Epochenstil im Lateinischen Mittelalter, t. 4, cz. 1, Stuttgart 1999, Quellen und Untersuchungen zur lateinischen Philologie des Mittelalters, t. 12, cz. 1.

Berschin W., Realistic Writing in the Tenth Century: Gerhard of Augsburg's "Vita s. Uodalrici", "Proceedings of the British Academy" 129, 2005, s. 377-382.
<https://doi.org/10.5871/bacad/9780197263327.003.0019>

Betti M., The Making of Christian Moravia (858-882). Papal Power and Political Reality, Leiden-Boston 2014. <https://doi.org/10.1163/9789004260085>

Between Sword and Prayer: Warfare and Medieval Clergy in Cultural Perspective, red. R. Kotecki, J. Maciejewski, J.S. Ott, Leiden-Boston 2018, Explorations in Medieval Culture, t. 3. Beumann H., Die Ottonen, Stuttgart-Berlin-Köln 1994.

Beumann H., Das päpstliche Schisma von 1130, Lothar III. und die Metropolitanrechte von Magdeburg und Hamburg-Bremen in Polen und Dänemark, w: Deutsche Ostsiedlung im Mittelalter und Neuzeit, Köln-Wien 1971, s. 20-43.

Beumann H., Theutonum nova metropolis. Studien zur Geschichte des Erzbistums Magdeburg in ottonischer Zeit, wyd. J. Krimm-Beumann, Köln-Weimar-Wien 2000.
<https://doi.org/10.7788/boehlau.9783412328238>

Bhabha H., Miejsca kultury, przeł. T. Dobrogoszcz, Kraków 2010 (oryg. ang. 1994).

Biehle L., Das liturgische Gebet für Kaiser und Reich: Ein Beitrag zur Geschichte des Verhältnisses von Kirche und Staat, Paderborn 1937.

Bielińska M., Kancelarie i dokumenty wielkopolskie XIII wieku, Wrocław 1967.

Bieniak J., Mistrz Wincenty o współczesnych mu Piastach, w: Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów, red. K. Zielińska-Melkowska, Toruń 1997, s. 33-52.

Bieniak J., Postanowienia układu kępińskiego (15 lutego 1282), PH 82, 1991, s. 219-233.

Bieniak J., Powstanie księstwa opolsko-raciborskiego jako wyraz przekształcania się Polski w dzielnicową poliarchię, w: Sacra Silentii provincia. 800 lat dziedzicznego księstwa opolskiego (1202-2002), red. A. Pobóg-Lenartowicz, Opole 2003, s. 37-81.

Bigelmair A., Die Passio des heiligen Kilian und seiner Gefährten, w: Herbipolis Jubilans. 1200 Jahre Bistum Würzburg (= "Würzburger Diözesangeschichtsblätter" 14/15, 1952/1953), Würzburg 1952.

Bihl M., Disquisitiones celanenses, "Archivum Franciscanum Historicum" 21, 1928.

Bihrer A., Forms and Structures of Power: Ecclesiastical Lordship, w: The Origins of the German Principalities, 1100-1350, red. G.A. Loud, J. Schenk, London-New York 2017, s. 83-102.
<https://doi.org/10.4324/9781315554891-6>

- Bijsterveld A.-J.A., *Do ut des: Gift Giving, Memoria, and Conflict Management in the Medieval Low Countries*, Hilversum 2007.
- Billett J.D., [recenzja], "Journal of the American Musicological Society" 69, 2016, 3, s. 831-835. <https://doi.org/10.1525/jams.2016.69.3.831>
- Biniaś-Szkopek M., *Bolesław IV Kędzierzawy - książę Mazowsza i princeps*, Poznań 2009.
- Biniaś-Szkopek M., Kolejny efekt "śnieżnej kuli", czyli czy możemy mówić o wpływach czeskich w Polsce u progu rozbicia dzielnicowego?, "Historia Slavorum Occidentis" 2(3), 2012, s. 100-115. <https://doi.org/10.15804/hso120207>
- Birkenmajer J., *Epitafium Bolesława Chrobrego, Posnaniae 1936* (pierwotny druk w: *Munera philologica Ludovico Čwikliński oblata*, Poznań 1936, s. 347-370).
- Birnbaum H., On Some Evidence of Jewish Life and Anti-Jewish Sentiments in Medieval Russia, "Viator" 4, 1973, s. 225-256. <https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.2.301649>
- Bischof Ulrich von Augsburg 890-973. Sein Zeit - sein Leben - seine Verehrung. Festschrift aus Anlaß des tausendjährigen Jubiläums seiner Kanonisation im Jahre 993, red. M. Weitlauff, Weissenhorn 1993, Jahrbuch des Vereins für Augsburger Bistums-geschichte e. V., t. 26/27.
- Bischoff B., *Die paläographische Untersuchung*, w: *Das Prager Sakramentar*, t. 2: Prolegomena und Textausgabe, wyd. A. Dold, L. Eizenhöfer, Beuron 1949, s. 3-37.
- Bisgaard L., Saints, Guilds, and Seals: From Exclusivity to Competition, w: *Saints and Sainthood around the Baltic Sea: Identity, Literacy, and Communication in the Middle Ages*, red. C.S. Jensen et al., Kalamazoo 2018, s. 201-228. <https://doi.org/10.2307/j.ctvncjs.13>
- Bisson T.N., *The Crisis of the Twelfth Century. Power, Lordship and the Origins of European Government*, Princeton-Oxford 2009. <https://doi.org/10.1515/9781400874316>
- Bistřícký J., Muž reformy na olomouckém stolci. Jindřich Zdík, w: *Osobnosti moravských dějin*, t. 1, Brno 2006, s. 27-43.
- Bistřícký J., Übersicht über das Urkundenwesen der böhmischen Herrscher bis zum Jahre 1197, w: *Typologie der Königsurkunden*, red. idem, Olomouc 1998, s. 227-233.
- Bistřícký J., Zakládací listiny kláštera Hradiska u Olomouce a počátky české panovnické listiny, "Vlastivědný věstník moravský" 45, 1993, s. 131-136.
- Bistřícký J., S. Červenka, *Olomoucké horologium. Kolektář biskupa Jindřicha Zdíka*, Olomouc-Praha 2011.
- Blackburn M., English Dies Used in the Scandinavian Imitative Coinages, "Hikuin" 11, 1985, s. 101-124.
- Bláhová M., "...kako jest koruna z Moravy vyšla..." ("Translatio regni" ve staročeské kronice tzv. Dalimila), "Mediaevalia historica Bohemica" 3, 1993, s. 165-175.
- Bláhová M., Cyrylometodějská tradice v českých zemích ve středověku, w: *Środkowoeuropejskie dziedzictwo cyrylometodiańskie*, Katowice 1999, s. 134-150.
- Bláhová M., Druhé pokračování Kosmovo, "Sborník historický" 21, 1974, s. 5-39.

Bláhová M., The Function of the Saints in Early Bohemian Historical Writing, w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 83-119.

Bláhová M., Historická chronologie, Praha 2001.

Bláhová M., Die Hofgeschichtsschreibung am böhmischen Herrscherhof im Mittelalter, w: Die Hofgeschichtsschreibung im mittelalterlichen Europa, red. R. Schieffer, J. Wenta, współpr. M. Giese, Toruń 2006, s. 51-73.

Bláhová M., Přemyslovci mezi Východem a Západem. Dynastické vztahy českých knížat a prvních králů a jejich politické souvislosti (do konce 12. století), w: Czechy i Polska między Wschodem i Zachodem - średniowiecze i wczesna epoka nowożytna (materiały międzynarodowej konferencji naukowej), red. T. Ciesielski, W. Iwańczak, Warszawa-Bellerive-sur-Allier 2016, s. 18-38.

Bláhová M., Společné dějiny? Slezská redakce anonymní "české kroniky" 15. století, w: Slezsko - země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740, t. A, red. H. Dádřová, J. Klípa, L. Stolarová, Praha 2007, s. 233-243.

Bláhová M., Vzdělání žen ve středověku, w: Świat kobiet w Czechach i w Polsce w średniowieczu i w epoce nowożytnej, red. W. Iwańczak, A. Januszek-Sieradzka, J. Smółucha, Kraków 2018, s. 431-453.

Bláhová M., Založení vyšehradské kapituly ve středověké historiografii, w: Královský Vyšehrad, t. 2: Sborník příspěvků ke křesťanskému miléníu a k posvěcení nových zvonů na kapitulním chrámu sv. Petra a Pavla, Praha 2001, s. 13-31.

Bláhová M., Zur Fälschung und Fiktion in der offiziellen Historiographie der Zeit Karls IV., w: Fälschungen in Mittelalter, t. 1, Hannover 1988, MGH Schriften, t. 33, cz. 11, s. 377-394.

Bláhová M., Z. Fiala, Pokračovatelé Kosmovi [wstęp], w: Pokračovatelé Kosmovi, wyd. eidem, przeł. K. Hrdin, V.V. Tomek, M. Bláhová, Praha 1974, s. 192-224.

Blomkvist N., The Discovery of the Baltic. The Reception of a Catholic World-System in the European North (AD 1075-1225), Leiden-Boston 2005, The Northern World. North Europe and the Baltic c. 400-1700 AD. Peoples, Economies and Cultures, t. 15.

Blume D., Bern von Reichenau (1008-1048): Abt, Gelehrter, Biograph. Ein Lebensbild mit Werkverzeichnis sowie Edition und Übersetzung von Berns Vita S. Uodalrici, Ostfildern 2008, Vorträge und Forschungen, Sonderband, t. 52.

Blumenstock A., Opieka papieska w wiekach średnich, Kraków 1889, Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności, t. 24, s. 1-157 (oryg. niem. 1890).

Bobek J., Mincovnictví olomouckých biskupů ve středověku, Brno 1986.

Bobková L., 7. 4. 1348 - Ustavení Koruny království českého. Český stát Karla IV., Praha 2006.

Bobková L., Koruna království českého za vlády Lucemburků, w: Lucemburkové. Česká koruna uprostřed Evropy, red. F. Šmahel, L. Bobková, Praha 2012, s. 124-140.

Bobková L., Společné pouto. Slezská knížata ve vztahu k Janu Lucemburskému a Karlu IV., w: Slezsko - země Koruny české. Historie a kultura 1300-1740, t. A, red. H. Dádřová, J. Klípa, L. Stolarová, Praha 2007, s. 115-127.

- Bobowski K., Podstawy bytu konwentu trzebnickiego, w: Księga Jadwiżańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska". Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 61-82.
- Bochnak W., Księżna Anna Śląska. 1204-1265 w służbie ludu śląskiego i Kościoła, Wrocław 2007.
- Boesch Gajano S., Grégoire le Grand hagiographe: Les Dialogues, Paris 2008.
- Bogacka K., Insignia biskupie w Polsce. Pierścień, pektorał, infuła XI-XVIII w., Warszawa 2008.
- Bogdanowicz P., Geneza aktu dyplomatycznego zwanego Dagome iudex, RH 25, 1959, s. 9-32.
- Bogucka M., Gorsza płeć. Kobieta w dziejach Europy od antyku po wiek XXI, Warszawa 2005.
- Bogucki M., Czy istnieją monety Mieclawa, zbuntowanego cześnika Mieszka II?, "Notae Numismaticae - Zapiski Numizmatyczne" 9, 2014, s. 135-146.
- Bogucki M., Forged Coins in Early Medieval Poland, "Wiadomości Numizmatyczne" 52, 2009, 2, s. 93-120.
- Bogucki M., Intercultural Relations of the Inhabitants of Polish Territory in the 9th and 10th Centuries, w: The Past Societies. Polish Lands from the First Evidence of Human Presence to the Early Middle Ages, red. P. Urbańczyk, t. 5: 500-1000 AD, red. M. Trzeciecki, Warszawa 2016, s. 260-264.
- Bogucki M., Mennictwo naśladowcze Słowiańszczyzny północno-zachodniej w X i XI wieku, "Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny" 1, 2012, s. 3-14.
- Bogucki M., Nieznana hybryda denara PRINCES POLONIE i nowy typ monety Bolesława Chrobrego, "Wiadomości Numizmatyczne" 50, 2006, 2, s. 181-192.
- Bogucki M., Poprawianie stempli monet Bolesława Chrobrego i Mieszka II, "Wiadomości Numizmatyczne" 54, 2010, 2, s. 172-192.
- Bogucki M., Some Polish Imitations of Otto-Adelheid-Pfennige, w: Nummi docent! Münzen - Schätze - Funde. Festschrift für Peter Ilisch zum 65. Geburtstag am 28. April 2012, red. G. Dethlefs, A. Pol, S. Wittenbrink, Osnabrück 2012, s. 111-126.
- Bogucki M., The Use of Money in the Slavic Lands from the 9th to the 11th Century - The Archaeological-Numismatic Evidence, w: Silver Economies, Monetization & Society in Scandinavia, 800-1100, red. J. Graham-Campbell, G. Williams, S.M. Sindbaek, Århus 2011, s. 129-148.
- Bogucki M., Zachodniosłowiańskie naśladownictwa monet bawarskich z X i XI wieku, w: Pieniądz i banki na Śląsku, red. W. Garbaczewski, R. Macyra, Poznań 2012, Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce, t. 2, s. 85-110.
- Bogucki M., J. Magiera, Lund - Odense - Lund - Kołobrzeg. Danish Influences in the Zemuzil Bomeraniorum Coinage, w: Myntstudier. Festschrift till Kenneth Jonsson, red. T. Talvio, M. Wijk, Stockholm 2015, s. 119-128.
- Bogucki M., J. Magiera, New Coins of Bolesław Chrobry (the Brave), "Wiadomości Numizmatyczne" 59, 2015, 1-2, s. 115-127.
- Bölling J., Zwischen Regnum und Sacerdotium. Historiographie, Hagiographie und Liturgie der Petrus-Patrozinien im Sachsen der Salierzeit (1024-1125), Ostfildern 2017.

Bolz B., Nieznane fragmenty pontyfi kału z XI wieku, "Nasza Przyszłość" 35, 1971, s. 47-67.

Bonnassié P., Les sageres catalanes. La concentration de l'habitat dans le « cercle de paix » des églises (XIe s.), w: L'environnement des églises et la topographie religieuse des campagnes médiévales, red. M. Fixot, E. Zadora-Rio, Caen-Paris 1994, s. 68-79.

Borawska D., Kryzys monarchii wczesnopiastowskiej w latach trzydziestych XI w., Warszawa 1964.

Borawska D., Z dziejów jednej legendy: w sprawie genezy kultu św. Stanisława biskupa, Warszawa 1950.

Borders J., [recenzja], "Plainsong and Medieval Music" 10, 2017, 2, s. 206-215.

Borgolte M., Petrusnachfolge und Kaiserimitation. Die Grablegen der Päpste, ihre Genese und Traditionsbildung, Göttingen 1989.

Boroń P., Kniaziowie, królowie, carowie... Tytuły i nazwy władców słowiańskich we wczesnym średniowieczu, Katowice 2010.

Borovský T., Formy a funkce klášterního patronátu v době posledních Přemyslovců, w: Kościół w monarchiach Przemysławidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 275-284.

Borovský T., Kláštery, panovník a zakladatelé na středověké Moravě, Brno 2005.

Borovský T., Ženské kláštery, jejich zakladatelé a ochránci na středověké Moravě, w: Sanctimoniales. Zako ny żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku), red. A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski, Bydgoszcz-Toruń 2010, s. 171-180.

Boshof E., Das ostfränkische Reich und die Slawenmission im 9. Jahrhundert - die Rolle Passaus, w: Mönchtum - Kirche - Herrschaft 750-1000. Festschrift für Josef Semmler zum 65. Geburtstag, red. D.R. Bauer et al., Sigmaringen 1998, s. 51-76.

Bosl K., Geist und Macht. Zur Gründung des Bistums Prag vor 1000 Jahren, w: Tausend Jahre Bistum Prag 973-1973. Beiträge zum Millennium, München 1974, s. 27-40.

Bouchard C., Rewriting Saints and Ancestors: Memory and Forgetting in France, 500-1200, Philadelphia 2015. <https://doi.org/10.9783/9780812290080>

Bouley A., From Freedom to Formula: The Evolution of the Eucharistic Prayer from Oral Improvisation to Written Texts, Washington 1981.

Boulhosa P., Icelanders and the Kings of Norway. Mediaeval Sagas and Legal Texts, Leiden 2005.

Bourin M., How Changes in Naming Reflect the Evolution of Familial Structures in Southern Europe, w: Personal Names Studies of Medieval Europe: Social Identity and Familial Structure, red. G.T. Beech, Kalamazoo 2002, s. 3-13.

Bracciotti A., La saga di Gambara e dei suoi fi gli nella Origo gentis Langobardorum, "Romanobarbarica" 12, 1992-1993, s. 81-86.

Bracha K., Triadola Polonorum na Zielone Świątki w krytyce kaznodziejskiej późnego średniowiecza, w: Sacrum pogańskie - sacrum chrześcijańskie. Kontynuacja miejsc kultu we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej, red. idem, C. Hadamik, Warszawa 2010, s. 373-404.

- Brakel C.H., Die vom Reformpapsttum geförderten Heiligenkulte, "Studi gregoriani per la storia della Libertas Ecclesiae" 9, 1972, s. 239-311.
- Bravermanová M., M. Lutovský, Hroby, hrobky a pohřebiště českých knížat a králů, Praha 2007.
- Brégaing D., The Royal Order in Norwegian Diplomas, 1202-1263, "Collegium Medievale" 22, 2009, s. 55-86.
- Breitenbach O., Die Quellen der Reichenauer Chronik des Gallus Öhem und der historische Werth dieses Werkes, "Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde" 2, 1877, s. 157-204.
- Brodský P., Iluminované rukopisy českého původu v polských sbírkách, Praha 2004.
- Brojer W., Polska - Ruś w XI-XII wieku. Granica misyjności, w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. Z. Dalewski, Warszawa 2014, s. 297-373.
- Brown P., Kult świętych: narodziny i rola w chrześcijaństwie łacińskim, przeł. J. Partyka, Kraków 2007 (oryg. ang. 1981).
- Brown T.S., Lombard Religious Policy in the Late Sixth and Seventh Centuries, w: The Langobards before the Frankish Conquest: An Ethnographic Perspective, red. G. Ausenda, P. Delogu, C. Wickham, Woodbridge-Rochester, NY 2009, Studies in Historical Archaeoethnology, t. 8, s. 289-299.
- Brown W.C., Violence in Medieval Europe, Harlow 2011.
- Brownrig R., Forty Sermons, London 1661.
- Brückner A., Kazania husyty polskiego, "Prace Filologiczne" 4, 1893, s. 561-586.
- Brückner A., Mitologia polska i słowiańska, wyd. S. Urbańczyk, Warszawa 1985.
- Brundage J.A., Cruce Signari: The Rite for Taking the Cross in England, "Traditio" 22, 1966, s. 289-310. <https://doi.org/10.1017/S0362152900010722>
- Brunner O., Land und Herrschaft. Grundfragen der territorialen Verfassungsgeschichte Österreichs im Mittelalter, Darmstadt 1990 (pierwsze wyd. 1942).
- Brutkus A., Der Handel der westeuropäischen Juden mit dem alten Kiev, "Zeitschrift für die Geschichte der Juden in Deutschland" 3, 1931, s. 97-110.
- Brutkus A., Trade with Eastern Europe, 800-1200, "Economic History Review" 13, 1943, 1-2, s. 31-41. <https://doi.org/10.2307/2590513>
- Brzeziński W., Polska mulier literata wieków średnich na przykładzie pań piastowskich, w: Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej, t. 1, red. W. Jamrożek, D. Żołędź-Strzelczyk, Poznań 1998, s. 39-43.
- Buc P., Pułapki rytuału. Między wczesnośredniowiecznymi tekstami a teorią nauk społecznych, przeł. M. Tomaszek, Warszawa 2011 (oryg. ang. 2001).
- Bücker A., Liturgical Theology: Tropes at Ottonian Reichenau, Cambridge 2002.
- Buczek K., Targi i miasta na prawie polskim, Wrocław-Warszawa-Kraków 1964.
- Buczek K., W sprawie interpretacji dokumentu trzebnickiego z r. 1204, PH 48, 1957, s. 38-77.

Budinská J., Klášter benediktinek v Teplicích, w: *Návrat královny Judity / Rückkehr der Königin Judith*. Sborník vydaný k 50. výročí zahájení archeologického výzkumu, při kterém byly v Teplicích objeveny ostatky české královny Judity, Teplice 2003, s. 17-74.

Budkowa Z., Księgozbiór polskiego uczonego z XII/XIII wieku, *St. Źr.* 1, 1957, s. 109-118.

Budkowa Z., Początki piśmiennictwa w Polsce X-XI w., "Analecta Cracoviensia" 7, 1975, s. 223-243. <https://doi.org/10.15633/acr.2876>

Bührer-Thierry G., Des évêques sur la frontière: christianisation et sociétés de frontière sur les marches du monde germanique aux Xe-XIe siècle, "Quaestiones Medii Aevi Novae" 16, 2011, s. 61-79.

Bührer-Thierry G., Saint national ou saint européen? Les tribulations d'Adalbert de Prague et de ses reliques dans le temps et dans l'espace (Xe-XIIe siècles), w: *Les saints et leur culte en Europe centrale au Moyen Âge: (XIe-début du XVIe siècle)*, red. M.-M. de Cevins, O. Marin, Turnhout 2017, *Hagiologia*, t. 13, s. 247-260. <https://doi.org/10.1484/M.HAG-EB.5.113975>

Buko A., *Archeologia Polski wczesnośredniowiecznej: odkrycia, hipotezy, interpretacje*, Warszawa 2006.

Buko A., The Bodzia Cemetery in Light of the Interdisciplinary Research, w: *Bodzia: A Late Viking-Age Elite Cemetery in Central Poland*, red. idem, Leiden-Boston 2014, s. 523-553. https://doi.org/10.1163/9789004281325_027

Buko A., Małopolska i Wielkopolska IX-X wieku w perspektywie badań archeologicznych, w: *Spór o początki państwa polskiego. Historiografia, tradycja, mit, propaganda*, red. W. Drelicharz, D. Jasiak, J. Poleski, Kraków 2017, s. 15-36.

Buko A., Sandomierz i Zawichost we wczesnym średniowieczu: sojusznicy czy rywale, w: *Lapides viventes. Zaginiony Kraków wieków średnich. Księga dedykowana Profesor Klementynie Żurowskiej*, red. J. Gadomski et al., Kraków 2005, s. 259-270.

Bukowska A., Forma i geneza pierwszej katedry w Poznaniu, w: *Architektura romańska w Polsce. Nowe odkrycia i interpretacje*, red. T. Janiak, Gniezno 2009, s. 175-207.

Bukowska A., Najstarsza katedra w Poznaniu. Problem formy i jej genezy w kontekście architektury około roku 1000, Kraków 2013.

Bullough D., The Carolingian Liturgical Experience, "Studies in Church History" 35, 1999, s. 29-64. <https://doi.org/10.1017/S0424208400013942>

Bylina S., *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Łowicz 1999.

Bylina S., Problem tzw. reliktyw pogaństwa w polskich kościelnych źródłach normatywnych XIV-XV wieku, w: *Sacrum pogańskie - sacrum chrześcijańskie. Kontynuacja miejsc kultu we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej*, red. K. Bracha, C. Hadamik, Warszawa 2010, s. 363-371.

Bylina S., Wokół panteonu plemion prapolskich, w: idem, *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 32-51.

Bysted A. et al., *Jerusalem in the North: Denmark and the Baltic Crusades, 1100-1522*, Turnhout 2012.

Cach F., Nejstarší české mince, t. 1-4, Praha 1970-1982.

Cange C. du et al., Glossarium mediae et infimae latinitatis, Niort 1883-1887,
<http://ducange.enc.sorbonne.fr/PYRAMIS> [dostęp: 25.02.2020].

Canning J., Ideas of Power in the Late Middle Ages 1296-1417, Cambridge-New York 2011.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511984532>

Carasso-Kok M., Le diocèse d'Utrecht, 900-1200, w: CCHAG, t. 2, red. G. Philippart, Turnhout 1996, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 2, s. 373-411.

Carlé B., A. Fröjmark, Danemark - Suède - Finlande, w: CCHAG, t. 2, red. G. Philippart, Turnhout 1996, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 2, s. 501-545.

Caspary G.E., Politics and Exegesis. Origen and the Two Swords, Berkeley 1979.

Causa creandi. O pragmatyce źródła historycznego, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2005, Acta Universitatis Wratislaviensis, Historia, t. 2783.

Černý P., Evangelista zábrdovický a Svatovácká apokalypsa, Praha 2004.

Cetwiński M., "Anna Beatissima". Wokół średniowiecznych biografii i dobrodziejek benedyktynów krzeszowskich, w: Krzeszów uświęcony łaską, red. H. Dziurła, Wrocław 1997, Acta Universitatis Wratislaviensis, t. 1782, s. 31-37.

Cetwiński M., Idee gregoriańskie w "Kronice" Anonima tzw. Galla, w: "Nobis operique favete". Studia nad Gallem Anonimem, red. A. Dąbrowska et al., Warszawa 2017, s. 111-117.

Cetwiński M., "Najstarszy zwód prawa polskiego" źródłem poznania realiów codzienności, w: Realia życia codziennego w Europie Środkowej, red. A. Barciak, Katowice 2011, s. 23-32.

Cetwiński M., Polak Albert i Niemiec Mroczo. Zarys przemian etnicznych i kulturalnych rycerstwa śląskiego do połowy XIII wieku, w: idem, Śląski tygiel. Studia z dziejów polskiego średniowiecza, Częstochowa 2001, s. 157-169.

Cetwiński M., Porwanie Henryka Grubego - próba interpretacji, w: Genealogia. Władza i społeczeństwo w Polsce średniowiecznej, red. A. Radziwiński, J. Wroniszewski, Toruń 1999, s. 29-45.

Cetwiński M., Śląski tygiel. Studia z dziejów polskiego średniowiecza, Częstochowa 2001.

Chabrzyk P., Denary książęce Władysława Hermana, w: Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 365-384.

Charvát P., Zrod českého státu. 568-1055, Praha 2007.

Charvátová K., Cisterciácký řád ve středověkých Čechách. Původ, struktura, některé aspekty vývoje, w: Kościół w monarchiach Piastów i Přemyslovců. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 231-250.

Charvátová K., Dějiny cisterckého řádu v Čechách (1142-1420), t. 1: Fundace 12. století, Praha 1998.

Charvátová K., Dějiny cisterckého řádu v Čechách, t. 3: Kláštery na hranicích a za hranicemi Čech, Praha 2018.

Charvátová K., Dějiny plaského kláštera ve 12. a 13. století, w: 850 let plaského kláštera (1145-1995): Sborník příspěvků semináře "Vývoj a význam plaského kláštera pro české dějiny" pořádaného v Mariánské Týnici ve dnech 31.5.-2.6.1995, Mariánská Týnice 1995, s. 5-18.

Charvátová K., Filační systém cisterciáckého řádu a české řádové domy, w: Čechy jsou plné kostelů / Boemia plena est ecclesiis. Kniha k počtě PhDr. Anežky Merhautové, DrSc, Praha 2010, s. 261-267.

Charvátová K., Ženská větev cisterckého řádu v Čechách a na Moravě (13.-15. století), "Mediaevalia Historica Bohemica" 1, 1991, s. 297-315.

Chazan R., Emperor Frederick I, the Third Crusade, and the Jews, "Viator" 8, 1977, s. 83-94.
<https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.2.301565>

Chazan R., The Newer Jewries of the North: Germany and Eastern Europe, w: The Jews of Medieval Western Christendom, 1000-1500, red. idem, Cambridge 2006, s. 169-208.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511818325.007>

Chazelle C., Crucifixes and the Liturgy in the Ninth-Century Carolingian Church, w: Il Volto Santo in Europa. Culto e immagini del crocifisso nel medioevo, red. M.C. Ferrari, A. Meyer, Lucca 2005, s. 67-93.

Chodor J., Queens in Early Medieval Chronicles of East Central Europe, "East Central Europe" 20/23, 1993-1996, 1, s. 9-50. <https://doi.org/10.1163/187633093X00037>

Chodor J., Wizerunki kobiet w kronikarstwie krajów Europy Środkowo-Wschodniej (XI-XII wiek), w: Uniwersalizm i regionalizm w kronikarstwie Europy Środkowo-Wschodniej, red. U. Borkowska, Lublin 1996, s. 268-297.

Chojnacki J., Miéra i Mir (Mirowanie) w cywilizacji europejskiej, "Lud" 63, 1978, s. 129-157.

Christensen A.E., The Jelling Monuments, "Medieval Scandinavia" 8, 1975, s. 7-19.

Chudziak W., Die Kirche im Burgwall von Kałdus bei Kulm (Chełmno), w: Europas Mitte um 1000, red. A. Wiczeorek, H.-M. Hinz, Stuttgart 2000, s. 511-518.

Chudziak W., Wczesnośredniowieczna przestrzeń sakralna "in Culmine" na Pomorzu Nadwiślańskim, Toruń 2003, Mons Sancti Laurentii, t. 1.

Cincialová M.L., Prvky ženské spirituality v listech svaté Kláry Anežce České, w: Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit, Praha 2013, s. 125-134.

Classen P., Karl der Grosse, das Papsttum und Byzanz. Die Begründung des karolingischen Kaisertums, Sigmaringen 1988.

A Companion to Old Norse Icelandic Literature and Culture, red. R. McTurk, Malden, MA 2005.

Cooper A., The King's Four Highways: Legal Fiction Meets Fictional Law, "Journal of Medieval History" 26, 2012, 4, s. 351-370. [https://doi.org/10.1016/S0304-4181\(00\)00011-7](https://doi.org/10.1016/S0304-4181(00)00011-7)

Cooper A., Once a Highway, Always a Highway: Roads and English Law, c.1150-1300, w: Roadworks: Medieval Britain, Medieval Roads, red. V. Allen, R. Evans, Manchester 2016, s. 50-73.
<https://doi.org/10.7228/manchester/9780719085062.003.0003>

Cooper A., The Rise and Fall of the Anglo-Saxon Law of the Highway, "Haskins Society Journal" 12, 2002, s. 39-70. <https://doi.org/10.1017/UPO9781846150852.004>

Cormack M.J., The Saints in Iceland. Their Veneration from the Conversion to 1400, Bruxelles 1994.

Coronations. Medieval and Early Modern Monarchic Rituals, red. J.M. Bak, Berkeley-Los Angeles-Oxford 1990.

Corrubolo F., Una nuova ipotesi di datazione della "Vita Barbati episcopi Beneventani", "Rivista storica del Sannio" 13, 2006, s. 47-62.

Costa Gomes R., Invoking the Name of the King: Context and Meaning in Late Medieval Portugal, w: Political Theology in Medieval and Early Modern Europe. Discourses, Rites, and Representations, red. M. Herrero, J. Aurell, A.C. Miceli Stout, Turnhout 2017, s. 229-244. <https://doi.org/10.1484/M.MEMPT-EB.5.111254>

Cowdrey H.E.J., Pope Gregory VII, 1073-1085, Oxford 1998. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198206460.001.0001>

Crone M.-L., Untersuchungen zur Reichskirchenpolitik Lothars III. (1125-1137) zwischen reichkirchlicher Tradition und Reformkurie, Frankfurt am Main-Bern 1982.

Cubitt C., Bishops and Councils in Late Saxon England: The Intersection of Secular and Ecclesiastical Law, w: Recht und Gericht in Kirche und Welt um 900, red. A. Grabowsky, W. Hartmann, München-Wien 2007, s. 151-167. <https://doi.org/10.1515/9783110446470-010>

Curta F., Eastern Europe in the Middle Ages (500-1300), Leiden-Boston 2019. <https://doi.org/10.1163/9789004395190>

Czachorowska I., Książka w rękach klarysek śląskich, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 21, 1966, s. 407-419.

Czaplewski P., Święty Wojciech i książę pomorski wraz z żoną w legendzie "Tempore illo", "Nasza Przyszłość" 6, 1957, s. 301-309.

D'Angelo E., Agiografi a latina del Mezzogiorno continentale d'Italia (750-1000), w: CCHAG, t. 4, red. G. Philippart, Turnhout 2006, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 4, s. 41-134.

Dale J., Inauguration and Liturgical Kingship in the Long Twelfth Century: Male and Female Accession Rituals in England, France and the Empire, York 2019. <https://doi.org/10.1017/9781787443891>

Dalewski Z., Ceremonia inauguracji władcy w Polsce XI-XIII wieku, w: Imagines potestatis. Rytuały, symbole i konteksty fabularne władzy zwierzchniej: Polska X-XV w., red. J. Banaszkiewicz, Warszawa 1994, s. 9-30.

Dalewski Z., Dlaczego Bolesław Chrobry chciał koronować się na króla?, w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 21-41.

Dalewski Z., Koronacja Mieszka II, w: Historia narrat. Studia mediewistyczne ofiarowane Profesorowi Jackowi Banaszkiewiczowi, red. J. Sobiesiak et al., Lublin 2012, s. 111-127.

Dalewski Z., Lictor imperatoris. Kaiser Lothar III., Soběslav I. von Böhmen und Bolesław III. Von Polen auf dem Hoftag in Merseburg im Jahre 1135, "Zeitschrift für Ostmitteleuropa - Forschungen" 50, 2001, s. 317-335.

Dalewski Z., Między Krzyszkowem a Mediolanem, w: Kościół, kultura, społeczeństwo. Studia z dziejów średniowiecza i czasów nowożytnych, red. S. Bylina et al., Warszawa 2000, s. 130-142.

Dalewski Z., Modele władzy dynastycznej w Europie Środkowo-Wschodniej we wcześniejszym średniowieczu, Warszawa 2014.

Dalewski Z., Pasowanie na rycerza książąt polskich we wcześniejszym średniowieczu: znaczenie ideowe i polityczne, KH 104, 1997, s. 17-34.

Dalewski Z., Polnische Herzöge und das Reich im 12. Jahrhundert, w: Verwandschaft - Freundschaft - Feindschaft. Politische Bindungen zwischen dem Reich und Ostmitteleuropa in der Zeit Friedrich Barbarossas, red. K. Görich, M. Wihoda, Wien-Köln-Weimar 2019, s. 149-176.
<https://doi.org/10.7788/9783412501075.149>

Dalewski Z., Rytuał i polityka. Opowieść Galla Anonima o konflikcie Bolesława Krzywoustego ze Zbigniewem, Warszawa 2005.

Dalewski Z., Sakralność władzy królewskiej pierwszych Piastów, "Historia Slavorum Occidentis" 3(14), 2017, s. 43-57. <https://doi.org/10.15804/hso170303>

Dalewski Z., Vivat Princeps in Eternum! Sacrality of Ducal Power in Poland in the Earlier Middle Ages, w: Monotheistic Kingship: The Medieval Variants, red. A. Al-Azmeh, J.M. Bak, Budapest 2004, s. 215-230.

Dalewski Z., W poszukiwaniu poprzedników - pierwsi Piastowie i ich wizja własnej przeszłości, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 1, red. J. Banaszkiewicz, A. Dąbrówka, P. Węćowski, Warszawa 2018, s. 23-58.

Dalewski Z., Władza, przestrzeń, ceremoniał. Miejsce i uroczystość inauguracji władcy w Polsce średniowiecznej do końca XIV wieku, Warszawa 1996.

Dalewski Z., Wprowadzenie, w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. idem, Warszawa 2014, s. 7-16.

Dalewski Z., Zjazd w Merseburgu w 1135 roku, w: Ludzie - Kościół - wierzenia. Studia z dziejów kultury i społeczeństwa Europy Środkowej (średniowiecze - wczesna epoka nowożytna), red. W. Iwańczak, S.K. Kuczyński, Warszawa 2001, s. 430-443.

Danielski W., Kult św. Wojciecha na ziemiach polskich w świetle przedtrydenckich ksiąg liturgicznych, oprac. J.J. Kopeć, Lublin 1997.

Danius S., Husmoderns död och andra texter, Stockholm 2014.

Dannenberg H., Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit, t. 1-4, Berlin 1876-1905.

Danowska E., Tadeusz Czacki 1765-1813. Na pograniczu epok i ziem, Kraków 2006.

Daszkiewicz W., Podstawowe rozumienie kultury - ujęcie filozoficzne, "Roczniki Kulturoznawcze" 1, 2010, s. 43-64.

David P., Notes sur un légendier de Saint-Pierre de Rome du temps d'Innocent IV et d'Urbain IV, "Collectanea Theologica" 17, 1936, 1-2, s. 165-182.

David P., La Pologne dans l'obituaire de Saint-Gilles en Languedoc au XIIe siècle, "Revue des études slaves" 19, 1939. <https://doi.org/10.3406/slave.1939.7700>

David P., Les sources de l'histoire de Pologne à l'époque des Piasts 963-1386, Paris 1934.

David P., Un disciple d'Yves de Chartres en Pologne - Galon de Paris et le droit canonique, w: La Pologne au VII-e Congrès International des Sciences Historiques, t. 1, Warszawa 1933, s. 99-113.

Davies W., "Protected Space" in Britain and Ireland in the Middle Ages, w: Scotland in Dark Age Britain, red. B.E. Crawford, Aberdeen 1996, s. 1-19.

Dąbrowska E., Groby członków dynastii piastowskiej we wczesnym średniowieczu. Stan badań, RH 70, 2004, s. 167-182.

Dąbrowska E., Pierwotne miejsce pochowania i recepcja relikwii świętego Wojciecha we wczesnym średniowieczu, w: Groby, relikwie i insygnia: Studia z dziejów mentalności średniowiecznej, red. eadem, Warszawa 2008, s. 251-262.

Dąbrowska E., W kościele czy poza kościołem - lokalizacja pochówków w Polsce piastowskiej, w: Grób w przestrzeni, przestrzeń w grobie. Przestrzenne uwarunkowania w dawnej obrzędowości pogrzebowej, red. T. Kurasiński, K. Skóra, Łódź 2014, s. 81-85.

Dąbrowski D., Małżeństwa Wasylka Romanowicza. Problem mazowieckiego pochodzenia drugiej żony, w: Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów, red. K. Zielińska-Melkowska, Toruń 1997, s. 221-233.

De Smet J.M., Recherches critiques sur la « Vita Gerardi abbatis Broniensis », "Revue Bénédictine" 70, 1960, 1, s. 5-61. <https://doi.org/10.1484/J.RB.4.01522>

Deér J., Aachen und die Herrschersitze der Arpaden, MIÖG 79, 1971, s. 2-56. <https://doi.org/10.7767/miog.1971.79.12.1>

Degl'Innocenti A., Agiografi a latina dell'Italia centrale, 1130-1220, w: CCHAG, t. 5, red. G. Philippart, Turnhout 2010, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 5, s. 731-798.

Degl'Innocenti A., I leggendari agiografi ci latini, w: Forme e modelli della santità in Occidente dal Tardo antico al Medioevo, red. M. Bassetti, A. Degl'Innocenti, E. Menestò, Spoleto 2012, s. 137-158.

Deichmann F.W., Märtyrerbasilika, Martyrion, Memoria und Altargrab, "Mitteilungen des Deutschen Archaeologischen Instituts. Römische Abteilung" 77, 1970, s. 144-169.

Dějiny žen, aneb, Evropská žena od středověku do poloviny 20. století v zasetí historiografie. Sborník příspěvků z IV. pardubického bienále 27.-28. dubna 2006, Pardubice 2006.

Delehaye H., The Legends of the Saints: An Introduction to Hagiography, przeł. V.M. Crawford, Notre Dame 1961 (oryg. franc. 1905).

Delestowicz N., Bolesław II Szczodry. Tragiczne losy wielkiego wojownika, 1040/1042-2/3 IV 1081 albo 1082, Kraków 2016.

Delimata M., Ucieczka z Polski i niemieckie losy królowej Rychczy (po 1031-1063), w: *Docendo discimus. Studia historyczne ofiarowane Profesorowi Zbigniewowi Wielgoszowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. K. Kaczmarek, J. Nikodem, Poznań 2000, s. 77-97.

Delogu P., Kingship and the Shaping of the Lombard Body Politic, w: *The Langobards before the Frankish Conquest: An Ethnographic Perspective*, red. G. Ausenda, P. Delogu, C. Wickham, Woodbridge-Rochester, NY 2009, *Studies in Historical Archaeoethnology*, t. 8, s. 251-288.

Dels Sants Gros M., El Pontificat de Vic (Vic, Arx. Cap., ms. 104 (CV), "Miscel·lània litúrgica catalana" 12, 2004, s. 187-271.

Dendorfer J., Autorität auf Gegenseitigkeit - Fürstliche Partizipation im Reich im 13. Jahrhunderts, w: *Autorität und Akzeptanz. Das Reich im Europa des 13. Jahrhunderts*, red. H. Seibert, W. Bomm, V. Türk, Ostfildern 2013, s. 27-42.

Dendorfer J., Grafen, Markgrafen, Herzöge - Der Rang der 'principes' und der Hof der Könige im ostfränkisch-deutschen Reich (11./12. Jahrhundert), w: *Rank and Order. The Formation of Aristocratic Elites in Western and Central Europe, 500-1500*, red. J. Peltzer, Ostfildern 2015, s. 99-116.

Depreux P., Les Juifs dans le droit carolingien, w: *Jews in Early Christian Law: Byzantium and the Latin West, 6th-11th Centuries*, red. J.V. Tolan et al., Turnhout 2014, s. 131-152.

<https://doi.org/10.1484/M.RELMIN-EB.1.101880>

Depreux P., « Qu'il soit frappé de la sanction d'anathème et réprimé par le pouvoir de coercition du comte ». Excommunication, exil et confiscation des biens. L'exclusion comme mode de correction et comme châtiment dans les capitulaires carolingiens, w: *Exclure de la communauté chrétienne. Sens et pratiques sociales de l'anathème et de l'excommunication (IVe-XIIe s.)*, wyd. G. Bühner-Thierry, S. Gioanni, Turnhout 2015, s. 39-58. <https://doi.org/10.1484/M.HAMA-EB.5.107604>

Deptuła C., Abbatia de Bresca w XII-XIII wieku i wybrane problemy najstarszych dziejów grupy brzeskiej premonstratów polskich, *RHum* 42, 1994, 2, s. 5-52.

Deptuła C., Biskup i władca (Z problematyki ideologii państwowej i świadomości narodowej polskiego średniowiecza), "Więź" 11, 1968, 9, s. 42-64.

Deptuła C., Galla Anonima mit genezy Polski. Studium z historiozofii i hermeneutyki dziejopisarstwa średniowiecznego, Lublin 2000 (pierwsze wyd. 1990).

Deptuła C., Krąg kościelny plocki w połowie XII wieku, *RHum* 8, 1958 [1960], 2, s. 5-122.

Deptuła C., Niektóre aspekty stosunków Polski z cesarstwem w wieku XII, w: *Polska w Europie*, red. H. Zins, Lublin 1968, s. 35-92.

Deptuła C., O niektórych źródłach do historii zakonu premonstrackiego w Polsce w XII i XIII wieku, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 22, 1971, s. 214-222.
<https://doi.org/10.31743/abmk.6793>

Deptuła C., Początki klasztorów norbertańskich w Dłubni-Imbramowicach i Płocku, *RHum* 16, 1968, 2, s. 5-42.

Deptuła C., Werner, w: *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, t. 2, red. R. Gustaw, Poznań-Warszawa-Lublin 1972, s. 513-521.

Deptuła C., Wojciech Sławnikowic - "święty w drodze", w: Dziedzictwo kultu świętego Wojciecha, red. R. Knapirski, Lublin 1998, s. 41-89.

Deptuła C., A. Witkowska, Wzorce ideowe zachowań ludzkich w XII i XIII wieku, w: Polska dzielnicowa i zjednoczona. Państwo - społeczeństwo - kultura, red. A. Gieysztor, Warszawa 1972, s. 119-159.

Deremble J.-P., « Te igitur », une initiale du Sacramentaire de Drogon, w: Pratiques d'écriture. Mélanges de poétique et d'histoire littéraire offerts à Jean Gaudon, red. P. Laforge, Paris 1996, s. 15-24.

Derrida J., *The Beast & The Sovereign*, Chicago-London 2009.

<https://doi.org/10.7208/chicago/9780226144399.001.0001>

Derrida J., *O gramatologii*, przeł. B. Banasiak, Warszawa 1999 (oryg. franc. 1967).

Derwich M., Fundacja lubińska na tle rozwoju monastycyzmu benedyktyńskiego w Polsce (XI-XII w.), w: *Opactwo Benedyktynów w Lubiniu, pierwsze wieki istnienia*, red. Z. Kurnatowska, Poznań 1996, s. 12-23.

Derwich M., Kilka uwag w sprawie Pięciu Braci Męczenników, w: *Cracovia - Polonia - Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, Kraków 1995, s. 181-188.

Derwich M., *Monastycyzm benedyktyński w średniowiecznej Europie i Polsce. Wybrane problemy*, Wrocław 1998.

Derwich M., *Der Prämonstratenserorden im mittelalterlichen Polen. Seine Rolle in Kirche und Gesellschaft*, w: *Studien zum Prämonstratenserorden*, red. I. Crusius, H. Flachenecker, Göttingen 2003, s. 313-322.

Derwich M., *Studia nad początkami monastycyzmu na ziemiach polskich. Pierwsze opactwa i ich funkcje*, KH 107, 2000, 2, s. 77-105.

Detlev J., H. Fuhrmann, *Papal Letters in the Early Middle Ages*, Washington D.C. 2001.

Deutinger R., *Der König als Richter*, w: *Recht und Gericht in Kirche und Welt um 900*, red. A. Grabowsky, W. Hartmann, München-Wien 2007, s. 31-48.

<https://doi.org/10.1515/9783110446470-005>

Deutinger R., *Vom Amt zum Lehen. Das Beispiel der deutschen Herzogtümer im Hochmittelalter*, w: *Ausbildung und Verbreitung des Lehnwesens im Reich und in Italien im 12. Und 13. Jahrhundert*, red. K.-H. Spieß, Ostfildern 2013, s. 133-157.

Devos P., *Saint Wenceslas était-il marié? Un passage défectueux de la « Légende de Christian »*, "Analecta Bollandiana" 81, 1963, 3-4, s. 368-371. <https://doi.org/10.1484/J.ABOL.4.02522>

Devroey J.-P., C. Brouwer, *La participation des Juifs au commerce dans le monde franc (VIe-Xe siècles)*, w: *Voyages et voyageurs à Byzance et en Occident du VIe au XIe siècle*, red. A. Dierkens et al., Genève 2000, s. 339-374. <https://doi.org/10.4000/books.pulg.4769>

Dienemann J., *Der Kult des heiligen Kilian im 8. und 9. Jahrhundert*, Würzburg 1955, *Quellen und Forschungen zur Geschichte des Bistum und Hochstifts Würzburg*, t. 10.

Dietrich O., *Der Triumphus St. Remacli: eine Quelle für die Geschichte des 11. Jahrhunderts*, Halle 1887.

Długosz J., *Modlitewnik trzebnicki "Cursus Sanctae Mariae" z pierwszej połowy XIII w.*, w: *Księga Jadwiżyńska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska"*, Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 116-123.

Dobosz J., *Działalność fundacyjna Kazimierza Sprawiedliwego*, Poznań 1995.

Dobosz J., *Kazimierz II Sprawiedliwy*, Poznań 2011.

Dobosz J., *Monarchia i możni wobec Kościoła w Polsce do początku XIII wieku*, Poznań 2002.

Dobosz J., *Piastowie wobec premonstratów i innych form kanonikatu regularnego w XII wieku*, w: *Premonstratensi na ziemiach polskich w średniowieczu i epoce nowożytnej*, red. J. Rajman, Kraków 2007, *Annales Academiae Pedagogicae Cracoviensis*, t. 40, *Studia Historica*, t. 5, s. 6-18.

Dobrowolski K., *Dzieje kultu św. Floriana w Polsce do połowy XVI wieku*, Warszawa 1923.

Dobrowolski K., *Z dziejów książki polskiej na obczyźnie w wiekach średnich*, "Przegląd Biblioteczny" 3, 1929, 2, s. 151-163.

Dobrzeński T., *Codex aureus Gnesnensis. Commentarii*, Warszawa 1988.

Dokumenty soborów powszechnych, t. 2, oprac. ks. A. Baron, ks. H. Pietras SJ, Kraków 2007.

Dolbeau F., *Notes sur l'organisation interne des légendiers latins*, w: *Hagiographie, cultures et sociétés (IVe-XIIe siècles). Actes du colloque organisé à Nanterre et à Paris (2-5 mai 1979)*, Paris 1981, s. 11-31.

Doležalová E., *Jak vznikl obraz Václava IV. jako ochránce Židů*, "Český časopis historický" 16, 2018, 2, s. 447-458.

Dolista K., *Ještě k listinám hradištského kláštera z roku 1078*, "Československý časopis historický" 19, 1971, s. 111-118.

Domański G., *Ślęza w pradziejach i w średniowieczu*, Wrocław 2002.

Dopsch H., *Passau als Zentrum der Slawenmission. Ein Beitrag zur Frage des "Großmährischen Reiches"*, "Südostdeutsches Archiv" 28-29, 1985-1986, s. 5-28.

Dopsch H., *Přemysl Ottokar II und das Erzstift Salzburg*, w: *Ottokar-Forschungen*, red. M. Weltin, A. Kusternig (= "Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich", Neue Folge 44-45, 1978/79), Wien 1979, s. 470-508.

Doroszewska A., *Otoczenie Henryka Brodatego i Jadwigi jako środowisko społeczne*, Warszawa 1978, *Prace Instytutu Historii Uniwersytetu Warszawskiego*, t. 7.

Doskočil K., *Zdomácňení jména Kateřina v českých zemích*, "Listy filologické" 85, 1962, 1, s. 136-150.

Dragoun M., *Česká středověká kalendária*, praca dyplomowa, Univerzita Karlova, Praha 2000 (maszynopis).

- Dragoun M., *Necrologium bohemicum* - příspěvek k otázce místa jeho vzniku, "Documenta Pragensia" 20, 2002, s. 13-23.
- Dragoun M., Vintíř a Radim - lokální kultury českého vrcholného středověku, "Mediaevalia Historica Bohemica" 6, 1999, s. 68-74.
- Dragoun Z., Juditin most. O císařském díle českého krále a durynské kněžny, "Dějiny a současnost" 14, 1992, 2, s. 52-55.
- Dragoun Z., Praha 885-1310. Kapitoly o románské a raně gotické architektuře, Praha 2002.
- Dragoun Z., Vladislav a jeho stavby v Praze, w: Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. výročí jeho korunovace, Praha 2009, s. 184-190.
- Drellicharz W., *Idea zjednoczenia królestwa w średniowiecznym dziejopisarstwie polskim*, Kraków 2012.
- Driscoll C.A., D.W. Macdonald, S.J. O'Brien, From Wild Animals to Domestic Pets, an Evolutionary View of Domestication, "Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA" 106, 2009, s. 9971-9978. <https://doi.org/10.1073/pnas.0901586106>
- Drzwi Gnieźnieńskie, red. M. Walicki, t. 1-3, Wrocław 1956-1959.
- Dubois J., *Les martyrologes du Moyen Âge latin*, Turnhout 1978.
- Duczko W., The Fateful Hundred Years. Sweden in the Eleventh Century, w: The Neighbours of Poland in the 11th Century, red. P. Urbańczyk, Warsaw 2002, s. 11-27.
- Duczko W., Ruś wikingów. Historia obecności Skandynawów we wczesnośredniowiecznej Europie Wschodniej, przeł. N. Kreczmar, Warszawa 2006 (oryg. ang. 2004).
- Duggan A.J., Becket is Dead! Long Live St Thomas, w: The Cult of St Thomas Becket in the Plantagenet World, c. 1170-1220, red. P. Webster, M.-P. Gelin, Woodbridge 2016, s. 28-36.
- Duggan A.J., A Becket Office at Stavelot: London, British Library, Additional MS 16964, w: *Omnia disce - Medieval Studies in Memory of Leonard Boyle, O.P.*, red. J. Greatrex, A.J. Duggan, Aldershot 2005, s. 161-182. <https://doi.org/10.4324/9781315247731-12>
- Dumézil B., *Les racines chrétiennes de l'Europe. Conversion et liberté dans les royaumes barbares Ve-VIIIe siècle*, [Paris] 2006.
- Dumézil G., *Mythe et épopée*, t. 1: L'idéologie des trois fonctions dans les épopées des peuples indo-européens, Paris 1995.
- Dunin-Wąsowicz T., Le culte de saint Adalbert vers l'an 1000 et la fondation de l'église Saint-Adalbert à Liège, w: *La collégiale Saint-Jean de Liège, mille ans d'art et d'histoire*, red. J. Deckers, Liège 1981, s. 35-38.
- Dunin-Wąsowicz T., Hagiographie polonaise entre XIe et XVIe siècle, w: CCHAG, t. 3, red. G. Philippart, Turnhout 2001, *Corpus Christianorum Hagiographies*, t. 3, s. 179-202.
- Dunin-Wąsowicz T., Kalisz na tle wczesnośredniowiecznej sieci drogowej, w: eadem, *Drogami średniowiecznej Polski*, Warszawa 2011, s. 77-104.
- Dunin-Wąsowicz T., Kult świętych w Polsce X w., w: *Polska w świecie. Szkice z dziejów kultury polskiej*, red. J. Dowiat et al., Warszawa 1972, s. 61-77.

Dunin-Wąsowicz T., Les routes commerciales en Pologne du haut Moyen-Age, w: L'artisanat et la vie urbaine en Pologne médiévale, Warszawa 1963, s. 368-371.

Dunin-Wąsowicz T., Saint-Gilles a Polska we wczesnym średniowieczu, "Archeologia Polski" 16, 1971, 1-2, s. 651-664.

Dvořáčková-Malá D., J. Zelenka, Curia ducis, curia regis: panovnický dvůr za vlády Přemyslovců, Praha 2011.

Dvořáčková-Malá D., J. Zelenka, Ženy a děti ve dvorské společnosti, Praha 2015.

Dvořáčková-Malá D. et al., Dvůr a církve v českých zemích středověku, Praha 2017.

Dvornik F., Byzantine Missions Among the Slavs. SS. Constantine-Cyril and Methodius, New Brunswick 1970.

Dvornik F., Les légendes de Costantin et de Méthode vues de Byzance, Praha 1933.

Dvornik F., The Significance of the Missions of Cyril and Methodius, "Slavic Review" 23, 1964, 2, s. 195-211. <https://doi.org/10.2307/2492930>

Dworsatschek M., Władysław II Wygnaniec, Wrocław 1998.

Dymmel P., Terminologia prologów w piśmiennictwie historycznym średniowiecznej Polski, "Res Historica" 1998, 3, s. 221-231.

Dziwulski W., Postępy chrystianizacji i proces likwidacji pogaństwa w Polsce wczesnofeudalnej, Wrocław 1964.

Eckhardt W.A., Die "Capitularia missorum specialia" 802, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 12, 1956, s. 498-516.

Eichmann W., Brakteaten - das neue Geld im Mittelalter: Betrachtungen und Gedanken zu den Brakteatenprägungen und dem mittelalterlichen Münzwesen in Hessen und seinen Nachbargebieten, Hamburg 2017.

Eichmann E., Die Adoption des deutschen Königs durch den Papst, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Germanistische Abteilung" 37, 1916, s. 291-312. <https://doi.org/10.7767/zrgga.1916.37.1.291>

Eichmann E., Königs- und Bischofsweihe, München 1928, Sitzungsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Philologische und Historische Klasse, t. 6.

Eichmann E., Zur Geschichte des lombardischen Krönungsritus, "Historisches Jahrbuch" 46, 1926, s. 517-531.

Elbel P., Dějiny neúspěchu aneb úsilí Přemyslovců o zřízení arcibiskupství v českých zemích, w: Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 238-306.

Elisabeth von Thüringen - eine europäische Heilige, t. 1-2, red. D. Blume, M. Werner, Petersberg 2007.

Elisabeth von Thüringen: Eine Frau des 13. Jahrhunderts und ihre Wirkung, München 2009.

Elisabeth von Thüringen und die neue Frömmigkeit in Europa, red. Ch. Bertelsmeier-Kierst, Frankfurt a. Main 2008.

Ellis Nilsson S.E., *Creating Holy People and Places on the Periphery: A Study of the Emergence of Cults of Native Saints in the Ecclesiastical Provinces of Lund and Uppsala from the Eleventh to the Thirteenth Centuries*, Göteborg 2015.

Elpers B., "Während sie die Markgrafschaft leitete, erzog sie ihren kleinen Sohn". Mütterliche Regentschaften als Phänomen adliger Herrschaftspraxis, w: Fürst und Fürstin. Familienbeziehungen und Handlungsmöglichkeiten von hochadeligen Frauen im Mittelalter, red. J. Rogge, Ostfildern 2004, s. 153-167.

Elze R., (recenzja) M. de Fernandý, "Sobre el poder temporal en la cultura occidental alrededor del año 1000", *Anales de historia antigua y medieval*, Buenos Aires, 1948, 51-125, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 9, 1952, s. 583.

Elze R., Ordines für die Königskrönung in Mailand, w: Cristianità ed Europa. Miscellanea di studi in onore di Luigi Prosdocimi, red. C. Alzati, t. 1, Roma 1994.

Emma Regina - Civitas Melnic, red. J. Kilián, L. Polanský, Mělník 2008.

Engel A., R. Serrure, *Traité de numismatique du moyen âge*, t. 1-3, Paris 1891-1905.

Erdmann C., Briefsammlungen, w: W. Wattenbach, R. Holtzmann, F.-J. Schmale, *Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter*, t. 2, cz. 3-4, Weimar 1967, s. 415-442.

Erdmann C., *Die Entstehung des Kreuzzugsgedankens*, Stuttgart 1935.

Erdmann C., *Forschungen zur politischen Ideenwelt des Frühmittelalters*, red. F. Baethgen, Berlin 1951.

Erdmann C., *The Origins of the Idea of Crusade*, przeł. M.W. Baldwin, W. Goffart, Princeton 1977 (oryg. niem. 1935).

Everett N., *Literacy in Lombard Italy, c. 568-774*, Cambridge 2003, *Cambridge Studies in Medieval Thought. Fourth Series*.

Evangelistarz. Złoty Kodeks Gnieźnieński. Evangelistarium. Codex aureus Gnesnensis, red. M. Sołomieniuk, Kraków 2016.

Ewig E., Der Petrus- und Apostelkult im Spätromischen und Fränkischen Gallien, w: *Spätantikes und fränkisches Gallien: Gesammelte Schriften (1953-1973)*, t. 2, wyd. H. Atsma, München 1979 (pierwsze wyd. 1960), s. 318-354.

Exarchos J., Identität, Wahrheit und Liturgie: Überlegungen zur politischen und gesellschaftlichen Bedeutung der Liturgie im 11. und 12. Jahrhundert, "Frühmittelalterliche Studien" 52, 2018, 1, s. 157-187. <https://doi.org/10.1515/fmst-2018-008>

Fabian J., *Time and the Other: How Anthropology Makes Its Object*, New York 1983.

Fagerberg D., What is the Subject Matter of Liturgical Theology, "Roczniki Liturgiczno-Homiletyczne" 1, 2010, 57, s. 41-51.

Falkenstein L., *Otto III. und Aachen*, Hannover 1998.

Fälschungen im Mittelalter. Internationaler Kongreß der Monumenta Germaniae Historica München, 16.-19. September 1986, t. 1-5, Hannover 1988, MGH Schriften, t. 33, cz. 1-5.

Farías Zurita V., La proclamació de la pau i l'edificació dels cementiris. Sobre la difusió de les sagreres als bisbats de Barcelona i Girona (segles XI-XIII), w: Les Sagreres a la Catalunya medieval, red. idem, R. Martí, A. Catafau, Girona 2007, s. 13-84.

Fellenberg gen. Reinold J., Die Verehrung des Heiligen Gottard von Hildesheim in Kirche und Volk, Bonn 1970, Rheinisches Archiv, t. 74.

Felskau Ch.-F., Agnes von Böhmen und die Klosteranlage der Klarissen und Franziskaner in Prag. Leben und Institution, Legende und Verehrung, Nordhausen 2008.

https://doi.org/10.30965/9783657766796_007

Felskau Ch.-F., Das Franziskushospital in Prag und das Matthiasstift in Breslau: Über den schwierigen Beginn einer Beziehungsbalance beim Aufbau eines ostmitteleuropäischen Hospitalordens, der Kreuzbrüder mit dem roten Stern, w: Wanderungen und Kulturaustausch im östlichen Mitteleuropa. Forschungen zum ausgehenden Mittelalter und zur jüngeren Neuzeit, red. H.-W. Rautenberg, München 2006, s. 59-92.

Felskau Ch.-F., "Imitatio" und institutionalisierte Armenfürsorge: Das 'Modell Elisabeth' und die "mulieres religiosae" in Ostmitteleuropa (ca. 1200-1280), w: Elisabeth von Thüringen und die neue Frömmigkeit in Europa, red. Ch. Bertelsmeier-Kierst, Frankfurt a. M. 2008, s. 52-76.

Feraru R.M., L'Église et l'État en Hongrie dans la première moitié du XIe siècle, avec un regard special sur Legenda Sancti Gerardi et Deliberatio, w: Saint Gerard of Cenad. Tradition and Innovation, red. C. Mesaroş, C. Călin, Budapest 2015, s. 44-64.

<https://doi.org/10.22618/TP.PCMS.20151.176004>

Ferber M.U., Römische Kartographie aus der Sammlung Konrad Peutingers. Die Tabula Peutingeriana, w: Gesammeltes Gedächtnis. Konrad Peutinger und die kulturelle Überlieferung im 16. Jahrhundert. Begleitpublikation zur Ausstellung der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg anlässlich der 550. Geburtstags Konrad Peutingers, red. R. Laube, H. Zäh, Luzern 2016, s. 124-131.

Fernhandel und Geldwirtschaft. Beiträge zum deutschen Münzwesen in sächsischer und salischer Zeit. Ergebnisse des Dannenberg-Kolloquiums 1990, red. B. Kluge, Sigmaringen 1993.

Feveile C., The Coins from 8th-9th Centuries Ribe - Survey and Status 2001, "Nordisk Numismatisk Årsskrift 2000-2002" 2006, s. 149-162.

Feveile C., Sceattas i Sydsjælland - fra ekspanderende friser til kontrollerende kongemagt, "By, marsk og geest, Kulturhistorisk tidsskrift for Sydvestjylland" 31, 2019, s. 21-43.

Fiala E., Der Nachmünzenfund von Lupow, w: idem, Münzen und Medaillen der Welfischen Lande, t. 1: Prägungen der Zeit der Ludolfinger (Ottonen), Brunonen, Billunger, Supplingenburger etc., Prague 1916.

Fiala Z., Dva kritické příspěvky ke starým dějinám českým, "Sborník historický" 9, 1962, s. 5-65.

Fiala Z., Die Urkunde Kaiser Friedrichs I. für den böhmischen Fürsten Vladislav II. vom 18. I. 1158 und das "Privilegium minus" für Österreich, MIOG 78, 1970, s. 167-192.

<https://doi.org/10.7767/miog.1970.78.jg.167>

Fichtenau H., *The Carolingian Empire*, przeł. P. Munz, Toronto 2000 (oryg. niem. 1949).

Field S.L., *Isabelle of France. Capetian Sanctity and Franciscan Identity in the Thirteenth Century*, Notre Dame 2006.

Figurski P., *The Exultet of Bolesław II of Mazovia and the Sacralisation of Political Power in the High Middle Ages*, w: *Premodern Rulership and Contemporary Political Power. The King's Body Never Dies*, red. K. Mroziewicz, A. Sroczyński, Amsterdam 2017, s. 73-111.

<https://doi.org/10.1515/9789048533282-005>

Figurski P., *Mactata hostia. O tożsamości Brunona z Kwerfurtu oraz "logice wizji" dla czasów ottońskich*, w: *Ja - my - oni. Tożsamości ludzi średniowiecza*, red. L. Jurek et al., Warszawa 2012, s. 67-84.

Figurski P., *Modlitwy za króla w kanonie rzymskim Mszy. Studium z dziejów teologii politycznej wczesnego średniowiecza w łacińskim chrześcijaństwie*, Warszawa 2016.

Figurski P., *Oratio periculosa, politica sed religiosa. O znaczeniu kanonu rzymskiego Mszy w kulturze średniowiecza*, w: *Liber Romani. Studia ofiarowane Romanowi Michałowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. G. Pac, K. Skwierczyński, Warszawa 2020, s. 82-96.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323540946.pp.82-96>

Figurski P., *Political Liturgies, Cologne's Manuscript Culture, and Historical Myths. The Provenance of the Sacramentary of Tyniec*, w: *Das Sakramentar aus Tyniec. Eine Prachthandschrift des 11. Jahrhunderts und die Beziehungen zwischen Köln und Polen in der Zeit Kasimirs des Erneuerers*, red. A. Bihrer, K.G. Beuckers, Köln 2018, s. 66-91.

<https://doi.org/10.7788/9783412502799.66>

Figurski P., *Przekaz ideowy i datacja "Mors et miracula beati Veneri"*, *St. Żr.* 48, 2010, s. 39-58.

Figurski P., *Das sakramentale Herrscherbild in der politischen Kultur des Frühmittelalters*, *"Frühmittelalterliche Studien"* 50, 2016, s. 129-162. <https://doi.org/10.1515/fmst-2016-0108>

Fijałkowski A., *Średniowieczne koronacje królewskie na Węgrzech i w Polsce*, *PH* 87, 1996, 4, s. 713-735.

Fischer B., *Oratio periculosa. Eine altirische Bezeichnung für die Einsetzungsworte in der Messe*, w: *Prex Eucharistica*, t. 3: *Studia*, red. A. Gerhards, H. Brakmann, M. Klöckener, Fribourg 2005, s. 237-241.

Fjalldal M., *Anglo-Saxon England in Icelandic Texts*, Toronto 2005.

<https://doi.org/10.3138/9781442670860>

Flateyjarbók. *En samling af norske konge-sagær*, t. 2, Christiania 1861.

Fleith B., *Studien zur Überlieferungsgeschichte der lateinischen Legenda Aurea*, Bruxelles 1991, *Subsidia Hagiographica*, t. 72.

Flídr A., *Stavební omyly, záměrné návraty či snahy po modernitě?: osudy nejen západního portálu baziliky Porta coeli v Předklášteří u Tišnova*, *"Opuscula historiae artium: časopis Semináře dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity"* 59, 2010, 1-2, s. 4-29.

Flori J., *A propos de l'adoubement des chevaliers au XIe siècle: le prétendu pontifical de Reims et l'ordo ad armandum de Cambrai*, *"Frühmittelalterliche Studien"* 19, 1985, s. 330-349.

<https://doi.org/10.1515/fmst-1985-0115>

Flori J., Chevalerie et liturgie: remise des armes et vocabulaire « chevaleresque » dans les sources liturgiques du IXe au XIVe siècle, "Le Moyen Age" 84, 1978, s. 247-278.

Flori J., L'essor de la chevalerie: XIe-XIIIe siècles, Genève 1986.

Flori J., Les origines de l'adoubement chevaleresque: Étude des remises d'armes et du vocabulaire qui les exprime dans les sources historiques latines jusqu'au début du XIIIe siècle, "Traditio" 35, 1979, s. 209-272. <https://doi.org/10.1017/S0362152900015051>

Floßmann U., Regnum Austriae, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Germanistische Abteilung" 89, 1972, s. 78-117. <https://doi.org/10.7767/zrgga.1972.89.1.78>

Foltýn D. et al., Encyklopedie moravských a slezských klášterů, Praha 2005.

Folz R., Les saints rois du Moyen Âge en Occident (VIe-XIIIe siècles), Bruxelles 1984, Subsidia Hagiographica, t. 68. Fonnesberg-Schmidt I., The Popes and the Baltic Crusades 1147-1254, Leiden-Boston 2007.

Forstner D., Świat symboliki chrześcijańskiej, przeł. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński, Warszawa 1990 (oryg. niem. 1961).

Franz A., Die kirchlichen Benediktionen im Mittelalter, t. 2, Freiburg i.B. 1909.

Freed J.B., Dzieje saskiej prowincji franciszkanów w XIII wieku, w: Franciszkanie w Polsce średniowiecznej, cz. 1, red. J. Kłoczowski, Lublin 1983, Zakony Franciszkańskie w Polsce, t. 1, s. 195-226.

Fried J., Der hl. Adalbert und Gnesen, "Archiv für mittelrheinische Kirchengeschichte" 50, 1998, s. 41-70.

Fried J., Otto III. und Boleslaw Chrobry: das Widmungsbild des Aachener Evangeliars, der "Akt von Gnesen" und das frühe polnische und ungarische Königtum, Stuttgart 2001.

Fried J., Otton III i Bolesław Chrobry. Miniatura dedykacyjna z ewangeliarza z Akwizgranu, zjazd gnieźnieński a królestwa polskie i węgierskie, przeł. E. Kazimierczak, W. Leder, Warszawa 2000 (oryg. niem. 1989).

Fried J., Der Regalienbegriff im 11. und 12. Jahrhundert, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 29, 1973, s. 450-528.

Fried J., Święty Wojciech i Polska, przeł. M. Dorna, Poznań 2001.

Friedl A., Hildebert a Ewerwin, románští malíři, Praha 1927.

Frioli D., Lo scriptorium e la Biblioteca del Monastero Cisterciense di Aldersbach, Spoleto 1990.

Fritze W.H., Corona regni Bohemiae. Die Entstehung des böhmischen Königtum im 12. Jahrhundert im Widerspiel von Kaiser, Fürst und Adel, w: idem, Frühzeit zwischen Ostsee und Donau. Ausgewählte Beiträge zum geschichtlichen Werden im östlichen Mitteleuropa vom 6. bis 13. Jahrhundert, Berlin 1982, s. 209-296.

Frolík J., Maříková-Kubková J., Pražský hrad v době Vladislava II. (1140-1172), w: Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. výročí jeho korunovace, Praha 2009, s. 176-183.

Fros H. SJ, Le culte des saints en Europe Centrale (Bohème, Pologne, Hongrie) et son rôle socio-politique du Xe au XIIIe siècles, w: Fonctions sociales et politiques du culte des saints les sociétés

de rite grec et latin au Moyen Âge et à l'époque moderne. Approche comparative, red. M. Derwich, M. Dmitriev, Wrocław 1999, s. 88-108.

Fros H., F. Sowa, *Twoje imię . Przewodnik onomastyczno-hagiograficzny*, Kraków 2002 (pierwsze wyd. 1975).

Frühmittelalterliche Münzfunde aus Polen, t. 1-5, red. M. Bogucki, P. Ilisch, S. Suchodolski, Warszawa 2013-2017.

Der frühmittelalterliche Staat: Europäische Perspektiven, red. W. Pohl, V. Wieser, Wien 2009.

Fügedi E., *Kings, Bishops, Nobles and Burghers in Medieval Hungary*, red. J.M. Bak, London 1986 (pierwsze wyd. 1980).

Fuhrmann H., *Studien zur Geschichte mittelalterlicher Patriarchate* 3, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Kanonistische Abteilung" 41, 1955, s. 95-183.

<https://doi.org/10.7767/zrgka.1955.41.1.95>

Gacka D., *Literackie przejawy kultury w. Floriana w średniowiecznej Polsce*, "Pamiętnik Literacki" 96, 2005, 2, s. 173-181.

Gacki J., *Benedyktynski klasztor w Sieciechowie według pism i podań miejscowych*, Radom 1872.

Gaiffier B. de, *À propos des légendiers latins*, "Analecta Bollandiana" 97, 1979, s. 60-68.

<https://doi.org/10.1484/J.ABOL.4.02999>

Gallén J., *Till historien om St. Henriks relikier och hans grav i Nousis*, "Finskt Museum" 1972, s. 33-38.

Gamber K., *Codices liturgici latini antiquiores*, t. 3, Freiburg 1988, *Spicilegium Friburgense. Subsidia*, t. 1.

Gamber K., *Die Kiever Blätter in sakramentargeschichtlicher Sicht*, w: *Cyrillo-Methodiana. Zur Frühgeschichte des Christentums bei den Slaven 863-1963*, red. M. Hellmann et al., Köln 1964, s. 362-371.

Gamber K., *Liturgiegeschichte von Regensburg bis ins 16. Jahrhundert anhand der erhaltenen Liturgiebücher*, w: *Liturgie im Bistum Regensburg von den Anfängen bis zur Gegenwart*, red. W.J. Chrobak, München 1989, s. 13-37.

Gannon A., *The Iconography of Early Anglo-Saxon Coinage. Sixth to Eighth Centuries*, Oxford 2003, *Medieval History and Archaeology*.

Ganshof F.L., *L'étranger dans la monarchie franque*, "Recueils de la Société Jean Bodin" 10, 1958, s. 5-36.

Gansiniec R., *Nagrobek Bolesława Wielkiego*, "Przegląd Zachodni" 7, 1951, s. 359-537.

Gaposchkin M.C., [recenzja], "Speculum" 91, 2016, 2, s. 547-550.

Gaposchkin M.C., *From Pilgrimage to Crusade: The Liturgy of Departure*, "Speculum" 88, 2013, 1, s. 44-91. <https://doi.org/10.1017/S0038713413000511>

Gaposchkin M.C., *Invisible Weapons. Liturgy and the Making of Crusade Ideology*, Ithaca 2017. <https://doi.org/10.7591/9781501707988>

Garbaczewski W., Czy Bolesław Krzywousty w ostatnich latach swego panowania przeprowadził reformę monetarną? Nowe spojrzenie na pierwsze polskie brakteaty, w: Pieniądz i banki w Małopolsce, red. idem, R. Macyra, Poznań 2018, Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce, t. 4, s. 113-134.

Garbaczewski W., Ikonografia monet piastowskich 1173 - ok. 1280, Warszawa-Lublin 2007.

Garbaczewski W., Orzeł i zając na monecie Władysława Wygnańca. Geneza, rozwój i symbolika motywu, "Wiadomości Numizmatyczne" 44, 2000, s. 135-160.

Garbaczewski W., Świat brakteatów. Średniowiecze w zwierciadle monet, Bydgoszcz 2002.

García y García A., A propos de la canonisation des saints au XIIe siècle, "Revue de droit canonique" 18, 1968, 1, s. 3-15.

Garipzanov I., The Symbolic Language of Authority in the Carolingian World (c. 751-877), Leiden 2008. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004166691.i-394>

Garnett G., "Franci et Angli": The Legal Distinctions between Peoples after the Conquest, "Anglo-Norman Studies" 8, 1986, s. 109-137.

Garrison E., Ottonian Imperial Art and Portraiture. The Artistic Patronage of Otto III and Henry II, Farnham 2012.

Garrison M., The Franks as the New Israel? Education for an Identity from Pippin to Charlemagne, w: The Uses of the Past in the Early Middle Ages, red. Y. Hen, M. Innes, Cambridge 2000, s. 114-161. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511496332.007>

Gaşpar C., Preface, w: Saints of the Christianization Age of Central Europe (Tenth-Eleventh Century) / Vitae sanctorum aetatis conversionis Europae Centralis (Saec. x-xi), red. G. Klaniczay, Budapest-New York 2013, s. 79-94.

Gasparri S., La cultura tradizionale dei Longobardi. Struttura tribale e resistenze pagane, Spoleto 1983, Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo, t. 6.

Gawlas S., Dlaczego nie było w Polsce feudalizmu lennego?, "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych" 58, 1998, s. 101-123.

Gawlas S., Der hl. Adalbert als Landespatron und die frühe Nationenbildung bei den Polen, w: Polen und Deutschland vor 1000 Jahren. Die Berliner Tagung über den "Akt von Gnesen", red. M. Borgolte, Berlin 2002, s. 193-233. <https://doi.org/10.1524/9783050047386-010>

Gawlas S., Komercjalizacja jako mechanizm Europeizacji peryferii na przykładzie Polski, w: Ziemie polskie wobec Zachodu. Studia nad rozwojem średniowiecznej Europy, red. R. Czaja, M. Dygo, S. Gawlas, Warszawa 2006, s. 25-116.

Gawlas S., Die mittelalterliche Nationenbildung am Beispiel Polens, w: Mittelalterliche Nationen, neuzeitliche Nationen. Probleme der Nationenbildung in Europa, red. A. Bues, R. Rexheuser, Wiesbaden 1995, Quellen und Studien DHI Warschau, t. 2, s. 121-144.

Gawlas S., Nova Civitas in Okol. Fragment z dziejów Krakowa, w: Społeczeństwo Polski średniowiecznej, red. S.K. Kuczyński, t. 6, Warszawa 1994, s. 101-110.

Gawlas S., O kształt zjednoczonego królestwa. Niemieckie władztwo terytorialne a geneza społeczno-ustrojowej odrębności Polski, Warszawa 2000 (pierwsze wyd. 1996).

- Gawlas S., Pobożność Władysława Łokietka, w: *Ecclesia - Regnum - Fontes. Studia z dziejów średniowiecza*, red. idem et al., Warszawa 2014, s. 191-205.
- Gawlas S., Das Problem der Fürstenmacht zur Zeit von Vincentius Kadłubek, w: *Macht und Spiegel der Macht. Herrschaft in Europa im 12. und 13. Jahrhundert vor dem Hintergrund der Chronistik*, red. N. Kersken, G. Vercamer, Wiesbaden 2013, s. 273-308.
- Gąsiorowska P., Dziedzictwo św. Klary w Polsce, w: *Zajaśniała w życiu, promieniuje po śmierci. Św. Klara - zwierciadło franciszkanizmu*, red. Z. Kijas, S. Mazgaj, Kraków 2004, s. 233-249.
- Gąsiorowska P., Fundacje Anny Śląskiej (1204-1265), "Studia Franciszkańskie" 11, 2001, s. 223-244.
- Gąsiorowska P., Klaryski z dynastii Piastów, "Nasza Przyszłość" 94, 2000, s. 119-134.
- Gąsiorowska P., Konwent klarysek krakowskich do końca XVIII wieku. Studium prozopograficzne, Kraków 2015.
- Gąsiorowska P., Średniowieczne klaryski w polskiej historiografii, w: *Polska i jej sąsiedzi w późnym średniowieczu*, red. K. Ożóg, S. Szczur, Kraków 2000, s. 363-393.
- Gąsiorowska P., Życie codzienne w klasztorze klarysek krakowskich od XIII do końca XVIII wieku, Kraków 2003.
- Gąsiorowski A., Najstarsze polskie pochówki monarsze w świetle źródeł pisanych, RH 55-56, 1989-1990, s. 85-94.
- Gąsiorowski A., Tradycja poznańskich grobów monarszych, w: *Kultura średniowieczna i staropolska. Studia ofiarowane Aleksandrowi Gieysztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, Warszawa 1991, s. 231-239.
- Gąsiorowski A., I. Skierska, Średniowieczna monarchia objazdowa. Władca w centralnych ośrodkach państwa, w: "Sedes regni principales", red. B. Trelińska, Sandomierz 1999, s. 67-80.
- Gąsowski J., T. Manteuffel, Z. Tomaszewski, Sprawozdanie z badań przeprowadzonych w okresie od 7 do 30 maja 1953 r. nad osadnictwem średniowiecznym i architekturą romańską w Opatowie, PH 45, 1954, 4, s. 691-721.
- Geary P.J., *Furta Sacra. Thefts of Relics in the Central Middle Ages*, Princeton 1990 (pierwsze wyd. 1978).
- Geary P.J., Humiliation of Saints, w: *Saints and their Cults. Studies in Religious Sociology, Folklore and History*, red. S. Wilson, Cambridge 1983, s. 123-140.
- Geary P.J., *Phantoms of Remembrance: Memory and Oblivion at the End of the First Millennium*, Princeton 1996.
- Geary P., Reflections on Historiography and the Holy: Center and Periphery, w: *The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300)*, red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 323-330.
- Geary P.J., Sacred Commodities. The Circulation of Medieval Relics, w: *The Social Life of Things*, red. A. Appadurai, Cambridge 1986, s. 194-218.
- <https://doi.org/10.1017/CBO9780511819582.008>

Gehrt W., Die Handschriften der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg, 2o Cod 252-400, Wiesbaden 1989.

Gelting M.H., The Kingdom of Denmark, w: Christianization and the Rise of Christian Monarchy. Scandinavia, Central Europe and Rus' c. 900-1200, red. N. Berend, Cambridge 2007, s. 73-120.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511496400.004>

Georgi W., Zur Präsenz und Tätigkeit der Bischöfe der Magdeburger Kirchenprovinz im slawischen Siedlungsgebiet (10. bis Mitte 12. Jh.), w: Struktur und Wandel im Früh- und Hochmittelalter, red. C. Lübke, Stuttgart 1998, s. 257-272.

Gergen T., Droit canonique et protection des « cercles de paix », "Cahiers de recherches médiévales et humanistes" 8, 2001, s. 135-142. <https://doi.org/10.4000/crm.404>

Gerics J., On the Use of the So-called Egbert (Dunstan) Ordo in Hungary in the 11th Century: The Presentation of the Coronation of Salamon in the Chronicles, przeł. M. Lojko,
https://www.academia.edu/1977779/On_the_Use_of_the_So-called_Egbert_Dunstan_Ordo_in_Hungary_in_the_11th_Century_The_Presentation_of_the_Coronation_of_Salamon_in_the_Chronicles [dostęp: 24.05.2019].

Gibbon E., The History of the Decline and Fall of the Roman Empire, t. 1, Basel 1789.

Gibbon E., Zmierzch Cesarstwa Rzymskiego, t. 2, Warszawa 1995.

Gierlich E., Pochówki niemieckich rodów panujących w rozwiniętym średniowieczu (od X do pierwszej połowy XIII wieku), RH 55-56, 1989-1990, s. 13-32.

Giese M., Einleitung, w: Die Annales Quedlinburgenses, wyd. idem, Hannover 2004, MGH SrG in usum scholarum, t. 72.

Gieysztor A., Drzwi Gnieźnieńskie jako wyraz polskiej świadomości narodowej w XII w., w: idem, Władza. Symbole i rytuały, red. P. Mrozowski, P. Tyszka, P. Węcowski, Warszawa 2016 (pierwodruk 1956), s. 147-170.

Gieysztor A., La femme dans les civilisations des Xe-XIIIe s.: la femme en Europe orientale, "Cahiers de Civilisation Médiévale" 20, 1977, s. 189-200.
<https://doi.org/10.3406/ccmed.1977.3071>

Gieysztor A., Le fonctionnement des institutions ecclésiastiques rurales en Bohême, en Pologne et en Hongrie aux Xe et XIe siècles, w: Cristianizzazione ed organizzazione ecclesiastica delle campagne nell'alto medioevo, t. 2, Spoleto 1982, Settimane di studio del Centro italiano di studi sull'alto medioevo, t. 28, s. 925-954.

Gieysztor A., Les Juifs et leur activités économiques en Europe Orientale, w: Gli ebrei nel commercio mediterraneo nell'alto medioevo, t. 1, red. E. Ashtor, Spoleto 1980, s. 489-522.

Gieysztor A., Mitologia Słowian, Warszawa 2006 (pierwsze wyd. 1982).
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323525486>

Gieysztor A., Pierwsi benedyktyni w Polsce Piastowskiej, w: Benedyktyni tynieccy w średniowieczu. Materiały z sesji naukowej Wawel-Tyniec 13-15 października 1994, Kraków 1995, s. 9-21.

Gieysztor A., Politische Heilige im hochmittelalterlichen Polen und Böhmen, w: Politik und Heiligenverehrung im Hochmittelalter, red. J. Petersohn, Sigmaringen 1994, s. 325-341.

Gieysztor A., Postacie książęce na płycie wiślickiej. Próba interpretacji, w: idem, Władza. Symbole i rytuały, red. P. Mrozowski, P. Tyszka, P. Węcowski, Warszawa 2016, s. 179-185.

Gieysztor A., Przemiany ideologiczne w państwie pierwszych Piastów a wprowadzenie chrześcijaństwa, w: Początki państwa polskiego. Księga tysiąclecia, t. 2: Społeczeństwo i kultura, Poznań 1962, s. 155-170.

Gieysztor A., Rzymska studzienka ze św. Wojciechem z roku około 1000, w: Święty Wojciech w polskiej tradycji historiograficznej, red. G. Labuda, Warszawa 1997, s. 337-349.

Gieysztor A., Saints d'implantation, saints de souche dans les pays évangélisés de l'Europe du Centre-Est, w: Hagiographie, cultures et sociétés, IVe-XIIe siècles. Actes du Colloque organisé à Nanterre et à Paris (2-5 mai 1979), Paris 1981, s. 573-584.

Gieysztor A., Sanctus et gloriosissimus martyr Christi Adalbertus: un état et une église missionnaires aux alentours de l'an mille, w: La conversione al cristianesimo nell'Europa nell'alto medioevo, Spoleto 1967, Settimane di studio del Centro italiano di studi sull'alto medioevo, t. 14, s. 611-647.

Gieysztor A., Święci polityczni w Polsce i Czechach w okresie pełnego średniowiecza, w: idem, Władza. Symbole i rytuały, red. P. Mrozowski, P. Tyszka, P. Węcowski, Warszawa 2016, s. 189-211.

Gieysztor A., Trade and Industry in Eastern Europe Before 1200, w: The Cambridge Economic History of Europe, red. E. Miller et al., Cambridge 1987, s. 474-524.

<https://doi.org/10.1017/CHOL9780521087094.009>

Gilewska-Dubis J., Kobieta w średniowiecznej Polsce w historiografii i polskiej od połowy XIX do przełomu XX i XXI wieku. Zarys problematyki, w: Oczekiwania kobiet i wobec kobiet. Stereotypy i wzorce kobiecości w kulturze europejskiej i amerykańskiej, red. B. Płonka-Syroka, J. Radziszewska, A. Szlagowska, Warszawa 2007, s. 205-250.

Ginter T., Działalność fundacyjna księcia Mieszka III Starego, Kraków 2008.

Ginter T., Wątki hagiograficzne św. Wojciecha w ikonografii i Drzwi Gnieźnieńskich, KH 108, 2001, s. 17-46.

Girard R., Kozioł ofiarny, przeł. M. Goszczyńska, Łódź 1991 (oryg. franc. 1982).

Gísli Sigurðsson, Gaelic Influence in Iceland, Reykjavík 1988.

Gkantzios-Drápelová P., Byzantine Empresses on Coins in the Early Byzantine Period (565-610): A Survey of the Problems of Interpretation and Identification, "Byzantinoslavica" 74, 2016, s. 75-91.

Gliński W., Kulminacja tzw. wyspy miejskiej (st. Regia) w Wiślicy w świetle badań archeologicznych, w: Architektura romańska w Polsce. Nowe odkrycia i interpretacje, red. T. Janiak, Gniezno 2009, s. 389-418.

Głosek M., Jeszcze raz o tzw. mieczu św. Piotra z archikatedry poznańskiej, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 6, 2011, s. 69-76. <https://doi.org/10.14746/e.2011.6.6>

Głosek M., L. Kajzer, Miecz św. Piotra z katedry poznańskiej, KHKM 22, 1974, 2, s. 231-241.

Goetz H.-W., Constructing the Past. Religious Dimensions and Historical Consciousness in Adam of Bremen's "Gesta Hammaburgensis ecclesie pontificum", w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 26-40.

Goetz H.-W., Geschichtsschreibung und Geschichtsbewußtsein im hohen Mittelalter, Berlin 2008 (pierwsze wyd. 1999). <https://doi.org/10.1524/9783050048611>

Goetz H.-W., Protection of the Church, Defense of the Law, and Reform: On the Purposes and Character of the Peace of God, 989-1038, w: The Peace of God: Social Violence and Religious Response in France around the Year 1000, red. T. Head, R.A. Landes, Ithaca 1992, s. 259-279. <https://doi.org/10.7591/9781501725562-015>

Goetz H.-W., Die Zeit als Ordnungsfaktor in der hochmittelalterlichen Geschichtsschreibung, w: Rhythmus und Saisonalität. Kongreßakten des 5. Symposiums des Mediävistenverbandes in Göttingen 1993, red. P. Dilg, G. Keil, D.-R. Moser, Sigmaringen 1995, s. 63-73.

Goldschmidt E.P., The Hours of St. Hedwig, Duchess of Silesia, [London] 1928.

Goliński M., Miejsce Żydów w gospodarce trzynastowiecznego Wrocławia, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 46, 1991, 2, s. 127-138.

Goliński M., Socjotopografia późnośredniowiecznego Wrocławia, Wrocław 1997.

Goodich M., The Politics of Canonization in the Thirteenth Century, "Church History" 44, 1975, s. 294-307. <https://doi.org/10.2307/3164032>

Goodich M., Vita Perfecta. The Ideal of Sainthood in the Thirteenth Century, Stuttgart 1982.

Goodson C.J., The Rome of Pope Paschal I: Papal Power, Urban Renovation, Church Rebuilding and Relic Translation, 817-824, Cambridge 2010.

Görich K., Ehre als Ordnungsfaktor. Anerkennung und Stabilisierung von Herrschaft unter Friedrich Barbarossa und Friedrich II, w: Ordnungskonfigurationen im hohen Mittelalter, red. B. Schneidmüller, S. Weinfurter, Ostfildern 2006, Vorträge und Forschungen, t. 64, s. 59-92.

Görich K., Die Ehre des Erzbischofs. Arnold von Selenhofen (1153-1160) im Konflikt mit Mainz, "Archiv für rheinische Kirchengeschichte" 53, 2001, s. 93-123.

Görich K., Die "Ehre des Reiches". Überlegungen zu einem Forschungsproblem, w: Rittertum und höfische Kultur der Stauferzeit, red. J. Laudage, Y. Leiverkus, Köln 2006, s. 36-74. <https://doi.org/10.7788/boehlau.9783412338015.36>

Görich K., Die Ehre Friedrich Barbarossas. Kommunikation, Konflikt und Politisches Handeln im 12. Jahrhundert, Darmstadt 2001.

Görich K., Friedrich Barbarossa. Eine Biographie, München 2011. <https://doi.org/10.17104/9783406621499>

Görich K., Otto III. öffnet das Karlsgrab in Aachen. Überlegungen zu Heiligenverehrung, Heiligsprechung und Traditionsbildung, w: Herrschaftsrepräsentation im ottonischen Sachsen, red. G. Althoff, E. Schubert, Sigmaringen 1998, s. 381-430.

Görich K., Wahrung des honor. Ein Grundsatz im politischen Handeln König Konrads III., w: Grafen, Herzöge, Könige. Der Aufstieg der frühen Staufer und das Reich (1079-1152), red. H. Seibert, J. Dendorfer, Ostfildern 2005, s. 267-297.

Gorlińska D., Żydzi w administracji skarbowej polskich władców czasu rozbięcia dzielnicowego, Kraków 2015.

Gottschalk J., St. Hedwig, Herzogin von Schlesien, Köln 1964.

Goullet M., Écriture et réécritures hagiographiques. Essai sur les réécritures des Vies de saints dans l'Occident latin médiéval, Turnhout 2005. <https://doi.org/10.1484/M.HAG-EB.5.106042>

Górecki J., Ostrów Lednicki pod niebem średniowiecza, Lednica 2011.

Górny M., Użyteczność i granice. Europa Środkowo-Wschodnia jako narzędzie badawcze, KH 120, 2013, 4, s. 801-808. <https://doi.org/10.12775/KH.2013.120.4.06>

Górska-Gołaska K., Kult Pięciu Braci Męczenników w Kazimierzu Biskupim i rozwój towarzyszącej mu legendy, RH 61, 1995, s. 111-140.

Grabowski J., Dynastia Piastów mazowieckich, Kraków 2016.

Grabski A.F., Dzieje historiografii, Poznań 2006.

Grabski A.F., Polska wobec idei wypraw krzyżowych na przełomie XI i XII wieku. "Duch krzyżowy" Galla Anonima, ZH 26, 1961, 4, s. 37-64.

Graczyńska M., M. Kamińska, Architektura monastyczna w Polsce do końca XI w. Nowe spojrzenie, w: Średniowieczna architektura sakralna w Polsce w świetle nowych badań, red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2014, s. 47-66.

Grajewski H., Kara śmierci w prawie polskim do połowy XIV wieku, Warszawa 1956.

Grajewski H., Materiały z badań nad komentarzem zawartym w "Najstarszym zwodzie prawa polskiego", CPH 28, 1976, 2, s. 119-143.

Gramsch R., Das Reich als Netzwerk der Fürsten. Politische Strukturen unter dem Doppelkönigtum Friedrichs II und Heinrichs (VII.) 1225-1235, Ostfildern 2013.

Graus F., Bö hmen zwischen Bayern und Sachsen. Zur bö hmisches Kirchengeschichte des 10. Jahrhunderts, "Historica" 17, 1969, s. 5-42.

Graus F., Lebendige Vergangenheit. Überlieferung im Mittelalter und in den Vorstellungen vom Mittelalter, Köln-Wien 1975.

Graus F., Die Nationenbildung der Westslawen in Mittelalter, Sigmaringen 1980, Nationes: Historische und Philologische Untersuchungen zur Entstehung der Europäischen Nationen im Mittelalter, t. 3.

Graus F., Necrologium Bohemicum - martyrologium Pragense a stopy nekosmovského pojetí českých dějin, "Československý časopis historický" 15, 1967, 6, s. 789-810.

Graus F., Přemysl Otakar II. - sein Ruhm und sein Nachleben. Ein Beitrag zur Geschichte politischer Propaganda und Chronistik, MIÖG 79, 1971, s. 57-110. <https://doi.org/10.7767/miog.1971.79.12.57>

Graus F., St. Adalbert und St. Wenzel: zur Funktion der mittelalterlichen Heiligenverehrung in Böhmen, w: Europa slavica, Europa orientalis. Festschrift für Herbert Ludat zum 70. Geburtstag, red. K.-D. Grothusen, K. Zernack, Berlin 1980, s. 205-231.

Green D.H., The Millstätter Exodus: A Crusading Epics, Cambridge 1966.

Green J., Forging the Kingdom: Power in English Society, 973-1189, Cambridge 2017.

<https://doi.org/10.1017/9781139018074>

Green J.A., Forest Laws in England and Normandy in the Twelfth Century, "Historical Research" 86, 2013, 233, s. 416-431. <https://doi.org/10.1111/1468-2281.12003>

Gresser G., Päpstliche Kanonisationspolitik im 11. Jahrhundert, w: Im Dienst von Kirche und Wissenschaft. Festschrift für Alfred E. Hierold zur Vollendung des 65. Lebensjahres, red. W. Rees, S. Demel, L. Müller, Berlin 2007, Kanonistische Studien und Texte, t. 53, s. 97-112.

Grierson Ph., Coins of Medieval Europe, London 1991.

Grierson Ph., The Coronation of Charlemagne and the Coinage of Pope Leo III, w: idem, Dark Age Numismatics. Selected Studies, London 1979, s. 825-833 (pierwsze wyd.: "Revue Belge de Philologie et d'Histoire" 30, 1952). <https://doi.org/10.3406/rbph.1952.2149>

Grierson Ph., M. Blackburn, Medieval European Coinage with a Catalogue of the Coins in the Fitzwilliam Museum, Cambridge, t. 1: The Early Middle Ages (5th-10th Centuries), Cambridge 1986.

Griffin S., The Liturgical Past in Byzantium and Early Rus, Cambridge 2019.

<https://doi.org/10.1017/9781316661543>

Grodecki R., Dzieje klasztoru premonstratenskiego w Busku w wiekach średnich, Kraków 1913.

Grodecki R., Dzieje polityczne Śląska do roku 1290, w: Historia Śląska od najdawniejszych czasów do roku 1400, red. W. Semkowicz, S. Kutrzeba, Kraków 2013, s. 155-326.

Grodecki R., Dzieje wewnętrzne Polski XIII w., w: idem, Polska piastowska, Warszawa 1969, s. 13-134.

Grodecki R., Dzieje Żydów w Polsce do końca XIV wieku, w: idem, Polska piastowska, Warszawa 1969, s. 595-702.

Grodecki R., Książęca władza trzebnicka na tle organizacji majątków książęcych w Polsce w XII wieku, KH 26-27, 1912-1913, s. 433-475, 1-66.

Gromadzki G., Legenda "De sancto Adalberto episcopo" oraz "Miracula sancti Adalberti". Studium źródłoznawcze, RHum 37, 1989, 2, s. 7-10.

Gromnicki T., Świętopietrze w Polsce, Kraków 1908.

Grudziński T., Bolesław Śmiały-Szczodry i biskup Stanisław. Dzieje konfliktu, Warszawa 1982.

Grudziński T., Pertraktacje merseburskie z 1135 roku, KH 75, 1968, s. 273-300.

Grudziński T., Polityka papieża Grzegorza VII wobec państw Europy Środkowej i Wschodniej (1073-1080), Toruń 1959.

Grüger H., Der Konvent von Trebnitz bis zum Ende der habsburgischen Gegenreformation. Ein Überblick, w: Księga Jadwiżańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska", Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 83-98.

Grundmann H., Deutsche Eremiten, Einsiedler und Klausner im Hochmittelalter (10.-12. Jahrhundert), "Archiv für Kulturgeschichte" 45, 1963, 1, s. 73-77. <https://doi.org/10.7788/akg-1964-4505>

Grundmann H., Geschichtsschreibung im Mittelalter. Gattungen - Epochen - Eigenart, Göttingen 1965.

Grundmann H., Religious Movements in the Middle Ages: The Historical Links between Heresy, the Mendicant Orders, and the Women's Religious Movement in the Twelfth and Thirteenth Century, with the Historical Foundations of German Mysticism, przeł. S. Rowan, Notre Dame 1995 (oryg. niem. 1935).

Grzesik R., Kronika węgiersko-polska. Z dziejów polsko-węgierskich kontaktów kulturalnych w średniowieczu, Poznań 1999.

Grzesik R., Miasto i wieś w hagiografi i św. Wojciecha, "Ciechanowskie Studia Muzealne" 2, 1990, s. 9-21.

Grzesik R., "Tempore illo" - dwunastowieczny polski żywot św. Wojciecha, "Rocznik Gdański" 57, 1997, 1, s. 57-74.

Grzybkowski A., Gotycka architektura murowana w Polsce, Warszawa 2014. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323515432>

Guenée B., Histoire el culture historique dans l'Occident médiéval, Paris 1980.

Gullbekk S.H., Myntforringelse i Danmark og innføring av monopolmynt under Sven Estridsen (1047-74), "Nordisk Numismatisk Årsskrift 1994-96" 2000, s. 111-129.

Gumowski M., Biskupstwo kruszwickie w XI wieku, Poznań 1921.

Gumowski M., Corpus nummorum Poloniae, t. 1: Monety X i XI w., Kraków 1939.

Gumowski M., Handbuch der polnischen Numismatik, reprint, Graz 1960.

Gumowski M., Szkice numizmatyczno-historyczne z XI wieku, Poznań 1924.

Güttner-Sporzyński D. von, Poland, Holy War, and the Piast Monarchy, 1100-1230, Turnhout 2014. <https://doi.org/10.1484/M.ES-EB.5.106017>

Güttner-Sporzyński D. von, Święte wojny Piastów, przeł. A. Kijak, Warszawa 2017 (oryg. ang. 2014).

Guzowski P., Karolińska rewolucja gospodarcza na wschodzie Europy (do końca XII wieku), w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. Z. Dalewski, Warszawa 2014, s. 115-167.

Györfy G., Święty Stefan I. Król Węgier i jego dzieło, przeł. T. Kapturkiewicz, Warszawa 2003 (oryg. węg. 1977).

Haczewska B., Insygnia koronacyjne na monetach polskich w okresie rozbitcia dzielnicowego, w: Nummus et historia. Pieniądz Europy średniowiecznej, Warszawa 1985, s. 119-129.

Haczewska B., Moneta europejska w okresie pełnego średniowiecza od poł. XI do końca XIII wieku, w: eadem et al., Mennictwo średniowieczne, Kraków 1984, Zarys Mennictwa Europejskiego, t. 7, s. 132-140.

Haendler G., Reichskirche und Mission bei Thietmar von Merseburg, w: idem, Die Rolle des Papsttums in der Kirchengeschichte bis 1200, Göttingen 1993, s. 226-238.

Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny, red. R. Gustaw, t. 1: A-K, Poznań -Warszawa-Lublin 1971, t. 2: L-Z, Poznań-Warszawa-Lublin 1972.

Hahn C., Seeing and Believing: The Construction of Sanctity in Early-Medieval Saints' Shrines, "Speculum" 72, 1997, s. 1079-1106. <https://doi.org/10.2307/2865959>

Hahn C., What Do Reliquaries Do for Relics?, "Numen" 57, 2010, s. 284-316. <https://doi.org/10.1163/156852710X501324>

Hahn C.J., Passio Kiliani. Ps. Theotimus, Passio Margaretæ. Orationes. Kommentarbar, Graz 1988.

Hahn W., BLAGOTA CONIUNX und EMMA REGINA - einige Randbemerkungen zu den ältesten böhmischen Herzogsmünzen, "Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte" 28-29, 1978-1979, s. 65-80.

Hahn W., Imitativprägungen nach frühen bayerischen Münztypen in böhmischen und polnischen Schatzfunden, w: Denárová měna na Moravě, Brno 1986.

Hahn W., Zwei Notizen zur Münzkunde des 10. Jahrhunderts: Eine Nabburger Überprägung als Datierungshilfe in der Diskussion um die älteste böhmische Herzogsprägung - nochmals Blagota Coniunx, "Folia Numismatica" 8-9 (Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales, 78-79), 1993-1994, s. 19-23.

Hajdukiewicz L., Krakowska szkoła zamkowa 1510-1801, "Studia do Dziejów Wawelu" 1, 1955, s. 203-348.

Haki Antonsson, The Early Cult of Saints in Scandinavia and the Conversion. A Comparative Perspective, w: Saints and their Lives on the Peripheries. Veneration of Saints in Scandinavia and Eastern Europe (c. 1000-1200), red. idem, I.H. Garipzanov, Turnhout 2010, s. 17-37. <https://doi.org/10.1484/M.CURS-EB.3.4587>

Haki Antonsson, False Claims to Papal Canonizations of Saints: Scandinavia and Elsewhere, "Mediaeval Scandinavia" 19, 2009, s. 171-203.

Haki Antonsson, Saints and Relics in Early Christian Scandinavia, "Mediaeval Scandinavia" 15, 2005, s. 51-80.

Haki Antonsson, St. Magnús of Orkney. A Scandinavian Martyr-Cult in Context, Leiden-Boston 2007, Northern World. North Europe and the Baltic c. 400-1700 AD. Peoples, Economies and Culture, t. 29. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004155800.i-272>

Hałko S., Richeza Königin von Polen, Gemahlin Mieczyslaws II., Freiburg 1914.

Hamburger J.F., G. Signori, The Making of a Saint: Catherine of Siena, Tommaso Caffarini, and the Others, w: Catherine of Siena: The Creation of a Cult, red. eidem, Turnhout 2013, s. 1-24.

<https://doi.org/10.1484/M.MWTC-EB.1.101773>

Hamilton S., The Early Pontificals: The Anglo-Saxon Evidence Reconsidered from a Continental Perspective, w: England and the Continent in the Tenth Century. Studies in Honour of Wilhelm Levison (1876-1947), red. D. Rollason et al., Turnhout 2010, s. 411-428.

<https://doi.org/10.1484/M.SEM-EB.3.4709>

Hamilton S., Inquiring into Adultery and Other Wicked Deeds: Episcopal Justice in Tenth and Early Eleventh-Century Italy, "Viator" 41, 2010, 2, s. 21-43. <https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.1.100790>

Hańderek J., Pojęcia i definicje kultury, w: Filozofia i kultura, red. P. Mróz, Kraków 2015, s. 23-42.

Harding A., The Medieval Brevies of Protection and the Development of the Common Law, "Juridical Review" 11, 1966, s. 115-149.

Harmening D., Superstitio. Überlieferungs- und theoriegeschichtliche Untersuchungen zur kirchlich-theologischen Aberglaubensliteratur des Mittelalters, Berlin 1979.

Harsen M., Cursus Sanctae Mariae. A Thirteenth-Century Manuscript, Now M 739 in the Pierpont Morgan Library, New York 1937.

Härtel R., Böhmens Ausgriff nach Süden, w: Böhmen und seine Nachbarn in der Přemyslidenzeit, red. I. Hlaváček, A. Patschovsky, Ostfildern 2011, Vorträge und Forschungen, t. 74, s. 203-245.

Haskins C.H., Norman Institutions, Cambridge 1918.

Hásková J., Emma Regina - vznešená česká kněžna, w: Emma Regina - Civitas Melnic, red. J. Kilián, L. Polanský, Mělník 2008, s. 61-66.

Hásková J., Emma Regina in Numismatic and Historical Sources, w: Actes du 9ème Congrès international de numismatique, red. T. Hackens, R. Weiller, Luxembourg 1982, s. 703-797.

Hatz V., Zur Frage der Otto-Adelheid-Pfennige. Versuch einer Systematisierung auf Grund des schwedischen Fundmaterials, w: Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis, t. 1, red. N.L. Rasmusson, B. Malmer, Stockholm 1961, Antikvariska Serien, t. 9, s. 117-144.

Hatz V., Zur Unterscheidung der ottonischen Prägungen in Mainz, Speyer und Worms, w: Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis, t. 1, red. N.L. Rasmusson, B. Malmer, Stockholm 1961, Antikvariska Serien, t. 9, s. 145-151.

Hauberg P., Myntforhold og Udmyntninger i Danmark indtil 1146, København 1900.

Haubrichts W., Amalgamierung und Identität. Langobardische Personennamen in Mythos und Herrschaft, w: Die Langobarden. Herrschaft und Identität, red. W. Pohl, P. Erhart, Wien 2005, Forschungen zur Geschichte des Mittelalters, t. 9, s. 67-99.

Hauck K., Lebensnormen und Kultusmythen in germanischen Stammes- und Herrschergenealogien, "Saeculum" 6, 1955, s. 186-223.

<https://doi.org/10.7788/saeculum.1955.6.jg.186>

Hauziński J., Początki osadnictwa żydowskiego na Śląsku w wiekach średnich, w: Źródłoznawstwo i studia historyczne, red. K. Bobowski, Wrocław 1989, s. 95-102.

Hauziński J., Polska a Królestwo niemieckie w II połowie XII wieku, w: Niemcy - Polska w średniowieczu, Poznań 1986, s. 137-154.

Haverkamp A., Beziehungen zwischen Bischöfen und Juden im ottonisch-salischen Königreich bis 1090, w: Trier, Mainz, Rom. Stationen, Wirkungsfelder, Netzwerke, red. A. Esposito, Regensburg 2013, s. 45-87.

Haverkamp E., Jewish Images on Christian Coins: Economy and Symbolism in Medieval Germany, w: Jews and Christians in Medieval Europe, red. P. Buc et al., Turnhout 2015, s. 189-226.
<https://doi.org/10.1484/M.RELMIN-EB.5.108444>

Havlík L.E., The Relationship between the Great Moravian Empire and the Papal Court in the Years 880-885 A.D., "Byzantinoslavica" 26, 1965, s. 100-122.

Havlík L.E., The Roman Privilege 'Industriae Tuae' for Moravia (1100th Anniversary), "Cyrillomethodianum" 7, 1983, s. 23-37.

Hayward P.A., The Idea of Innocent Martyrdom in Late Tenth- and Eleventh-Century English Hagiology, w: Martyrs and Martyrologies, red. D. Wood, Oxford 1993, Studies in Church History, t. 30, s. 81-92. <https://doi.org/10.1017/S0424208400011621>

Head T., The Genesis of the Ordeal of Relics by Fire in Ottonian Germany: An Alternative Form of "Canonization", w: Procès de canonisation au Moyen Âge: aspects juridiques et religieux, red. G. Klaniczay, Roma 2004, Collection de l'École française de Rome, t. 340, s. 25-30.

Head T., Hagiography and the Cult of Saints. The Diocese of Orléans, 800-1200, Cambridge 2005.

Head T., Saints, Heretics and Fire: Finding Meaning through the Ordeal, w: Monks & Nuns, Saints & Outcasts: Religion in Medieval Society. Essays in Honor of Lester K. Little, red. S. Farmer, B.H. Rosenwein, Ithaca-London 2000, s. 220-238. <https://doi.org/10.7591/9781501724060-013>

Hehl E.-D., Lucia/Lucina - Die Echtheit von JL 3848. Zu den Anfängen der Heiligenverehrung Ulrichs von Augsburg, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 51, 1995, s. 195-211.

Heikkilä T., An Imaginary Saint for an Imagined Community: St. Henry and the Creation of Christian Identity in Finland, Thirteenth-Fifteenth Centuries, w: Imagined Communities on the Baltic Rim, from the Eleventh to Fifteenth Centuries, red. W. Jezierski, L. Hermanson, Amsterdam 2016, s. 223-252. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1zxsk8q.12>

Heikkilä T., Pyhän Henrikin legenda, Helsinki 2005.

Heikkilä T., Sankt Henrikslegenden, Helsinki 2009.

Heikkilä T., Tracing the Heavenly Pater Patriae of Medieval Finland, w: Relics, Identity and Memory in Medieval Europe, red. M. Räsänen, G. Hartmann, E.J. Richards, Turnhout 2016, s. 225-254.

Heikkilä T., Vita S. Symeonis Treverensis. Ein hochmittelalterlicher Heiligenkult im Kontext, Saarijärvi 2002.

Heinrich der Löwe und seine Zeit, red. J. Luckhardt, F. Niehoff, München 1995.

Heinzer F., Die Reichenauer Inkunabeln der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe. Ein unbekanntes Kapitels Reichenauer Bibliotheksgeschichte, "Bibliothek und Wissenschaft" 22, 1988, s. 1-132.

Hejnosz W., *Mir*, w: SSS, t. 3, Wrocław 1967.

Heller-Roazen D., *Echolalias: On the Forgetting of Language*, New York 2008.

<https://doi.org/10.2307/j.ctvm7bdgc>

Hellgardt E., *Beichten, Althochdeutsche und altsächsische*, w: *Althochdeutsche und altsächsische Literatur*, red. R. Bergmann, Berlin 2013, s. 38-46.

Hen Y., *The Royal Patronage of Liturgy in Frankish Gaul: To the Death of Charles the Bald (877)*, London 2001.

Hensel W., *Kłamstwa nauki niemieckiej o Słowianach*, Warszawa 1947.

Hering K., *Fridericus primus [...] natus ex clarissima progenie Carolorum. Genealogie und Idoneität bei den frühen Staufer*, w: *Idoneität - Genealogie - Legitimation. Begründung und Akzeptanz von dynastischer Herrschaft im Mittelalter*, red. C. Andenna, G. Melville, Köln 2015, s. 305-328. <https://doi.org/10.7788/9783412211868-015>

Hermann-Mascard N., *Les reliques des saints. Formation coutumière d'un droit*, Paris 1975.

Hernad B., *Die gotischen Handschriften deutscher Herkunft in der Bayerischen Staatsbibliothek*, cz. 1: Vom späten 13. bis zur Mitte des 14. Jahrhunderts, Wiesbaden 2000.

Hertel J., *Imiennictwo dynastii piastowskiej we wcześniejszym średniowieczu*, Warszawa 1980.

Hertel J., *Kobieta polska XIII wieku w świetle ówczesnej historiografii*, "Prace Komisji Historii, Bydgoskie Towarzystwo Naukowe" 11, 1975, s. 31-53.

Hertling L., *Materiali per la storia del processo di canonizzazione*, "Gregorianum" 16, 1935, 2, s. 170-195.

Herzberg A.J., *Der heilige Mauritius. Ein Beitrag zur Geschichte der deutschen Mauritiusverehrung*, Düsseldorf 1936.

Heß C., *Heilige machen im spätmittelalterlichen Ostseeraum: die Kanonisationsprozesse von Birgitta von Schweden, Nikolaus von Linköping und Dorothea von Montau*, Berlin 2008.

<https://doi.org/10.1524/9783050047423>

Heß C., *Hur man skapar ett helgon. Normering och censur i senmedeltida kanonisationsprocesser*, "Historisk tidskrift (S)" 130, 2010, s. 191-214.

Heś R., *Joannici na Śląsku w średniowieczu*, Kraków 2007.

Heydemann G., W. Pohl, *The Rhetoric of Election: 1 Peter 2.9 and the Franks*, w: *Religious Franks. Religion and Power in the Frankish Kingdoms: Studies in Honour of Mayke de Jong*, red. R. Meens, Manchester 2016, s. 13-31.

Hillenbrand E., *Gallus Öhem, Geschichtsschreiber der Abtei Reichenau und des Bistums Konstanz*, w: *Geschichtsschreibung und Geschichtsbewußtsein späten Mittelalter*, red. H. Patze, Sigmaringen 1987, s. 727-755.

Hilsch P., *Familiensinn und Politik bei Přemysliden. Jaromir-Gebehard, Bischof von Prag und Kanzler des Königs*, w: *Papsttum, Kirche und Recht im Mittelalter. Festschrift für Horst Fuhmann zum 65. Geburtstag*, red. H. Mordek, Tübingen 1991, s. 215-231.

Hilsch P., Die Juden in Böhmen und Mähren im Mittelalter, w: Die Juden in den böhmischen Ländern, red. F. Seibt, München 1983, s. 13-26.

Hilsch P., Zur Rolle von Herrscherinnen Emma Regina in Frankreich und in Böhmen, w: Westmitteleuropa, Ostmitteleuropa. Festschrift für Ferdinand Seibt zum 65. Geburtstag, red. W. Eberhard et al., München 1992, s. 81-89.

Hirsch E., Generationsübergreifende Verträge reichsfürstlicher Dynastien von 14. bis zum 16. Jahrhundert, Berlin 2013.

Hirsch H., Untersuchungen zur Geschichte des päpstlichen Schutzes, MIÖG 54, 1941, s. 363-433.
<https://doi.org/10.7767/miog.1942.54.34.363>

Hlaváček I., Angebliche Versuche der Přemysliden des 11. Jhs. um das Landeserzbistum in Prag, w: Prusy - Polska - Europa. Studia z dziejów średniowiecza i czasów wczesnonowożytnych. Prace ofiarowane profesorowi Zenonowi Hubertowi Nowakowi w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej, red. A. Radziński, J. Tandecki, Toruń 1999, s. 35-44.

Hlaváček I., Der diplomatische Verkehr der böhmischen Partner mit der Kurie bis zum Tode Wenzels I. († 1253), w: Facta probant homines: sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. Dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 165-180.

Hlawitschka E., Stirps regia. Forschung zu Königtum und Führungsschichten im frühen Mittelalter. Ausgewählte Aufsätze, red. G. Thoma, W. Giese, Frankfurt am Main-Bern-New York-Paris 1988.

Hlebionek M., Bolesław Pobożny i Wielkopolska jego czasów, Kraków 2010.

Hlebionek M., Bolesław Pobożny. Wielkopolska na drodze do zjednoczonego królestwa (1224/1227 - 6, 13 lub 14 IV 1279), Kraków 2017.

Hlebionek M., Metalowe pieczęcie książąt polskich z XII wieku, St. Żr. 47, 2009, s. 35-94.

Hledíková Z., Kalendáře rukopisů kláštera sv. Jiří, "Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et Historica" 2, 1988, Z pomocných věd historických VIII, s. 35-78.

Hledíková Z., Prag zwischen Mainz und Rom. Beziehungen des Bistums zu seiner Metropole und zum Papsttum, "Archiv für mittelrheinische Kirchengeschichte" 50, 1998, s. 71-88.

Hledíková Z., Svatojiřské kalendáře doby abatyše Kunhuty, "Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et Historica" 2, 1991, Z pomocných věd historických IX, s. 61-81.

Hlinomaz M., Dějiny kláštera premonstrátek Chotěšov, České Budějovice 2009.

Hlinomaz M., Klášter premonstrátů Teplá: přehled dějin duchovního fenoménu Tepelska, Karlovy Vary 2003.

Hoffmann E., Die heiligen Könige bei den Angelsachsen und den skandinavischen Völkern: Königsheiliger und Königshaus, Neumünster 1975, Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, t. 69.

Hoffmann E., Politische Heilige in Skandinavien und die Entwicklung der drei nordischen Reiche und Völker, w: Politik und Heiligenverehrung im Hochmittelalter, red. J. Petersohn, Sigmaringen 1994, s. 277-324.

Hoffmann H., Bamberger Handschriften des 10. und des 11. Jahrhunderts, Hannover 1995.

Hoffmann H., Buchkunst und Königtum im ottonischen und frühsalischen Reich, Stuttgart 1986.

Hoffmann H., Gottesfriede und Treuga Dei, Stuttgart 1964.

Hoffmann J., Vita Adalberti. Früheste Textüberlieferungen der Lebensgeschichte Adalberts von Prag, Essen 2005.

Holder-Egger O., Ueber die Braunschweiger und Sächsische Fürstenchronik und verwandte Quellen, "Neues Archiv der Gesellschaft für ältere Deutsche Geschichtskunde zur Beförderung einer Gesamtausgabe der Quellenschriften deutscher Geschichten des Mittelalters" 17, 1892, s. 159-183.

Holtzmann R., Über den Polenfeldzug Friedrich Barbarossas vom Jahre 1157 und die Begründung der schlesischen Herzogstümer, "Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens" 56, 1922, s. 42-55.

Homza M., Niekoľko slov o identite Slovanov, včera, dnes i zajtra, w: Zborník k nedožitému životnému jubileu Alexandra Avenaria, red. M. Hurbanič, V. Zervan, Bratislava 2017, Byzantino-Slovaca, t. 6, s. 86-113.

Homza M., Uhorsko-poľská kronika. Nedocenený prameň k dejinám strednej Európy, Bratislava 2009.

Horch C., Der Memorialgedanke und das Spektrum seiner Funktionen in der Bildenden Kunst des Mittelalters, Königstein im Taunus 2001.

Hornowska M., H. Zdzitowiecka-Jasieńska, Zbiory rękopiśmienne w Polsce średniowiecznej, Warszawa 1947.

Horwat J., Czy Kazimierz bytomski był pretendentem do tronu w Polsce?, w: Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów, red. K. Zielińska-Melkowska, Toruń 1997, s. 249-264.

Hough C., Cattle-Tracking in the Fonthill Letter, "English Historical Review" 115, 2000, 463, s. 864-892. <https://doi.org/10.1093/ehr/115.463.864>

Hrubý V., Tři studie k české diplomacie, wyd. J. Šebánek, Brno 1936.

Hudáček P., Dynastické majetky Arpádovcov a kráľovské lesy v strednom Šariši, "Mesto a dejiny" 4, 2015, 1, s. 52-77.

Hudáček P., Kráľovské lesy a dynastické majetky Arpádovcov v 11.-12. storočí (porovnanie so západnou Európou), w: Slovenské dejiny v dejinách Európy, red. D. Kováč, Bratislava 2015, s. 31-38.

Hudáček P., "Silva Bereg": A Royal Forest in Medieval Hungary, "Historický časopis" 65, 2017, 5, s. 809-848.

Hurdon J.G.H., Feud, Vengeance, and Violence in England from the Tenth to the Twelfth Centuries, w: Feud, Violence and Practice: Essays in Medieval Studies in Honor of Stephen D. White, red. B.S. Tuten, T.L. Billado, Farnham-Burlington 2010, s. 29-53.

Husmann H., Tropen- und Sequenzenhandschriften, München-Duisburg 1964.

Huth J., Neues zur Missions- und Frühgeschichte des Bistums Meißen und seiner Nachbarn, w: Das heidnische und christliche Slaventum. Acta II Congressus internationalis historiae Slavicae

Salisburgo-Ratisbonensis anno 1967 celebrati, Wiesbaden 1970, *Annales Instituti Slavici*, II, t. 2, s. 76-85.

Hyams P., Feud and the State in Late Anglo-Saxon England, *"Journal of British Studies"* 40, 2001, 1, s. 1-43.

Hyllen S.E., The "Domestication" of Saint Thecla: Characterization of Thecla in the Life and Miracles of Saint Thecla, *"Journal of Feminist Studies in Religion"* 30, 2014, 2, s. 5-21.
<https://doi.org/10.2979/jfemistudreli.30.2.5>

Idoneität - Genealogie - Legitimation. Begründung und Akzeptanz von dynastischer Herrschaft im Mittelalter, red. C. Andenna, G. Melville, Köln 2015.

Ilisch P., Beobachtungen zu frühen Otto-Adelheid-Pfennigen, w: *Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin*, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 179-200.

Ilisch P., Eine polnische oder pommerische Prägegruppe des 11. Jahrhunderts, *"Wiadomości Numizmatyczne"* 49, 2005, 2, s. 191-196.

Ilisch P., Eine Serie westslawischer Münzen des 11. Jahrhunderts, *"Berliner Numismatische Forschungen"* 4, 1990, s. 7-13.

Ilisch P., Die Münzen des Fundes von Ulejno (Grosspolen), tpq 1009, w: *Money Circulation in Antiquity, the Middle Ages and Modern Times. Time, Range, Intensity. International Symposium on the 50th Anniversary of "Wiadomości Numizmatyczne"*. Warsaw, 13-14 October 2006, red. S. Suchodolski, M. Bogucki, Warszawa-Kraków 2007, s. 159-162.

Ilisch P., Polnische Otto-Adelheid-Pfennige, *"Wiadomości Numizmatyczne"* 34, 1990, s. 160-163.

Ilisch P., Regensburg-und Otto-Adelheid-Imitationen aus Polen?, *"Wiadomości Numizmatyczne"* 38, 1994, 1-2, s. 65-70.

Ilisch P., Überlegungen zur Datierung der Otto-Adelheid-Pfennige der Stufen Hatz II, III und IV, *"Wiadomości Numizmatyczne"* 49, 2005, s. 39-62.

Ilisch P., S. Suchodolski, Eine Erweiterung der Münzserien Bolesław Chrobrys, *"Wiadomości Numizmatyczne"* 47, 2003, 1, s. 97-104.

Immonen V., J.-P. Taavitsainen, Finger of a Saint, Thumb of a Priest. Medieval Relics in the Diocese of Turku, and the Archaeology of Lived Bodies, *"Scripta Instituti Donneriani Aboensis"* 23, 2011, s. 141-173. <https://doi.org/10.30674/scripta.67401>

Index scriptorum mediae latinitatis ab anno DCCC usque ad annum MCC, qui afferuntur in Novo Glossario ab academiis consociatis iuris publici facto, Hafniae 1973 (pierwsze wyd. 1957).

Ingham N.W., The Sovereign as Martyr, East and West, *"The Slavic and East European Journal"* 17, 1973, 1, s. 1-17. <https://doi.org/10.2307/306541>

Irgang W., Der Beginn der staatlichen Zersplitterung Schlesiens (1248-1251), w: idem, *Schlesien im Mittelalter. Siedlung - Kirche - Urkunden. Ausgewählte Aufsätze*, red. N. Kersken, Marburg 2007, s. 55-63.

Irgang W., Die Jugendjahre Herzog Heinrichs IV. von Schlesien, w: idem, *Schlesien im Mittelalter. Siedlung - Kirche - Urkunden. Ausgewählte Aufsätze*, red. N. Kersken, Marburg 2007, s. 64-88.

Isabella G., Comparing Models of Kingship: The Royal Ordo Coronationis of Mainz and the Royal Coronation of Otto I by Widukind of Corvey, w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 91-103.

Isherwood L., D. Harris, Radical Otherness. Sociological and Theological Approaches, London 2013. <https://doi.org/10.4324/9781315729527>

Iwańczak W., Hroznata - możnowładca, pielgrzym, fundator klasztoru, w: Klasztor w społeczeństwie średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Opole-Wrocław 1996, s. 355-362.

Iwańczak W., Tropem rycerskiej przygody, Warszawa 1985.

Iwanczak W., Voyslava. Die ältere Schwester Vom Seligen Hroznata, w: Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon, t. 13, red. F.W. Bautz, Hamm 1998, s. 105-107.

Jackson R.A., Ordines coronationis Franciae: Texts and Ordines for the Coronation of Frankish and French Kings and Queens in the Middle Ages, t. 1-2, Philadelphia 1995. <https://doi.org/10.9783/9781512821604>

Jackson R.A., Who Wrote Hincmar's Ordines, "Viator" 25, 1994, s. 31-52. <https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.2.301206>

Jacobsen P.Ch., Wolfhere von Hildesheim, w: Die deutsche Literatur des Mittelalters Verfasserlexikon, t. 10, wyd. 2, Berlin-New York 1999, kol. 1370-1374.

Jagošová A., Consors, soror, filia, mater et ducissa: k vládní praxi žen po boku přemyslovských knížat (do roku 1197), "Studia historica Brunensia" 62, 2015, 1, s. 73-103.

Jakšić N., The Installation of the Patron Saints of Zadar as a Result of Carolingian Adriatic Politics, w: Migration, Integration and Connectivity on the Southeastern Frontier of the Carolingian Empire, red. D. Dzino, A. Milošević, T. Vedriš, Leiden-Boston 2018, s. 225-244. https://doi.org/10.1163/9789004380134_013

Jakubek-Raczkowska M., Iluminacje Kodeksu Gnieźnieńskiego na tle późnoottońskiej tradycji obrazowej, w: Ewangelistarz. Złoty Kodeks Gnieźnieński. Evangelistarium. Codex aureus Gnesnensis, red. M. Sołomieniuk, Kraków 2016, s. 111-132.

James L., Displaying Identity and Power? The Coins of Byzantine Empresses between 804 and 1204, w: Medieval Coins and Seals. Constructing Identity, Signifying Power, red. S. Solway, Turnhout 2015, s. 189-210. <https://doi.org/10.1484/M.STAH-EB.5.109304>

Jammer V., Die Anfänge der Münzprägung im Herzogtum Sachsen (10. und 11. Jahrhundert), Hamburg 1952, Numismatische Studien, t. 3-4.

Jamroz J., Kościół pofranciszkański w Zawichoście, "Buletyn Historii Sztuki i Kultury" 10, 1948, 3/4, s. 185-230.

Jan L., ...Mortuus est persecutor noster Saladinus. (K způsobu komunikace mezi českými zeměmi a Palestinou ve 12. a 13. století), "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" C 44, 1997, s. 17-35.

Jan L., Die Entwicklung des böhmischen Priorats der Johanniter, w: Die geistlichen Ritterorden in Mitteleuropa: Mittelalter, Brno 2011, s. 79-98.

Jan L., Lenní přísahy a přísahy věrnosti na dvoře posledních Přemyslovců, w: Státnost a rituály přemyslovského věku. Problémy, názory, otázky, red. M. Wihoda, Brno 2006, s. 101-112.

Jan L., Václav II. a Židé, w: "Pater familias". Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Ivana Hlaváčka, red. J. Hrdina, Praha 2002, s. 233-247.

Jan L., Václav II. Král na stříbrném trůnu. 1283-1305, Praha 2015.

Jan L., Wer war Meister Heinrich der Walch? Ein faktiver Notar in einer realen Königskanzlei, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 73, 2017, s. 203-214.

Janiak T., Problematyka wczesnych faz kościoła katedralnego w Gnieźnie, w: Początki architektury monumentalnej w Polsce. Materiały z sesji naukowej Gniezno, 20-21 listopada 2003 roku, red. idem, D. Stryniak, Gniezno 2004, s. 85-130.

Jankowiak M., [recenzja], "Early Medieval Europe" 25, 2017, 4, s. 526-528.
<https://doi.org/10.1111/emed.12230>

Janson H., Konfliktlinjer i tidig nordeuropeisk kyrkoorganisation, w: Kristendommen i Danmark før 1050, red. N. Lund, Roskilde 2004, s. 215-234.

Jaroschka W., A. Wendehorst, Das Kreuzensteiner Legendar. Ein Beitrag zur Geschichte der österreichischen Hagiographie des Spätmittelalters, MIÖG 65, 1957, s. 369-418.
<https://doi.org/10.7767/miog.1957.65.34.369>

Jarošová M., Klášterní kostely minoritů a klarisek ve Vratislavi, w: Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit, Praha 2013, s. 233-247.

Jarzewicz J., Architektura kaplicy św. Jadwigi w Trzebnicy, Poznań 1984.

Jäschke K.-U., Die älteste Halberstädter Bischofschronik, Köln-Wien 1970.

Jasiński K., Działalność czeskich Dypoldowiców na Śląsku w pierwszej połowie XIII wieku, w: Społeczeństwo Polski średniowiecznej, t. 4, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1990, s. 171-203.

Jasiński K., Franciszkańskie pochówki Piastów, w: Franciszkanie w Polsce średniowiecznej, cz. 2 i 3, Kraków 1989, Zakony Franciszkańskie w Polsce, t. 1, s. 177-195.

Jasiński K., Genealogia księcia mazowieckiego Siemowita I, w: Homines et societas. Czasy Piastów i Jagiellonów. Studia historyczne ofiarowane Antoniemu Gąsiorowskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin, red. T. Jasiński, T. Jurek, J.M. Piskorski, Poznań 1997, s. 117-124.

Jasiński K., Genealogia Piastów wielkopolskich, w: Nasi Piastowie, Poznań 1995, Kronika Miasta Poznania, t. 2, s. 34-66.

Jasiński K., Ilustracje kalendarzowe w rękopisie wrocławskim z około 1300 r., KHKM 7, 1959, 2, s. 206-215.

Jasiński K., Kielich płocki z pateną - dar księcia mazowieckiego Konrada I, w: Człowiek w społeczeństwie średniowiecznym, red. R. Michałowski et al., Warszawa 1997, s. 283-297.

Jasiński K., Kult świętej Elżbiety w dynastii piastowskiej, w: Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów, red. K. Zielińska-Melkowska, Toruń 1997, s. 197-212.

Jasiński K., Nowy przyczynek do genealogii Piastów. T. Wasilewski, Helena księżniczka, St. Żr. 24, 1979, s. 192-195.

Jasiński K., Polityka małżeńska Władysława Łokietka, w: Genealogia - rola związków rodzinnych i rodowych w życiu publicznym w Polsce średniowiecznej na tle porównawczym, red. A. Radziwiński, J. Wroniszewski, Toruń 1996, s. 9-28.

Jasiński K., Powiązania genealogiczne Piastów (małżeństwa piastowskie), w: Piastowie w dziejach Polski, red. R. Heck, Wrocław 1975, s. 137-141.

Jasiński K., Rękopis zwany Nekrologiem czesko-śląskim, w: Polska - Śląsk - Czechy. Studia nad dziejami stosunków kulturalnych i politycznych w średniowieczu, red. R. Gładkiewicz, Wrocław 1994, Acta Universitatis Wratislaviensis, t. 1162, Historia, t. 81, s. 39-71.

Jasiński K., Rodowód Piastów małopolskich i kujawskich, Poznań-Wrocław 2001.

Jasiński K., Rodowód Piastów mazowieckich, Poznań-Wrocław 1998.

Jasiński K., Rodowód Piastów śląskich, t. 1, Wrocław 1973.

Jasiński K., Rodowód Piastów śląskich, t. 3, Wrocław 1977.

Jasiński K., Rodowód pierwszych Piastów, Poznań 2004 (pierwsze wyd. 1992).

Jasiński K., Uzupełnienia do genealogii Piastów, St. Żr. 3, 1958, s. 207-210.

Jasiński K., Wielkopolskie reminiscencje w tzw. Godzinkach św. Jadwigi, ZH 52, 1987, s. 36-45.

Jasiński K., Z problematyki zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku, ZH 21, 1955, s. 229-231.

Jasiński K., Związki rękopisu zawierającego tzw. nekrolog czesko-śląski z Czechami, w: Venerabiles, nobiles, honesti. Studia z dziejów społeczeństwa Polski średniowiecznej, Toruń 1997, s. 477-492.

Jasiński T., Gall Anonim - poeta i mistrz prozy. Studia nad rytmiką prozy i poezji w okresie antycznym i średniowiecznym, Kraków 2016.

Jasiński T., O pochodzeniu Galla Anonima, Kraków 2008.

Jasiński T., Początki organizacji kościelnej w Polsce, w: Tu się wszystko zaczęło. Rola Poznania w państwie pierwszych Piastów, Poznań 2010, s. 83-116.

Jasiński T., Uwagi o formie poetyckiej epitafi um Bolesława Chrobrego, w: Piśmienność pragmatyczna - edytorstwo źródeł historycznych - archiwistyka. Studia ofiarowane Profesorowi Januszowi Tandekiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin, red. R. Czaja, K. Kopiński, Toruń 2015, s. 431-452.

Jasiński W., Legenda Krystiana a Legenda Crescente fi de. Przyczynek do badań nad wzajemnym stosunkiem dwóch żywotów czeskiego księcia i świętego, w: Stilo et animo. Prace historyczne ofiarowane Tomaszowi Jasińskiemu w 65. rocznicę urodzin, red. M. Dorna et al., Poznań 2016, s. 149-157.

Jasiński W., Legenda Krystiana - autentyk czy mistyfikacja? Żywot i męczeństwo św. Wacława i św. Ludmiły w świetle analizy historycznej i filologicznej, rozprawa doktorska, Wydział

Historyczny, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań 2018 (maszynopis), dostępna w repozytorium UAM: <https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/23589> [dostęp: 3.08.2018].

Jedlicki M.Z., Stosunek prawny Polski do cesarstwa do r. 1000, Poznań 1939.

Jenal G., Erzbischof Anno II. von Köln (1056-1075) und sein politisches Wirken. Ein Beitrag zur Geschichte der Reichs- und Territorialpolitik im 11. Jahrhundert, t. 1, Stuttgart 1974.

Jensen C.S., History Made Sacred: Martyrdom and the Making of a Sanctified Beginning in Early Thirteenth-Century Livonia, w: Saints and Sainthood around the Baltic Sea: Identity, Literacy, and Communication in the Middle Ages, red. idem et al., Kalamazoo 2018, s. 145-172.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvncjs.11>

Jensson G., Latin Hagiography in Medieval Iceland, w: CCHAG, t. 7, red. M. Gouillet, Turnhout 2017, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 7, s. 875-949.

The Jews in the Legal Sources of the Early Middle Ages, wyd. A. Linder, Detroit 2000.

Jezierski W., Convivium in terra horroris. Helmold of Bosau's Rituals of Hospitality, w: Rituals, Performatives, and Political Order in Northern Europe, c. 650-1350, red. idem et al., Turnhout 2015, s. 139-173. <https://doi.org/10.1484/M.RITUS-EB.5.108542>

Jezierski W., Introduction, w: Imagined Communities on the Baltic Rim, from the Eleventh to Fifteenth Centuries, red. idem, L. Hermanson, Amsterdam 2016, s. 11-34.
<https://doi.org/10.1515/9789048528998-002>

Jezierski W., Livonian Hospitality. The "Livonian Rhymed Chronicle" and the Formation of Identities on the Thirteenth-Century Baltic Frontier, "Frühmittelalterliche Studien" 54, 2020, w druku. <https://doi.org/10.1515/fmst-2020-012>

Jezierski W., Risk Societies on the Frontier. Missionary Emotional Communities in Southern Baltic, 11th-13th c., w: Imagined Communities on the Baltic Rim, from the Eleventh to Fifteenth Centuries, red. idem, L. Hermanson, Amsterdam 2016, s. 155-190.
<https://doi.org/10.1515/9789048528998-007>

Jiroušková L., Der heilige Wikingerkönig Olav Haraldsson und sein hagiographisches Dossier. Text und Kontext der Passio Olavi (mit kritischer Edition), t. 1: Untersuchungen, Leiden-Boston 2014, Mitellateinische Studien und Texte, t. 46. https://doi.org/10.1163/9789004266247_002

Joachimová J., Fundace královny Konstancie a pražské statky německých rytířů, "Umění" 16, 1968, s. 495-501.

Johansson E., Studien zu Nicolaus von Jeroschins Adalbert-Übersetzung, Lund 1967, Lunder Germanistische Forschungen, t. 40.

Jokeš P., Patrocinium św. Klemensa na Morawach - dziedzictwo misji św. Cyryla i Metodego?, "Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne" 8, 2013, s. 311-318.

Jokeš P., Patron Saints in the Times of Christianization. Some Reflections about Great Moravian Dedications, "Folia Historica Cracoviensia" 23, 2017, 1, s. 77-89.
<https://doi.org/10.15633/fhc.2207>

Jón Viðar Sigurðsson, Den Vennlige Vikingen. Vennskapets makt i Norge og på Island 900-1300, Oslo 2010.

Jónas Kristjánsson, *Eddas and Sagas*, Reykjavík 1988.

Jones G., *Pre-Conquest Regalian Roots of Episcopal Forests and Chases*, w: *Princes of the Church: Bishops and Their Palaces*, red. D.W. Rollason, London 2017, s. 101-114.

<https://doi.org/10.4324/9781315229553-8>

Jönsson A., *St. Eric of Sweden - the Drunken Saint?*, "Analecta Bollandiana" 109, 1991, 3-4, s. 331-346. <https://doi.org/10.1484/J.ABOL.4.01584>

Jonsson K., *Coin Circulation in Viking-Age Germany*, w: *Money Circulation in Antiquity, the Middle Ages and Modern Times. Time, Range, Intensity. International Symposium on the 50th Anniversary of "Wiadomości Numizmatyczne"*. Warsaw, 13-14 October 2006, red. S. Suchodolski, M. Bogucki, Warszawa-Kraków 2007, s. 109-126.

Jonsson K., *Från utländsk metall till inhemskt mynt*, w: *Myntningen i Sverige 995-1995*, red. idem, U. Nordlin, I. Wiséhn, Stockholm 1995, Numismatiska Meddelanden, t. 40, s. 43-61.

Jonsson K., S. Suchodolski, *A New Coin Type of Boleslav the Brave Found in Sweden*, "Wiadomości Numizmatyczne" 53, 2009, 1, s. 29-40.

Jordan W.Ch., *Isabelle of France and Religious Devotion at the Court of Louis IX*, w: *Capetian Women*, red. K. Nolan, New York 2003, s. 209-223. https://doi.org/10.1007/978-1-137-09835-1_10

Jurek T., *Ad Mestris locum. Gdzie znajdował się klasztor założony przez św. Wojciecha?*, RH 55, 2009, s. 7-26.

Jurek T., *Biskup Jordan w świetle roczników*, w: *Stilo et animo. Prace historyczne ofiarowane Tomaszowi Jasińskiemu w 65. rocznicę urodzin*, Poznań 2016, s. 43-51.

Jurek T., *Biskupstwo poznańskie w wiekach średnich*, Poznań 2018.

Jurek T., *Dziedzic Królestwa Polskiego książę głogowski Henryk (1274-1309)*, Kraków 2006 (pierwsze wyd. 1993).

Jurek T., *Geneza księstwa głogowskiego*, PH 78, 1987, s. 79-92.

Jurek T., *Kandydatura Konrada II oleśnickiego do tronu polskiego w roku 1369*, RH 57, 1991, s. 33-71.

Jurek T., *Konrad I głogowski. Studium z dziejów dzielnicowego Śląska*, RH 54, 1988, s. 111-141.

Jurek T., *Nowsze badania historyków nad dziejami Polski XII-XIII wieku*, "Fontes Archaeologici Posnanienses" 51, 2015, s. 7-19.

Jurek T., *Obce rycerstwo na Śląsku do połowy XIV wieku*, Poznań 1997.

Jurek T., *Plany koronacyjne Henryka Probusa*, w: *Śląsk w czasach Henryka IV Prawego*, red. K. Wachowski, Wrocław 2005, *Wratistavia Antiqua*, t. 8.

Jurek T., *Polska droga do korony królewskiej 1295 - 1300 - 1320*, w: *Proměna středověkých Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely*, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 130-191.

Jurek T., *Polska pod władzą obcego króla. Rządy czeskie w latach 1291-1306*, w: *Król w Polsce XIV i XV wieku*, red. A. Marco, M. Wilamowski, Kraków 2006, s. 187-220.

Jurek T., Przygotowania do koronacji Przemysła II, w: *Przemysł II. Odnowienie Królestwa Polskiego*, red. J. Krzyżaniakowa, Poznań 1997, s. 167-180.

Jurek T., Ritual und Technik der sozialen Kommunikation zwischen Landesherrn und Gesellschaft in Polen im 13. Jahrhundert, w: *Ritualisierung politischer Willensbildung. Polen und Deutschland im hohen und späten Mittelalter*, red. W. Fałkowski, B. Schneidmüller, S. Weinfurter, Wiesbaden 2010, s. 101-127.

Jurek T., Rozwój dokumentu polskiego w XIII wieku, w: *Dyplomatyka staropolska*, red. idem, Warszawa 2014, s. 88-144.

Jurek T., Testament Henryka Probusa. Autentyk czy falszyfikat, *St. Żr.* 35, 1994, s. 79-99.

Jussen B., *Spiritual Kinship as Social Practice. Godparenthood and Adoption in the Early Middle Ages*, Newark-London 2000.

Kaczmarek M., ...in libro vite memoriter exarata. Modlitwy wypominkowe konwentu kamienieckiego za sprawujących władzę, *PH* 76, 1985, 3, s. 505-532.

Kaczmarek M., ...ut et matris et matertere memoriam confoveret. Klasztor trzebnicki pod rządami opatki Gertrudy (1232-1268), w: *Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy Środkowej: materiały z siódmej Międzynarodowej Konferencji Cystersologów odbytej z okazji 800. rocznicy fundacji opactwa cysterek w Trzebnicy*, red. A. Wyrwa, Poznań 2004, s. 328-344.

Kaczmarek M., Motywy bamberskie w dziejopisarstwie cystersów śląskich w XIII w., w: *Mente et litteris. O kulturze i społeczeństwie wieków średnich*, red. H. Chłopocka et al., Poznań 1984, UAM Seria Historia, t. 117, s. 145-152.

Kaczmarek R., J. Witkowski, Kaplica św. Jadwigi w Trzebnicy. Wyposażenie i funkcjonowanie od XIII do XVIII w., w: *Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy Środkowej: materiały z siódmej Międzynarodowej Konferencji Cystersologów odbytej z okazji 800. rocznicy fundacji opactwa cysterek w Trzebnicy*, red. A. Wyrwa, Poznań 2004, s. 369-379.

Kahl H.-D., Das erloschene Slawentum des Obermaingebietes und sein vorchristlicher Opferbrauch (trebo) im Spiegel eines mutmaßlich würzburgischen Synodalbeschlusses aus dem 10. Jahrhundert, *"Studia Mythologica Slavica"* 7, 2004, s. 11-41.
<https://doi.org/10.3986/sms.v7i0.1763>

Kahl H.-D., *Der Millstätter Domitian. Abklopfen einer problematischen Kosterüberlieferung zur Missionierung der Alpendslawen Oberkärntens*, Stuttgart 1999, Vorträge und Forschungen. Sonderband, t. 46.

Kahl H.-D., *Der Staat der Karantanen: Fakten, Thesen und Fragen zu einer frühen slawischen Machtbildung im Ostalpenraum (7.-9. Jh.)*, Ljubljana 2002, Anfänge der slowenischen Ethnogenese, Supplementum.

Kahl H.-D., *Das Würzburger Sondersendrecht für christianisierte Slaven und sonstige Nichtfranken. Ein Rechtstext aus der Zeit König Konrads I. (918?). Einführung, Edition und deutsche Übersetzung* (pierwsze wyd. 2008), w: idem, *Heidenfrage und Slavenfrage im deutschen Mittelalter. Ausgewählte Studien 1953-2008*, Leiden-Boston 2011, *East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450*, t. 4, s. 431-464.
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004167513.i-1010.80>

Kahsnitz R., Ungewöhnliche Szenen im Aachener Liuthar-Evangeliar. Ein Beitrag zum Problem des christologischen Zyklus der Reichenauer Buchmalerei, w: Buchschätze des Mittelalters. Forschungsrückblicke - Forschungsperspektiven. Beiträge zum Kolloquium des Kunsthistorischen Instituts der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel vom 24. Bis zum 26. April 2009, red. K.G. Beuckers, Ch. Jobst, S. Westphal, Regensburg 2011, s. 63-91.

Kaindl R.F., Zu Cosmas, MIÖG 16, 1895, 2, s. 349-351.

<https://doi.org/10.7767/miog.1895.16.2.349>

Kalhous D., Anatomy of a Duchy. The Political and Ecclesiastical Structures of Early Přemyslid Bohemia, Leiden-Boston 2012, East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450, t. 19. <https://doi.org/10.1163/9789004229815>

Kalhous D., Bohemi. Prozesse der Identitätsbildung im frühpřemyslidischen Ländern (bis 1200), Wien 2018. <https://doi.org/10.2307/j.ctv8xnj27>

Kalhous D., Boleslav III.: kniže na konci časů?, w: Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkoví přátelé a žáci k pětasedmdesátým narzeninám, red. T. Borovský, L. Jan, M. Wihoda, Brno 2003, s. 221-228.

Kalhous D., East Meets West, West Meets East? Constructing Difference in the First Life of St Adalbert and in the Life of St Neilos, w: Greek Monasticism in Southern Italy, red. B. Crostini, I.A. Murzaku, London-New York 2018, s. 282-307. <https://doi.org/10.4324/9781315585871-14>

Kalhous D., Jak viděla Hnězdno roku 1000 středověká tradice, w: Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 339-358.

Kalhous D., K otázce počátků břevnovského kláštera, "Časopis matice moravské" 134, 2015, 1, s. 207-213.

Kalhous D., Koruna česká a polská? Střetávání Boleslava II. a Vratislava II. na cestě za královskou korunou, "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" C 48, 2001, s. 5-15.

Kalhous D., Legenda Christiani and Modern Historiography, Leiden-Boston 2015. <https://doi.org/10.1163/9789004305892>

Kalhous D., Mittelpunkte der Herrschaft und Cosmas von Prag. Zum Charakter der Macht des frühmittelalterlichen Fürsten, w: Frühgeschichtliche Zentralorte in Mitteleuropa, red. J. Macháček, Š. Ungerman, Bonn 2011, s. 669-689.

Kalhous D., Stará Boleslav v písemných pramenech raného středověku, w: Stará Boleslav. Přemyslovský hrad v raném středověku, red. I. Boháčová, Praha 2003, Mediaevalia Archaeologica, t. 5, s. 17-28.

Kalhous D., Svatováclavská úcta v říši před r. 1200: poznámky k nejstaršímu rukopisnému dochování Crescente fi de (Bav.), "Studia historica Brunensia" 60, 2013, 1-2, s. 11-23.

Kalhous D., "Tunc dux extendens manum suam super sacram tumbam sic orsus est ad populi turbam...": Towards the Communication in the "Chronicle of Cosmas" and His Contemporaries, w: The Emergence of New Peoples and Politics, c. 1000-1300, red. W. Pohl, F. Borri (w druku).

Kalhous D., Vrcholně středověká tradice o Velké Moravě. K instrumentalizaci historické tradice, w: Velká Morava a velkomoravská staroslověnština, red. M. Vepřek, Olomouc 2015, s. 90-120.

Kalhous D. et al., Přemyslovská dynastie. Soupis členů původního českého panovnického rodu, w: Přemyslovci. Budování českého státu, red. P. Sommer, D. Třeštík, J. Žemlička, Praha 2009, s. 541-573.

Kalinowski L., "Hi conculcari querunt" czyli kto pragnie być deptany na posadzce wiślickiej, w: idem, Speculum artis. Treści dzieła sztuki średniowiecza i renesansu, Warszawa 1989, s. 215-226.

Kalinowski L., Najstarsze inwentarze skarbca katedry krakowskiej jako źródło do dziejów sztuki w Polsce, w: Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury, red. S.K. Kuczyński et al., Warszawa 1976, s. 217-231.

Kalinowski L., Romańska posadzka z rytami figuralnymi w krypcie kolegiaty wiślickiej, w: idem, Speculum artis. Treści dzieła sztuki średniowiecza i renesansu, Warszawa 1989, s. 175-214.

Kaliszuck J., Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej, t. 1-3, Wrocław 2016, Dziedzictwo Kulturowe po Skasowanych Klasztorach, t. 8.

Kalivoda J., Semper laus eius in ore meo, "Graecolatina Pragensia" 2002 [druk: 2004], s. 73-83.

Kamińska M., Aktualny stan badań i nowe koncepcje interpretacyjne romańskiego Tyńca, w: Kraków romański. Materiały sesji naukowej odbytej 13 kwietnia 2013 roku, red. M. Bochenek, Kraków 2014, s. 137-168.

Kamińska M., Kilka uwag na temat architektury romańskiej kolegiaty pw. św. Marcina w Opatowie, w: Architektura romańska w Polsce. Nowe odkrycia i interpretacje, red. T. Janiak, Gniezno 2009, s. 341-355.

Kamp H., Friedensstifter und Vermittler im Mittelalter, Darmstadt 2001.

Kantak K., Franciszkanie polscy, t. 1, Kraków 1937.

Kantorowicz E.H., Dwa ciała króla. Studium ze średniowiecznej teologii politycznej, przeł. M. Michalski, A. Krawiec, Warszawa 2007 (oryg. ang. 1957).

Kantorowicz E.H., Invocatio Nominis Imperatoris: On vv. 21-25 of Cielo d'Alcamo's Contrasto, "Bolletino. Centro di studi filologici e linguistici siciliani" 3, 1955, s. 35-50.

Kantorowicz E.H., The King's Two Bodies. A Study in Medieval Political Theology, Princeton 1997 (pierwsze wyd. 1957).

Kantorowicz E.H., Laudes Regiae. A Study in Liturgical Acclamations and Mediaeval Ruler Worship, Los Angeles 1946.

Kara M., Archeologia o początkach państwa Piastów. Nowe aspekty i wyniki badań, w: Tradycje i nowoczesność. Początki państwa polskiego na tle środkowoeuropejskim w badaniach interdyscyplinarnych, red. H. Kóčka-Krenz, M. Matla, M. Danielewski, Poznań 2016, s. 175-186.

Kara M., Najstarsze państwo Piastów - rezultat przełomu czy kontynuacji? Studium archeologiczne, Poznań 2009.

Kara M., Tron książęcy ad sanctam Mariam w Poznaniu. Przyczynek do studiów nad stanowieniem i manifestacją władzy zwierzchniej, "Studia Mediaevalia Pragensia" 8, 2008, s. 45-104.

Karczewski D., Franciszkanie w monarchii Piastów i Jagiellonów w średniowieczu. Powstanie - rozwój - organizacja wewnętrzna, Kraków 2012.

Karczewski D., Miejsce krakowskiego klasztoru franciszkanów w strukturze czesko-polskiej prowincji zakonnej, w: Mandykanci w średniowiecznym Krakowie, red. K. Ożóg, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008, s. 83-96.

Karczewski D., W sprawie pochodzenia Jadwigi, pierwszej żony księcia kujawskiego Kazimierza Konradowicza, w: Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów, red. K. Zielińska-Melkowska, Toruń 1997, s. 235-240.

Karczewski D., Związki pomiędzy polskimi i czeskimi zakonami premonstratorskimi w świetle polskich nekrologów klasztornych, "Minulostí Západočeského kraje" 38, 2003, s. 45-60.

Kardyś P., Wiślica w średniowieczu i w okresie nowożytnym. Studia z dziejów miasta, Kielce 2006.

Karešová Z., J. Pražák, Královny a kněžny české, Praha 1996.

Karłowska-Kamzowa A., Kult św. Wojciecha w twórczości artystycznej (sztuki plastyczne), w: Środkowoeuropejskie dziedzictwo kultu świętego Wojciecha, red. A. Barciak, Katowice 1998, s. 217-221.

Karłowska-Kamzowa A., Rola klasztorów w rozwoju gotyckich rękopisów iluminowanych w Polsce, w: Klasztor w kulturze średniowiecznej Polski, red. A. Pobóg-Lenartowicz, M. Derwich, Opole 1995, s. 281-288.

Karłowska-Kamzowa A., Sztuka Piastów śląskich w średniowieczu. Znaczenie fundacji książęcych w dziejach sztuki gotyckiej na Śląsku, Warszawa-Wrocław 1991.

Karłowska-Kamzowa A., Wyobrażenia św. Wojciecha w sztuce polskiej XII-XX wieku. Warianty ujęć ikonograficznych, w: Tropami świętego Wojciecha, red. Z. Kurnatowska, Poznań 1999, s. 355-371.

Karwasińska J., Drzwi gnieźnieńskie a rozwój legendy o św. Wojciechu, w: Święty Wojciech w polskiej tradycji historiograficznej, red. G. Labuda, Warszawa 1997, s. 271-289.

Karwasińska J., Państwo polskie w przekazach hagiograficznych XI i XII w., w: Początki państwa polskiego. Księga Tysiąclecia, t. 2: Społeczeństwo i kultura, red. K. Tymieniecki, G. Labuda, H. Łowmiański, Poznań 1962, s. 233-243.

Karwasińska J., Sąsiedztwo kujawsko-krzyżackie 1235-1343, w: eadem, Wybór pism. Kujawy i Mazowsze, Warszawa 1997, s. 29-180.

Karwasińska J., Studia krytyczne nad żywotami św. Wojciecha, biskupa praskiego. IV. Miejsce "Versus de passione s. Adalberti" w szeregu żywotów, St. Żr. 9, 1964, s. 15-45.

Karwasińska J., Studia krytyczne nad żywotami św. Wojciecha, biskupa praskiego. Vita I, St. Żr. 2, 1958, s. 41-79.

Karwasińska J., Święty Wojciech: Wybór pism, Warszawa 1996.

Kasperski R., "Kobiety z długimi brodami" kontra "mężczyźni z kobiecymi włosami", czyli o "Origo gentis Langobardorum" uwag kilka, w: Liber Romani. Studia ofiarowane Romanowi Michałowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, red. G. Pac, K. Skwierczyński, Warszawa 2020, s. 112-125. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323540946.pp.112-125>

Katalog, w: Chrzest - św. Wojciech - Polska. Dziedzictwo średniowiecznego Gniezna, red. T. Janiak, Gniezno 2016.

Katalog der Raczyńskich Bibliothek in Posen, t. 1, oprac. M.E. Sosnowski, L. Kurtzmann, Poznań 1885.

Kauffmann M., An Ottonian Sacramentary in Oxford, w: Belief and Culture in the Middle Ages. Studies Presented to Henry Mayr-Harting, red. R. Gameson, H. Leyser, Oxford 2001, s. 169-186.

Kaufhold M., Deutsches Interregnum und europäische Politik: Konfliktlösungen und Entscheidungsstrukturen 1230-1280, Hannover 2000, MGH Schriften, t. 49.

Kavanagh A., On Liturgical Theology, Collegeville 1984.

Kavka F., Západoevropský lenní institut jako nástroj vnitřní královské politiky za posledních Přemyslovců a za Jana Lucemburského, "Český časopis historický" 88, 1990, s. 225-251.

Keary Ch.F., A Catalogue of English Coins in British Museum. Anglo-Saxon Series, t. 1, London 1887.

Keen M., Chivalry, New Haven 1984.

Keene C., Saint Margaret, Queen of the Scots. A Life in Perspective, New York 2013.
<https://doi.org/10.1057/9781137035646>

Kejř J., Böhmen und das Reich unter Friedrich I., w: Friedrich Barbarossa. Handlungsspielräume und Wirkungsweisen, red. A. Haverkamp, Sigmaringen 1992, Vorträge und Forschungen, t. 40, s. 241-289.

Kejř J., K privilegii knížete Soběslava II. pro pražské Němce, "Právněhistorické studie" 14, 1969, s. 241-258.

Keller H., Ritual, Symbolik und Visualisierung in der Kultur des ottonischen Reiches, "Frühmittelalterliche Studien" 35, 2001, s. 23-59. <https://doi.org/10.1515/9783110242331.23>

Kellner B., Ursprung und Kontinuität. Studien zum genealogischen Wissen im Mittelalter, München 2004.

Kelly T.F., The Exultet in Southern Italy, Oxford 1996.

Kemp E.W., Canonization and Authority in the Western Church, London 1948.

Kemp E.W., Pope Alexander III and the Canonization of Saints, "Transactions of the Royal Historical Society" 27, 1945, s. 13-28. <https://doi.org/10.2307/3678572>

Kershaw P.J.E., Peaceful Kings: Peace, Power, and the Early Medieval Political Imagination, Oxford 2011. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198208709.001.0001>

Kersken N., Geschichtsschreibung im Europa der nationes. Nationalgeschichtliche Gesamtdarstellungen im Mittelalter, Köln-Weimar-Wien 1995, Münstersche Historische Forschungen, t. 8.

Kersken N., God and the Saints in Medieval Polish Historiography, w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 153-194.

Kéry L., Gottesfurcht und irdische Strafe. Der Beitrag des mittelalterlichen Kirchenrechts zur Entstehung des öffentlichen Strafrechts, Köln 2006.

Keuffer M., G. Kentenich, Beschreibendes Verzeichnis der Stadtbibliothek zu Trier 8. Handschriften des historischen Archivs, Wiesbaden 1973 (pierwsze wyd. 1914).

Kębtowski J., Klasztor, kościół ss. Urszulanek i mauzoleum Piastów wrocławskich, Wrocław 1998.

Kędzierski A., Czy istnieją denary krzyżowe Władysława Hermana?, "Rocznik Kaliski" 36, 2011, s. 256-262.

Kędzierski A., Czy istnieją monety Zbigniewa, syna Władysława Hermana?, "Wiadomości Numizmatyczne" 49, 2005, s. 23-38.

Kędzierski A., Denary krzyżowe z przedstawieniem głowy ze skarbu ze Słuszkowa. Uwagi na temat pochodzenia, w: *Moneta mediaevalis. Studia numizmatyczne i historyczne ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 65. rocznicę urodzin*, red. B. Paszkiewicz, Warszawa 2002, s. 399-405.

Kędzierski A., Mennica denarów krzyżowych księcia Zbigniewa w Kaliszu, w: *Od Kalisii do Kalisza. Skarby doliny Prosnicy*. Katalog wystawy, red. S. Suchodolski, M. Zawadzki, Kalisz 2010, s. 61-68.

Kędzierski A., Polskie denary krzyżowe w skarbie ze Słuszkowa, "Wiadomości Numizmatyczne" 42, 1998, 1-2, s. 21-48.

Kędzierski A., Wielkopolskie mennice denarów krzyżowych, w: *Pieniądz i banki w Wielkopolsce*, red. W. Garbaczewski, Poznań 2009, *Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce*, t. 1, s. 29-39.

Kętrzyński S., O imionach piastowskich w XI wieku, w: *idem, Polska X-XI wieku*, Warszawa 1961, s. 593-675.

Kętrzyński S., O zaginionym z ywocia ś w. Wojciecha, "Rozprawy Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU" ser. 2, t. 18, 1902, s. 252-299.

Kętrzyński W., Über eine neue Handschrift des Canaparius, "Altpreussische Monatsschrift" 7, 1870, s. 673-702.

Kiersnowski R., *Moneta w kulturze wieków średnich*, Warszawa 1988.

Kiersnowski R., O brakteatach z czasów Bolesława Krzywoustego i roli kultu św. Wojciecha w Polsce, "Wiadomości Numizmatyczne" 3, 1959, s. 147-166.

Kiersnowski R., *Pieniądz kruszcowy w Polsce wczesnośredniowiecznej*, Warszawa 1960.

Kiersnowski R., *Wstęp do numizmatyki polskiej wieków średnich*, Warszawa 1964.

Kijas A., Księżniczki ruskie u siebie i u obcych do 1240 r., w: *Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej*, t. 1, red. W. Jamrożek, D. Żołędź-Strzelczyk, Poznań 1998, s. 44-52.

Kilger C., Pfennigmärkte und Währungslandschaften. Monetarisierungen im sächsisch-slavischem Grenzland ca. 965-1120, Stockholm 2000, *Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis n.s.*, t. 15.

Kisch G., The Jewry-Law of the Medieval German Law-Books. Part II, "Proceedings of the American Academy for Jewish Research" 10, 1940, s. 99-184. <https://doi.org/10.2307/3622234>

Kitzinger B., Illumierte Wandlung: Te igitur-Initialen und Kanonbilder, w: Trotz Natur und Augenschein: Eucharistie - Wandlung und Weltsicht, red. U. Surmann, J. Schröer, Köln 2013, s. 117-123.

Klaniczay G., Conclusions: North and East European Cults of Saints in Comparison with East-Central Europe, w: Saints and their Lives on the Periphery. Veneration of Saints in Scandinavia and Eastern Europe (c. 1000-1200), red. Haki Antonsson, I.H. Garipzanov, Turnhout 2010, s. 283-304. <https://doi.org/10.1484/M.CURSOR-EB.3.4599>

Klaniczay G., Hagiography and Historical Narrative, w: Chronicon. Medieval Narrative Sources. A Chronological Guide with Introductory Essays, red. J. Bak, I. Jurković, Turnhout 2013, s. 111-117.

Klaniczay G., Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe, przeł. É. Pálmai, Cambridge-New York 2002 (oryg. węg. 2000).

Klaniczay G., Königliche und dynastische Heiligkeit in Ungarn, w: Politik und Heiligenverehrung im Hochmittelalter, red. J. Petersohn, Sigmaringen 1994, Vorträge und Forschungen, t. 42, s. 343-361.

Klaniczay G., The Power of Saints and the Authority of the Popes, w: Church and Belief in the Middle Ages. Popes, Saints and Crusaders, red. K. Salonen, S. Katajala-Peltomaa, Amsterdam 2016, s. 117-140. <https://doi.org/10.1515/9789048525720-006>

Klaniczay G., Saints' Cults in Medieval Europe: Rivalries and Alliances, w: Symbolic Identity and the Cultural Memory of Saints, red. N.H. Petersen et al., Newcastle upon Tyne 2018, s. 21-41.

Klaniczay G., E. Madas, La Hongrie, w: CCHAG, t. 2, red. G. Philippart, Turnhout 1996, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 2, s. 103-160.

Klaper M., Die Musikgeschichte der Abtei Reichenau im 10. und 11. Jahrhundert: ein Versuch, Stuttgart 2003.

Klápště J., The Czech Lands in Medieval Transformation, Leiden-Boston 2012. <https://doi.org/10.1163/9789004226463>

Klassa B., Kazimierz Sprawiedliwy a joannici. Uwagi polemiczne, SH 43, 2000, 1, s. 145-161.

Klauser R., Zur Entwicklung des Heiligsprechungsverfahrens bis zum 13. Jahrhundert, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Kanonistische Abteilung" 40, 1954, s. 85-101. <https://doi.org/10.7767/zrgka.1954.40.1.85>

Klein P.K., Zu einigen Reichenauer Handschriften Heinrichs II. für Bamberg, "Bericht des historischen Vereins für die Pflege der Geschichte des ehemaligen Fürstbistums Bamberg" 120, 1984, s. 417-422.

Klíma B., Znojemska rotunda ve světle archeologických výzkumů, Brno 1995.

Klimecka G., Legenda o świętym Stanisławie i dominikanie polscy, "Przegląd Tomistyczny" 6-7, 1997, s. 25-44.

Kloss E., Die schlesische Buchmalerei des Mittelalters, Berlin 1942.

Kluge B., Deutsche Münzgeschichte von der späten Karolingerzeit bis zum Ende der Salier (ca. 900 bis 1128), Sigmaringen 1991.

Kluge B., Numismatik des Mittelalters. Handbuch und Thesaurus Nummorum Medii Aevi, Berlin 2007.

Kluger H., Die neue Ordnungen im Norden. Hamburg-Bremen und das Integrationszentrum Lund, w: Salisches Kaisertum und neues Europa. Die Zeit Heinrichs IV. und Heinrichs V., red. B. Schneidmüller, S. Weinfurter, Darmstadt 2007, s. 291-305.

Kluger H., Propter claritatem generis. Genealogisches zur Familie der Ezzonen, w: Köln: Stadt und Bistum in Kirche und Reich des Mittelalters. Festschrift für Odilo Engels zum 65. Geburtstag, red. H. Vollrath, S. Weinfurter, Köln-Weimar-Wien 1993, s. 223-258.

Klüppel Th., Die Germania 750-950, w: CCHAG, t. 2, red. G. Philippart, Turnhout 1996, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 2, s. 161-209.

Kłoczowski J., Bracia Mniejsi w Polsce średniowiecznej, w: Franciszkanie w Polsce średniowiecznej, cz. 1, red. idem, Lublin 1983, Zakony Franciszkańskie w Polsce, t. 1, s. 13-108.

Kłoczowski J., Europa Środkowo-Wschodnia jako przedmiot badań, KH 120, 2013, 4, s. 833-843.
<https://doi.org/10.12775/KH.2013.120.4.10>

Kłoczowski J., Młodsza Europa. Europa Środkowo-Wschodnia w kręgu cywilizacji średniowiecznej, Warszawa 1998.

Knoblich A., Herzogin Anna von Schlesien. 1204-1265, Breslau 1865.

Knox L.S., Creating Clare of Assisi: Female Franciscan Identities in Later Medieval Italy, Leiden-Boston 2008. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004166516.i-227>

Kobieta w kulturze średniowiecznej Europy. Prace ofiarowane prof. Alicji Karłowskiej-Kamzowej, Poznań 1995. Kobiety w dziejach. Od archeologii do czasów średniowiecznych, red. M. Franz, Z. Pilarczyk, Toruń 2018.

Koch W., Zu den Babenbergergräbern in Heiligenkreuz, w: Babenberger-Forschungen, red. M. Weltin (= "Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich", Neu Folge 42, 1976), s. 193-215.

Koehler K., Dwie daniny żydowskie. Kozubał i opłata z cmentarza, "Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego" 26, 1900, s. 523-536.

Kolberg A., Analecta Warmiensia, "Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 7, 1881, s. 24-32.

Koller H., Das "Königreich" Österreich, Graz 1972.

Koller H., Zur Echtheitsfrage des Codex Udalrici, "Mitteilungen der Wiener Diplomata - Abteilung der MGH III. Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse" 25, 1952, s. 402-419.

Kollinger K., Polityka wschodnia Bolesława Chrobrego (992-1025), Wrocław 2014.

Kölzer Th., Die Anfänge der sächsischen Diözesen in der Karolingerzeit, "Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde" 61, 2015, s. 11-39. <https://doi.org/10.7788/afd-2015-0105>

Kończ-Chmiel M., Mulier honesta et laboriosa. Kobieta w rodzinie chłopskiej późnośredniowiecznej Małopolski, Lublin 2018.

Kořpak P., Kilka przykładów nawiązań do żywotów świętego Stanisława biskupa w sporach politycznych późnego średniowiecza, "Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ Nauki Społeczne" 12, 2016, 1, s. 57-69.

Konečný L.J., Románská rotunda ve Znojme. Ikonologie maleb a architektury, Brno 2005.

Kopal P., Smíření Čechů se svatým Vojtěchem. Struktura jednoho obrazu v Kosmově kronice, w: Rituál smíření. Konflikt a jeho řešení ve středověku. Sborník příspěvků z konference konané ve dnech 31. května - 1. června 2007 v Brně, red. M. Nodl, M. Wihoda, Brno 2008, s. 45-55.

Kopičková B., Historické prameny k studiu postavení ženy v české a moravské středověké společnosti / Historische Quellen zum Studium der Stellung der Frau in der böhmischen und mährischen mittelalterlichen Gesellschaft (interdisciplinární pojetí studia), Praha 1992.

Kopičková B., Ideální modely života ovdovělých královen, kněžen a šlechticů v českém středověku ve světle reality, w: Dějiny žen, aneb, Evropská žena od středověku do poloviny 20. století v zasetí historiografie. Sborník příspěvků z IV. pardubického bienále 27.-28. dubna 2006, Pardubice 2006, s. 223-240.

Kopičková B., Urozená paní, w: Člověk českého středověku, red. M. Nodl, F. Šmahel, Praha 2002, s. 57-91.

Kopičková B., Žena evropského středověku v zasetí své doby. (Několik úvah s důrazem na česko-moravské prostředí), w: Eva nejen v ráji: žena v Čechách od středověku do 19. století, red. M. Lenderová, Praha 2002, s. 13-44.

Kopičková B., Ženská otázka v českém středověku. Současný stav bádání a směry dalšího vývoje. [Část 1], "Československý časopis historický" 37, 1989, 4, s. 561-574.

Kopičková B., Ženská otázka v českém středověku. Současný stav bádání a směry dalšího vývoje [Část 2. Dokončení], "Československý časopis historický" 37, 1989, 5, s. 682-696.

Kopičková B., Ženské cisterciácké kláštery v Čechách a na Moravě ve vztahu k církevní hierarchii (13.-počátek 15. století), "Český časopis historický" 91, 1993, 3, s. 385-400.

Körntgen L., Königsherrschaft und Gottes Gnade: Zu Kontext und Funktion sakraler Vorstellungen in Historiographie und Bildzeugnissen der ottonisch-frühalsischen Zeit, Berlin 2001.
<https://doi.org/10.1524/9783050048154>

Korta W., Czy Kraków był metropolią kościelną w połowie XI wieku?, w: Ars historica. Prace z dziejów powszechnych i Polski, Poznań 1976, s. 321-340.

Korta W., Miłsko i Łużyce w polityce pierwszych Piastów, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 45, 1990, s. 141-184.

Korta W., Średniowieczna annalistyka śląska, Wrocław 1966.

Koselleck R., The Historical-Political Semantics of Asymmetric Counterconcepts, w: Futures Past. On the Semantics of Historical Time, New York 2004, s. 155-190.

Kotecki R., "...id est omnis sacrae rei violation" - Świętokradztwo w świetle anonimowego traktatu "De sacrilegiis et immunitatibus et eorum compositionibus" z końca XI w., St. Źr. 48, 2010, s. 15-38.

- Kotecki R., "Aeternum Dei servitium ad sanctum locum". Pokuta zabójców Pięciu Braci Męczenników w relacji Brunona z Kwerfurtu, KH 121, 2014, 1, s. 41-71.
<https://doi.org/10.12775/KH.2014.121.1.02>
- Kotecki R., Aleksander z Malonne - persona mixta. Wojowniczy biskup na krańcach chrześcijańskiego świata i jego kronikarski portret, St. Żr. 55, 2017, s. 51-78.
<https://doi.org/10.12775/SZ.2017.03>
- Kotecki R., The Clergy's Complaints and Pleas to Rulers for Protection from Violence in France and the Empire (10th-12th Centuries), w: "Ecclesia et violentia": Violence against the Church and Violence within the Church in the Middle Ages, red. idem, J. Maciejewski, Newcastle upon Tyne 2014, s. 280-312.
- Kotecki R., Ordynariusz płocki Szymon w Gallowej narracji o bitwie Mazowszan z Pomorzanami (Gall II, 49), w: Ecclesia et Bellum. Kościół wobec wojny i zaangażowania militarnego duchowieństwa w wiekach średnich, red. idem, J. Maciejewski, Bydgoszcz 2016, s. 142-167.
- Kotecki R., "Res sacrae" - "res ecclesiasticae". Wokół kwestii kształtowania się prawnej koncepcji własności kościelnej we wcześniejszym średniowieczu (do końca XII w.), w: "Possessio ac iura in re". Z dziejów prawa rzeczowego, red. M. Mikula et al., Kraków 2012, s. 57-97.
- Kotecki R., "Vie formula iustitie". Po co w połowie drogi między Kruszwicą a Kaliszem palatyn Piotr kazał postawić słup kamienny z inskrypcją? Uwagi w związku z publikacją "Koniński słup drogowy", KHKM 66, 2018, 3, s. 391-406.
- Kottje R., Das älteste Zeugnis für das Paenitentiale Cummeani, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 61, 2005, 2, s. 585-589.
- Kowalewicz H., Najstarsza sekwencja o ś w. Wojciechu "Annu recolamus", I. Tekst, "Musica Medii Aevi" 3, 1969, s. 37-42.
- Kowalska B., Bolesław Wstydlivy i św. Kinga a ruch franciszkański, w: Mendykanci w średniowiecznym Krakowie, red. K. Ożóg, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008, s. 97-112.
- Kowalska B., Święta Kinga. Rzeczywistość i legenda. Studium źródłoznawcze, Kraków 2008.
- Kowalska Z., Die großpolnischen und schlesischen Judenschutzbriefe des 13. Jahrhunderts im Verhältnis zu den Privilegien Kaiser Friedrichs II. (1238) und Herzog Friedrichs II. Von Österreich (1244), "Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung" 47, 1998, 1, s. 1-20.
- Kowalska Z., Handel niewolnikami prowadzony przez Żydów w IX-XI wieku w Europie, w: Niewolnictwo i niewolnicy w Europie, red. D. Quirini-Popławska, Kraków 1998, s. 81-91.
- Kozaczewski T., Fundacje klasztorne Henryka Brodatego i Henryka Pobożnego. Zagadnienie wielkości i chronologii fundacji, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 28, 1973, 4, s. 429-440.
- Kozioł G.G., England, France, and the Problem of Sacrality in Twelfth-Century Ritual, w: Cultures of Power. Lordship, Status, and Process in Twelfth-Century Europe, red. T.N. Bisson, Philadelphia 1995, s. 124-148.
- Kozioł G.G., The Peace of God, Leeds 2018. <https://doi.org/10.5040/9781641899062>
- Kozłowska A., Leksyk dotyczący Boga w żywotach św. Wojciecha, "Studia Warmińskie" 27, 1990, s. 162-165.

Kozłowska-Budkowa Z., [recenzja] Józef Szymański, Ze studiów nad średniowieczną historiografią małopolską: Wiślicki katalog biskupów krakowskich, [w:] Średniowiecze. Studia o kulturze, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969, s. 7-49, PH 61, 1970, 3, s. 507-508.

Kozłowska-Budkowa Z., Gertruda, PSB, t. 7, z. 4, Kraków 1949-1958.

Kozłowska-Budkowa Z., Który Bolesław?, w: Prace z dziejów Polski feudalnej. Ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70. rocznicę urodzin, red. eadem, Warszawa 1960, s. 81-89.

Kozłowska-Budkowa Z., Płockie zapiski o cudach z r. 1148, KH 44, 1930, 1, s. 341-348.

Kozłowska-Budkowa Z., Repertorium polskich dokumentów doby piastowskiej, z. 1: Do końca wieku XII, Kraków 2006 (pierwsze wyd. 1937).

Kozłowska-Budkowa Z., Rocznik miechowski, St. Żr. 5, 1960, s. 119-135.

Kóčka-Krenz H., Archeologiczne świadectwa o najstarszych świątyniach na Ostrowie Tumskim w Poznaniu, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 2, 2006, s. 28-31.

Kóčka-Krenz H., Badania milenijne w perspektywie archeologicznej, w: Tradycje i nowoczesność. Początki państwa polskiego na tle środkowoeuropejskim w badaniach interdyscyplinarnych, red. eadem, M. Matla, M. Danielewski, Poznań 2016, s. 167-175.

Kóčka-Krenz H., Pochówki królewskie w katedrze poznańskiej, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 2, 2006, s. 39-55. <https://doi.org/10.14746/e.2006.2.3>

Krafft O., Papsturkunde und Heiligsprechung. Die päpstlichen Kanonisationen vom Mittelalter bis zur Reformation. Ein Handbuch, Köln-Weimar-Wien 2005, Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde, t. 9.

Krah A., Die Entstehung der "potestas regia" im Westfrankreich während der ersten Regierungsjahre Kaiser Karls II. (840-877), Berlin 2000. <https://doi.org/10.1524/9783050056296>

Král A.B., Nové poznatky o románském kostele v Řezovicích, "Vlastivědný věstník moravský" 38, 1986, 3, s. 290-294.

Královny, kněžny a velké ženy české, red. K. Stloukal, Praha 1940 (wznowienie w red. J. Čechury - Praha 1996).

Krasny P., M. Walczak, Konfesja. Kilka uwag o znaczeniu terminu oraz jego używaniu i nadużywaniu w polskiej literaturze historycznoartystycznej, "Przegląd Humanistyczny" 54, 2006, 4, s. 67-97.

Kraume E., V. Hatz, Die Otto-Adelheid-Pfennige und ihre Nachprägungen. Ein Beitrag zur Klärung der Frage nach der Beschaffenheit und Herkunft des Münzsilbers sowie nach den Münzstätten dieser Gepräge, "Hamburger Beiträge zur Numismatik" 15, 1961, s. 13-23.

Krejčík T., Možnosti interpretace středověkých pečeti, w: Pomocné vědy historické v současné historiografii a archivnictví, red. M. Bláhová, M. Holá, K. Woitschová, Praha 2018, s. 149-159.

Krieg H., Herrscherdarstellung in der Stauferzeit. Friedrich Barbarossa im Spiegel seiner Urkunden und der stauferischen Geschichtsschreibung, Ostfildern 2003.

Krieger K.-F., Rudolf von Habsburg, Darmstadt 2003.

Kristen Z., Dvě neznámé listiny bývalého maltéžského archivu (Z dodatků k Friedrichově Kodexu), "Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci. Historie" 4, 1957, s. 77-86.

Kristó G., Die Arpaden-Dynastie. Die Geschichte Ungarns von 895-1301, Budapest 1993.

Krofta K., Staročeská daň míru, w: Sborník prací věnovaných Pavlu Nikolajeviči Miljukovu 1859-1929, red. B.A. Jevreinov, Praha 1929, s. 155-192.

Krönert K., Production hagiographique et enjeux politiques à Trèves (Xe-XIe siècle), w: Hagiographie, idéologie et politique au Moyen Âge en Occident: Actes du colloque international du Centre d'Études supérieures de Civilisation médiévale de Poitiers, 11-14 septembre 2008, red. E. Bozoky, Turnhout 2012, Hagiologia, t. 8, s. 185-198. <https://doi.org/10.1484/M.HAG-EB.1.101034>

Kronsteiner O., Die Freisinger Denkmäler. Lesart und Übersetzung, "Die Slawischen Sprachen" 53, 1997, s. 5-17.

Krötzel Ch., Pilger, Mirakel und Alltag. Formen des Verhaltens im skandinavischen Mittelalter, Helsinki 1994, Studia Historica, t. 46.

Kruse J.V., When Forever Doesn't Mean Forever: Contemporary Insights into the Modern Understanding of Papal Teaching Gained from the Popes of the Franciscan Poverty Controversy, w: Ordo and Sanctitas: The Franciscan Spiritual Journey in Theology and Hagiography. Essays in Honor of J. A. Wayne Hellmann, O.F.M. Conv., red. M. Cusato et al., Leiden-Boston 2017, s. 293-299. https://doi.org/10.1163/9789004341159_016

Krzemieńska B., Břetislav I. Čechy a střední Evropa v první polovině XI. století, Praha 1999 (pierwsze wyd. 1986).

Krzemieńska B., Češi a Poláci v mínění svých nejstarších kronikářů, w: Tisíc let česko-polské vzájemnosti. Materiály z vědecké konference, pořádané na Hradci u Opavy ve dnech 9.-10. září 1965, t. 1, Opava 1966, s. 53-83.

Krzemieńska B., Krize českého státu na přelomu tisíciletí, "Československý časopis historický" 18, 1970, s. 497-529.

Krzemieńska B., Polska i Polacy w opinii czeskiego kronikarza Kosmasy, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego" 1, 1960, 15, s. 75-95.

Krzemieńska B., A. Merhautová, D. Třeštík, Moravští Přemyslovci ve znojenské rotundě, Praha 2000.

Krzenek T., Eine Stauferin am Prager Hof: Kunigunde von Schwaben (1202-1248), "Bohemia: Zeitschrift für Geschichte und Kultur der böhmischen Länder" 31, 1990, 2, s. 245-259.

Krzysztoforska-Doschek J., "Kronika wielkopolska" jako źródło legendy wiślickiej, "Wiener Slavistisches Jahrbuch" 49, 2003, s. 77-90.

Krzyżostaniak H., Nam ipsius exemplo plures illustres persone Polonie partibus ceperunt monasteria construere, innumere nobiles virgines et vidue ad religionem confl uere [...] - "praski Asyż" a rozkwit duchowości franciszkańskiej w Polsce, "Historia Slavorum Occidentis" 2(3), 2012, s. 186-197. <https://doi.org/10.15804/hso120212>

Krzyżostaniak H., Śladami średniowiecznej tradycji o Mładzie-Marii, w: Wielkopolska - Polska - Czechy. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Profesorowi Bronisławowi Nowackiemu, red. Z. Górczak, J. Jaskulski, Poznań 2009, s. 23-32.

Krzyżostaniak H., Trzynastowieczne fundacje klasztorów klarysek w Małopolsce, w: Kultura religijna i społeczna Małopolski od XIII do XVI wieku, red. W. Szymborski, J. Koziół, Tarnów 2011, s. 71-80.

Krzyżostaniak H., Trzynastowieczne święte kobiety kręgu franciszkańskiego Polski i Czech: Kształtowanie się i rozwój kultów w średniowieczu, Poznań 2014.

Księga Jadwiżańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska", Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995.

Ksyk P.M., Vita Annae Ducissae Silesiae, "Nasza Przyszłość" 78, 1992, s. 127-149.

Kubieniec J., Commemoratio: sposoby prezentacji i wykorzystania przeszłości w liturgii, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 1, red. J. Banaszkiewicz, A. Dąbrowka, P. Węcowski, Warszawa 2018, s. 545-606.

Kubín P., Blahoslavený Hroznata. Kritický životopis, Praha 2000.

Kubín P., Ctihodná Vojslava (nejstarší životopis české šlechtičny), "Minulostí Západočeského kraje" 38, 2003, s. 35-44.

Kubín P., Rodina blahoslaveného Hroznaty (Příspěvek k česko-polským vztahům ve 12. století), w: Średniowiecze polskie i powszechne, t. 1, red. I. Panic, Katowice 1999, s. 86-106.

Kubín P., Sedm přemyslovských kultů, Praha 2011.

Kubín P., Sind die ersten Mönche nach Böhmen aus dem Kloster St. Bonifatius und Alexius auf dem Aventin gekommen?, "Römische Quartalschrift für christliche Altertumskunde und Kirchengeschichte" 2, 2013, s. 40-54.

Kubín P., Svátec a jeho legenda, w: Legenda o sv. Vintířovi, wyd. idem, Praha 2014, s. 34-37.

Kubín P., Svatořečení biskupa Vojtěcha, w: Kościół w monarchiach Przemyślidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 99-103.

Kubín P., Svatý Vintíř - poustevník, kolonizátor a diplomat / Der heilige Gunther - Einsiedler, Kolonisator und Diplomat, Praha 2016, Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium, t. 25.

Kubín P., Založil břevnovský klášter opravdu sv. Vojtěch?, w: Ora et labora. Vybrané kapitoly z dějin kultury benediktinského řádu, red. R. Lomičková, M. Jarošová, Praha 2013, s. 27-40.

Kubínová K., Dosud přehlížené svědectví o Přemyslových opáncích a mošně a o korunovaci českých králů, w: Ars videndi. Professori Jaromír Homolka ad honorem, red. A. Mudra, M. Ottová, Praha 2006, s. 79-84.

Kucharski W., Beatus Ceslaus natione Polonus: dzieje kultu błogosławionego Czesława, Kraków 2012.

Kuhn M., Sankt Mauritius mit der Lanze, der ottonische Reichspatron, "Geschichte am Obermain" 7, 1971-1972, s. 51-76.

Kujawiński J., Spotkanie z "innym". Średniowieczny misjonarz i jego "sacrum" w oczach pogan, RH 70, 2004, s. 7-62.

Kulecki M., Ceremoniał intronizacyjny Przemyślidów w X-XIII wieku, PH 75, 1984, s. 441-450.

Kultura Polski średniowiecznej X-XIII w., red. J. Dowiat, Warszawa 1985.

Kumor B., Praktyka misyjna Kościoła w X wieku, "Nasza Przyszłość" 69, 1988, s. 23-35.

Künast H.-J., H. Zäh, Die Bibliothek Konrad Peutingers. Edition der historischen Kataloge und Rekonstruktion der Bestände, t. 1: Die autographen Kataloge Peutingers. Der nichtjuristische Bibliotheksteil, Tübingen 2003. <https://doi.org/10.1515/9783110922318>

Künast H.-J. et al., Die Bibliothek Konrad Peutingers. Edition der historischen Kataloge und Rekonstruktion der Bestände, t. 2: Die autographen Kataloge Peutingers. Der juristische Bibliotheksteil, Tübingen 2005.

Kunkel R., Analogie europejskie tetrakonchosu zawichojskiego, w: Szkice zawichojskie, red. T. Dunin-Wąsowicz, S. Tabaczyński, Zawichost 1999, s. 221-226.

Kupfer F., T. Lewicki, Źródła hebrajskie do dziejów Słowian i niektórych innych ludów środkowej i wschodniej Europy, t. 1, Wrocław-Warszawa 1956.

Kürbis B., Asceza chrześcijańska i jej interpretacje hagiograficzne. Polski model ascezy franciszkańskiej w XIII i XIV wieku, w: Franciszkanie w Polsce średniowiecznej, cz. 1, red. J. Kłoczowski, Lublin 1983, Zakony Franciszkańskie w Polsce, t. 1, s. 277-298.

Kürbis B., Dagome iudex - studium krytyczne, w: Początki państwa polskiego. Księga tysiąclecia, t. 1: Organizacja polityczna, Poznań 1962, s. 362-424.

Kürbis B., Epitafi um Bolesława Chrobrego. Analiza literacka i historyczna, RH 55-56, 1989-1990, s. 95-132.

Kürbis B., Jak czytać najstarsze teksty o ś w. Stanisławie, w: eadem, Na progu historii, t. 2: O świadectwach do dziejów kultury Polski średniowiecznej, Poznań 2001, s. 105-128.

Kürbis B., Krąg czesko-morawski a pierwsza chrystianizacja Polski, w: Cyryl i Metody. Apostołowie i nauczyciele Słowian. Studia i dokumenty, t. 1: Studia, red. J.S. Gajek, L. Górka, Lublin 1991, s. 145-158.

Kürbis B., Metody źródłoznawcze wczoraj i dziś, St. Źr. 24, 1979, s. 83-96.

Kürbis B., Najstarsza tradycja klasztoru panien norbertanek w Strzelnie, w: eadem, Na progu historii. Prace wybrane, Poznań 1994, s. 127-154.

Kürbis B., O rolę źródłoznawczej interpretacji kodeksu średniowiecznego, w: Materiały biblioteczne z konferencji organizowanych w latach 1963-1968 przez Biuro Wydawnictw i Bibliotek PAN, Wrocław 1971, s. 233-244.

Kürbis B., O życiu religijnym w Polsce X-XII w., w: Pogranicza i konteksty polskiego średniowiecza, red. T. Michałowska, Wrocław 1989, s. 7-55.

Kürbis B., Osiągnięcia i postulaty w zakresie metodyki wydawania źródeł historycznych, St. Źr. 1, 1957, s. 53-87.

- Kürbis B., Polskie laudes regiae w Kronice Anonima Galla, w: *Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury*, red. S.K. Kuczyński et al., Warszawa 1976, s. 299-311.
- Kürbis B., Sacrum i profanum. Dwie wizje władzy w polskim średniowieczu, *St. Żr.* 22, 1977, s. 19-40.
- Kürbisówna B., *Dziejopisarstwo wielkopolskie XIII i XIV wieku*, Warszawa 1959.
- Kürbisówna B., Żywot bł. Salomei jako źródło historyczne, w: *Studia Historica. W 35-lecie pracy naukowej Henryka Łowmiańskiego*, red. A. Gieysztor et al., Warszawa 1958, s. 145-154.
- Kurnatowska Z., Archeologiczne świadectwa o najstarszych grobowcach w katedrze poznańskiej, *RH* 55-56, 1989-1990, s. 74-84.
- Kurnatowska Z., M. Kara, Początki architektury sakralnej na grodzie poznańskim w świetle nowych ustaleń archeologicznych, w: *Początki architektury monumentalnej w Polsce*.
- Materiały z sesji naukowej, Gniezno, 20-21 listopada 2003 roku, Gniezno 2004, s. 47-70.
- Kurtyka J., Sieciech (cześnik), *PSB*, t. 36, Kraków-Warszawa 1995-1996, s. 509-512.
- Kuthan J., Architektura cisterciackých klášterů a její regionální varianty, w: *Verba in imaginibus: Františku Šmahelovi k 70. narozeninám*, Praha 2004, s. 259-283.
- Kuthan J., Architektura v přemyslovském státě 13. století, w: *Umění doby posledních Přemyslovců*, Praha 1982, s. 181-351.
- Kuthan J., Benediktinské kláštery střední Evropy a jejich architektura, Praha 2014.
- Kuthan J., Dvorské umění a zakladatelské dílo posledních Přemyslovců. Nástup a rozkvět gotiky, w: idem, *Splendor et Gloria Regni Bohemiae: umělecké dílo jako projev vládařské reprezentace a symbol státní identity*, Praha 2008, s. 90-120.
- Kuthan J., Fundace a počátky kláštera cisterciáček v Tišnově, "Časopis matice moravské" 93, 1974, s. 361-370.
- Kuthan J., Kláštery cisterciáček v českých zemích, w: idem, *Gloria Sacri Ordinis Cisterciensis*, oprac. A. Mudra, Praha-České Budějovice 2005, s. 365-380.
- Kuthan J., Pečetě posledních Přemyslovců, w: idem, *Splendor et Gloria Regni Bohemiae: umělecké dílo jako projev vládařské reprezentace a symbol státní identity*, Praha 2008, s. 153-206.
- Kuthan J., Pohřebiště českých knížat a králů z rodu Přemyslovců, w: idem, *Splendor et Gloria Regni Bohemiae: umělecké dílo jako projev vládařské reprezentace a symbol státní identity*, Praha 2008, s. 9-56.
- Kuthan J., Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby, w: *Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit*, Praha 2013, s. 20-35.
- Kuthan J., I. Neumann, Ideový program tišnovského portálu a jeho kořeny, w: J. Kuthan, *Gloria Sacri Ordinis Cisterciensis*, oprac. A. Mudra, Praha-České Budějovice 2005, s. 331-364 (pierwsze wyd. "Umění" 27, 1979, s. 107-118).
- Kuttner S., La réserve papale du droit de canonisation, "Revue historique du droit français et étranger", ser. IV, 17, 1938, s. 172-228.

Kuttner S., W. Hartmann, A New Version of Pope John VIII's Decree on Sacrilege (Council of Troyes, 878), "Bulletin of Medieval Canon Law" 17, 1987, s. 1-32.

Kutzner M., Cysterska architektura na Śląsku w latach 1200-1330, Toruń 1969.

Kutzner M., "Na drodze ku chwale" - ideowe programy fundacji artystycznych Henryka Brodatego, w: Księga Jadwizańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska", Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 135-148.

Kuzmová S., Preaching Saint Stanislaus. Medieval Sermons on St. Stanislaus of Cracow, His Image and Cult, Warszawa 2013.

Kuzmová S., Średniowieczny kult św. Stanisława poza granicami Polski (ze szczególnym uwzględnieniem Europy Środkowej), "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Historyczne" 145, 2018, 3, s. 429-451.

Kuźmiuk-Ciekanowska A., Święty i historia. Dynastia Przemyślidów i jej bohaterowie w dziele mnicha Krystiana, Kraków 2007.

Kuźmiuk-Ciekanowska A., Święty Wojciech wraca do Pragi - relacja Kosmasy o przeniesieniu relikwii świętego biskupa, "Historia Slavorum Occidentis" 1(2), 2012, s. 94-103.

<https://doi.org/10.15804/hso120107>

Kwiatkowski S., Powstanie i kształtowanie się chrześcijańskiej mentalności religijnej w Polsce do końca XIII w., Warszawa-Poznań-Toruń 1980.

Kwiatkowski S., Problem ubóstwa w Kościele XI-XV w., w: *Inter oeconomiam coelestem et terrenam. Mendykanci a zagadnienia ekonomiczne*, red. W. Długokęcki et al., Kraków 2011, s. 35-68.

Kybal V., Svatá Anežka Česká. Historický obraz ze 13. století, Brno 2001.

Labuda G., [przedmowa], w: *Początki państwa polskiego: księga tysiąclecia*, red. K. Tymieniecki, G. Labuda, H. Łowmiański, Poznań 2002, s. VII-XI.

Labuda G., Kanonizacja świętego Wojciecha, KH 112, 2005, 3, s. 33-40.

Labuda G., Kroniki genealogiczne jako źródło do dziejów rozbicia dzielnicowego, St. Żr. 22, 1977, s. 41-60.

Labuda G., Kto był fundatorem-założycielem klasztoru franciszkanów w Krakowie, w: *Franciszkanie w Polsce średniowiecznej*, cz. 1, red. J. Kłoczowski, Lublin 1983, Zakony Franciszkańskie w Polsce, t. 1, s. 369-381.

Labuda G., Mieszko I, Wrocław-Warszawa-Kraków 2002.

Labuda G., Mieszko II król Polski (1025-1034), Kraków 1992, *Rozprawy Akademii Umiejętności, Wydział Historyczno-Filozoficzny*, t. 73.

Labuda G., Mieszko II. Król Polski (1025-1034). Czasy przełomu w dziejach państwa polskiego, Poznań 2008 (pierwsze wyd. 1992).

Labuda G., Nad legendą o św. Wojciechu "Tempore illo". Analiza źródłoznawcza, w: *Ecclesia Posnaniensis: opuscula Mariano Banaszak septuagenario dedicata*, red. F. Lenort, K. Lutyński, Poznań 1998, s. 11-31.

- Labuda G., O stosunkach prawnopublicznych między Polską a Niemcami w połowie XII wieku (Merseburg - 1135, Kaina - 1146, Krzyszkowo - 1157), CPH 20, 1973, s. 25-60.
- Labuda G., Powieść o Walgierzu z Tyńca i o Wisławie z Wiślicy, w: Źródła, sagi i legendy do najdawniejszych dziejów Polski, Warszawa 1961, s. 245-298.
- Labuda G., Stan dyskusji nad dokumentem "Dagome iudex" i państwem "Schinesghe", w: Civitas Schinesghe cum pertinentiis, red. W. Chudziak, Toruń 2003, s. 9-17.
- Labuda G., Studia nad początkami państwa polskiego, t. 2, Poznań 1988.
- Labuda G., Szkice historyczne XI wieku. Początki klasztoru benedyktynów w Tyńcu, St. Źr. 35, 1994, s. 23-64.
- Labuda G., Św. Wojciech w działaniu, w tradycji i w legendzie, w: Święty Wojciech w polskiej tradycji historiograficznej, red. idem, Warszawa 1997, s. 397-425.
- Labuda G., Św. Wojciech w literaturze i legendzie średniowiecznej, w: Święty Wojciech w polskiej tradycji historiograficznej, red. idem, Warszawa 1997, s. 212-228.
- Labuda G., Święty Stanisław: biskup krakowski, patron Polski. Śladami zabójstwa - męczeństwa - kanonizacji, Poznań 2000, Publikacje Instytutu Historii UAM, t. 39.
- Labuda G., Święty Wojciech: biskup-męczennik, patron Polski, Czech i Węgier, Wrocław 2004 (pierwsze wyd. 2000).
- Labuda G., Twórczość hagiograficzna i historiograficzna Wincentego z Kielc, St. Źr. 16, 1971, s. 103-137.
- Labuda G., Zapiski rocznikarskie w "Żywotach świętego Stanisława" Wincentego z Kielczy, St. Źr. 34, 1993, s. 29-40.
- Labuda G., Zatargi z Czechami i Pomorzanami w pierwszym okresie rządów Bolesława Śmiałego (1058-1073), ZH 50, 1985, s. 453-469.
- Labuda G., Zjazd i synod gnieźnieński w roku 1000, KH 107, 2000, 2, s. 107-122.
- Labuda G., Znaczenie prawne i polityczne dokumentu Dagome iudex, "Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza" 13, 1979, 1, s. 83-100.
- Labuda G., Znaczenie prawno-polityczne dokumentu "Dagome iudex", "Nasza Przyszłość" 4, 1948, s. 33-60.
- Lacey H., Protection and Immunity in Later Medieval England, w: Peace and Protection in the Middle Ages, red. T.B. Lambert, D. Rollason, Durham-Toronto 2009, s. 78-96.
- Lackner F., Handschriften aus der Burg Kreuzenstein in der Österreichischen Nationalbibliothek, "Codices Manuscripti" 27/28, 1999, s. 9-36.
- Lacko M., The Popes and Great Moravia in the Light of Roman Documents, Cleveland-Rome 1972.
- Lagerqvist L.O., The Coinage at Sigtuna in the Names of Anund Jacob, Cnut the Great and Harthacnut, w: Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis, t. 2, red. N.L. Rasmusson, B. Malmer, Stockholm 1968, Antikvariska Serien, t. 19, s. 383-414.

Lalik T., Märkte des 12. Jahrhunderts in Polen, w: *L'artisanat et la vie urbaine en Pologne médiévale*, Warszawa 1963, s. 364-367.

Lalik T., Zawichost we wcześniejszym średniowieczu, w: *Szkice Zawichojskie*, red. T. Dunin-Wąsowicz, S. Tabaczyński, Zawichost 1999, s. 39-56.

Lambert T.B., Introduction: Some Approaches to Peace and Protection in the Middle Ages, w: *Peace and Protection in the Middle Ages*, red. idem, D. Rollason, Durham-Toronto 2009, s. 1-16.

Lambert T.B., *Law and Order in Anglo-Saxon England*, Oxford 2017.

<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198786313.001.0001>

Lambert T.B., Royal Protections and Private Justice: A Reassessment of Cnut's "Reserved Pleas", w: *English Law Before "Magna Carta"*, red. A. Rabin et al., Leiden 2010, s. 157-176.

<https://doi.org/10.1163/ej.9789004187566.i-330.34>

Lambert T.B., Spiritual Protection and Secular Power: The Evolution of Sanctuary and Legal Privilege in Ripon and Beverley, 900-1300, w: *Peace and Protection in the Middle Ages*, red. idem, D. Rollason, Durham-Toronto 2009, s. 121-140.

Lambert T.B., Theft, Homicide and Crime in Late Anglo-Saxon Law, "Past and Present" 214, 2012, 1, s. 3-43. <https://doi.org/10.1093/pastj/gtr040>

Landes R., The White Mantle of Churches: Millennial Dynamics, and the Written and Architectural Record, w: *The White Mantle of Churches*, red. N. Hiscock, Turnhout 2003, s. 249-264. <https://doi.org/10.1484/M.IMR-EB.3.2810>

Lanoë G., L'ordo du couronnement de Charles le Chauve à Ste.-Croix d'Orléans (6 juin 848), w: *Kings and Kingship in Medieval Europe*, red. A.J. Duggan, London 1993, s. 61-64.

Lapidge M., Ealdred of York and Ms. Cotton Vitellius E. XII, "The Yorkshire Archeological Journal" 55, 1983, s. 11-25.

Larson G., D.Q. Fuller, The Evolution of Animal Domestication, "Annual Review of Ecology, Evolution, and Systematics" 45, 2014, s. 115-136. <https://doi.org/10.1146/annurev-ecolsys-110512-135813>

Lasota C., J. Rozpędowski, Rozwój przestrzenny kościoła franciszkanów we Wrocławiu, w: *Z badań trzynastowiecznej architektury na Śląsku i w Czechach*, Wrocław 1981, Prace Naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej t. 15, Studia i Materiały, nr 8, s. 53-63.

Latkowski A., Wincenty z Kielczy, dominikanin - życie i twórczość, "Przegląd Tomistyczny" 5, 1992, s. 63-69.

Latoszek P., Papiestwo a regnum piastowskie w latach ok. 965-973, "Saeculum Christianum" 24, 2017, s. 54-67. <https://doi.org/10.21697/sc.2017.24.6>

Latour B., *We Have Never Been Modern*, przeł. C. Potter, Cambridge, MA 1993 (oryg. franc. 1991).

Latour B., A. Lowe, The Migration of the Aura or How to Explore the Original Through its Facsimiles, w: *Switching Codes. Thinking Through Digital Technology in the Humanities and the Arts*, red. T. Bartscherer, R. Coover, Chicago 2011, s. 275-297.

Lawrence C.H., *The Friars. The Impact of the Early Mendicant Movement on Western Society*, London-New York 1994.

Le Goff J., *In Search of Sacred Time: Jacobus de Voragine and The Golden Legend*, przeł. L. Cochrane, Princeton-Oxford 2014 (oryg. franc. 2011).

Le Jan R., *Personal Names and the Transformation of Kinship in Early Medieval Society*, w: *Personal Names Studies of Medieval Europe: Social Identity and Familial Structure*, red. G.T. Beech, Kalamazoo 2002, s. 31-50.

Le Jan R., *Remarques sur l'étranger au haut Moyen Âge*, w: *Image de l'autre dans l'Europe du Nord-Ouest à travers l'histoire*, red. J.-P. Jessenne, Lille 1996, s. 23-32.

LeCain T.J., *How Did Cows Construct the American Cowboy?*, "RCC Perspectives" 5: *Molding the Planet: Human Niche Construction at Work*, 2016, s. 17-24.

Lechner K., *Die Babenberger. Markgrafen und Herzoge von Österreich (976-1246)*, Wien-Köln-Graz 1976.

Leciejewicz L., "In pago Silensi, vocabulo hoc ab quodam monte [...] sibi indito". O funkcji miejsc kultu pogańskiego w systemie politycznym Słowian Zachodnich doby plemiennej, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 42, 1987, s. 125-134.

Leciejewicz L., *Obcy kupcy na Słowiańszczyźnie Zachodniej w okresie wielkiego przełomu (IX-XI w.)*, w: *Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury*, red. S.K. Kuczyński et al., Warszawa 1976, s. 333-339.

Leciejewicz L., *Słowiańszczyzna zachodnia*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1989.

Leclercq J., *Les manuscrits de l'abbaye d'Hautmont*, "Scriptorium" 7, 1953, 1, s. 59-67.
<https://doi.org/10.3406/scrip.1953.2463>

Legitimation von Fürstendynastien in Polen und dem Reich. Identitätsbildung im Spiegel schriftlicher Quellen (12.-15. Jahrhundert), red. G. Vercamer, E. Wólkiewicz, Wiesbaden 2016.

Lehr-Spławiński T., *Nowa faza dyskusji o zagadnieniu liturgii słowiańskiej w dawnej Polsce*, w: idem, *Od piętnastu wieków. Szkice z dziejów i pradziejów kultury polskiej*, Warszawa 1961, s. 51-67.

Leist W., *Landesherr und Landfrieden in Thüringen im Spätmittelalter (1247-1349)*, Köln-Wien 1975.

Leitschuh F., H. Fischer, *Katalog der Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Bamberg*, t. 1, cz. 1: *Liturgische Handschriften*, Wiesbaden 1966 (pierwsze wyd. 1898).

Lelewel J., *Pieniądze Piastów*, w: idem, *Polska wieków średnich*, t. 4, Poznań 1851, s. 333-392.

Leopold G., *Archäologische Ausgrabungen an Stätten der ottonischen Herrscher (Quedlinburg, Memleben, Magdeburg)*, w: *Herrschaftsrepräsentation im ottonischen Sachsen*, red. G. Althoff, E. Schubert, Sigmaringen 1998, s. 33-76.

Leopold G., *Die Stiftskirche der Königin Mathilde in Quedlinburg. Ein Vorbericht zum Gründungsbau des Damenstifts*, "Frühmittelalterliche Studien" 25, 1991, s. 145-170.
<https://doi.org/10.1515/9783110242232.145>

Leroquais V., Les pontifi caux manuscrits des bibliothèques publiques de France, t. 1-3, Paris 1937.

Leśnodorski B., Dominium warmińskie (1243-1569), Poznań 1949.

Leśny J., Konstantyn i Metody. Apostołowie Słowian: dzieło i jego losy, Poznań 1987.

Leśny J., Studia nad początkami serbskiej monarchii Nemaniczków (połowa XI - koniec XII wieku), Wrocław 1989.

Leyser K., Rule and Conflict in an Early Medieval Society: Ottonian Saxony, London 1979.

Lhotsky A., Quellenkunde zur mittelalterlichen Geschichte Österreichs, Graz 1963, MÖG. Ergänzungsbände, t. 19. <https://doi.org/10.7767/boehlau.9783205110712>

Librowski S., Wizytacje diecezji wrocławskiej, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 10, 1965, s. 33-206. <https://doi.org/10.31743/abmk.6453>

Licciardello P., Agiografi a latina dell'Italia centrale, 950-1130, w: CCHAG, t. 5, red. G. Philippart, Turnhout 2010, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 5, s. 447-729.

Lifshitz F., Beyond Positivism and Genre: "Hagiographical" Texts as Historical Narrative, "Viator" 25, 1994, s. 95-114. <https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.2.301209>

Likowski H., Geneza ś wię ta "translatio s. Adalberti" w Koś cie polskim. Rozwią zanie sprawy o relikwie ś w. Wojciecha, "Kwartalnik Teologiczny Wileń ski" 1, 1923-1924, 1, s. 53-80.

Liman K., Antologia poezji łacińskiej w Polsce. Ś redniowiecze, Poznań 2004.

Limone O., Italia meridionale (950-1220), w: CCHAG, t. 2, red. G. Philippart, Turnhout 1996, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 2, s. 11-60.

Line P., Sweden's Conquest of Finland: A Clash of Cultures?, w: The North-Eastern Frontiers of Medieval Europe: The Expansion of Latin Christendom in the Baltic Lands, red. A.V. Murray, Farnham 2014, s. 57-99. <https://doi.org/10.4324/9781315238036-5>

Lipman V.D., Jews and Castles in Medieval England, "Transactions and Miscellanies [Jewish Historical Society of England]" 28, 1981, s. 1-19.

Lippelt H., Thietmar von Merseburg, Reichsbischof und Chronist, Köln-Wien 1972, Mitteldeutsche Forschungen, t. 72.

Lis A., Mistrz Wincenty z rodu Łabędziów?, w: Człowiek - społeczeństwo - wiara. Studia interdyscyplinarne, red. B. Stawiarski, Wrocław 2008, s. 81-102.

Lis A., Spory wokół biografii i Wincentego Kadłubka, Lublin 2013.

Little L.K., Benedictine Maledictions: Liturgical Cursing in Romanesque France, Ithaca 1993.

Local Saints and Local Churches in the Early Medieval West, red. A. Thacker, R. Sharpe, Oxford 2002.

Loenertz R.J., "Żywot św. Jacka" autorstwa lektora Stanisława jako źródło historyczne, w: Święty Jacek Odrowąż. Studia i źródła, red. M. Zdanek, Kraków 2007, Studia Dominikańskiego Studium Historycznego w Krakowie, t. 2, s. 29-68 (pierwodruk: La vie de S. Hyacinthe du lecteur Stanislas envisagée comme source historique, "Archivum Fratrum Praedicatorum" 27, 1957, s. 5-38).

Lomagistro B., A margine della cultura libraria carolina: manifestazioni scritte slave ai confini orientali delle Alpi, w: *Le Alpi porta d'Europa. Scritture, uomini, idee da Giustiniano al Barbarossa*, red. L. Pani, C. Scaloni, Spoleto 2009, s. 449-522.

Lotter F., German Law, Jews in, w: *Medieval Jewish Civilization: An Encyclopedia*, red. N. Roth, New York 2003, s. 286-293.

Lotter F., The Scope and Effectiveness of Imperial Jewry Law in the High Middle Ages, "Jewish History" 4, 1989, 1, s. 31-58. <https://doi.org/10.1007/BF01669755>

Lotter F., Zu den Anfängen deutsch-jüdischer Symbiose in frühottonischer Zeit, "Archiv für Kulturgeschichte" 55, 1973, 1, s. 1-34. <https://doi.org/10.7788/akg.1973.55.1.1>

Lotter F., S. Gäbe, Die hagiographische Literatur im deutschen Sprachraum unter den Ottonen und Salern (ca. 960-1130), w: *CCHAG*, t. 4, red. G. Philippart, Turnhout 2006, *Corpus Christianorum Hagiographies*, t. 4, s. 273-521.

Lubich G., Die Zähringer. Phasen und Charakteristika der Formierung eines "Adelhauses", w: *Die Zähringer. Rang und Herrschaft um 1200*, red. J. Dendorfer, H. Krieg, R.J. Regnath, Ostfildern 2018, s. 3-20.

Lübke Ch., Die Prägung im Mittelalter. Frühe ostmitteleuropäische Gemeinsamkeiten, "Comparativ. Leipziger Beiträge zur Universalgeschichte und vergleichenden Gesellschaftsforschung" 8, 1998, 5, s. 14-24.

Lübke Ch., "Qui sint vel unde huc venerint?" - Bemerkungen zur Herkunft der Namen von Polen und Liutizen, w: *Die Suche nach den Ursprüngen. Von der Bedeutung des frühen Mittelalters*, red. W. Pohl, Wien 2004, *Forschungen zur Geschichte des Mittelalters*, t. 8, s. 37-44.

Ludvíkovský J., Crescente fi de, Gumpold a Krystián, "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" D 4, 1955, s. 48-66.

Ludvíkovský J., Latinské legendy českého středověku, "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" E 22-23, 1973-1974, s. 267-308.

Ludvíkovský J., Nově zjištěny rukopis legendy Crescente fi de a jeho význam pro datování Krystiana, "Listy Filologické" 81, 1958, s. 56-67.

Luiselli B., Storia culturale dei rapporti tra mondo romano e mondo germanico, Roma 1992, *Nova collana di testi e studi*, t. 1.

Luňáková L., Násilí mezi přemyslovskými knížaty, "Časopis Matice moravské" 136, 2017, s. 209-234.

Lundén T., Sveriges missionärer, helgon och kyrkogrundare. En bok om Sveriges kristnande, Helsingborg 1983.

Lupoi M., The Origins of the European Legal Order, Cambridge-New York 2000. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511560132>

Luťovský M., Hroby zakladatelů, w: *Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. Výročí jeho korunovace*, Praha 2009, s. 227-234.

Lutter Ch., *The Babenbergs. From Frontier March to Principality*, w: *The Origins of the German Principalities, 1100-1350*, red. G.A. Loud, J. Schenk, London-New York 2017, s. 312-328.

<https://doi.org/10.4324/9781315554891-19>

Lutz H., Conrad Peutinger. *Beiträge zu einer politischen Biographie*, Augsburg 1958.

Lutz W.R., *Heinrich der Erlauchte (1218-1288). Markgraf von Meißen und der Ostmark (1221-1288), Landgraf von Thüringen und Pfalzgraf von Sachsen (1247-1263)*, Erlangen 1977.

Lyon J., *Princely Brothers and Sisters. The Sibling Bond in German Politics, 1100-1250*, Ithaca-London 2013. <https://doi.org/10.7591/cornell/9780801451300.001.0001>

Lyon J., L. Wolverton, *The Deeds of Margrave Wiprecht of Groitzsch (d. 1124)*, w: *Noble Society. Five Lives from Twelfth-Century Germany*, red. J. Lyon, Manchester 2017, s. 22-91.

<https://doi.org/10.7765/9781526119162.00008>

Lysý M., rec. M. Homza, *Svätopluk v európskom písennictve. Štúdie z dejín svätoplukovej legendy*, "Studia mediaevalia Bohemica" 9, 2017, s. 268-270.

Łodyński M., *Dokument "Dagome iudex" a "kwestya sardyńska" w XI. wieku*, Kraków 1911, *Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny*, ser. II, t. 29.

Łowmiański H., *Imię chrzestne Mieszka I, "Slavia Occidentalis"* 19, 1948, s. 203-308.

Łowmiański H., *Początki Polski*, t. 5, Warszawa 1970.

Łowmiański H., *Religia Słowian i jej upadek*, Warszawa 1979.

Łuczyński M., *Jeszcze o prapolskim etnonimie "Polanie"*, "Slavia Occidentalis" 73, 2016, 1, s. 117-119.

Łużyńska E., *Cysterskie warsztaty budowlane związane z opactwem trzebnickim i ich transfery od trzeciej tercji XII do połowy XIII wieku*, w: *Architektura sakralna w początkach państwa polskiego (X-XIII wiek)*, red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2016, s. 423-457.

Machilek F., *Die Přemysliden, Piasten und Arpaden und der Klarissenorden im 13. und frühen 14. Jahrhundert*, w: *Westmitteleuropa - Ostmitteleuropa. Festschrift für Ferdinand Seibt zum 65. Geburtstag*, red. W. Eberhard, München 1992, s. 293-306.

Macht und Spiegel der Macht. Herrschaft in Europa im 12. und 13. Jahrhundert vor dem Hintergrund der Chronistik, red. N. Kersken, G. Vercamer, Wiesbaden 2013.

Magnou-Nortier E., *Les évêques et la paix dans l'espace franc (VIe-XIe siècles)*, w: *L'évêque dans l'histoire de l'église*, Angers 1984, s. 33-50.

Maisel W., *Prawo karne w kronice Wincentego Kadłubka*, St. Żr. 20, 1976, s. 71-75.

Maisel W., *Rozważania nad "Księgą elbląską"*, CPH 40, 1988, 2, s. 43-55.

Mäkinen V., *Property Rights in the Late Medieval Discussion on Franciscan Poverty*, Leuven 2001.

The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006.

Maleczek W., *Das "Privilegium Paupertatis" Innocenz' III. und das Testament der Klara von Assisi: Überlegungen zur Frage ihrer Echtheit*, "Collectanea Franciscana" 65, 1995, s. 5-82.

Maleczyński K., Bolesław III Krzywousty, Wrocław 1975.

Maleczyński K., Bolesław Krzywousty. Zarys panowania, Kraków b.d.w.

Maleczyński K., Polska, Austria, Czechy a Brandenburgia w latach 1278-1290, w: *Wieki średnie*.

Medium aevum. Prace ofiarowane Tadeuszowi Manteuffl owi w 60. rocznicę urodzin, Warszawa 1962, s. 185-199.

Maleczyński K., Uwagi nad przekazem roczników magdeburskich o hołdzie Krzywoustego z 15 sierpnia 1135 r., "Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności" 43, 1938, s. 329-332.

Malicki J., Legendarny założyciel Wrocławia w tradycji czeskiej historiografii, w: *Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich*, Wrocław 2003, *Slavica Wratislaviensis*, t. 122, *Acta Universitatis Wratislaviensis*, t. 2505, s. 29-37.

Malmer B., *The Anglo-Scandinavian Coinage c. 995-1020*, Stockholm 1997.

Malmer B., *Den Svenska Mynthistorien. Vikingatiden ca 995-1030*, Stockholm 2010, *Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis* n.s., t. 9.

Malmer B., *Imitation of Byzantine Miliaria Found in Sweden*, w: *Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century*, red. C.J. Becker, København 1981, s. 9-28.

Malmer B., Münzprägung und frühe Stadtbildung in Nordeuropa, w: *Haithabu und die frühe Stadtentwicklung im nördlichen Europa*, red. K. Brandt, M. Müller-Wille, Ch. Radtke, Neumünster 2002, s. 117-132.

Malmer B., *Nordiska mynt före år 1000*, Lund 1966, *Acta Archeologica Lundensia*, t. 4.

Malmer B., *The Sigtuna Coinage c. 995-1005 AD*, Stockholm-London 1989, *Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis* n.s., t. 4.

Malmer B., Some Remarks on Monetary Circulation in Viking Age Scandinavia, w: *Money Circulation in Antiquity, the Middle Ages and Modern Times. Time, Range, Intensity. International Symposium on the 50th Anniversary of "Wiadomości Numizmatyczne"*. Warsaw, 13-14 October 2006, red. S. Suchodolski, M. Bogucki, Warszawa-Kraków 2007, s. 35-50.

Malmer B., J. Ros, S. Tesch, *Kung Olofs Mynthus i kvarteret Urmakaren, Sigtuna*, Stockholm 1991, *Sigtuna Museers Skriftserie*, t. 3.

Małachowicz E., *Książęce rezydencje, fundacje i mauzolea w lewobrzeżnym Wrocławiu*, Wrocław 1994.

Małachowicz E., *Mauzoleum Piastów wrocławskich*, Wrocław 1973.

Manganaro S., I mundeburdi degli Ottoni per monasteri regi dalla Lombardia al Monte Amiata, "Aevum" 89, 2015, 2, s. 265-300.

Manganaro S., Protezione regia. I mundeburdi degli Ottoni per S. Maria di Farfa (secc. X-XI), "Annali dell'Istituto Italiano per gli Studi Storici" 27, 2012, s. 73-144.

Manikowska H., Kilka uwag do artykułu prof. dr Brygidy Kürbis, w: *Franciszkanie w Polsce średniowiecznej*, cz. 1, red. J. Kłoczowski, Lublin 1983, *Zakony Franciszkańskie w Polsce*, t. 1, s. 183-184.

Manikowska H., Klasztor żeński w mieście średniowiecznym. Model funkcjonowania w Polsce i na Śląsku i weryfikacja tego modelu na przykładzie Wrocławia, "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych" 62, 2002, s. 7-48.

Manikowska H., Princeps fundator w przedlokacyjnym Wrocławiu. Od Piotra Włostowica do Henryka Brodatego, w: Fundacje i fundatorzy w średniowieczu i epoce nowożytnej, red. E. Opaliński, T. Wiślicz, Warszawa 2000, s. 37-57.

Manikowska H., D. Gacka, Hagiografia a historyczność, czyli o historii w hagiografii i hagiografii w służbie historii, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 1, red. J. Banaszkiewicz, A. Dąbrowska, P. Węcowski, Warszawa 2018, s. 657-748.

Manselli R., Gregorio Magno e due riti pagani dei Longobardi, w: Studi storici in onore di Ottorino Bertolini, t. 1, [Pisa 1972], s. 435-440.

Manteuffel T., Państwo polskie a papieństwo oraz ruch monastyczny na Zachodzie w X wieku, w: Początki państwa polskiego. Księga tysiąclecia, t. 1: Organizacja polityczna, Poznań 1962, s. 253-260.

Maráz K., Sfragistika, Brno 2014.

Marchlewski A.-K., St Cnut of Denmark, King and Martyr: His Lives, their Authors and the Politics of his Cult (c. 1086-1200), rozprawa doktorska, University of Lancaster, Lancaster 2012 (maszynopis).

Mariaux P.A., Warmond d'Ivrée et ses images. Politique et création iconographique autour de l'an mil, Bern 2002.

Martin H., Le prédicateur polonais Pérégrin d'Opole (vers 1260-vers 1330) évoque la figure de saint Adalbert, "Revue du Nord" 86, 2004, s. 709-717. <https://doi.org/10.3917/rdn.356.0709>

Martin J.-M., A propos de la « vita » de Barbatus évêque de Bénévent, "Mélanges de l'Ecole Française de Rome. Moyen Age - Temps Modernes" 86, 1974, 1, s. 137-164. <https://doi.org/10.3406/mefr.1974.2305>

Martín R.M., M.C.Q. Raso, De la paz general al seguro regio. Para la comprensión jurídica de un concepto y su aplicación en la Castilla de los Reyes Católicos, "En la España Medieval" 36, 2013, s. 31-59. https://doi.org/10.5209/rev_ELEM.2013.v36.41417

Marxreiter B., Ein Konvolut Reichenauer Urkunden. Neue Quellen zur Geschichte des Inselklosters, w: Gesammeltes Gedächtnis. Konrad Peutinger und die kulturelle Überlieferung im 16. Jahrhundert. Begleitpublikation zur Ausstellung der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg anlässlich der 550. Geburtstags Konrad Peutingers, red. R. Laube, H. Zäh, Luzern 2016, s. 152-155.

Marxreiter B., Eine noch unveröffentlichte St. Galler Chronik (1064-1102), w: Gesammeltes Gedächtnis. Konrad Peutinger und die kulturelle Überlieferung im 16. Jahrhundert. Begleitpublikation zur Ausstellung der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg anlässlich der 550. Geburtstags Konrad Peutingers, red. R. Laube, H. Zäh, Luzern 2016, s. 156-159.

Marxreiter B., Mittelalterliche Überlieferung in der Bibliothek Konrad Peutingers. Das Beispiel Reichenau, w: Gesammeltes Gedächtnis. Konrad Peutinger und die kulturelle Überlieferung im 16. Jahrhundert. Begleitpublikation zur Ausstellung der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg anlässlich der 550. Geburtstags Konrad Peutingers, red. R. Laube, H. Zäh, Luzern 2016, s. 53-59.

- Marzec A., "Domina terrae Sandecensis". Rola polityczna królowej Jadwigi Łokietkowej w kontekście jej związków z dostojnikami małopolskimi (1305-1339), KH 107, 2000, s. 3-23.
- Masschaele J., The Public Space of the Marketplace in Medieval England, "Speculum" 77, 2002, 2, s. 383-421. <https://doi.org/10.2307/3301326>
- Matla M., Czeskie wpływy w życiu religijnym i piśmiennictwie państwa piastowskiego w X-XI wieku, Poznań 2017.
- Matla M., Czy Bolesław Śmiały uświetnił swoją koronację fundacją złotego kodeksu?, w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 115-140.
- Matla M., Czy kobieta zasługiwała na zainteresowanie rocznikarzy? Rozważania na podstawie najstarszej annalistyki polskiej i czeskiej, w: Hominem quaerere. Człowiek w źródle historycznym, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2008, s. 385-400.
- Matla M., Opowieść Kosmasa o Pięciu Braciach Męczennikach i jej potencjalne źródła - krótki przyczynek do dyskusji, "Historia Slavorum Occidentis" 2(7), 2014, s. 13-38. <https://doi.org/10.15804/hso140201>
- Matla-Kozłowska M., Pierwsi Przemysłdźci i ich państwo (od X do połowy XI wieku). Ekspansja terytorialna i jej polityczne uwarunkowania, Poznań 2008.
- Matla-Kozłowska M., Qui a quo - wzajemne wpływy polskiego i czeskiego rocznikarstwa we wczesnym średniowieczu (X-XI w.), w: Causa creandi. O pragmatyce źródła historycznego, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2005, s. 67-89.
- Matuszewski J., "Ręka pańska". Ze studiów nad "Najstarszym Zwodem prawa polskiego", "Przegląd Zachodni" 11, 1955, 3-4, s. 598-612.
- Maurer H., Rechtlicher Anspruch und Geistliche Würde der Abtei Reichenau unter Kaiser Otto III., w: Die Abtei Reichenau. Neue Beiträge zur Geschichte und Kultur des Inselklosters, red. idem, Sigmaringen 1974, s. 255-275.
- Mayr-Harting H., Ottonian Book Illumination, t. 1, London 1991.
- Mazur Z., Studia nad kancelarią księcia Leszka Czarnego, Wrocław 1975.
- McCormick M., Eternal Victory: Triumphal Rulership in Late Antiquity, Byzantium and the Early Medieval West, Cambridge 1986.
- McCormick M., The Liturgy of War in the Early Middle Ages: Crisis, Litanies, and the Carolingian Monarchy, "Viator" 15, 1984, s. 1-23. <https://doi.org/10.1484/J.VIATOR.2.301431>
- McCracken P., In the Skin of a Beast: Sovereignty and Animality in Medieval France, Chicago 2017. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226459080.001.0001>
- McKitterick R., The Work of the Scribes in the Prague Sacramentary, Prague, Archiv Pražského hradu, MS O. 83, w: The Prague Sacramentary: Culture, Religion, and Politics in Late Eighth-Century Bavaria, red. M. Diesenberger, R. Meens, E. Rose, Turnhout 2015, s. 13-42. <https://doi.org/10.1484/M.CELAMA-EB.5.108012>
- Mecklenborg Ch., Tractatus de urbe Brandenburg. Das älteste Zeugnis brandenburgischer Geschichtschreibung. Textanalyse und Edition, Berlin 2015.

- Medek V., *Osudy moravské církve do konce 14. věku*, Praha 1971.
- Mehl M., *Münz- und Geldgeschichte des Erzbistums Magdeburg im Mittelalter*, Hamburg 2011.
- Mell J., *The Myth of the Medieval Jewish Moneylender*, t. 1, New York 2017.
https://doi.org/10.1057/978-1-137-39778-2_1
- Merhautová A., *Přemyslovský cyklus ve znojenské rotundě*, w: *Přemyslovci. Budování českého státu*, red. P. Sommer, D. Třeštík, J. Žemlička, Praha 2009, s. 278-280.
- Merhautová A., *Raně středověká architektura v Čechách*, Praha 1971.
- Merhautová A., P. Spunar, *Kodex vyšehradský. Korunovační evangelistář prvního českého krále*, Praha 2006.
- Merhautová A., D. Třeštík, *Románské umění v Čechách a na Moravě*, Praha 1984 (pierwsze wyd. 1983).
- Měřínský Z., *Církevní instituce na Moravě a historické pozadí vzniku třebíčského kláštera*, w: *Ve stopách sv. Benedikta. Sborník příspěvků z konference Středověké kláštery v zemích Koruny české konané ve dnech 24.-25. května 2001 v Třebíči*, Brno 2002, s. 57-83.
- Metcalf D., *Danmarks ældste mønter*, "Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad" 1985, 1, s. 3-10.
- Metcalf D., *Nyt om sceattas of typen 'Wodan/Monster'*, "Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad" 1986, 6, s. 110-120.
- Metcalf D., *Single Finds of Wodan/Monster Sceattas in England and Their Interpretation for Monetary History*, "Nordisk Numismatisk Årsskrift 2000-2002" 2006, s. 127-131.
- Metcalf D., *Thrymsas and Sceattas in the Ashmolean Museum Oxford*, t. 2, London 1993.
- Metz W., *Marktrechtfamilie und Kaufmannsfriede in ottonisch-salischer Zeit*, "Blätter für deutsche Landesgeschichte" 108, 1972, s. 28-55.
- Metz W., *Tafelgut, Königsstrasse und "Servitium Regis" in Deutschland vornehmlich im 10. Und 11. Jahrhundert*, "Historisches Jahrbuch" 91, 1971, s. 257-291.
- Meyer C.H., *Fontes historiae religionis Slavicae*, Berolini 1931.
- Meyer von Knonau G., *Ekkehart's IV. Casus Sancti Galli nebst Proben aus den übrigen lateinisch geschriebenen Abtheilungen der St. Galler Klosterchronik*, Leipzig 1878.
- Meyer von Knonau G., *St. Gallische Geschichtsquellen*, "Mitteilungen zur vaterländischen Geschichte" 17, 1879.
- Meysztowicz W., *Szkice o świętym Brunie-Bonifacym*, "Sacrum Poloniae Millenium" 5, 1958, s. 445-501.
- Míča L., *Několik poznámek k osudu rukopisu č. 230 olomoucké kapitulní knihovny. Ke sporu o původní text Břetislavových dekretů na pozadí otázky fi liace prokopských legend*, w: *Jedinec a evropská společnost od středověku do 19. století*, red. A. Kalous et al., Olomouc 2014, s. 67-96.
- Michalska A., *Księżna, fundatorka, "błogosławiona"*. *Przedstawienia Anny Czeskiej w sztuce od XIII do początku XX wieku*, "Quart" 2, 2016, 40, s. 3-19.

Michalski M., Diaspora żydowska w chrześcijańskim społeczeństwie Polski wieków średnich, w: Średniowieczny Kościół polski, red. M.T. Zahajkiewicz, S. Tylus, Lublin 1999, s. 185-230.

Michalski M., Kobiety i świętość w żywotach trzynastowiecznych księżnych polskich, Poznań 2004.

Michałowska T., Ego Gertruda. Studium historycznoliterackie, Warszawa 2001.

Michałowska T., Literatura polskiego średniowiecza. Leksykon, Warszawa 2011.

Michałowska T., Średniowiecze, Warszawa 2002 (pierwsze wyd. 1995).

Michałowski R., Aaron von Krakau und die Gründung der Abtei Tyniec, w: Das Sakramentar aus Tyniec. Eine Prachthandschrift des 11. Jahrhunderts und die Beziehungen zwischen Köln und Polen in der Zeit Kasimirs des Erneuerers, red. K.G. Beukers, A. Bihrer, Wien 2018, Forschungen zu Kunst, Geschichte und Literatur des Mittelalters, t. 3, s. 292-306.

<https://doi.org/10.7788/9783412502799.292>

Michałowski R., Christianisation of Political Culture in Poland in the 10th and Early 11th Century, w: Political Culture in Central Europe (10th-20th Century), t. 1: Middle Ages and Early Modern Era, red. H. Manikowska, J. Pánek we współpracy z M. Holý, Prague 2005, s. 31-46.

Michałowski R., Chrystianizacja monarchii piastowskiej w X-XI wieku, w: Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu, t. 1: Struktury kościelno-publiczne, red. H. Manikowska, W. Brojer, Warszawa 2008, Colloquia Mediaevalia Varsoviensia, t. 4, s. 11-49.

Michałowski R., Le culte des saints du Haut Moyen-Âge en Pologne et en Europe occidentale, w: La Pologne et l'Europe occidentale du Moyen-Âge à nos jours. Actes du colloque organisé par l'Université Paris VII-Denis Diderot. Paris, les 28 et 29 octobre 1999, red. M.-L. Pelus-Kaplan, D. Tollet, Poznań-Paris 2004, Publikacje Instytutu Historii UAM, t. 58, s. 29-42.

Michałowski R., Depozycja ciała św. Wojciecha w roku 1000. Przyczynek do dziejów Zjazdu Gnieźnieńskiego, w: Świat pogranicza, red. M. Nagielski, A. Rachuba, S. Górzyński, Warszawa 2003, s. 45-56.

Michałowski R., Duszpasterstwo, duchowość i eklezjologia: działalność biskupa Wojciecha w Pradze na tle hagiografii i ottońskiej, PH 106, 2015, 2, s. 216-248.

Michałowski R., Les fondations ecclésiastiques dans l'idéologie de la première monarchie piastienne, "Acta Poloniae Historica" 60, 1989, s. 133-157.

Michałowski R., The Gniezno Summit. The Religious Premises of the Founding of the Archbishopric of Gniezno, przeł. A. Kijak, Leiden 2016 (oryg. pol. 2005).

<https://doi.org/10.1163/9789004317512>

Michałowski R., Die Heiligenkulte sowie die staatlichen und ethnischen Grenzen: Polen und die Nachbarländer vom 10. bis zum 14. Jahrhundert, w: Grenzräume und Grenzüberschreitungen im Vergleich. Der Osten und der Westen, red. K. Herbers, N. Jaspert, Berlin 2007, Europa im Mittelalter, t. 7, s. 339-360.

Michałowski R., Jeszcze raz o religijnych przesłankach powstania arcybiskupstwa gnieźnieńskiego. Odpowiedź recenzentowi, KH 112, 2005, 4, s. 93-115.

Michałowski R., Klasztor prywatny w Niemczech IX-XII w. jako fakt religijny i społeczny. Wybrane zagadnienia, w: Niemcy - Polska w średniowieczu. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Historii UAM w dniach 14-16 XI 1983, red. J. Strzelczyk, Poznań 1986, s. 47-66.

Michałowski R., Kontekst historyczny znaleziska w Bodzi, w: Bodzia. Elitarny cmentarz z początków państwa polskiego, red. A. Buko, Warszawa 2016, s. 38-39.

Michałowski R., Misjonarz i pan misji we wczesnym średniowieczu, w: Lustro. Teksty o kulturze średniowiecza ofiarowane Halinie Manikowskiej, red. W. Brojer, Warszawa 2013, s. 29-57.

Michałowski R., The Nine-Week Lent in Boleslaus the Brave's Poland. A Study of the First Piasts' Religious Policy, "Acta Poloniae Historica" 89, 2004, s. 5-50.

Michałowski R., Otto III w obliczu ideowego wyzwania: monarcha jako wizerunek Chrystusa, w: Człowiek w społeczeństwie średniowiecznym, red. idem, Warszawa 1997, s. 57-74.

Michałowski R., Pałace monarsze na tle geografii i sakralnej pierwszej monarchii piastowskiej. Uwagi wstępne, w: Świat średniowiecza. Studia ofiarowane Profesorowi Henrykowi Samsonowiczowi, red. A. Bartoszewicz et al., Warszawa 2010, s. 454-467.

Michałowski R., Post dziewięcioletniowy w Polsce Chrobrego. Studium z dziejów polityki religijnej pierwszych Piastów, KH 109, 2002, 1, s. 5-40.

Michałowski R., Postacie wędrowców w piastowskiej legendzie dynastycznej (XII-XIV wiek), w: Monarchia, społeczeństwo, tożsamość. Studia z dziejów średniowiecza, red. K. Gołąbek et al., Warszawa 2020, s. 39-50.

Michałowski R., Princeps fundator. Studium z dziejów kultury politycznej w Polsce X-XIII wieku, Warszawa 1993.

Michałowski R., Przyjaźń i dar w społeczeństwie karolińskim w świetle translacji relikwii, część 1: Studium źródłowe, St. Żr. 28, 1983, s. 1-39.

Michałowski R., Przyjaźń i dar w społeczeństwie karolińskim w świetle translacji relikwii, część 2: Analiza i interpretacja, St. Żr. 29, 1985, s. 9-96.

Michałowski R., Ranga stolic biskupich we wczesnym średniowieczu i jej podstawy sakralne. Wybrane zagadnienia, w: Sacrum. Obraz i funkcja w społeczeństwie średniowiecznym, red. A. Pieniądz-Skrzypczak, J. Pysiak, Warszawa 2005, s. 191-203.

Michałowski R., Relacja Galla Anonima o Zjeździe Gnieźnieńskim, w: Tekst źródła - krytyka, interpretacja, red. B. Trelińska, Warszawa 2005, s. 57-64.

Michałowski R., Restauratio Poloniae w ideologii dynastycznej Galla Anonima, PH 76, 1985, s. 457-480.

Michałowski R., Święta moc fundatora klasztoru (Niemcy XI-XII wieku), KH 91, 1984, 1, s. 3-24.

Michałowski R., Święty Wojciech - biskup reformator w Europie X wieku, w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. Z. Dalewski, Warszawa 2014, s. 169-210.

Michałowski R., Translacja Pięciu Braci Polskich do Gniezna. Przyczynek do dziejów kultu relikwii w Polsce wczesnośredniowiecznej, w: Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy,

red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, *Colloquia Mediaevalia Varsoviensia*, t. 2, s. 173-184.

Michałowski R., Zjazd gnieźnieński. Religijne przesłanki powstania arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, Wrocław 2005.

Michel V., Liturgy the Basis of Social Regeneration, w: *An Eerdmans Reader in Contemporary Political Theology*, red. W.T. Cavanaugh, J.W. Bailey, C. Hovey, Grand Rapids 2011, s. 101-105 (pierwodruk w: "Orate Fratres" 9, 1935, listopad, s. 536-545).

Middleton N., Early Medieval Port Customs, Tolls and Controls on Foreign Trade, "Early Medieval Europe" 13, 2005, 4, s. 313-358. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0254.2005.00161.x>

Mika N., Imię Przemysł w wielkopolskiej linii Piastów. Niektóre aspekty stosunków książąt wielkopolskich z Czechami do połowy XIII w., w: *Przemysł II. Odnowienie Królestwa Polskiego*, red. J. Krzyżaniakowa, Poznań 1997, s. 247-255.

Mikołajczyk A., Brakteat Bolesława Krzywoustego znaleziony w Brzegu, "Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Seria Numizmatyczna i Konserwatorska" 3, 1983, s. 81-83.

Mikołajczyk A., Czy pod koniec XI wieku naśladowano w Brześciu Kujawskim denary krzyżowe?, "Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Seria Numizmatyczna i Konserwatorska" 5, 1985, s. 21-28.

Mikołajczyk A., Trzy naśladowcze pensy typu CRVX znalezione na Kujawach, w: *Nummus et Historia. Pieniądz Europy średniowiecznej*, red. S.K. Kuczyński, S. Suchodolski, Warszawa 1985, s. 57-61.

Miladinov M., Hermits Murdered by Robbers: Construction of Martyrdom in Ottonian Hagiography, "Annual of Medieval Studies at CEU" 6, 2006, s. 9-21.

Miladinov M., Margins of Solitude. Eremitism in Central Europe between East and West, Zagreb 2008.

Mischke W., Kaplica grodowa w Znojmie - spory interpretacyjne, w: *Wielkie dzieła - wielkie interpretacje*, red. M. Poprzęcka, Warszawa 2007, s. 37-41.

Mischke W., Monografia zawiedzionych nadziei. Polemika wokół książki Anežky Merhautovej i Pavla Spunara, *Kodex vyšehradský. Korunovační evangelista prvního českého krále* (Academia, Praha 2006, ss. 220 + 40 il. nlb.), SH 54, 2011, 2, s. 225-243.

Mischke W., Polska korona królów czeskich. Rec. M. Wihoda, "Polská koruna českých králů", St. Źr. 44, 2006, s. 156-167.

Misztal H., Procedura kanonizacyjna pierwszego tysiąclecia, w: *Kanonizacja św. Wojciecha i dziedzictwo jego kultu*, red. J. Strzelczyk, Cz. Pest, W. Polak, Lublin 2001, s. 18-31.

Mitkowski J., Jan Prandota, w: *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, t. 1, red. R. Gustaw, Poznań - Warszawa-Lublin 1971, s. 568-573.

Mittelalterliche Handschriften der Universitätsbibliothek Uppsala: Katalog über die C-Sammlung, t. 3: C 201-300, oprac. M. Andersson-Schmitt, M. Hedlund, Stockholm 1990.

Mittelalterliche Handschriften der Universitätsbibliothek Uppsala: Katalog über die C-Sammlung, t. 5: Handschriften C 401-550, oprac. M. Andersson-Schmitt, M. Hedlund, H. Hallberg, Stockholm 1992.

Mitterauer M., Ahnen und Heilige. Namengebung in der europäischen Geschichte, München 1993.

Młynarska-Kaletynowa M., Majętność klasztoru cysterek trzebnickich w XIII w., KHKM 38, 1990, 3-4, s. 223-247.

Młynarska-Kaletynowa M., Wrocław w XII-XIII wieku. Przemiany społeczne i osadnicze, Wrocław-Warszawa-Kraków 1986.

Modzelewski K., Barbarzyńska Europa, Warszawa 2004.

Modzelewski K., Chłopi w monarchii wczesnopiastowskiej, Wrocław 1987.

Modzelewski K., Kto postrzygł Siemowita? Słowiańscy Dioskurowie w micie dynastycznym Piastów, KH 124, 2017, s. 661-675. <https://doi.org/10.12775/KH.2017.124.4.01>

Modzelewski K., Laicyzacja przez chrzest, w: Sacrum. Obraz i funkcja w społeczeństwie średniowiecznym, red. A. Pieniądz-Skrzypczak, J. Pysiak, Warszawa 2005, Aquila volans, t. 1, s. 99-114.

Modzelewski K., Legem ipsam vetare non possumus. Królewski kodyfikator wobec potęgi zwyczaju, w: Historia, idee, polityka. Księga dedykowana J. Baszkiewiczowi, Warszawa 1995, s. 26-32.

Modzelewski K., Organizacja gospodarcza państwa piastowskiego X-XIII wiek, Poznań 2000 (pierwsze wyd. 1975).

Modzelewski K., Wielki krewniak, wielki wojownik, wielki sąsiad. Król w oczach współplemieńców, w: Monarchia w średniowieczu. Władza nad ludźmi, władza nad terytorium, red. J. Pysiak, A. Pieniądz-Skrzypczak, M.R. Pauk, Warszawa-Kraków 2002, s. 47-71.

Moeglin J.-M., Zur Entwicklung der dynastischen Bewußts eins der Fürsten im Reich vom 13. bis 15. Jahrhundert, w: Die Welfen und ihr Braunschweiger Hof im hohen Mittelalter, red. B. Schneidmüller, Wiesbaden 1995, Wolfenbütteler Mittelalter-Studien, t. 7, s. 523-540.

Moesgaard J.Ch., De første skridt mod møntøkonomi - ca. 600-1060, w: Denar til Daler. Danmarks mønthistorie indtil 1550, red. M. Andersen, T.B. Christensen, Copenhagen 2018, s. 122-196.

Moesgaard J.Ch., King Harald's Cross Coinage. Christian Coins for the Merchants of Haithabu and the Kings's Soldiers, Copenhagen 2015, Publications from the National Museum Studies in Archaeology & History Jelling Series, t. 20:2.

Molitor E., Zur Entwicklung der Munt, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germanistische Abteilung" 64, 1944, 1, s. 112-172. <https://doi.org/10.7767/zrgga.1944.64.1.112>

Moltke E., De danske runemønter og deres praegere, "Nordisk Numismatisk Årsskrift" 1950, s. 1 - 56.

Monier R., Les institutions centrales du comte de Flandre de la fin du IXe s. à 1384, Paris 1943.

Montgomery S.B., Securing the Sacred Head: Cephalophory and Relic Claims, w: Disembodied Heads in Medieval and Early Modern Culture, red. B. Baert, A. Traninger, C. Santing, Turnhout 2013, s. 77-115. https://doi.org/10.1163/9789004253551_006

Mooney C.M., Clare of Assisi and the Thirteenth-Century Church. Religious Women, Rules and Resistance, Philadelphia 2016. <https://doi.org/10.9783/9780812292923>

Morawiec J., Między poezją a polityką. Rozgrywki polityczne w Skandynawii XI wieku w świetle poezji ówczesnych skaldów, Katowice 2016.

Morawiec J., Relacje skald - władca w islandzkich þættir jako reminiscencja kultury dworskiej w średniowiecznej Skandynawii, w: Kultura ludów Morza Bałtyckiego, red. M. Bogacki, M. Franz, Z. Pilarczyk, Toruń 2008, s. 58-76.

Morawiec J., Slavs and Their Lands in Old Norse Literature, w: Scandinavian Culture in Medieval Poland, red. S. Moździoch, B. Stanisławski, P. Wiszewski, Wrocław 2013, s. 53-63.

Morawiec J., Vinða myrðir, Vindum háttr. Najazdy skandynawskich hovdingów na ziemie Słowian w świetle wierszy skaldów, PH 96, 2005, 4, s. 525-541.

Morawiec J., Wolin w średniowiecznej tradycji skandynawskiej, Kraków 2010.

Morawiec J., Wstęp, w: Saga o Hallfredzie skaldzie kłopotliwym, przeł. i oprac. idem, Wrocław 2011, s. 3-84.

Mordek H., Bibliotheca capitularium regum Francorum manuscripta, München 1995.

Moretti F., The Bourgeois: Between History and Literature, London 2013.

Moretti F., Style, Inc. Reflections on Seven Thousand Titles (British Novels, 1740-1850), "Critical Inquiry" 36, 2009, s. 134-158. <https://doi.org/10.1086/606125>

Mortensen L.B., Sanctified Beginnings and Mythopoetic Moments. The First Wave of Writing on the Past in Norway, Denmark, and Hungary, c. 1000-1230, w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. idem, Copenhagen 2006, s. 249-273.

Moszyński L., Przedchrześcijańska religia Słowian na Pomorzu na tle ogólnosłowiańskim, "Studia Gdańskie" 9, 1993, s. 11-43.

Moszyński L., Zabytki fryzyńskie, w: SSS, t. 7, Wrocław 1982.

Moździoch S., Archeologiczne ślady kultu pogańskiego na Śląsku wczesnośredniowiecznym, w: Człowiek, sacrum, środowisko. Miejsce kultu we wczesnym średniowieczu, red. idem, Wrocław 2000, Spotkania Bytomskie, t. 4, s. 155-193.

Mrozowicz W., Kodeksy Jadwiżańskie w tradycji przekazu źródeł do biografii i kultu św. Jadwigi Śląskiej, w: Wkład św. Jadwigi Śląskiej w kulturowe dziedzictwo Śląska, red. S. Araszczyk, Wrocław 2017, s. 37-47.

Mrozowicz W., Materiały rękopiśmienne dotyczące Świętej Jadwigi w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, w: Księga Jadwiżańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska", Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 233-249.

Mrozowicz W., Die politische Rolle des Kultes des hl. Adalbert, Stanislaus und der hl. Hedwig im Polen des 13. Jahrhunderts, w: Fonctions sociales et politiques du culte des saints dans les

sociétés de rite grec et latin au Moyen Âge et à l'époque moderne, red. M. Derwich, M.V. Dmitriev, Wrocław 1999, s. 111-124.

Múcska V., Uhorsko a cirkevné reformy 10. a 11. storočia, Bratislava 2004.

Múcska V., Uhorsko na ceste ku kresťanskej monarchii, w: Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 97-116.

Mueller J., A Companion to Clare of Assisi: Life, Writings, and Spirituality, Leiden-Boston 2010.
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004182165.i-316>

Mueller J., The Privilege of Poverty. Clare of Assisi, Agnes of Prague, and the Struggle for a Franciscan Rule for Women, University Park 2006.

Muhl A., Ein altslawisch geopfertes Haupt, w: 1000 Jahre Kaiserdom Merseburg. Merseburg, 10. August 2015 bis 9. November 2015. Ausstellungskatalog, red. C. Becker et al., [Petersberg 2015], Schriftenreihe der Vereinigten Domstifter zu Merseburg und Naumburg und des Kollegiatsstifts Zeitz, t. 9, s. 196-197.

Mühle E., Die Slawen, München 2017. <https://doi.org/10.17104/9783406709876>

Mühle E., Uwagi o ograniczonej przydatności pojęcia "Europa Środkowo-Wschodnia" ("Ostmitteleuropa") w badaniach mediewistycznych, KH 120, 2013, 4, s. 865-870.
<https://doi.org/10.12775/KH.2013.120.4.14>

Müller M., Die spätmittelalterliche Bistumsgeschichtsschreibung. Überlieferung und Entwicklung, Köln-Weimar-Wien 1998, Beihefte zum Archiv für Kulturgeschichte, t. 44.

Musiłowski A., Czy "Helena" to Helena? Jeszcze o brakteacie typu Stronczyński 161, w: Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 551-557.

Musset L., Voie publique et chemin du roi en Normandie du XIe au XIIIe siècle, w: Autour du pouvoir ducal normand, Xe-XIIIe siècles, red. idem et al., Caen 1985, s. 95-111.

Musy J., Mouvements populaires et hérésies au XIe siècle en France, "Revue Historique" 99 (513), 1975, s. 33-76.

Nakielski W., Brakteaty Bolesława III Krzywoustego. Stan badań, propozycje, "Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny" 4, 2015, s. 31-62.

Nakielski W., Mennictwo polskie końca XI i początku XII wieku. Stan badań, problemy i propozycje, "Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny" 2, 2013, s. 41-75.

Nakielski W., Nomen i signum św. Jana Chrzciciela na monetach Bolesława III Krzywoustego, księcia śląskiego w latach 1097-1107, "Wiadomości Numizmatyczne" 61, 2017, s. 111-133.

Nakielski W., Polskie emisje denarów krzyżowych - reakcją na przemiany gospodarcze i kryzys polityczny Cesarstwa 2. połowy XI wieku. Polskie krzyżówki w świetle depozytu ze Środy Wielkopolskiej, w: Moneta czasów kryzysu. Moneta czasów pomyślności, red. B. Paszkiewicz, Nowa Sól 2014, s. 129-152.

Nakielski W., Propozycja nowej atrybucji monet śląskich przełomu XI i XII wieku w świetle depozytu z miejscowości Kopacz, gm. Złotoryja, w: Pieniądz i banki na Śląsku, red. W.

Garbaczewski, R. Macyra, Poznań 2012, *Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce*, t. 2, s. 147-184.

Nakielski W., Wrocławskie denary krzyżowe z głową św. Jana Chrzciciela, w: *Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin*, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 385-416.

Nalepa J., "Pokój" i "wojna" w staropolskich imionach, w: *Pax et bellum*, red. K. Olejnik, Poznań 1993, s. 135-154.

Námerová A., Predchodca slávneho Karlovho mosta, "Historická revue" 24, 2013, 10, s. 68-71.

Nasi święci. Polski słownik hagiograficzny, red. A. Witkowska, Poznań 1999 (pierwsze wyd. 1995).

Nass K., Der Auctorkult in Braunschweig und seine Vorläufer im früheren Mittelalter, "Niedersächsisches Jahrbuch für Landesgeschichte" 62, 1990, s. 153-208.

Nass K., Geschichtsschreibung am Hofe Heinrichs des Löwen, w: *Die Welfen und ihr Braunschweiger Hof im hohen Mittelalter*, red. B. Schneidmüller, Wiesbaden 1995, s. 123-161.

Nass K., Die Reichschronik des Annalista Saxo und die sächsische Geschichtsschreibung im 12. Jahrhundert, Hannover 1996, MGH Schriften, t. 41.

Nass K., Wolfenbütteler Funde, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 49, 1993, s. 165-169.

Nass K., Zur Cronica Saxonum und verwandten Brunschweiger Werken, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 49, 1993, s. 557-582.

Nastalska-Wiśnicka J., *Rex Martyr. Studium źródłoznawcze nad legendą hagiograficzną św. Wacława (X-XIV w.)*, Lublin 2010.

Nawrot J., *Kościół centralny na terenie Czech i Moraw (IX-XIII w.)*, Rzeszów 2013.

Nechutová J., *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*, Praha 2000.

Nederman C.J., "There Are No Bad Kings": Evil Counselors and Tyrannical Characters in Medieval Political Thought, w: *Evil Lords: Theories and Representations of Tyranny from Antiquity to the Renaissance*, red. N. Panou, H. Schadee, New York 2018, s. 137-156.

Nedkvitne A., Why Did Medieval Norsemen Go on Crusades?, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, red. T.M.S. Lehtonen, K. Villads Jensen, Helsinki 2005, s. 37-50.

Negotiating the Gift: Pre-Modern Figurations of Exchange, red. G. Algazi, V. Groebner, B. Jussen, Göttingen 2003.

Nelson J., The Earliest Surviving Royal Ordo: Some Liturgical and Historical Aspects, w: eadem, *Politics and Ritual in Early Medieval Europe*, London 1986, s. 341-361.

Nelson J., Kingship, Law, and Liturgy in the Political Thought of Hincmar of Rheims, w: eadem, *Politics and Ritual in Early Medieval Europe*, London 1986, s. 133-173.

Nelson J., The Second English Ordo, w: eadem, *Politics and Ritual in Early Medieval Europe*, London 1986, s. 361-365.

Nelson J.L., R.W. Pfaff, Pontificals and Benedictionals, w: The Liturgical Books of Anglo-Saxon England, red. R.W. Pfaff, Kalamazoo 1995, s. 87-98.

Nemerkenyi E., Latin Classics in Medieval Hungary. Eleventh Century, Debrecen-Budapest 2004, CEU Medievalia, t. 6.

Niemiec D., Ornamentowane posadzki w kościołach romańskich na ziemiach polskich, w: Architektura sakralna w początkach państwa polskiego (X-XIII wiek), red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2016, s. 191-253.

Nikodem J., Przełomy, odrodzenia i upadki w Długoszowej wizji dziejów ojczystych, "Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii i Polskiej" 10, 2018, s. 83-90.
<https://doi.org/10.12775/KlioPL.2018.04>

Nikolay-Panter M., Königin Richeza (um 1000-1063), "Rheinische Lebensbilder" 12, 1991, s. 25-46.

Nilsson B., Några anteckningar till frågan om Åbo domkyrkas invigning, "Historisk tidskrift för Finland" 102, 2017, s. 662-692.

Nodl M., Zaniklý svět rukavic. Kosmas, Gall Anonym a knížecí gesta, w: Středověká Evropa v pohybu. K počtě Jana Klápsťe, red. I. Boháčová, Praha 2014, s. 397-405.

Nohejová-Pratová E., Krása české mince, Praha 1955.

Nosek E.M., J. Stępiński, Badania metaloznawcze poznańskiego miecza św. Piotra z Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 6, 2011, s. 77-103.
<https://doi.org/10.14746/e.2011.6.7>

Novák J.B., Tak zvaný "Codex epistolaris Primislai Ottocari II.", "Český časopis historický" 9, 1903, s. 46-68.

Novotný V., České dějiny, t. 1, cz. 2: Od Břetislava I. do Přemysla I., Praha 1913. Biblio grafi a 967

Novotný V., České dějiny, t. 1, cz. 3: Čechy královské za Přemysla I. a Václava I. (1197-1253), Praha 1928.

Novotný V., K pobytu kardinála Guida v zemích českých r. 1143, "Český časopis historický" 25, 1919, s. 198-212.

Novotný V., Studien zur Quellenkunde Böhmens, MIÖG 24, 1903, s. 529-615.
<https://doi.org/10.7767/miog.1903.24.jg.529>

Novotný V., Zur böhmischen Quellenkunde I. Der erste Fortsetzer des Cosmas, "Věstník Královské české společnosti nauk" 1907, 7, s. 1-114.

Nový R., Český král Vratislav II., w: Královský Vyšehrad. Sborník příspěvků k 900. Výročí úmrtí prvního českého krále Vratislava II. (1061-1092), red. J. Huber, B. Nechvátal, Praha 1992, s. 11-21.

Nový R., Diplomatické poznámky k donačním listinám českých klášterů a kapitul do konce 12. století, "Studia mediaevalia Pragensia" 2, 1991, s. 125-146.

Nový R., Královská korunovace Vratislava II., "Numismatické listy" 43, 1988, s. 125-142.

Nový R., Slavníkovci ve středověkém písemnictví, Praha 1987.

- Nowacki B., Czeskie roszczenia do korony w Polsce w latach 1290-1335, Poznań 1987.
- Nowacki B., Przemysław I, syn Władysława Odonica, książę wielkopolski 1220/1221-1257, Poznań 2003.
- Nowacki B., Przemysław II. Odnawiciel korony polskiej (1257-1296), Kraków 2007.
- Nowacki B., Zabiegi o zjednoczenie państwa i koronację królewską w latach 1284 i 1285 na tle rywalizacji Przemysła II z Henrykiem IV Probussem, w: Przemysław II. Odnawienie Królestwa Polskiego, red. J. Krzyżaniakowa, Poznań 1997, s. 153-160.
- Nowak P., "Dagome iudex" w "Zbiorze kanonów" kardynała Deusdedita, St. Żr. 51, 2013, s. 75-94.
- Nowak P., The Manuscripts of the Collectio Tripartita in Poland, w: Bishops, Texts and the Use of Canon Law around 1100. Essays in Honour of Martin Brett, red. B.C. Brasington, K.G. Cushing, Aldershot-Burlington 2008, s. 95-99.
- Nowak P., Das Papsttum und Ostmitteleuropa (Böhmen-Mähren, Polen, Ungarn) vom ausgehenden 10. bis zum Beginn des 13. Jahrhunderts, w: Rom und die Regionen. Studien zur Homogenisierung der lateinischen Kirche im Hochmittelalter, red. J. Johrendt, H. Müller, Berlin 2012, s. 331-369.
- Nowak P., Recent Work on the Dagome iudex in the Collectio Canonum of Cardinal Deusdedit, w: Sacri canones editandi. Studies on Medieval Canon Law in Memory of Jirí Kejř, red. P.O. Krafl, Brno 2017, s. 25-39.
- Nowak P., Regest dokumentu Dagome iudex w świetle najnowszych badań interdyscyplinarnych, w: Spór o początki państwa polskiego. Historiografia - tradycja - mit - propaganda, red. W. Drelicharz, D. Jasiak, J. Poleski, Kraków 2017, s. 179-189.
- Nowakowski T., Idee areng dokumentów książąt polskich do połowy XIII wieku, Bydgoszcz 1999.
- O'Brien B.R., God's Peace and King's Peace: The Laws of Edward the Confessor, Philadelphia 1999. <https://doi.org/10.9783/9781512805222>
- Obertyński Z., Wzory i analogie wybranych formuł w liturgii krakowskiej XI wieku, St. Żr. 14, 1969, s. 35-51.
- Oertel C., The Cult of St Erik in Medieval Sweden, Turnhout 2016. <https://doi.org/10.1484/M.AS-EB.5.107423>
- Oexle O.G., Memoria i przekaz memoratyny we wczesnym średniowieczu, przeł. S. Kwiatkowski, w: idem, Społeczeństwo średniowiecza. Mentalność - grupy społeczne - formy życia, Toruń 2000, s. 55-63.
- Oexle O.G., Obcowanie żywych i umarłych. Rozważania o pojęciu "memoria", przeł. M. Arsyński, w: idem, Społeczeństwo średniowiecza. Mentalność - grupy społeczne - formy życia, Toruń 2000, s. 13-44.
- Oexle O.G., Die Überlieferung der fuldischen Totenannalen, w: Die Klostersgemeinschaft von Fulda im früheren Mittelalter, t. 2, cz. 2: Untersuchungen, München 1978, s. 447-504.
- Oexle O.G., Welfische Memoria. Zugleich ein Beitrag über adlige Hausüberlieferung und die Kriterien ihrer Erforschung, w: Die Welfen und ihr Braunschweiger Hof im hohen Mittelalter, red. B. Schneidmüller, Wiesbaden 1995, s. 61-64.

Ogris A., Vztah Přemysla Otakara II. ke korutanskému vévodství na pozadí politického vývoje ve 13. století, w: Česko-rakouské vztahy ve 13. století, red. M. Blahová, I. Hlaváček, Praha 1998, s. 61-68.

Okniński P., Narodziny miasta komunalnego. Struktury ustrojowe, ramy przestrzenne i podstawy gospodarcze Krakowa w XIII wieku, Warszawa 2018.

Olesen J.E., The Swedish Expeditions ("Crusades") Towards Finland Reconsidered, w: Church and Belief in the Middle Ages: Popes, Saints, and Crusaders, red. K. Salonen, S. Katajalla-Peltomaa, Amsterdam 2016, s. 251-267. <https://doi.org/10.1515/9789048525720-012>

The Origins of the German Principalities, 1100-1350, red. G.A. Loud, J. Schenk, London-New York 2017.

Orzechowski K., Przyczynek do dziejów zgromadzeń przedstanowych w Polsce, w: Historia, idee, polityka, red. F. Ryszka, Warszawa 1996, s. 33-43.

Osiękowski J., Polityka zewnętrzna księstwa Rugii (1168-1328), Warszawa-Poznań 1975.

Ossowski T., Sermones de sancto Adalberto v poľskom stredovekom kazateľstve, w: Svätý Vojtech - svätec, doba a kult, red. J. Nemeš, R. Kožíak, Bratislava 2011, Studia Christiana, t. 6, s. 140-148.

Ott M., Die Entdeckung des Altertums. Der Umgang mit der römischen Vergangenheit Süddeutschlands im 16. Jahrhundert, Kallmünz 2002.

Ożóg K., Formacja intelektualna biskupów krakowskich, w: Cracovia - Polonia - Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej, Kraków 1995, s. 159-177.

Ożóg K., Kultura umysłowa w Krakowie w XIV wieku. Środowisko duchowieństwa świeckiego, Kraków 1987.

Ożóg K., Paupertas evangelica. U źródeł mendykanckich ideałów, w: Inter oeconomiam coelestem et terrenam. Mendykanci a zagadnienia ekonomiczne, red. W. Długokęcki et al., Kraków 2011, s. 69-86.

Ożóg K., Relacje mendykantów ze środowiskiem dworskim oraz katedralnym na Wawelu do końca XV wieku, w: Mendykanci w średniowiecznym Krakowie, red. idem, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008, s. 17-40.

Ożóg K., Studium o "Roczniku Traski", SH 23, 1980, 4, s. 517-534.

Pac G., Czy królowa Rycheza używała pieczęci?, KH 122, 2015, s. 5-38. <https://doi.org/10.12775/KH.2015.122.1.01>

Pac G., Horror dyplomatyczny. Problem autentyczności i datacji grupy dyplomów brauweilerskich, w tym rzekomego dokumentu Rychezy z datą 1054, St. Żr. 52, 2014, s. 91-101.

Pac G., Kalendarz z Kodeksu Gertrudy jako świadectwo dewocji monarszej. Wokół kultu świętych na styku chrześcijaństwa łacińskiego i wschodniego w XI wieku, RH 84, 2018, s. 31-68. <https://doi.org/10.12775/RH.2018.02>

Pac G., Kobiety, asceza i władza nad ciałem w późniejszym średniowieczu, PH 100, 2009, 3, s. 525-545.

Pac G., Kobiety w dynastii Piastów. Rola społeczna piastowskich żon i córek do połowy XII wieku - studium porównawcze, Toruń 2013.

Pac G., Kult świętych a problem granicy między chrześcijaństwem zachodnim i wschodnim w Europie Środkowo-Wschodniej X-XII wieku, w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. Z. Dalewski, Warszawa 2014, s. 401-409.

Pac G., Let's Write a Better Book about Mieszko I!, KH 124, 2017, Special Issue, s. 135-136.
<https://doi.org/10.12775/KH.2017.124.SI.2.04>

Pac G., Napiszmy lepszą książkę o Mieszku I!, KH 122, 2015, 3, s. 542-544.
<https://doi.org/10.12775/KH.2015.122.3.05>

Pac G., Oda i jej ród. Zaplecze rodzinne i polityczne żony Mieszka I w Rzeszy, w: Chrzest Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów, red. J. Dobosz, M. Matla, J. Strzelczyk, Poznań 2017, s. 221-248.

Pac G., Problem świętości władców we wczesnym i pełnym średniowieczu - przypadek polski na tle europejskim, "Historia Slavorum Occidentis" 2(11), 2016, s. 91-121.
<https://doi.org/10.15804/hso160204>

Pac G., Wokół wczesnego kultu św. Ludmiły, "Historia Slavorum Occidentis" 1(20), 2019, s. 11-52.
<https://doi.org/10.15804/hso190101>

Paciocco R., Canonizzazioni e culto dei santi nella christianitas (1198-1302), Assisi 2006.

The Pagan Middle Ages, red. L. Milis, przeł. T. Guest, Woodbridge 1998 (oryg. holend. 1991).

Pajor P., Podwójny klasztor franciszkański w Zawichoście, w: Architektura sakralna w początkach państwa polskiego, red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2016, s. 532-536.

Pajor P., The Poverty and the Power: Duke Boleslaus the Chaste's Patronage of the Franciscans in 13th-Century Lesser Poland, "Umění/Art" 65, 2017, 2, s. 106-122.

Palazzo É., L'évêque et son image: l'illustration du pontifi cal au Moyen Âge, Turnhout 1999.
<https://doi.org/10.1484/M.STMH-EB.5.112331>

Palazzo É., Les sacramentaires de Fulda: étude sur l'iconographie et la liturgie à l'époque ottonienne, Paris 1990.

Palmer J., Defining Paganism in the Carolingian World, "Early Medieval Europe" 15, 2007, s. 402-425. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0254.2007.00214.x>

Paolini A., Censimento dei manoscritti delle biblioteche italiane,
https://manus.iccu.sbn.it/opac_SchedaScheda.php?ID=250091 [dostęp: 3.02.2019].

Paramonova M.Y., Heiligkeit und Verwandschaft: Die Dynastischen Motive in den lateinischen Wenzelslegenden und in den Legenden der Boris und Gleb, w: Fonctions sociales et politiques du culte des saints dans les sociétés de rite grec et latin au Moyen Age et à l'époque moderne, red. M. Derwich, M. Dimitriev, Wrocław 1999, Opera ad historiam monasticam spectantia, t. 1, Colloquia, t. 3, s. 433-455.

Parkes H., Henry II, Liturgical Patronage and the Birth of the "Romano-German Pontifi cal", "Early Medieval Europe" 28, 2020, 1, s. 101-141. <https://doi.org/10.1111/emed.12389>

- Parkes H., *The Making of Liturgy in the Ottonian Church. Books, Music and Ritual in Mainz, 950-1050*, Cambridge 2015. <https://doi.org/10.1017/CBO9781316014752>
- Parkes H., *Questioning the Authority of Vogel and Elze's Pontifical Romano-Germanique*, w: *Understanding Medieval Liturgy: Essays in Interpretation*, red. H. Gittos, S.M. Hamilton, Farnham 2016, s. 75-101. <https://doi.org/10.4324/9781315562988-5>
- Päsler R.G., *Katalog der mittelalterlichen deutschsprachigen Handschriften der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Nebst Beschreibungen der mittelalterlichen deutschsprachigen Fragmente des ehemaligen Staatsarchivs Königsberg. Auf der Grundlage der Vorarbeiten Ludwig Deneckes*, red. U. Meves, München 2000, *Schriften des Bundesinstituts für ostdeutsche Kultur und Geschichte*, t. 15.
- Pasterze wiernych Słowian: święci Cyryl i Metody, przeł. i oprac. A. Naumow, Kraków 1985.
- Paszkievicz B., *ALENA DVCTRIX - brakteat księżnej Heleny*, "Wiadomości Numizmatyczne" 44, 2000, 1, s. 55-62.
- Paszkievicz B., *Anglo-Saxon and Imitative Pennies from the Raciążek Hoard (1940)*, "Numismatic Chronicle" 166, 2006, s. 251-268.
- Paszkievicz B., *Dwanaście monet ze skarbu krakowskiego*, w: *Imago narrat. Obraz jako komunikat w społeczeństwach europejskich*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2002, s. 305-319.
- Paszkievicz B., *Kobieta i moneta*, w: *Kobieta, śmierć, mężczyzna. Funeralia Lednickie - spotkanie 5*, red. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński, Poznań 2003, s. 159-164.
- Paszkievicz B., *O matce Lestka Bolesławowica i początkach mennictwa mazowieckiego*, PH 92, 2001, s. 1-14.
- Paszkievicz B., *Podobna jest moneta nasza do urodnej panny. Mała historia pieniądza polskiego*, Warszawa 2012.
- Paszkievicz B., *Święty Wojciech i monety*, w: *Środkowoeuropejskie dziedzictwo świętego Wojciecha*, red. A. Barciak, Katowice 1998, s. 293-303.
- Pater J., *Wartości historyczne "Żywota większego świętej Jadwigi"*, w: *Księga Jadwiżańska. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe "Święta Jadwiga w dziejach i kulturze Śląska"*. Wrocław-Trzebnica 21-23 września 1993 roku, Wrocław 1995, s. 178-187.
- Pátková H., *Chotěšov a Doksany ve 13. století. Dva kláštery premonstrátek v době posledních Přemyslovců*, w: *Kościół w monarchiach Przemysłidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 21-24 września 2006 roku*, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 251-258.
- Patschovsky A., *Das Rechtsverhältnis der Juden zum deutschen König (9.-14. Jahrhundert)*, "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germanistische Abteilung" 110, 1993, 1, s. 331-371. <https://doi.org/10.7767/zrgga.1993.110.1.331>
- Patschovsky A., *The Relationship between the Jews of Germany and the King (11th-14th Centuries)*, w: *England and Germany in the High Middle Ages*, red. A. Haverkamp, H. Vollrath, Oxford 1996, s. 193-218.

Patz H., Die Pegauer Annalen, die Königserhebung Wratislavs von Böhmen und die Anfänge der Stadt Pegau, "Jahrbuch für Geschichte Mittel- und Ostdeutschlands" 12, 1963-1964, s. 1-62.
<https://doi.org/10.1515/9783112319710-001>

Patzold S., Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Zum Herrscherbild im Aachener Otto-Evangeliar, "Frühmittelalterliche Studien" 35, 2001, s. 243-272.
<https://doi.org/10.1515/9783110242331.243>

Pätzold S., Die frühen Wettiner. Adelsfamilie und Hausüberlieferung bis 1221, Köln 1997, Geschichte und Politik in Sachsen, t. 6. <https://doi.org/10.7788/boehlau.9783412320010>

Pauk M.R., Advocatia - defensio - cura foundationis. Wójtostwo kościelne w Polsce XII-XIII wieku, w: Monarchia, społeczeństwo, tożsamość. Studia z dziejów średniowiecza, red. K. Gołąbek et al., Warszawa 2020, s. 203-228.

Pauk M.R., Capella regia i struktury Kościoła monarszego w Europie Środkowej X-XII wieku. Ottońsko-salickie wzorce ustrojowe na wschodnich rubieżach łacińskiego chrześcijaństwa, w: Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu, red. Z. Dalewski, Warszawa 2014, s. 211-277.

Pauk M.R., Działalność fundacyjna możnowładztwa czeskiego i jej uwarunkowania społeczne (XI-XIII wiek), Kraków-Warszawa 2000.

Pauk M.R., Eine Dynastie oder mehrere? Herrschaft und ihre Legitimation in der politischen Kultur Polens (12.-13. Jahrhundert), w: Legitimation von Fürstendynastien in Polen und dem Reich. Identitätsbildung im Spiegel schriftlicher Quellen (12.-15. Jahrhundert), red. G. Vercamer, E. Wólkiewicz, Wiesbaden 2016, s. 29-54.

Pauk M.R., "Ergo meum maximum et primum sit decretum" - Prawo kanoniczne i sądownictwo kościelne w tzw. Dekretach księcia Brzetysława I, w: Právní kultura středověku, red. M. Nodl, P. Węcowski, Praha 2016, Colloquia mediaevalia Pragensia, t. 17, s. 27-44.

Pauk M.R., Fundacje cysterskie ostatnich Przemyślidów. Przyczynek do badań nad ideologią władzy i kulturą polityczną w XIII-wiecznych Czechach, w: Monarchia w średniowieczu. Władza nad ludźmi, władza nad terytorium, red. J. Pysiak, A. Pieniądz-Skrzypczak, M.R. Pauk, Warszawa-Kraków 2002, s. 287-319.

Pauk M.R., Funkcjonowanie regale fortyfikacyjnego w Europie Środkowej w średniowieczu, HKHM 51, 2003, 1, s. 3-16.

Pauk M.R., Konflikt i pojednanie w społeczeństwie średniowiecznym. Przypadek Fryderyka z Schönburga i biskupa ołomunieckiego Dytryka (1285), w: Historia społeczna późnego średniowiecza. Nowe badania, red. S. Gawlas, Warszawa 2011, s. 318-338.

Pauk M.R., Lords and Peasants: Polish Society and Economy in Transition, w: Writing History in Medieval Poland: Bishop Vincentius of Cracow and the "Chronica Polonorum", red. D. von Güttner-Sporzyński, Turnhout 2017, s. 243-266. <https://doi.org/10.1484/M.CURS-EB.5.114767>

Pauk M.R., Moneta episcopalis. Mennictwo biskupie w Europie Środkowej X-XIII w. i jego zachodnioeuropejski kontekst, PH 101, 2010, 4, s. 539-571.

Pauk M.R., Moneta w kulturze politycznej średniowiecza: wokół ikonografii i denarów czeskich z pierwszej połowy XII stulecia, KH 119, 2012, 3, s. 467-506.

Pauk M.R., Płock i Spira. Piastowska imitatio imperii na przełomie XI i XII wieku?, w: Świat średniowiecza. Studia ofiarowane Profesorowi Henrykowi Samsonowiczowi, red. A. Bartoszewicz et al., Warszawa 2010, s. 492-523.

Pauk M.R., "Program fundacyjny" Piastów śląskich w XIII wieku i jego środkowoeuropejskie konteksty, w: Piastowie śląscy w kulturze i europejskich dziejach, red. A. Barciak, Katowice 2007, s. 73-100.

Pauk M.R., Quicquid pertinebat ad imperium. Kościół w Polsce a Rzesza do połowy XII wieku, w: Chrzest Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów, red. J. Dobosz, M. Matla, J. Strzelczyk, Poznań 2017, s. 249-280.

Pauk M.R., Das Stiftungsprogramm der schlesischen Piasten im 12. und 13. Jahrhundert und seine mitteleuropäische Kontexte, w: Monarchische und adlige Sakralstiftungen im mittelalterlichen Polen, red. E. Mühle, Berlin 2013, s. 417-454.

<https://doi.org/10.1524/9783050063744.417>

Pauk M.R., Święci patroni a średniowieczne wspólnoty polityczne w Europie Środkowej, w: Sacrum. Obraz i funkcja w społeczeństwie średniowiecznym, red. A. Pieniądz-Skrzypczak, J. Pysiak, Warszawa 2005, s. 237-260.

Pauk M.R., Washing Hands in a Sinner's Blood: Ducal Power, Law and Religious Zeal in the Process of Central European Christianization, w: Leben zwischen und mit den Kulturen. Studien zu Recht, Bildung und Herrschaft in Mitteleuropa, red. R. Skowrońska, H. Flach en ecker, Toruń 2015, Studienreihe der Polnischen Historischen Mission, t. 2, s. 23-34.

Paulhart H., Einleitung, w: Die Lebensbeschreibung der Kaiserin Adelheid von Abt Odilo von Cluny (Odilonis Cluniacensis abbatis Epitaphium domine Adelheide auguste), wyd. idem, Graz-Köln 1962, MIÖG, Ergänzungsband, t. 20, cz. 2, s. 7-26.

Paulhart H., Zur Heiligsprechung der Kaiserin Adelheid, MIÖG 64, 1956, s. 65-67.

<https://doi.org/10.7767/miog.1956.64.12.65>

Pawłowski M., Czeskie noty obituralne w Nekrologu trzebnickim, St. Żr. 25, 1980, s. 97-108.

Pazder J., Najstarsza polska relikwia - miecz św. Piotra z katedry poznańskiej, w: Tu się Polska zaczęła..., red. H. Kóčka-Krenz, Poznań 2007, s. 73-79.

Pekař J., Die Wenzels- und Ludmila-Legenden und die Echtheit Christians, Prag 1906.

Pelczar S., Władysław Odonic - książę wielkopolski, wygnaniec i protektor Kościoła (ok. 1193-1239), Kraków 2013.

Peltzer J., Das Reich ordnen. Wer sitzt wo auf den Hoftagen des 13. und 14. Jahrhunderts?, w: Politische Versammlungen und ihre Rituale: Repräsentationsformen und Entscheidungsprozesse des Reichs und der Kirche im späten Mittelalter, red. idem, G. Schwedler, P. Töbelmann, Ostfildern 2009, s. 93-111.

Pencakowski P., Sanktuaria minoryckie w Zawichoście i Nowym Korczynie. Dwie fundacje związane z księciem Bolesławem Wstydlwym i jego rodziną, "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" 37, 1992, 2, s. 119-143.

Penco G., Significato e funzione dei prologhi nell'agiografia benedettina, "Aevum" 40, 1966, 5-6, s. 468-476.

Per mulierem... Kobieta w dawnej Polsce - w średniowieczu i dobie staropolskiej, red. K. Justyniańska-Chojak, S. Konarska-Zimnicka, Warszawa 2012.

Perzanowski Z., Cuda świętego Stanisława, "Analecta Cracoviensia" 11, 1979, s. 47-141.
<https://doi.org/10.15633/acr.2986>

Perzanowski Z., Nekrolog formą dokumentacji życia społecznego w średniowieczu, w: Powstawanie - przepływ - gromadzenie informacji. Materiały z I Sympozjum nauk dających poznawać źródła historyczne. Problemy warsztatu historyka, Toruń 1978, s. 83-104.

Perzanowski Z., Opactwo benedyktynskie w Lubiniu, Wrocław 1978.

Petersen N.H., St. Canute Lavard around the Baltic Sea, w: Saints and Sainthood around the Baltic Sea. Identity, Literacy, and Communication in the Middle Ages, red. C.S. Jensen et al., Kalamazoo 2018, Studies in Medieval and Early Modern Culture, t. 54, s. 175-199.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvncjs.12>

Petersohn J., Die Ludowinger: Selbstverständnis und memoria eines hochmittelalterlichen Reichsfürstengeschlechts, "Blätter für deutsche Landesgeschichte" 129, 1993, s. 1-39.

Petersohn J., Die päpstliche Kanonisationsdelegation des 11. und 12. Jahrhunderts und die Heiligsprechung Karls des Grossen, w: Proceedings of the 4th International Congress of Medieval Canon Law, red. S. Kuttner, Città del Vaticano 1976, s. 163-206.

Petersohn J., Der südliche Ostseeraum im kirchlich-politischen Kräftespiel des Reichs, Polens und Dänemarks vom 10. bis 13. Jahrhundert, Köln-Wien 1979.

Peterson E., Kaiser Augustus im Urteil des antiken Christentums. Ein Beitrag zur Geschichte der politischen Theologie, "Hochland" 30, 1933, 2, s. 289-299.

Petráček T., Power and Exploitation in the Czech Lands in the 10th-12th Centuries, Leiden 2017.
<https://doi.org/10.1163/9789004331495>

Petráň Z., Mince mělnické kněžny Emmy, w: Emma Regina - Civitas Melnic, red. J. Kilián, L. Polanský, Mělník 2008, s. 67-79.

Petráň Z., M. Mašek, Tzv. nápisový denár Vladislava II. v historických souvislostech, w: Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. výročí jeho korunovace, Praha 2009, s. 125-133.

Phelan O.M., The Formation of Christian Europe: The Carolingians, Baptism, and the Imperium Christianum, Oxford 2015. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198718031.001.0001>

Phelpstead C., Canonizing Kings: Nordic Royal Hagiography as Legitimation and Glorification, w: Nordic Elites in Transformation, c. 1050-1250, t. 3: Legitimacy and Glory, red. W. Jezierski et al., New York 2020, w druku. <https://doi.org/10.4324/9781003097143-3>

Phelpstead C., The Holy in Bede, Orkneyinga saga and Knýtlinga saga, w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 53-81.

Philippart G., Les légendiers latins et autres manuscrits hagiographiques, Turnhout 1977, Typologie des sources du Moyen Age occidental, t. 24-25.

Pianowski Z., Uwagi o początkach architektury na ziemiach czeskich, w: Polska na przełomie I i II tysiąclecia. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Poznań, listopad 2000, red. Sz. Skibiński, Poznań 2001, s. 353-378.

Picchio R., VC and VM's Pauline Connotations of Cyril and Methodius' Apostleship, "Paleaeobulgarica" 3, 1982, s. 112-118.

Piech Z., Ikonografi a pieczęci Piastów, Kraków 1993.

Piech Z., Mitra książęca w świetle przekazów ikonografi cznych od czasów rozbitcia dzielnicowego do końca epoki jagiellońskiej, KHKM 35, 1987, s. 3-48.

Piech Z., O pieczęciach, herbach i monetach Przemysła II, w: Przemysł II. Odnowienie Królestwa Polskiego, red. J. Krzyżaniakowa, Poznań 1997, s. 180-198.

Piech Z., O średniowiecznej sfragistyce i heraldyce książęcej na Śląsku, KH 99, 1992, 3, s. 3-25.

Piech Z., Przeszłość zobrazowana: święci patroni i władcy, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 2, red. H. Manikowska, Warszawa 2018, s. 59-119.

Piech Z., Strój, insygnia i atrybuty książąt piastowskich do końca XIV w. (część I-II), KHKM 38, 1990, s. 3-35, 199-222.

Piech Z., Średniowieczne pieczęcie tynieckie, w: Benedyktyni tynieccy w średniowieczu. Materiały z sesji naukowej, Wawel - Tyniec 13-15 października 1994, Kraków 1995, s. 121-140.

Piech Z., Święty Stanisław szafarzem korony królestwa polskiego. Ze studiów nad średniowieczną sfragistyką miasta Krakowa, "Rocznik Krakowski" 57, 1991, s. 5-17.

Piekosiński F., Pieczęcie polskie wieków średnich, "Sprawozdania Komisji do Badania Historii Sztuki w Polsce" 6, 1897, 1.

Pieniądz A., Historycy a teoria postkolonialna - między niewiedzą, odrzuceniem i krytyką, w: Perspektywy postkolonializmu w Polsce, Polska w perspektywie postkolonialnej, red. J. Kieniewicz, Warszawa 2016, s. 105-116.

Pieniądz A., Sądowe i pozasądowe metody rozwiązywania konfliktów we wczesnym średniowieczu. Zarys problematyki, w: Historia społeczna późnego średniowiecza. Nowe badania, red. S. Gawlas, Warszawa 2011, s. 293-318.

Pieterse J.N., Europe and its Others, w: A Companion to Racial and Ethnic Studies, red. D. Goldberg, J. Solomos, London 2002, s. 17-24.

<https://doi.org/10.1111/b.9780631206163.2002.00005.x>

Piętkowski P., Biskupstwo pomorskie jako początek biskupstwa kamieńskiego, Wrocław 2015.

Pikulik J., Święty Wojciech w polskiej muzyce średniowiecznej, Warszawa 1996.

Pilsworth C., Vile Scraps: "Booklet" Style Manuscripts and the Transmission and Use of Italian Martyr Narratives in Early Medieval Europe, w: Zwischen Niederschrift und Wiederschrift. Frühmittelalterliche Hagiographie und Historiographie im Spannungsfeld von Kompendienüberlieferung und Editionstechnik, red. R. Corradini, M. Diesenberger, M. Niederkorn-Bruck, Wien 2010, Forschungen zur Geschichte des Mittelalters, t. 18, s. 175-195.

Piłat Z., Fundator i fundacja klasztoru Bożogrobców w Miechowie, w: Bożogrobcy w Polsce, Miechów-Warszawa 1999, s. 11-43.

Piniński J., Gdzie bito tzw. naśladownictwa łupawskie monet wczesnośredniowiecznych?, w: Falszerstwa i naśladownictwa monet. XI ogólnopolska sesja numizmatyczna w Nowej Soli, red. M. Gącarzewicz, Poznań 1998, s. 49-59.

Piskorski J., w: SSS, t. 8, cz. 1, Wrocław 1991, s.v. Dalemińcy, Gana, Głomacze.

Pivec K., Studien und Forschungen zur Ausgabe des Codex Udalrici (1), MIÖG 45, 1931, s. 309-485; (2), MIÖG 46, 1932, s. 257-342; (3), MIÖG 48, 1934, s. 322-413.

<https://doi.org/10.7767/miog.1932.46.14.257>

Pleszczyński A., Bolesław Chrobry w Czechach. Realizacja idei Sklawinii czy zwykła ekspansja?, w: Polacy w Czechach, Czesi w Polsce, red. H. Gmiterek, W. Iwańczak, Lublin 2004, s. 133-146.

Pleszczyński A., "Fetyszyzm początków" w ideologii władzy czeskiego średniowiecza, w: Origines mundi, gentium, civitatum, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2001, s. 153-162.

Pleszczyński A., Fundacja opactwa klarysek w Zawichoście w 1245 roku a aspiracje polityczne Bolesława Wstydlwego, w: Klasztor w państwie średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Wrocław-Opole-Warszawa 2005, s. 177-192.

Pleszczyński A., Królewskie gesty słowiańskich dynastów w XI wieku na przykładzie Piastów i Przemyślidów, w: Persona, gestus habitusque, insignium. Zachowania i atrybuty jako wyznaczniki tożsamości społecznej jednostki w średniowieczu. Materiały z konferencji naukowej, Lubostroń, 14-16 września 2006 roku, red. J. Banaszkiewicz, J. Maciejewski, J. Sobiesiak, Lublin 2009, s. 35-46.

Pleszczyński A., Kryzys i upadek wczesnych państw słowiańskich oraz ich odbudowa (IX-XI wiek). Zarys problemu, KH 125, 2018, 2, s. 263-302. <https://doi.org/10.12775/KH.2018.125.2.01>

Pleszczyński A., Niemcy wobec pierwszej monarchii piastowskiej (963-1034): narodziny stereotypu. Postrzeganie i cywilizacyjna klasyfikacja władców Polski i ich kraju, Lublin 2008.

Pleszczyński A., Pierwsza monarchia piastowska w koncepcjach urzędników wschodnich obszarów imperium Ludolfingów u schyłku X i początku XI wieku a problem aspiracji politycznych władców polskich, w: Proměny středověké Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely, red. M. Wihoda, L. Reiteringer, Brno 2010, s. 34-60.

Pleszczyński A., Podłoże polityczne i ideowe fundacji Bolesława Wstydlwego dla zakonu klarysek w Zawichoście, w: Peregrinatio ad veritatem. Studia ofiarowane Profesor Aleksandrze Witkowskiej OSU z okazji 40-lecia pracy naukowej, red. U. Borkowska et al., Lublin 2004, s. 381-392.

Pleszczyński A., Poland as an Ally of the Holy Ottonian Empire, w: Europe Around the Year 1000, red. P. Urbańczyk, Warszawa 2001, s. 409-425.

Pleszczyński A., Powołanie i koronacja króla niemieckiego od X do XIII wieku. Miejsca, rytury, insygnia - zarys problematyki, w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 59-73.

Pleszczyński A., Przestrzeń i polityka. Studium rezydencji władcy wcześniejszego średniowiecza. Przykład czeskiego Wyszehradu, Lublin 2000.

Pleszczyński A., Vyšehrad, rezidence českých panovníků. Studie o rezidenci panovníka raného středověku na příkladu českého Vyšehradu, Praha 2002.

Pleszczyński A., Znaczenie polityczne i ideowe liturgii słowiańskiej w Czechach we wcześniejszym średniowieczu, w: Środkowoeuropejskie dziedzictwo cyrylo-metodiańskie, red. A. Barciak, Katowice 1999, s. 153-164.

Pleszczyński A. et al., Historia communitatem facit. Struktura narracji tworzących tożsamości grupowe w średniowieczu, Wrocław 2016.

Plezia M., Dokoła sprawy świętego Stanisława: studium źródłowe, Kraków 2003 (pierwsze wyd. 1999).

Plezia M., Kronika Galla na tle historiografii XII wieku, Kraków 1947.

Plezia M., Księ gozbió r katedry krakowskiej wedle inwentarza z r. 1110, w: *Silva Rerum. Series nova*, wychodzi, jak jest gotowa, Kraków 1981, s. 16-29.

Plezia M., Najstarszy zabytek historiografii i polskiej: zaginiony żywot św. Wojciecha, *PH* 43, 1952, s. 563-570.

Plezia M., Wincenty z Kielc, historyk polski z pierwszej połowy XIII w., *St. Żr.* 7, 1962, s. 15-41.

Plezia M., Wstęp, w: Gall Anonim, *Kronika polska*, przeł. R. Grodecki, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.

Plezia M., Wstęp, w: Jakub de Voragine. *Złota legenda. Wybór*, przeł. J. Pleziowa, oprac. M. Plezia, Warszawa 1983 (pierwsze wyd. 1955).

Plezia M., Zawartość kodeksu tzw. Eugeniuszowskiego kroniki Mistrza Wincentego, w: *Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury*, red. S.K. Kuczyński et al., Warszawa 1976, s. 435-443.

Pobóg-Lenartowicz A., Energiczne, władcze, pobożne. Książniczek i książnych opolskich portret (prawie) własny, Opole 2016.

Pobóg-Lenartowicz A., O.M. Przybyłowicz, Refleksje nad badaniami na temat kobiet w średniowiecznej Polsce, w: *Dzieje kobiet w Polsce. Dyskusja wokół przyszłej syntezy*, red. K. Makowski, Poznań 2014, s. 29-52.

Podlacha W., Miniatury śląskie do końca XIV w., w: *Historia Śląska od najdawniejszych czasów do roku 1400*, t. 3, red. W. Semkowicz, Kraków 1936, s. 210-212.

Pohl W., Introduction - Strategies of Identification: A Methodological Profile, w: *Strategies of Identification: Ethnicity and Religion in Early Medieval Europe*, red. idem, G. Heydemann, Turnhout 2013, s. 1-64. <https://doi.org/10.1484/M.CELAMA.1.101574>

Pohl W., Werkstatt der Erinnerung. Montecassino und die Gestaltung der langobardischen Vergangenheit, Wien-München 2001, *MIÖG, Ergänzungsband*, t. 39. <https://doi.org/10.7767/boehlau.9783205159995>

Pojsl M., Kláštery přemyslovské Moravy, w: *Sága moravských Přemyslovců. Život na Moravě od XI. do počátku XIV. století*, red. R. Fífková, Olomouc-Brno 2006, s. 81-90.

Pokorny R., Augiensia. Ein neu aufgefundenes Konvolut von Urkundenabschriften aus Handarchiv der Reichenauer Fälscher des 12. Jahrhunderts, Hannover 2010, *MGH Studien und Texte*, t. 48.

Pokorny R., Das Chronicon Wirziburgense, seine neuaufgefundene Vorlage und die Textstufen der Reichenauer Chronistik des 11. Jahrhunderts, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 57, 2001, s. 63-93, 451-499.

Polanský L., The 10th Century Bohemian Deniers in the Light of Revised Finds, w: Money Circulation in Antiquity, the Middle Ages and Modern Times. Time, Range, Intensity. International Symposium on the 50th Anniversary of "Wiadomości Numizmatyczne". Warsaw, 13-14 October 2006, red. S. Suchodolski, M. Bogucki, Warszawa-Kraków 2007, s. 127-152.

Polanský L., Denáry BOLEZLAVS DVX / MOGILN CIVITAS z Národního muzea w Praze, w: Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 235-254.

Polanský L., Nález z Pražského hradu a varianty denáru Bedřicha I. a Alžběty (1172-1173, 1178-1182, 1182-1189), "Numismatické listy" 56, 2001, 1, s. 1-7.

Polanský L., Pře o původ české kněžny Emmy, w: Emma Regina - Civitas Melnic, red. J. Kilián, L. Polanský, Mělník 2008, s. 11-44.

Polanský L., Spory o původ české kněžny Emmy, manželky Boleslava II., w: Přemyslovský stát kolem roku 1000, red. idem, J. Sláma, D. Třeštík, Praha 2000, s. 27-47.

Polanský L., Úvahy nad původem a vztahem české kněžny Biagoty k Přemyslovcům, w: Genealogia ac heraldica Bohemica, Praha 2002, s. 41-53.

Polanský L., M. Mašek, Ikonografie ražeb a stručný přehled mincovnictví Vladislava II., w: Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. výročí jeho korunovace, Praha 2009, s. 116-124.

Polanský L. et al., Přemyslovská dynastie: Soupis členů původního českého panovnického rodu, w: Přemyslovci. Budování českého státu, red. P. Sommer, D. Třeštík, J. Žemlička, Praha 2009, s. 541-573.

Polc J., Světice Anežka Přemyslovna, Praha 1989.

Polek K., Chrystianizacja Moraw i Słowacji w okresie przedcyrylometodiańskim, w: Chrystianizacja "Młodszej Europy", red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, M. Matla, Poznań 2016, s. 55-84.

Polek K., Państwo wielkomorawskie i jego sąsiedzi, Kraków 1994.

Polkowski I., Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej, "Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce" 3, 1884.

Pollock F., The King's Peace in the Middle Ages, "Harvard Law Review" 13, 1899, 3, s. 177-189.
<https://doi.org/10.2307/1322581>

Polska około roku 1300. Państwo, społeczeństwo, kultura, red. W. Fałkowski, Warszawa 2003.

Poole A.L., From Domesday Book to Magna Carta (1087-1216), Oxford 1993 (pierwsze wyd. 1951).

Poppe A., Gertruda-Orisawa, regina Russorum. Materiały do życiorysu, w: Scriptura custos memoriae, red. D. Zydorek, Poznań 2001, s. 575-591.

Poppe A., Spuścizna po Włodzimierzu Wielkim. Walka o tron kijowski 1015-1019, KH 102, 1995, 3-4, s. 3-22.

- Posadzkówna W., W sprawie fundatora i początków fundacji klasztoru norbertanek w Strzelnie, RH 13, 1937, s. 25-196.
- Pospíšilová L., Anežka a její boj o řeholi, w: *Církev, žena a společnost ve středověku. Sv. Anežka Česká a její doba*, red. P. Polehla, J. Hojda, Ústí nad Orlicí 2010, s. 51-75.
- Potkański K., Napis grobowy Bolesława Chrobrego, w: *idem, Pisma pośmiertne*, oprac. F. Bujak, posł. J.M. Piskorski, Poznań 2004, s. 411-425.
- Potkański K., Postrzyżyny u Słowian i Germanów, "Rozprawy Akademii Umiejętności, Wydział Historyczno-Filozoficzny" 32, 1895, s. 330-422.
- Potkowski E., Kobiety a książka w średniowieczu - wybrane problemy, KH 105, 1993, 3, s. 3-18.
- Potkowski E., Książka rękopiśmienna w kulturze Polski średniowiecznej, Warszawa 1984.
- Poulin J.-C., Les libelli dans l'édition hagiographique avant le XIIe siècle, w: *Livrets, collections et texts: Études sur la tradition hagiographique latine*, red. M. Heinzelmann, Ostfildern 2006, s. 15-193.
- Powierski J., Co naprawdę wiemy o pobycie św. Wojciecha w Gdańsku, "Rocznik Gdański" 57, 1997, 1, s. 37-55.
- The Prague Sacramentary: Culture, Religion, and Politics in Late Eighth-Century Bavaria, red. M. Diesenberger, R. Meens, E. Rose, Turnhout 2015.
- Pranke P., M. Zečević, Handel interregionalny od X do XII wieku. Europa Środkowa, Środkowo-Wschodnia, Półwysep Skandynawski i Półwysep Bałkański. Studium porównawcze, Toruń 2016.
- Pratt D., The Making of the Second English Coronation Ordo, "Anglo-Saxon England" 46, 2019, s. 147-258. <https://doi.org/10.1017/S0263675118000078>
- Pražák J., Diplomatické poznámky k litomyšlské listině krále Vladislava I., w: *Sborník příspěvků k dějinám Litomyšle a okolí*, Pardubice 1959, s. 9-32.
- Prejs R., Hagiografi a polska. Najnowsze osiągnięcia, "Studia Nauk Teologicznych" 6-7, 2011-2012, s. 101-108.
- Prestel Ch., Das Sakramentar des Bischofs Warmundus, Ivrea, Bibl. Cap., Cod. LXXXVI, rozprawa doktorska, Universität Heidelberg, Heidelberg 1993 (maszynopis).
- Prinke R.T., Świętosława, Sygryda, Gunhilda. Tożsamość córki Mieszka I i jej skandynawskie związki, RH 70, 2004, s. 81-110.
- Profantová N., Nové poznatky archeologicky zjištěných projevů pohanství v českých zemích, w: *Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odníti. Věnováno Petru Sommerovi k životnímu jubileu*, Praha 2011, s. 21-39.
- Prokop K.R., Wincenty Kadłubek, Kraków 2005.
- Prokopová I., Ženy a politická moc (zejména) ve vrcholném středověku, "Muzejní a vlastivědná práce. Časopis Společnosti přátel starožitností" 41(111), 2003, 3, s. 129-147.
- Przybył M., "Stare" i "nowe" w systemie władzy książęcej Mieszka III, w: *Stare i nowe w średniowieczu*, red. S. Moździoch, Wrocław 2009, s. 51-69.

Przybyłowicz O.M., Pobożność przedstawicielek rodów panujących Europy Środkowej (XIII - po XIV w.), w: *Per mulierem... Kobieta w dawnej Polsce - w średniowieczu i w dobie staropolskiej*, red. K. Justyniańska-Chojak, S. Konarska-Zimnicka, Warszawa 2012, s. 67-88.

Przybyłowicz O.M., Reguła zakonna jest wozem do nieba. Realia życia w klasztorach klarysek od XIII do końca XVI w. w Małopolsce, Wielkopolsce i na Śląsku, Warszawa 2016.

Pubitschka F., *Chronologische Geschichte Böhmens von den ersten Königen bis auf Karl den IVten*, t. 4, cz. 1: *Von Wratislavs Krönung bis auf Ottokarn den Iten*, Prag 1778.

Quentin H., *Les martyrologes historiques du Moyen Âge. Étude sur la formation du martyrologe romain*, Paris 1908 (wyd. anast. Spoleto 2002).

Radoměský P., Emma regina. Studie o původu kněžny Emmy a o její úloze v ražbě českých mincí 10. století, "Časopis Národního musea, Oddíl věd společenských" 122, 1953, s. 157-212.

Radziwiński A., Św. Elżbieta z Turyngii - europejski wymiar średniowiecznej kobiety, w: *Źródła duchowości Europy. Święta Elżbieta - świadectwo miłości miłosiernej*, red. M. Mróz, Toruń 2009, s. 41-53.

Rajewski Z., Święta woda u Słowian - źródła, rzeki, jeziora, "Slavia Antiqua" 21, 1974, s. 111-117.

Rajfura H., Warsztat pisarski Jana Długosza w świetle Żywotu św. Stanisława, St. Żr. 56, 2018, s. 33-73. <https://doi.org/10.12775/SZ.2018.01>

Rajman J., Brzesko i Zwierzyniec. Jeszcze o początkach dwóch najstarszych klasztorów norbertańskich w Małopolsce, RHum 45, 1997, 2, s. 5-18.

Rajman J., K dějinám česko-polských vztahů ve středověku (Šlechta a premonstráti ve 12. století), "Mediaevalia Historica Bohemica" 2, 1992, s. 15-28.

Rajman J., Klasztor norbertanek na Zwierzyńcu w wiekach średnich, Kraków 1993.

Rajman J., Kościoły bożogrobców w Małopolsce. Z badań nad patrociniami i relikwiami (XII-XVI w.), "Folia Historica Cracoviensia" 21, 2015, s. 45-77.

Rajman J., Kraków, zespół osadniczy, proces lokacji, mieszczanie do roku 1333, Kraków 2004.

Rajman J., Nadanie dóbr skowieszyńskich klasztorowi na Zwierzyńcu pod Krakowem, w: *Problemy dziejów i konserwacji miast zabytkowych*, red. R. Szczygieł, Radom-Kazimierz Dolny 1990, s. 23-33.

Rajman J., Norbertanie polscy w XII wieku. Moźni wobec ordinis novi, w: *Społeczeństwo Polski średniowiecznej*, t. 7, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1996, s. 71-105.

Rajman J., Pielgrzym i fundator. Fundacje kościelne i pochodzenie księcia Jaksy, "Nasza Przyszłość" 82, 1994, s. 10-25.

Rajman J., Przedkanonizacyjny kult św. Stanisława biskupa, "Nasza Przyszłość" 80, 1993, s. 5-49.

Rajman J., Średniowieczne zapiski w Nekrologu norbertanek na Zwierzyńcu, "Nasza Przyszłość" 77, 1992, s. 33-55.

Ranft P., An Overturned Victory: Clare of Assisi and the Thirteenth Church, "Journal of Medieval History" 17, 1991, 2, s. 123-134. [https://doi.org/10.1016/0304-4181\(91\)90014-C](https://doi.org/10.1016/0304-4181(91)90014-C)

Rankin S.K., Notker Bibliothecarius, w: *Medieval Cantors and Their Craft. Music, Liturgy and the Shaping of History, 800-1500*, red. K.A.-M. Bugyis, A.B. Kraebel, M.E. Fassler, Woodbridge 2017, s. 41-58.

Ratajczak K., *Edukacja kobiet w kręgu dynastii piastowskiej w średniowieczu*, Poznań 2005.

Ratajczak K., Świeckie akcenty w dworskiej edukacji córek polskich królów i książąt z rodu Piastów, w: *Cognitioni gestorum. Studia z dziejów średniowiecza dedykowane Profesorowi Jerzemu Strzelczykowi*, red. D.A. Sikorski, A.M. Wyrwa, Poznań-Warszawa 2006, s. 345-358.

Ratkoš P., *Slovensko v dobe veľkomoravskej*, Košice 1988.

Reid C.J. Jr., The Rights of Self-Defence and Justified Warfare in the Writings of the Twelfth and Thirteenth-Century Canonists, w: *Law as Profession and Practice in Medieval Europe*, red. K. Pennington, M.H. Eichbauer, Farnham-Burlington 2011, s. 73-92.

Reimitz H., *History, Frankish Identity and the Framing of Western Ethnicity, 550-850*, Cambridge 2015. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139505765>

Reinle Ch., Innovation oder Transformation? Die Veränderung des Fehdewesens im Spätmittelalter, w: *Aufbruch im Mittelalter - Innovationen in Gesellschaften der Vormoderne. Studien zu Ehren von Rainer Ch. Schwinges*, red. Ch. Hesse, K. Oschema, Ostfildern 2010, s. 197-230.

Reinle Ch., Violence, Feud and Peacemaking, w: *The Origins of the German Principalities, 1100-1350*, red. G.A. Loud, J. Schenk, London-New York 2017, s. 181-204. <https://doi.org/10.4324/9781315554891-11>

Reitinger L., Brunšvické svědectví o historiografii 13. století, w druku.

Reitinger L., "imperator posuit in caput eius coronam". Barbarossas Könige und Vladislav II. Von Böhmen, w: *Verwandtschaft - Freundschaft - Feindschaft. Politische Bindungen zwischen dem Reich und Ostmitteleuropa in der Zeit Friedrich Barbarossas*, red. K. Görich, M. Wihoda, Wien-Köln-Weimar 2019, s. 111-147. <https://doi.org/10.7788/9783412501075.111>

Reitinger L., König Vratislav II. von Böhmen († 1092) in der Erinnerung des Klosters Pegau, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 73, 2017, s. 481-526.

Reitinger L., Král český a polský. Úvahy nad panovníckým titulem Vratislava II., "Studia historica Brunensia" 57, 2010, s. 3-28.

Reitinger L., Král Vratislav v paměti kláštera Pegau, w: *Memoria et damnatio memoriae ve středověku*, red. M. Nodl, P. Węcowski, Praha 2014, s. 29-69.

Reitinger L., Nekrologia kláštera Pegau. Pozapomenuté svědectví o Přemyslovcích (nejen) Kosmova věku, w: *Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely*, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 372-415.

Reitinger L., Psal tzv. Kanovník vyšehradský opravdu na Vyšehradě? První Kosmův pokračovatel v kontextu dějepisectví přemyslovského věku, "Český časopis historický" 113, 2015, 3, s. 635-668.

Reitinger L., "Tributum olim duce Bracizlao constitutum" - důvod přemyslovské svrchovanosti nad Polskem?, w: *Trzecie polsko-czeskie forum młodych mediewistów. Commemoratio praeteritorum - społeczności średniowieczne wobec przeszłości*, red. H. Krzyżostaniak, J. Kujawiński, M. Matla, Poznań 2012, s. 185-219.

Reitinger L., Vratislav. První král Čechů, Praha 2017.

Rejnuš M., K interpolaci o rychtáři v Soběslavově privilegiu pro pražské Němce, "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" C 9, 1960, s. 49-58.

Rembold I., Conquest and Christianization: Saxony and the Carolingian World, 772-888, Cambridge 2018. <https://doi.org/10.1017/9781108164597>

Rener M., Hagiographie im deutschen Raum (1125-1220), w: CCHAG, t. 6, red. M. Goullet, Turnhout 2014, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 6, s. 401-520.

Rener M., Lateinische Hagiographie im deutschsprachigen Raum von 1200-1450, w: CCHAG, t. 1, red. G. Philippart, Turnhout 1994, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 1, s. 199-266.

Reuter T., A Europe of Bishops. The Age of Wulfstan of York and Burchard of Worms, w: Patterns of Episcopal Power: Bishops in Tenth and Eleventh Century Western Europe / Strukturen bischöflicher Herrschaftsgewalt im westlichen Europa des 10. und 11. Jahrhunderts, red. L. Körntgen, D. Wassenhoven, Berlin 2011, s. 17-38. <https://doi.org/10.1515/9783110262032.17>

Reuter T., King, Nobles, Others: "Base" and "Superstructure" in the Ottonian Period, w: idem, Medieval Politics and Modern Mentalities, red. J.L. Nelson, Cambridge 2006, s. 300-324. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511497216.019>

Reynolds R.E., The Transmission of the Hibernensis in Italy: Tenth to the Twelfth Century, "Peritia" 14, 2000, s. 20-50. <https://doi.org/10.1484/J.Peri.3.394>

Rieckenberg H.-J., Königsstraße und Königsgut in liudolfingischer und frühsalischer Zeit (919-1056), "Archiv für Urkundenforschung" 17, 1942, s. 32-154.

Rigold S.E., The Principal Series of English Sceattas, "British Numismatic Journal" 47, 1977, s. 21-30.

Ristuccia N.J., Christianization and Commonwealth in Early Medieval Europe: A Ritual Interpretation, Oxford 2018. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198810209.001.0001>

Roach L., Æthelred the Unready, New Haven 2016.

Roach L., Emperor Otto III and the End of Time, "Transactions of the Royal Historical Society" 23, 2013, s. 75-102. <https://doi.org/10.1017/S0080440113000042>

Robinson I.S., Die Chronik Hermanns von Reichenau und die Reichenauer Kaiserchronik, "Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters" 36, 1980, s. 84-136.

Rodes R.E., Ecclesiastical Administration in Medieval England: The Anglo-Saxons to the Reformation, Notre Dame-London 1977.

Rodzińska-Chorąży T., Tetrakonchos w Zawichoście (pod wezwaniem św. Maurycego?): analiza relikwów, problem rekonstrukcji i genezy formy, w: Zawichost we wczesnym średniowieczu, red. S. Tabaczyński, D. Wyczółkowski, Warszawa 2018, s. 181-207.

Rodzińska-Chorąży T., Zespoły rezydencjonalne i kościoły centralne na ziemiach polskich do połowy XII wieku, Kraków 2009.

Rodzińska-Chorąży T., A. Wyczółkowski, Kilka uwag na temat tetrakonchosu w Zawichoście, w: Architektura romańska w Polsce. Nowe odkrycia i interpretacje, red. T. Janiak, Gniezno 2009, s. 367-388.

Roest B., Order and Disorder. The Poor Clares between Foundation and Reform, Leiden-Boston 2013. <https://doi.org/10.1163/9789004244757>

Rogge J., Identifikation durch Diskurs? Kommunikation über Gleichheit, Brüderlichkeit und Haus, w: Legitimation von Fürstendynastien in Polen und dem Reich. Identitätsbildung im Spiegel schriftlicher Quellen (12.-15. Jahrhundert), red. G. Vercamer, E. Wólkiewicz, Wiesbaden 2016, s. 21-27.

Rojewski A., Zarys dziejów kultu św. Zygmunta w diecezji płockiej w okresie przedtrydenckim, "Studia Płockie" 9, 1981, s. 101-121.

Romano J., Liturgy and Society in Early Medieval Rome, Farnham-Burlington 2014.

Roos M., Izvoare istorice cu privire la Vita Gerardi, w: Viața și opera sfântului Gerard de Cenad. Studii, red. C. Mesaroș, Timișoara 2016, s. 27-35.

Rose E., Ritual Memory. The Apocryphal Acts and Liturgical Commemoration in the Early Medieval West (c. 500-1215), Leiden-Boston 2009, Mittellateinische Studien und Texte, t. 40. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004171718.i-336>

Rosenbaiger K.S., Dzieje kościoła O.O. Franciszkanów w Krakowie w wiekach średnich, Kraków 1935.

Rosenkranz E., O gnieźnieńskich brakteatach ze św. Wojciechem z czasów Bolesława Krzywoustego, "Pomerania Antiqua" 6, 1975, s. 585-596.

Rosenwein B.H., Negotiating Space: Power, Restraint, and Privileges of Immunity in Early Medieval Europe, Manchester 1999. <https://doi.org/10.7591/9781501718687>

Rosik S., Bolesław Krzywousty, Wrocław 2013.

Rosik S., Chrzest Mieszka I i Polaków, ale czy Polski? Postrzeganie konwersji władcy i społeczeństwa w świetle najdawniejszych przekazów (Thietmar z Merseburga, Gall Anonim), KH 122, 2016, s. 833-840. <https://doi.org/10.12775/KH.2015.122.4.16>

Rosik S., Conversio gentis Pomeranorum. Studium świadectwa o wydarzeniu (XII wiek),rocław 2010.

Rosik S., Interpretacja chrześcijańska religii pogańskich Słowian w świetle kronik niemieckich XI-XII wieku (Thietmar, Adam z Bremy, Helmold), Wrocław 2000, Acta Universitatis Wratislaviensis, t. 2235, Historia, t. 144.

Rosik S., Kształtowanie się Śląska (do 1163 r.). Czynniki integracji regionalnej, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 67, 2012, 4, s. 31-52.

Rosik S., Mons Silensis - axis mundi. Góra Ślęza między historią a fenomenologią sacrum, w: Sacrum pogańskie - sacrum chrześcijańskie. Kontynuacja miejsc kultu we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej, red. K. Bracha, C. Hadamik, Warszawa 2010, s. 179-192.

Rosik S., Najdawniejsza postać Śląska (do XIII w.). Pejzaż krainy a kształtowanie się śląskiej tożsamości regionalnej: przykład Ślęży i Trzebnicy, w: Radices Silesiae - Silesiacae radices. Śląsk: kraj, ludność, memoria a kształtowanie się społecznych więzi i tożsamości (do końca XVIII wieku), red. T. Wünsch, S. Rosik, Wrocław 2011, s. 63-76.

Rosik S., "Opolini", "Golensizi", "Lupiglaa". Ziemia opolsko-raciborska we wczesnym średniowieczu (uwagi w sprawie dyskusji historyków), w: *Sacra Silentii provincia. 800 lat dziedzicznego księstwa opolskiego (1202-2002)*, red. A. Pobóg-Lenartowicz, Opole 2003, s. 27-36.

Rosik S., *Rudes in fi de gentium populi... Fortwirken des Heidentums zur Zeit der Christianisierung der Slawen im Lichte der deutschen narrativen Quellen des 11. und 12. Jahrhunderts*, "Quaestiones Medii Aevi Novae" 7, 2002, s. 45-76.

Rosik S., *The World of Paganism in Gallus' Narrative (Reconnaissance)*, w: *Gallus Anonymous and His Chronicle in the Context of Twelfth-Century Historiography from the Perspective of the Latest Research*, red. K. Stopka, Kraków 2011, s. 91-102.

Rosik S., *Znaczenie i specyfika misji apostołów Pomorzan: św. Wojciecha z Pragi i św. Ottona z Bambergu*, w: *1050. rocznica chrztu Polski*, red. K. Lewalski, Gdańsk 2017, s. 39-62.

Rossignol S., *The Authority and Charter Usage of Female Rulers in Medieval Silesia, c.1200-c.1330*, "Journal of Medieval History" 40, 2014, 1, s. 63-84.

<https://doi.org/10.1080/03044181.2013.869246>

Rossignol S., *Femmes et pouvoir en Silésie polonaise. Veuvage, régence et succession (vers 1200-vers 1330)*, w: *Splendor Reginae. Passions, genre et famille. Mélanges en l'honneur de Regine Le Jan*, red. L. Jégou et al., Turnhout 2015, s. 197-204. <https://doi.org/10.1484/M.HAMAE.B.5.103314>

Rossignol S., *Maiestas principum. Herzogsurkunden als Medien der Herrschaftsrepräsentation in Schlesien, Pommern und Pommerellen (1200-1325)*, Wiesbaden 2019.

Rossignol S., *Preambles and Politics: Ducal and Princely Charters in Silesia, Western Pomerania, and Rügen (ca. 1200-1325)*, w: *Urkundenformeln im Kontext. Formen der Schriftkultur im Ostmitteleuropa des Mittelalters (13.-14. Jahrhundert)*, red. idem, A. Adamska, Wien 2016, s. 95-118. <https://doi.org/10.7767/9783205203698-009>

Rotondo-McCord J., *Body Snatching and Episcopal Power: Archbishop Anno II of Cologne (1056-75), Burials in St Mary's 'Ad Gradus', and the Minority of King Henry IV*, "Journal of Medieval History" 22, 1996, 4, s. 297-312. [https://doi.org/10.1016/S0304-4181\(96\)00020-6](https://doi.org/10.1016/S0304-4181(96)00020-6)

Rozmus D., *Człowiek w konflikcie z aparatem skarbowym - relacja sprzed wieków. Wincenty Kadłubek a instytucja "renovatio monetae"*, "Roczniki Administracji i Prawa" 17, 2017, s. 139-173.

Rozpędowski J., *Die Architektur der Ziesterzienserinnenkirche in Trebnitz*, "Zeitschrift für Ostforschung" 16, 1987, 2, s. 161-173.

Rozpędowski J., *Opactwo pań cysterek w Trzebnicy*, w: *Historia i kultura cystersów w dawnej Polsce i ich europejskie związki*, Poznań 1987, s. 263-281.

Rozpędowski J., *Rozwój przestrzenny kościoła klarysek we Wrocławiu*, w: *Z badań architektury Śląska*, Wrocław 1972, *Prace Naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki*, t. 2, *Studia i Materiały*, t. 1, s. 109-115.

Rozpędowski J., *Trzebnickie opactwo pań cysterek w średniowieczu. Problem datowania i pochodzenia warsztatu*, w: *Cysterski w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy Środkowej: materiały z siódmej Międzynarodowej Konferencji Cystersologów odbytej z okazji 800. rocznicy fundacji opactwa cysterek w Trzebnicy*, red. A. Wyrwa, Poznań 2004, s. 410-423.

- Rozynkowski W., Wokół kanonizacji Pięciu Braci Męczenników, "Nasza Przeszłość" 101, 2004, s. 451-461.
- Rożnowska-Sadraei A., *Pater Patriae. The Cult of Saint Stanislaus and the Patronage of Polish Kings 1200-1455*, Kraków 2008.
- Rutkowska-Płachcińska A., Pasje świętych Wojciecha i Brunona z tzw. kodeksu z Tegernsee, St. Żr. 40, 2002, s. 19-37.
- Rutkowski J., Historia kultury i próba systematyzacji jej zagadnień, oprac. J. Deresiewicz, KHKM 7, 1959, 1, s. 3-61.
- Rutkowski R., Dzięki komu Islandczycy nawrócili się na chrześcijaństwo? Konwersja widziana oczami średniowiecznych autorów, KH 121, 2014, 1, s. 5-40.
<https://doi.org/10.12775/KH.2014.121.1.01>
- Rybicka-Adamska A., Kto redagował dokumenty Jadwigi Łokietkowej, "Nasza Przeszłość" 79, 1993, s. 101-120.
- Ryś J., Biblioteka katedralna w Gnieźnie, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 32, 1976, s. 159-248; 33, 1977, s. 237-297; 36, 1978, s. 213-265. <https://doi.org/10.31743/abmk.7048>
- Ryś J., Katalog rękopisów Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie, Lublin 1983 (pierwodruk w "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 45, 1982, s. 5-201 oraz 46, 1983, s. 5-149). Rymar E., Rodowód książąt pomorskich, Szczecin 2005. <https://doi.org/10.31743/abmk.7584>
- Sághy M., Aspects de la christianisation des Hongrois aux IXe-Xe siècles, w: *Early Christianity in Central and East Europe*, red. P. Urbańczyk, Warszawa 1997, s. 53-63.
- Saints and Sainthood around the Baltic Sea: Identity, Literacy, and Communication in the Middle Ages*, red. C.S. Jensen et al., Kalamazoo 2018.
- Saints and Their Lives on the Periphery: Veneration of Saints in Scandinavia and Eastern Europe (c.1000-1200)*, red. Haki Antonsson, I.H. Garipzanov, Turnhout 2010.
- Sakowska M., Portret, postać, autorka. Kobieta a literatura europejskiego średniowiecza, t. 1, Warszawa 2006.
- Salamon M., Konstantyn i Metody - typowi czy nietypowi misjonarze bizantyńscy, w: *Środkowoeuropejskie dziedzictwo cyrylo-metodiańskie*, red. A. Barciak, Katowice 1999, s. 74-91.
- Samsonowicz A., Łowiectwo w Polsce Piastów i Jagiellonów, Wrocław 1991.
- Samsonowicz A., The Right of the Hunt in Medieval Poland, "Fasciculi archaeologiae historicae" 22, 2009, s. 65-69.
- Samsonowicz A., Uwagi o regale w Polsce piastowskiej (na przykładzie regale łowieckiego i rybackiego), KH 101, 1994, 4, s. 3-12.
- Samsonowicz H., Sytuacja polityczna Polski w czasach Wincentego, w: *Onus Athlanteum. Studia nad kroniką biskupa Wincentego*, red. A. Dąbrówka, W. Wójtowicz, Warszawa 2009, s. 29-38.
- Sander E. OSC, Błogosławiona Salomea i klasztory klarysek w Zawichoście, Skale i Krakowie do końca XV wieku, Kraków 2015.

Sas M., Autor listu o odbiorcy. Misjonarz działający wśród pogan w świetle korespondencji Alkuina z Yorku z Arnonem z Salzburga, w: Autor i jego dzieło w wiekach średnich, red. A. Laskowska, M. Sas, Warszawa 2014, s. 17-38.

Sas M., Działalność św. Brunona z Kwerfurtu, "Teka Historyka" 38, 2009, s. 32-95.

Sas M., Jak z pogańskiego władcy uczynić chrześcijańskiego króla? Nawrócenie Ethelberta z Kentu i Edwina z Nortumbrii przez misjonarzy z Rzymu, w: Chrystianizacja Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia, red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, Poznań 2014, s. 193-229.

Sas M., Wyprawa króla Longobardów Pepina przeciw Awarom w 796 roku: teologia karolińskiej wojny misyjnej, w: Ecclesia et bellum. Kościół wobec wojny i zaangażowania militarnego duchowieństwa w wiekach średnich, red. R. Kotecki, J. Maciejewski, Bydgoszcz 2016, s. 82-103.

Sas M., Znaczenie kultu św. Piotra Apostoła w myśli misyjnej i działalności Brunona z Kwerfurtu, w: Liber Romani. Studia ofiarowane Romanowi Michałowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, red. G. Pac, K. Skwierczyński, Warszawa 2020, s. 283-297.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323540946.pp.283-297>

Sauter A., Fürstliche Herrschaftsrepräsentation. Die Habsburger im 14. Jahrhundert, Sigmaringen 2003.

Sawicki J., Najstarsze statuty synodalne poznańskie z rękopisu BOZ 63, St. Żr. 1, 1957, s. 191-207.

Sawicki J., Studia nad genezą i tekstem dekretów króla węgierskiego św. Stefana, St. Żr. 2, 1967, s. 39-72.

Scaraffi a L., G. Zarri, Women and Faith. Catholic Religious Life in Italy from Late Antiquity to the Present, Cambridge 1999 (oryg. wł. 1994).

Schäferdiek K., Kilian von Würzburg. Gestalt und Gestaltung eines Heiligen, w: Iconologia sacra. Mythos, Bildkunst und Dichtung in der Religions- und Sozialgeschichte Alteuropas. Festschrift für Karl Hauck zum 75. Geburtstag, red. H. Keller, N. Staubach, Berlin-New York 1994, s. 313-340.

<https://doi.org/10.1515/9783110846119.313>

Scharer A., Objects of Royal Representation in England and on the Continent, w: Anglo-Saxon Traces, red. J. Roberts, L. Webster, Tempe 2011, s. 31-45.

Schenk W., Kult liturgiczny św. Stanisława biskupa na Śląsku w świetle średniowiecznych rękopisów liturgicznych XIII-XIV w. Studium historyczno-liturgiczne, Lublin 1959.

Schenk W., Liturgiczny kult św. Stanisława biskupa w Polsce, "Analecta Cracoviensia" 11, 1979, s. 587-600. <https://doi.org/10.15633/acr.2999>

Schieffer R., Friedrich Barbarossa und seine Verwandten, w: De litteris, manuscriptis, inscriptionibus... Festschrift zum 65. Geburtstag von Walter Koch, red. T. Kölzer, Wien 2007, s. 577-589.

Schill P., Ikonographie und Kult der hl. Katharina von Alexandrien im Mittelalter. Studien zu den szenischen Darstellungen aus der Katharinenlegende, rozprawa doktorska, Ludwig-Maximilians-Universität München, München 2005, https://edoc.ub.uni-muenchen.de/4091/1/Schill_Peter.pdf [dostęp: 30.03.2019].

Schimmelpfennig B., Afra und Ulrich. Oder: Wie wird man heilig?, "Zeitschrift des Historischen Vereins für Schwaben" 86, 1993, s. 23-44.

- Schimmelpfennig B., Heilige Päpste - päpstliche Kanonisationspolitik, w: Politik und Heiligenverehrung im Hochmittelalter, red. J. Petersohn, Sigmaringen 1994, s. 73-100.
- Schlesinger W., Kirchengeschichte Sachsens im Mittelalter, t. 1, Köln-Graz 1962, Historische Forschungen, t. 27, cz. 1.
- Schlick J., König, Fürsten und Reich 1056-1159. Herrschaftsverständnis im Wandel, Sigmaringen 2001.
- Schlinker S., Territorialisierung und Dezentralisierung von königlichen Rechten im Spätmittelalter im Prozess der Territorialstaatsbildung, w: Legitimation von Fürstendynastien in Polen und dem Reich. Identitätsbildung im Spiegel schriftlicher Quellen (12.-15. Jahrhundert), red. G. Vercamer, E. Wólkiewicz, Wiesbaden 2016, s. 71-96.
- Schlochtermeyer D., Bistumschroniken des Hochmittelalters. Die politische Instrumentalisierung von Geschichtsschreibung, Paderborn 1998.
- Schmale F.-J., Funktion und Formen mittelalterlicher Geschichtsschreibung. Eine Einführung, Darmstadt 1985.
- Schmemmann A., Worship in a Secular Age, w: An Eerdmans Reader in Contemporary Political Theology, red. W.T. Cavanaugh, J.W. Bailey, C. Hovey, Grand Rapids 2012, s. 105-118 (pierwodruk w: For the Life of the World. Sacraments and Orthodoxy, New York 1973).
- Schmid T., Den helige Sigfrid, Lund 1931.
- Schmid T., St Sigfrid, w: Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid, red. J. Granlund, Malmö 1970, s. 185-187.
- Schmidt A., Duży brakteat ze św. Wojciechem monetą arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, w: Gniezno. Studia i materiały historyczne, t. 4, Gniezno 1995, s. 179-188.
- Schmidt A., Nowa interpretacja denara GNEZDUN CIVITAS, w: Gniezno. Studia i materiały historyczne, t. 3, Warszawa-Poznań 1990, s. 237-245.
- Schmidt E., Die Mark Brandenburg unter den Askaniern (1134-1320), Köln 1973.
- Schmidt R., Die Einsetzung der böhmischen Herzöge auf Thron zu Prag, w: Aspekte der Nationenbildung im Mittelalter, Sigmaringen 1978, Nationes, t. 1, s. 439-463.
- Schmidt R., Reichenau und St. Gallen. Ihre literarische Überlieferung zur Zeit des Klosterhumanismus in St. Ulrich und Afra zu Augsburg um 1500, Sigmaringen 1985.
- Schmitt J.-C., The Holy Greyhound: Guinefort, Healer of Children since the Thirteenth Century, przeł. M. Thom, Cambridge 1983 (oryg. franc. 1979).
- Schmitt J.-C., Les « superstitions », w: Histoire de la France religieuse, red. J. Le Goff, t. 1: Des Dieux de la Gaule à la papauté d'Avignon (des origines au XIVe siècle), Paris 1988, s. 417-551.
- Schneidmüller B., 1125 - Unruhe als politische Kraft im mittelalterlichen Reich, w: Staufer und Welfen. Zwei rivalisierende Dynastien im Hochmittelalter, red. W. Hechberger, F. Schuller, Regensburg 2009, s. 31-35.
- Schneidmüller B., Billunger - Welfen - Askanier. Eine genealogische Bildtafel aus dem Braunschweiger Blasius-Stift und das hochadlige Familienbewußtsein in Sachsen um 1300, "Archiv für Kulturgeschichte" 69, 1987, s. 30-61. <https://doi.org/10.7788/akg.1987.69.1.30>

Schneidmüller B., Heinrich II. und Kunigunde. Das heilige Kaiserpaar des Mittelalters, w: Kunigunde - consors regni. Vortragsreihe zum tausendjährigen Jubiläum der Krönung Kunigundes in Paderborn (1002-2002), red. S. Dick, J. Jarnut, M. Wemhoff, München 2004, Mittelalterstudien des Instituts zur Interdisziplinären Erforschung des Mittelalters und seines Nachwirkens, Paderborn, t. 5, s. 29-46.

Schneidmüller B., Konsensuale Herrschaft. Ein Essay über Formen und Konzepte politischer Ordnung im Mittelalter, w: Reich, Regionen und Europa in Mittelalter und Neuzeit. Festschrift für Peter Moraw, red. P.-J. Heinig et al., Berlin 2000, s. 53-87.

Schoening S.A., Bonds of Wool. The Pallium and Papal Power in the Middle Ages, Washington D.C. 2016, Studies in Medieval and Early Modern Canon Law, t. 15.

<https://doi.org/10.2307/j.ctt1gsmwbw>

Scholz B.W., The Canonization of Edward the Confessor, "Speculum" 36, 1961, 1, s. 38-60.

<https://doi.org/10.2307/2849843>

Schrage G.E., Zur Siedlungspolitik der Ottonen. Untersuchungen zur Integration der Gebiete östlich der Saale im 10. Jahrhundert, "Blätter für deutsche Landesgeschichte" 135, 1999, s. 189-268.

Schramm P.E., Böhmen und das Regnum. Die Verleihung der Königswürde an die Herzöge von Böhmen (1085/6, 1158, 1198/1203), w: idem, Kaiser, Könige und Päpste. Gesammelte Aufsätze zur Geschichte des Mittelalters, t. 4, cz. 2, Stuttgart 1971, s. 517-539.

Schramm P.E., Herrschaftszeichen und Staatssymbolik. Beiträge zu ihrer Geschichte vom dritten bis zum sechzehnten Jahrhundert, t. 1-3, Stuttgart 1954-1956.

Schramm P.E., Kaiser, Könige und Päpste. Gesammelte Aufsätze zur Geschichte des Mittelalters, t. 2: Vom Tode Karls des Großen (814) bis zum Anfang des 10. Jahrhunderts, Stuttgart 1968 (pierwsze wyd. 1934).

Schramm P.E., F. Mütherich, Denkmale der deutschen Könige und Kaiser, München 1962.

Schreiner M., "Discrimen veri ac falsi". Ansätze und Formen der Kritik der Heiligen und Reliquienverehrung des Mittelalters, "Archiv für Kulturgeschichte" 48, 1966, s. 1-53.

<https://doi.org/10.7788/akg-1966-0102>

Schubert E., Fürstliche Herrschaft und Territorium im späten Mittelalter, München 1996, Enzyklopädie deutscher Geschichte, t. 35.

Schuffels H.J., Die Erhebung Bernwards zum Heiligen, w: Bernward von Hildesheim und das Zeitalter der Ottonen, red. M. Brandt, A. Eggebrecht, t. 1, Hildesheim-Mainz am Rhein 1993, s. 407-417.

Schulmeyer-Ahl K., Der Anfang vom Ende der Ottonen. Konstitutionsbedingungen historiographischer Nachrichten in der Chronik Thietmars von Merseburg, Berlin-New York 2009, Millennium-Studien zu Kultur und Geschichte des ersten Jahrtausends n. Chr., t. 26.

<https://doi.org/10.1515/9783110214000>

Schultze J., Der Balsamgau in den Pegauer Annalen. Ein Beitrag zu deren Kritik, "Jahrbuch für Geschichte Mittel- und Ostdeutschlands" 13-14, 1965, s. 370-378.

Schulze H.K., Territorienbildung und soziale Strukturen in der Mark Brandenburg im hohen Mittelalter, w: Herrschaft und Stand. Untersuchungen zur Sozialgeschichte des 13. Jahrhundert, red. J. Fleckenstein, Göttingen 1979, s. 254-276.

Schütz A., Das Geschlecht Andechs-Meranier im europäischen Hochmittelalter, w: Herzöge und Heilige: Das Geschlecht der Andechs-Meranier im europäischen Hochmittelalter, red. J. Kirmeier, E. Brockhoff, Regensburg 1993, s. 22-165.

Scott J.C., Against the Grain. A Deep History of the Earliest States, New Haven 2017.

Sczaniecki P., Święty Piotr na Tyńcu, w: Tradycje i perspektywy nauk pomocniczych historii w Polsce. Materiały z sympozjum w Uniwersytecie Jagiellońskim dnia 21-22 października 1993 roku. Profesorowi Zbigniewowi Perzanowskiemu przypisane, red. M. Rokosz, Kraków 1995, s. 248-251.

Šebánek J., S. Dušková, Česká listina v době přemyslovské (Nástin vývoje), "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" C 11, 1964, s. 51-72.

Šebánek J., S. Dušková, Panovnická a biskupská listina v českém státě doby Václava I, Praha 1961, Rozprawy ČSAV. Řada společenskovední, t. 71, nr 4.

Seegrün W., Das Papsttum und Skandinavien bis zur Vollendung der nordischen Kirchenorganisation (1164), Neumünster 1968.

Sello G., Chronica Marchionum Brandenburgensium. Nach einer Handschrift der Trierer Stadtbibliothek und den Excerpten des Pulkawa, "Forschungen zur brandenburgischen und preussischen Geschichte" 1, 1888, s. 111-180.

Semkowicz A., Krytyczny rozbiór Dziejów polskich Jana Długosza (do roku 1384), Kraków 1887.

Semkowicz W., Kalendarz trzebnicki z pierwszej połowy XIII w., "Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń PAU" 1930, 7, s. 7-11.

Semkowicz W., Paleografia łacińska, Warszawa 1951.

Semmler J., "Traditio" und Königsschutz. Studien zur Geschichte der königlichen "monasteria", "Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Kanonistische Abteilung" 45, 1959, 1, s. 1-33. <https://doi.org/10.7767/zrgka.1959.45.1.1>

Sherwood J., Legal Responses to Crusade Violence against Jews, w: Religious Minorities in Christian, Jewish and Muslim Law (5th-15th Centuries), red. N. Berend et al., Turnhout 2017, s. 277-287. <https://doi.org/10.1484/M.RELMIN-EB.5.111604>

Shoemaker K., Sanctuary and Crime in the Middle Ages, 400-1500, New York 2011.

Sikorski D.A., Biskupstwa zakładane przez Anglosasów na kontynencie w VIII w. - aspekty prawne, w: Nihil superfluum esse. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Profesor Jadwidze Krzyżaniakowej, red. J. Strzelczyk, J. Dobosz, Poznań 2000, s. 35-59.

Sikorski D.A., Kościół w Polsce za Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Rozważania nad granicami poznania historycznego, Poznań 2011.

Sikorski D.A., Kronika Ademara z Chabannes - odzyskane źródło dla najstarszych dziejów Polski, St. Żr. 40, 2002, s. 215-220.

Sikorski D.A., Mieszko Pierwszy Tajemniczy i jeszcze bardziej tajemnicza metoda historiograficzna, RH 79, 2013, s. 188-190.

Sikorski D.A., Model misji za czasów św. Brunona, w: Święty Brunon. Patron lokalny czy symbol jedności Europy i powszechności Kościoła, red. A. Kopiczko, Olsztyn 2009.

Sikorski D.A., O zastosowaniu analogii powszechnodziejowych dla spraw polskich - replika na odpowiedź Romana Michałowskiego, KH 113, 2006, 2, s. 133-150.

Sikorski D.A., Od pogańskich sanktuariów do chrześcijańskich kościołów na Słowiańszczyźnie Zachodniej, w: Sacrum pogańskie - sacrum chrześcijańskie. Kontynuacja miejsc kultu we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej, red. K. Bracha, C. Hadamik, Warszawa 2010, s. 405-427.

Sikorski D.A., Początki Kościoła w Polsce. Wybrane problemy, Poznań 2012.

Sikorski D.A., Religie dawnych Słowian. Przewodnik dla zdeorientowanych, Poznań 2018.

Sikorski D.A., Wczesnopiastowska architektura sakralna (jako źródło historyczne do dziejów Kościoła w Polsce), Poznań 2012.

Sikorski D.A., Zjazd Gnieźnieński widziany z perspektywy dziejów powszechnych, KH 112, 2005, 3, s. 136-160.

Šilhan J., Počátky tišnovského kláštera, "Vlastivedný vestník moravský" 39, 1987, s. 311-320.

Simeonova L., Diplomacy of the Letter and the Cross. Photios, Bulgaria and the Papacy, 860s-880s, Amsterdam 1998.

Simoni F., L'immagine di Stanislao di Cracovia nella produzione storico-letteraria tra XII e XIII secolo, w: eadem, Culture del medioevo europeo, red. L. Capo, C. Frova, Roma 2012, s. 407-444.

Simoni F., Profezia e politica nella Polonia medievale: la "Vita maior s. Stanislai", w: eadem, Culture del medioevo europeo, red. L. Capo, C. Frova, Roma 2012, s. 391-406.

Simonsfeld H., Jahrbücher des Deutschen Reiches unter Friedrich I., t. 1: 1152-1158, Leipzig 1908.

Sitek M., The Threefold Movement of St Adalbert's Head, "Mediaevistik" 29, 2016, s. 143-174.
https://doi.org/10.3726/271583_143

Siwczyńska A., Spór o biografi ę Wincentego dominikanina, "Studenckie Zeszyty Historyczne" 4, 2001, s. 35-54.

Skaare K., Coins and Coinage in Viking-Age Norway. The Establishment of a National Coinage in Norway in the XI Century, with a Survey of the Preceding Currency History, Oslo 1976.

Skibiński E., Epitafium Bolesława Chrobrego, w: Studia epigraficzne, t. 2, Zielona Góra 2006, s. 73-77.

Skibiński E., Epitafi um Bolesława Chrobrego. Wydanie i analiza, w: Studia epigraficzne, t. 5, red. J. Zdrenka, Zielona Góra 2013, s. 43-56.

Skibiński E., Mieszko czy Kazimierz? W sprawie sporu o inspiratora Mistrza Wincentego, w: Nihil superfl uum esse. Prace z dziejów średniowiecza ofi arowane Profesor Jadwidze Krzyżaniakowej, red. J. Strzelczyk, J. Dobosz, Poznań 2000, s. 167-174.

Skibiński E., Modlitewnik Gertrudy jako źródło historyczne, w: Gertruda Mieszkówna i jej rękopis, red. A. Andrzejuk, Warszawa 2013, s. 23-38.

Skibiński E., Postaci kobiet w kronikach Galla Anonima i Mistrza Wincentego, w: *Humanistyka i płeć*, t. 3: Publiczna przestrzeń kobiet: obrazy dawne i nowe, red. E. Pakszys, W. Heller, Poznań 1999, s. 19-37.

Skibiński E., *Przemiany władzy. Narracyjna koncepcja Anonima tzw. Galla i jej podstawy*, Poznań 2009.

Skibiński E., Walka o władzę w kronice Mistrza Wincentego. Mieszko Stary i Kazimierz Sprawiedliwy, w: *Onus Athlanteum. Studia nad kroniką biskupa Wincentego*, red. A. Dąbrówka, W. Wójtowicz, Warszawa 2009, s. 47-56.

Skibiński Sz., *Katedra poznańska*, Poznań 2001.

Skierska I., *Obowiązek mszalny w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2003.

Skierska I., Wojciech, Jerzy i Marek - trzej święci sąsiedzi w średniowiecznym kalendarzu polskim, *RH* 63, 1997, s. 17-58.

Skopal M., K otázce řezenské korunovace Vladislava II., "Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica" 31, 1987, s. 31-39.

Skopal M., Založení komendy johanitů na Malé Straně: příspěvek k otázce příchodu řádu do Čech, "Pražský sborník historický" 26, 1993, s. 7-37.

Škoviera A., *Svätí slovanskí sedmopočetníci*, Bratislava 2010.

Skubiszewski P., W służbie cesarza, w służbie króla. Temat władzy w sztuce ottońskiej, w: *Funkcje dzieła sztuki*, Warszawa 1972, s. 56-61.

Skwirczyński K., Fundacje możnowładcze w Polsce XI i XII wieku. Moźni i ich fundacje jako problem badawczy, w: *Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu*, t. 1: Struktury kościelno-polityczne, red. H. Manikowska, W. Brojer, Warszawa 2008, s. 59-93.

Skwirczyński K., Intellektuelle Kontakte Polens mit dem Ausland, w: *Fernhändler, Dynasten, Kleriker. Die piastische Herrschaft in kontinentalen Beziehungsgeflechten vom 10. bis zum frühen 13. Jahrhundert*, red. D. Adamczyk, N. Kersken, Wiesbaden 2015, Deutsches Historisches Institut Warschau. Quellen und Studien, t. 30, s. 263-279.

Skwirczyński K., "Moją zaś gramatyką jest Chrystus" - świat monastyczny Piotra Damianiego, w: *Piotr Damiani, Pisma monastyczne*, red. K. Skwirczyński, przeł. E. Buszewicz, Kraków 2018, Źródła Monastyczne, t. 83, Średniowiecze, t. 12, s. 11-69.

Skwirczyński K., *Mury Sodomy. Piotra Damianiego "Księga Gomory" i walka z sodomią wśród kleru*, Kraków 2011.

Skwirczyński K., "O, majestacie królewskiej potęgi!" - koronacja Bolesława II Szczodrego, w: *Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty*, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 103-113.

Skwirczyński K., Początki kultu NMP w Polsce w świetle plockich zapisek o cudach z 1148 r., w: *Europa barbarica, Europa christiana. Studia mediaevalia Carolo Modzelewski dedicata*, red. R. Michałowski, Warszawa 2008, s. 212-240.

Skwierczyński K., *Recepcja idei gregoriańskich w Polsce do początku XIII wieku*, Toruń 2016 (pierwsze wyd. 2005).

Sládková K., Anna Slezská, w: *Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit*, Praha 2013, s. 209-218.

Slocum K.B., *The Cult of Thomas Becket. History and Historiography through Eight Centuries*, Milton Park 2019. <https://doi.org/10.4324/9781315102870>

Slocum K.B., *Liturgies in Honour of Thomas Becket*, Toronto 2004.

Sloterdijk P., Reguły dla ludzkiego zwierzyńca: odpowiedź na Heideggera list o humanizmie, "Przegląd Kulturoznawczy" 6, 2008, s. 40-62.

Słomczyński S., Czy Brzetysław I zajął Kraków podczas swojego najazdu na Polskę?, "Studenckie Zeszyty Historyczne UJ" 12, 2007, s. 39-51.

Stoń M., *Szpital średniowiecznego Wrocławia*, Warszawa 2000.

Słupecki L.P., A Crown on a King's Head: Royal Titles and Royal Sovereignty in the Tenth and Eleventh-Century Poland and Scandinavia, w: *Aspects of Royal Power in Medieval Scandinavia*, red. J. Morawiec, R. Borysławski, Katowice 2018, s. 139-145.

Słupecki L.P., Dlaczego polska historiografia cierpi na obsesję korony królewskiej pierwszych Piastów? Różnice w postrzeganiu władzy królewskiej i jej funkcji u nowo ochrzczonych Słowian i Skandynawów. Esej, "Historia Slavorum Occidentis" 3(14), 2017, s. 58-67.
<https://doi.org/10.15804/hso170304>

Słupecki L.P., Konwersja jako zamach stanu. Przyjęcie chrztu przez Islandię w 1000 roku, w: *Zamach stanu w dawnych społecznościach*, red. A. Sołtysiak, J. Olko, Warszawa 2004, s. 237-248.

Słupecki L.P., Miejsca kultu w Polsce na tle badań nad wierzeniami Słowian, w: *Stan i potrzeby badań nad wczesnym średniowieczem w Polsce - 15 lat później*, Toruń 2006, s. 63-82.

Słupecki L.P., Pogaństwo plemion polskich, w: *Chrzest Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów*, red. J. Dobosz, M. Matla, J. Strzelczyk, Poznań 2017, s. 19-26.

Słupecki L.P., Pole Polan, w: *Symbolika łąki i pastwiska w dawnych wierzeniach*, red. J. Jurewicz, M. Kapełusz, Warszawa 2009, s. 198-209.

Słupecki L.P., Sanktuaria pogańskie w świecie natury u Słowian i Germanów. Święte gaje i ich bogowie, w: *Człowiek, sacrum, środowisko. Miejsce kultu we wczesnym średniowieczu*, red. S. Moździoch, Wrocław 2000, *Spotkania Bytomskie*, t. 4, s. 39-46.

Słupecki L.P., *Slavonic Pagan Sanctuaries*, Warszawa 1994.

Smail D.L., *Deep History and the Brain*, Berkeley 2007. <https://doi.org/10.1525/9780520934160>

Šmerda J., *Denáry české a moravské. Katalog mincí českého státu od X. do počátku XIII. století*, Brno 1996.

Šmerda J., Peníze na Moravě v době Přemyslovců, w: *Sága moravských Přemyslovců. Život na Moravě od XI. do počátku XIV. století*, Olomouc 2006, s. 133-144.

Smith J.H.M., *Rulers and Relics. Treasure on Earth, Treasure in Heaven*, w: *Relics and Remains*, red. A. Walsham, Oxford 2010, *Past and Present: Supplements*, t. 5, s. 73-96.

<https://doi.org/10.1093/pastj/gtq013>

Smoliński M., Geneza joannitów zagojskich w świetle początków zakonu w Niemczech, Czechach i na Morawach oraz związków rodzinnych Kazimierza Sprawiedliwego, w: *Władcy, mnisi, rycerze*, Gdańsk 1996, s. 225-251.

Smoliński M., *Joannici w polityce książąt polskich i pomorskich od połowy XII wieku do pierwszego ćwierćwiecza XIV wieku*, Gdańsk 2008.

Smoliński M., Kontakty joannitów z kanonikami regularnymi, premonstratensami i bożogrobowcami w XII i XIII w. (przede wszystkim na terenach Moraw, Polski, Śląska) z uwzględnieniem fundacji szpitalników kujawskich, w: *Krzyżowcy, kronikarze, dyplomaci*, red. B. Śliwiński, Gdańsk-Koszalin 1997, *Gdańskie Studia z Dziejów Średniowiecza*, t. 4, s. 217-245.

Smoliński M., Okoliczności i cel polityczny małżeństwa Kazimierza Sprawiedliwego z Heleną Znojemską, w: idem, *Caesar et duces Poloniae. Szkice z dziejów stosunków polsko-niemieckich w drugiej połowie XII wieku (1146-1191)*, Gdańsk 2006, s. 53-78.

Smoliński M., Polski książę w dokumencie Fryderyka II Hohenstaufa z 26 IX 1212, "Gdańskie Studia z Dziejów Średniowiecza" 6, 1999, s. 191-212.

Smoliński M., W obronie hipotezy o czesko-morawskim pochodzeniu joannitów polskich, szczególnie zagojskich. W odpowiedzi B. Klassie, Kazimierz Sprawiedliwy a joannici. Uwagi polemiczne, *Studia Historyczne*, R. 43, 2000, z. 1, w: *Kopijnicy, szyprowie, tenutariusze*, Gdańsk 2002, *Gdańskie Studia z Dziejów Średniowiecza*, t. 8, s. 409-430.

Smolka S., *Mieszko Stary i jego wiek*, Kraków 2009 (pierwsze wyd. 1881).

Smorąg-Różycka M., Bizantyńsko-ruskie miniatury Kodeksu Gertrudy. O kontekstach ideowych i artystycznych sztuki Rusi Kijowskiej w XI wieku, Kraków 2003.

Snijders T., *Manuscript Communication. Visual and Textual Mechanics of Communication in Hagiographical Texts from the Southern Low Countries, 900-1200*, Turnhout 2015, *Utrecht Studies in Medieval Literacy*, t. 32. <https://doi.org/10.1484/M.USML-EB.5.106469>

Sobiesiak J.A., *Bolesław II Przemyślida (+999). Dynasta i jego państwo*, Kraków 2006.

Sobiesiak J.A., Kto i jak zabił św. Wacława? Świadectwo źródeł X wieku, w: *Średniowiecze w rozjaśnieniu*, red. K. Skupieński, Warszawa 2010, s. 189-197.

Sobiesiak J.A., *Mulier suadens und andere Damen. Dynastische Heiraten in der Geschichte der polnisch-böhmischen Beziehungen des 10.-12. Jahrhunderts*, w: *Fernhändler, Dynasten, Kleriker. Die piastische Herrschaft in kontinentalen Beziehungsgeflechten vom 10. bis zum frühen 13. Jahrhundert*, red. D. Adamczyk, N. Kersken, Wiesbaden 2015, s. 107-124.

Sobociński W., *Mir książęcy*, w: *SSS*, t. 3, Wrocław 1967.

Sochacki J., Kwestia trybutu śląskiego w XII wieku, w: *Abiit non obiit. Studia historyczne poświęcone pamięci profesora Andrzeja Czarnika*, red. Z. Romanow, Słupsk 2006, s. 13-28.

Šolle M., *Po stopach přemyslovských Děpoliců*, Praha 2000.

- Sołomieniuk M., Koronacja królewska jako akt liturgiczny. Tekst źródłowy i komentarz, w: Gniezno - miasto królów, red. S. Pasiciel, D. Stryniak, Gniezno 2012, s. 105-123.
- Sommer P., Poustevník Vintíř/Gunther a nejstarší české benediktinské kláštery, w: Ora et labora. Vybrané kapitoly z dějin a kultury benediktinského řádu, red. M. Jarošová, R. Lomičková, Praha 2013, s. 9-19.
- Sommer P., Začátky křesťanství v Čechách. Kapitoly z dějin raně středověké duchovní kultury, Praha 2001.
- Sommer P., D. Třeštík, J. Žemlička, Bohemia and Moravia, w: Christianization and the Rise of Christian Monarchy. Scandinavia, Central Europe and Rus' c. 900-1200, red. N. Berend, Cambridge 2007, s. 214-262. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511496400.007>
- Sosnowska A., Tytulatura pierwszej generacji książąt dzielnicowych z dynastii Piastów (1138-1202), "Historia" 5, 1997, s. 7-28.
- Sosnowski M., Anonimowa "Passio s. Adalperti martiris" (BHL 40) oraz Wiperta "Historia de predicatione episcopi Brunonis" (BHL 1471b) - komentarz, edycja, przekład, "Rocznik Biblioteki Narodowej" 43, 2012, s. 56-70.
- Sosnowski M., Co wiadomo o lokalizacji pustelni tzw. Pięciu Braci?, RH 71, 2005, s. 7-30.
- Sosnowski M., Est in parte regni ciuitas magna - św. Wojciech w Gnieźnie, w: Chrzest - św. Wojciech - Polska. Dziedzictwo średniowiecznego Gniezna, red. T. Janiak, Gniezno 2016, s. 39-58.
- Sosnowski M., Hagiografia doby chrystianizacji w nowej odsłonie [artykuł recenzyjny Saints of the Christianization Age of Central Europe (Tenth -Eleventh Centuries), wyd. G. Klaniczay, przeł. C. Gašpar, M. Miladinov, Budapest-New York 2013], KH 122, 2015, 4, s. 877-902. <https://doi.org/10.12775/KH.2015.122.4.20>
- Sosnowski M., Kilka uwag o chronologii życia i twórczości Brunona z Kwerfurtu, RH 82, 2016, s. 63-78. <https://doi.org/10.12775/RH.2016.02>
- Sosnowski, M., Die lateinische Quelle der Adalbert-Vita des Nikolaus von Jeroschin, w: Schriftlichkeit im Preußenland, red. M.-L. Heckmann, J. Sarnowsky, Osnabrück 2020, w druku.
- Sosnowski M., Miejsce powstania i historia pasjonatu theol. lat. oct. 162 ze zbiorów Biblioteki Państwowej w Berlinie, St. Żr. 54, 2016, s. 3-16. <https://doi.org/10.12775/SZ.2016.01>
- Sosnowski M., Nowe świadectwa rękopiśmienne "Żywota drugiego" św. Wojciecha w benedyktyńskim klasztorze w Rajhradzie na Morawach, St. Żr. 55, 2017, s. 79-100. <https://doi.org/10.12775/SZ.2017.04>
- Sosnowski M., "Prussians as Bees, Prussians as Dogs": Metaphors and the Depiction of Pagan Society in the Early Hagiography of St. Adalbert of Prague, "Reading Medieval Studies" 39, 2013, s. 25-48.
- Sosnowski M., Strategia misyjna ad gentes na łańskim Zachodzie - dylematy i rozwiązania, w: Chrystianizacja "Młodszej Europy", red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, M. Matla, Poznań 2017, s. 221-249.
- Sosnowski M., Studia nad wczesnymi żywotami św. Wojciecha - tradycja rękopiśmienna i polemika środowisk, Poznań 2013.

Sosnowski M., Święci Wojciech i Brunon z Kwerfurtu w tzw. *Legendarium Magdeburgense*, St. Żr. 57, 2019, s. 11-30. <https://doi.org/10.12775/SZ.2019.01>

Sossalla J., Przyczynki do historii krzyżowców z czerwoną gwiazdą, "Nasza Przyszłość" 23, 1966, s. 199-237.

Soszyński J., Święty Wit a Świętowit Rugijski. Z dziejów legendy, "Przegląd Humanistyczny" 1984, s. 9-10.

Sotnikova M.P., I.G. Spasski, *Russian Coins of the X-XI Centuries A.D.*, Oxford 1982, BAR International Series, t. 136.

Soukop D., "Apostatrix gens": The First Crusade and Criticism of the Reversions of Jews in Cosmas's "Chronica Boëmorum", w: *Juden in der mittelalterlichen Stadt*, red. E. Doležalová, Praha 2015, s. 9-26.

Soukup M.B., K počátkům kláštera v Teplicích, w: *Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. výročí jeho korunovace*, Praha 2009, s. 83-90.

Soukupová H., *Anežský klášter v Praze*, Praha 2011 (pierwsze wyd. 1989).

Soukupová H., Iluminované rukopisy z kláštera bl. Anežky v Praze Na Františku, "Časopis Národního Muzea v Praze" 153, 1984, s. 69-97.

Soukupová H., Klášter Na Františku - stručné stavební dějiny od středověku do moderní doby, w: *Klášter sv. Anežky České. Průvodce areálem*, oprac. H. Dáňová, Š. Chlumská, Praha 2016, s. 59-63.

Soukupová H., Pohřby Přemyslovců v klášteře bl. Anežky v Praze na Františku, "Časopis Národního muzea v Praze" 154, 1985, s. 14-40.

Soukupová H., Přemyslovské mauzoleum v klášteře blahoslavené Anežky na Františku, "Umění" 24, 1976, s. 193-217.

Soukupová H., *Svatá Anežka Česká: život a legenda*, Praha 2015.

Soukupová H., Zu Datierung und Interpretation des Westportals des Zisterzienserinnenklosters Porta coeli in Tišnov (Tischnowitz), "Umění" 52, 2004, 4, s. 298-309.

Sowa J., *Fantomowe ciało króla. Peryferyjne zmagania z nowoczesnością*, Kraków 2011.

Spätling L., Kardinal Guido und seine Legation in Böhmen-Mähren (1142-1146), *MIÖG* 66, 1958, 3-4, s. 306-330. <https://doi.org/10.7767/miog.1958.66.34.306>

Spieß K.-H., *Familie und Verwandschaft im deutschen Hochadel des Spätmittelalters (13. Bis Anfang des 16. Jahrhunderts)*, Stuttgart 2015 (pierwsze wyd. 1993).

Spieß K.-H., Marriage and Inheritance, w: *The Origins of the German Principalities, 1100-1350*, red. G.A. Loud, J. Schenk, London-New York 2017, s. 139-159. <https://doi.org/10.4324/9781315554891-9>

Spunar P., *Kultura českého středověku*, Praha 1985.

Špůrová M., Středoevropské zbožné ženy z panovnického prostředí ve 13. století a jejich vztah k rodovým fundacím, w: *Od knížat ke králům: sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky*, Praha 2007, s. 230-236.

Šrámek J., "A také klášter Hradisko u Olomouce byl obnoven naším řádem": konkurence mezi řeholním i řády a kolektivní identity kléru v českých zemích ve 12. století, "Vlastivědný věstník moravský" 69, 2017, 2, s. 113-128.

Sroka S.A., Początki państw. Węgry, Poznań 2015.

St. Kilian. 1300 Jahre Martyrium der Frankenapostel, red. K. Wittstadt, Würzburg 1989, Würzburger Diözesangeschichtsblätter, t. 51.

Staat im frühen Mittelalter, red. S. Airlie, W. Pohl, H. Reimitz, Wien 2006.

Staber J., Die älteste Lebensbeschreibung des Fürsten Wenzeslaus und ihr Ursprungsort Regensburg, w: Das heidnische und christliche Slaventum. Acta II Congressus internationalis historiae Slavicae Salisburggo-Ratisbonensis anno 1967 celebrati, Wiesbaden 1970, Annales Instituti Slavici, II, t. 2, s. 183-193.

Stahl A., Coinage in the Name of Medieval Women, w: Medieval Women and the Sources of Medieval History, red. J.T. Rosenthal, Athens 1990, s. 321-341.

Stala K., Tetrakonchos NMP (św. św. Feliksa i Adaukta) na Wawelu jako przykład dziedzictwa antycznego w architekturze wczesnośredniowiecznej. Problemy interpretacyjne, "Wiadomości Konserwatorskie" 21, 2007, s. 20-27.

Starnawska M., Kult św. Piotra w Polsce średniowiecznej na tle europejskim, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 6, 2011, s. 25-35. <https://doi.org/10.14746/e.2011.6.3>

Starnawska M., Między Jerozolimą a Łukowem. Zakony rycerskie na ziemiach polskich w średniowieczu, Warszawa 1999.

Starnawska M., Nekrolog krzyżowców z czerwoną gwiazdą: źródło do poznania zakonu i jego kontaktów, w: Klasztor w społeczeństwie średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Opole-Wrocław 1996, s. 211-219.

Starnawska M., Relacje o przeniesieniu relikwii (translacje) w dziejopisarstwie polskim i dotyczącym ziem polskich. Problemy interpretacji, w: Causa creandi. O pragmatyce źródła historycznego, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2005, Acta Universitatis Wratislaviensis, t. 2783, s. 163-193.

Starnawska M., Relikwie jako fundament ideowy wspólnoty w tradycjach polskich przekazów średniowiecznych (św. św. Wojciech, Florian, Stanisław, Drzewo Krzyża Świętego na Łyścu), w: Sacrum. Obraz i funkcja w społeczeństwie średniowiecznym, red. A. Pieniądz-Skrzypczak, J. Pysiak, Warszawa 2005, s. 261-279.

Starnawska M., Świętych życie po życiu. Relikwie w kulturze religijnej na ziemiach polskich w średniowieczu, Warszawa 2008.

Starnawski J., Drogi rozwojowe hagiografii polskiej i łacińskiej w wiekach średnich, Kraków 1993.

Staubach N., "Cultus Divinus" und Karolingische Reform, "Frühmittelalterliche Studien" 18, 1984, s. 546-581. <https://doi.org/10.1515/9783110242171.546>

Staunton M., The Historians of Angevin England, Oxford 2017. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198769965.001.0001>

Staunton M., Thomas Becket and his Biographers, Woodbridge 2006.

- Stawski M., Początki klasztoru norbertanek w Płocku, "Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historica" 5, 2007, s. 36-51.
- Štefan I., L. Varadzin, Super altare in ecclesia tua. Die Anfänge der Pfarrorganisation in den böhmischen Ländern aus archäologischer Sicht, "Praehistorica" 30, 2014, 2, s. 357-372.
- Stefánsson M., Eigenkirche, -nwesen, w: Lexicon des Mittelalters, t. 3, z. 8, München-Zürich 1985, kol. 1705-1708.
- Steinbach S., Das Geld der Nonnen und Mönche: Münzrecht, Münzprägung und Geldumlauf der ostfränkisch-deutschen Klöster in ottonisch-salischer Zeit, ca. 911-1125, Berlin 2007.
- Steinen W. von den, Notker der Dichter und seine geistige Welt, t. 2, Bern 1978.
- Stephan J., Wer waren Piasts Gäste? Eine Spurensuche, "Slavia Antiqua" 50, 2009, s. 235-252.
- Stewart-Brown R., Notes on the Chester Hand or Glove, "Journal of the Architectural, Archeological and Historic Society for Chester and North Wales" 20, 1914, s. 122-147.
- Stieldorf A., Die Siegel der Herrscherinnen. Siegelführung und Siegelbild der "deutschen" Kaiserinnen und Königinnen, "Rheinische Vierteljahrsblätter" 64, 2000, s. 1-44.
- Stoess Ch., Mainzer (?) Prägungen der Ottonenzeit (?). Eine Untersuchung zu der Gruppe Dbg. 778/779, w: Sigtuna Papers. Proceedings of the Sigtuna Symposium on Viking-Age Coinage. 1-4 June 1989, red. B. Malmer, K. Jonsson, Stockholm 1990, Commentationes de Nummis Saeculorum IX-XI in Suecia Repertis n.s., t. 6, s. 311-316.
- Stoksik J., Powstanie i późniejszy rozwój uposażenia klasztoru Klarysek w Krakowie w XIII i XIV wieku, "Rocznik Krakowski" 35, 1961, s. 91-128.
- Stopka K., Szkoły katedralne metropolii gnieźnieńskiej w średniowieczu. Studia nad kształceniem kleru polskiego w wiekach średnich, Kraków 1994.
- Streit K.T., The Expansion of the English Jewish Community in the Reign of King Stephen, "Albion" 25, 1993, 2, s. 177-192. <https://doi.org/10.2307/4051451>
- Stronczyński K., Dawne monety polskie dynastii Piastów i Jagiellonów, t. 2, Kraków 1884.
- Stróżyk P., Źródła ikonograficzne w badaniu źródłoznawczym na przykładzie Drzwi Gnieźnieńskich, Poznań 2011.
- Strunk G., Kunst und Glaube in der lateinischen Heiligenlegende. Zu ihrem Selbstverständnis in den Prologen, München 1970.
- Strzelczyk J., Bolesław Chrobry, Poznań 2003.
- Strzelczyk J., Iroszkocki biskup w Salzburgu. Problem Antypodów w i "Kosmografi a" Aethicusa z Istrii, PH 72, 1983, 2, s. 221-231.
- Strzelczyk J., Kontynuacja miejsc kultu w teorii i praktyce wczesnośredniowiecznego Kościoła, w: Sacrum pogańskie - sacrum chrześcijańskie. Kontynuacja miejsc kultu we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej, red. K. Bracha, C. Hadamik, Warszawa 2010, s. 13-25.
- Strzelczyk J., Legenda o słowiańskim pochodzeniu rodu Wiprechta z Grójca (Groitzsch nad Białą Elsterą), w: Słowianie w dziejach Europy. Studia historyczne ku uczczeniu 75 rocznicy urodzin i

50-lecia pracy naukowej profesora Henryka Łowmiańskiego, red. J. Ochmański, Poznań 1974, s. 63-75.

Strzelczyk J., Longobardowie: ostatni z wielkiej wędrówki ludów, Warszawa 2014.

Strzelczyk J., Mieszko I, Poznań 2013.

Strzelczyk J., O polityczno-kościelnych związkach polsko-czesko-niemieckich około 1000 roku, w: Ludzie - Kościół - wierzenia. Studia z dziejów kultury i społeczeństwa Europy Środkowej (średniowiecze - wczesna epoka nowożytna), red. W. Iwańczak, S.K. Kuczyński, Warszawa 2001, s. 27-40.

Strzelczyk J., Pióro w wątplych dłoniach. O twórczości kobiet w dawnych wiekach, t. 1-3, Warszawa 2007-2017.

Strzelczyk J., Poprzednik świętego Wojciecha w świętości - Udalryk z Augsburga i problem jego kanonizacji, w: Kanonizacja św. Wojciecha i dziedzictwo jego kultu, red. idem, Cz. Pest, W. Polak, Lublin 2001, s. 32-48.

Strzelczyk J., Zapomniane narody Europy, Poznań 2015.

Strzelczyk J., Zjazd gnieźnień ski, Wrocław 2000.

Suchán F.M., Początki Strahova, w: Vladislav II.: druhý král z Přemyslova rodu, k 850. Výročí jeho korunovace, Praha 2009, s. 11-16.

Suchodolski S., Adelajda, Emma i Matylda - mennictwo kobiet we wczesnym średniowieczu, w: Miasta, ludzie, instytucje, znaki. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Bożenie Wyrozumskiej w 75. rocznicę urodzin, red. Z. Piech, Kraków 2008, s. 741-764.

Suchodolski S., Bolesław Śmiały i Władysław Herman w świetle swoich monet, czyli co numizmatyka wnosi do poznania historii Polski w drugiej połowie XI wieku, w: Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich, t. 1: Recepcja i odrzucenie. Kontakty międzykulturowe w średniowieczu, red. L.P. Słupecki et al., Rzeszów 2017, s. 167-181.

Suchodolski S., Czy moneta polska ma już tysiąc lat?, w: Studia nad dawną Polską. Materiały z wykładów wygłoszonych w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie od października 2008 do czerwca 2009, t. 2, Gniezno 2009, s. 27-46.

Suchodolski S., Czy wyobrażenia na monetach odzwierciedlają rzeczywistość, czy ją kreują? Przykład monety polskiej w średniowieczu, w: Dzieło sztuki: źródło ikonograficzne, czy coś więcej? Materiały sympozjum XVII Powszechnego Zjazdu Historyków w Krakowie, 15-18 września 2004, red. M. Fabiański, Kraków 2005, s. 45-66.

Suchodolski S., Fałszywe monety z X-XI w. w Polsce, w: Fałszerstwa i naśladownictwa monet. XI ogólnopolska sesja numizmatyczna w Nowej Soli, red. M. Gącarzewicz, Poznań 1998, s. 37-47.

Suchodolski S., Gdzie, kiedy i w jakim celu Bolesław Chrobry emitował denary z cyrylickim napisem?, w: Animos labor nutrit. Studia ofiarowane Profesorowi Andrzejowi Buko w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, red. T. Nowakiewicz, M. Trzeciecki, D. Błaszczyk, Warszawa 2018, s. 151-162.

Suchodolski S., Imitation of the Coinage of Æthelred II in Central Europe, "Hikuin" 11, 1985, s. 162-166.

Suchodolski S., Mennictwo Bolesława Kędzierzawego w świetle skarbu z miejscowości Dąbrowa Górnicza-Łosień, w: D. Rozmus, S. Suchodolski, J. Tokaj, Wczesnośredniowieczny "skarb hutnika" z Dąbrowy Górniczej-Łosnia. Monografia. Część 1, Dąbrowa Górnicza 2014, s. 27-33.

Suchodolski S., Mennictwo polskie w XI i XII wieku, Wrocław 1973.

Suchodolski S., Mincování Boleslava Kadeřavého ve světle nálezů u lokality Dąbrowa Górnicza-Łosień, w: Vladislav II., druhý král z Přemyslova rodu: k 850. výročí jeho korunovace, red. M. Mašek, P. Sommer, J. Žemlička, Praha 2009, s. 167-175.

Suchodolski S., Moneta możnowładcza i kościelna w Polsce wczesnośredniowiecznej, Wrocław 1987.

Suchodolski S., Moneta polska i obca w średniowieczu, Warszawa 2017.

Suchodolski S., Moneta polska w X/XI wieku, "Wiadomości Numizmatyczne" 11, 1967, 2-3.

Suchodolski S., Monety Bolesława Śmiałego w świetle skarbu znalezionej w Wiślicy, w: Pieniądz i banki w Małopolsce, red. W. Garbaczewski, R. Macyra, Poznań 2018, Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce, t. 4, s. 51-80.

Suchodolski S., Monety świętego Wojciecha, w: Civitas et villa. Miasto i wieś w średniowiecznej Europie Środkowej, red. C. Buško et al., Wrocław-Praha 2002, s. 447-452

Suchodolski S., Nowa bulla Bolesława Krzywoustego i problem ołowianych pieczęci w Polsce wczesnośredniowiecznej, PH 100, 2009, 2, s. 207-236.

Suchodolski S., Numizmatyka średniowieczna. Moneta źródłem archeologicznym, historycznym i ikonograficznym, Warszawa 2012.

Suchodolski S., Orzeł czy paw? Jeszcze o denarze Bolesława Chrobrego z napisem "Princes Polonie", w: Inter Orientem et Occidentem. Studia z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej ofiarowane profesorowi Janowi Tyszkiewiczowi w czterdziestolecie pracy naukowej, red. T. Wasilewski, Warszawa 2002, s. 153-169.

Suchodolski S., Początki mennictwa w Europie Środkowej, Wschodniej i Północnej, Wrocław 1971.

Suchodolski S., Początki mennictwa we Wrocławiu, w: Słowiańszczyzna w Europie średniowiecznej, t. 2: Miasta i rzemiosła, red. Z. Kurnatowska, Wrocław 1996, s. 121-126.

Suchodolski S., Początki rodzimego mennictwa, w: Ziemie polskie w X wieku i ich znaczenie w kształtowaniu się nowej mapy Europy, red. H. Samsonowicz, Kraków 2000, s. 351-360.

Suchodolski S., Polityka mennicza a wydarzenia polityczne w Polsce we wczesnym średniowieczu, w: Społeczeństwo Polski średniowiecznej, t. 6, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1994, s. 39-52.

Suchodolski S., Rex Bolizlavus - tzw. królewskie monety Bolesława Chrobrego, w: Heraldyka i okolice, red. A. Rachuba, S. Górzyński, H. Manikowska, Warszawa 2002, s. 297-304.

Suchodolski S., Spór o początki mennictwa w Czechach i w Polsce, "Wiadomości Numizmatyczne" 42, 1998, s. 5-11.

Suchodolski S., Stemple monet czeskich z X-XI wieku źródłem do historii Czech, "Historia Slavorum Occidentis" 1(8), 2015, s. 36-44. <https://doi.org/10.15804/hso150103>

- Suchoniówna B., Jadwiga Śląska, w: *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, t. 1, red. R. Gustaw, Poznań -Warszawa-Lublin 1971, s. 457-475.
- Suchoń B., *Jadwiga, księżna śląska*, PSB, t. 10, Kraków 1962-1964.
- Suchoń B., Święta Jadwiga księżna śląska, "Nasza Przyszłość" 53, 1980, s. 5-132.
- Sundqvist O., An Arena for Higher Powers: Cult Buildings and Rulers in the Late Iron Age and the Early Medieval Period in the Mälare Region, w: *Ideology and Power in the Viking and Middle Ages: Scandinavia, Iceland, Ireland, Orkney, and the Faeroes*, red. G. Steinsland et al., Leiden-Boston 2011, s. 163-210. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004205062.i-408.39>
- Sundqvist O., The Pre-Christian Cult of Dead Royalty in Old Norse Sources: Medieval Speculations or Ancient Traditions?, "Scripta Islandica" 66, 2015, s. 177-212.
- Suntrup R., Te igitur-Initialen und Kanonbilder in mittelalterlichen Sakramentarhandschriften, w: *Text und Bild. Aspekte des Zusammenwirkens zweier Künste in Mittelalter und früher Neuzeit*, red. Ch. Meier, U. Ruberg, Wiesbaden 1980, s. 278-382.
- Sutowicz A., Fundacja klasztoru klarysek wrocławskich na tle fundacji innych placówek żeńskiego zakonu franciszkańskiego na ziemiach polskich, "Perspectiva. Lednickie Studia Teologiczno-Historyczne" 5, 2006, 2, s. 122-140.
- Sutowicz A., Pomiędzy pamięcią a kultem - tradycja zakonna związana z księżną Anną Śląską w XIII-XVIII w., "Saeculum Christianum" 16, 2009, 2, s. 13-31.
- Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit, Praha 2013.
- Svatá Anežka Česká. Princezna a řeholnice, red. V. Kelnar et al., Praha 2011.
- Sverrir Jakobsson, Auðnaróðal. Baráttan um Ísland 1096-1281, Reykjavík 2016.
- Swoboda W., Homiliarz Opatowicki, w: *SSS*, t. 8, cz. 2, Wrocław 1996, s. 332-333.
- Szabó P., A Royal Forest in the "Medium Regni", w: *Medieval Buda in Context*, red. B. Nagy et al., Leiden 2016, s. 115-131. https://doi.org/10.1163/9789004307674_007
- Szawan K., Stan badań nad śląskimi klasztorami klarysek, "Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego" 35, 2015, s. 345-356.
- Szczur S., *Historia Polski. Średniowiecze*, Kraków 2002.
- Szende K., Traders, "Court Jews", Town Jews: The Changing Roles of Hungary's Jewish Population in the Light of Royal Policy between the Eleventh and Fourteenth Centuries, w: *Intricate Interfaith Networks in the Middle Ages*, red. E. Shoham-Steiner, Turnhout 2016, s. 119-151. <https://doi.org/10.1484/M.HDL-EB.5.112700>
- Szilágyi M., Mobility, Roads and Bridges in Medieval Hungary, w: *The Economy of Medieval Hungary*, red. J. Laszlovszky, Leiden 2018, s. 64-78. https://doi.org/10.1163/9789004363908_005
- Sztetyło J., Multy i talenty, w: *Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury*, red. S.K. Kuczyński et al., Warszawa 1976, s. 565-572.
- Sztuka polska przedromańska i romańska do schyłku XIII wieku, red. M. Walicki, t. 1, Warszawa 1971.

Szymański J., Czy w Polsce istniał obrządek rzymsko-słowiański? Uwagi na marginesie książki K. Lanckorońskiej "Studies on the Roman-Slavonic rite in Poland", "Zeszyty Naukowe KUL" 6, 1963, 2, s. 41-56.

Szymański J., Fetyszyzm początków w średniowiecznej historiografii, "Rocznik Lubelski" 10, 1967, s. 103-112.

Szymański J., Historiograficzne analogie Passawy i Krakowa z XIII w., w: idem, Opera minora selecta Josephi Szymański, red. T. Giergiel, B. Trelińska, Warszawa 2009, s. 99-104.

Szymański J., Ze studiów nad średniowieczną historiografią małopolską. Wiślicki katalog biskupów krakowskich, w: Średniowiecze. Studia o kulturze, t. 4, Wrocław 1986, s. 7-47.

Szymczak J., Walki o kasztelanię łądzką w połowie XIII wieku, "Rocznik Kaliski" 7, 1974, s. 9-45.

Śliwiński B., Henryk Kietlicz i krakowski zamach stanu w 1177 roku, w: Miasta, ludzie, instytucje, znaki. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Bożenie Wyrozumskiej w 75. Rocznice urodzin, red. Z. Piech, Kraków 2008, s. 212-240.

Śnieżko G., Denary Bolesława Krzywoustego typu 1, w: Nummi et Humanitas. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 80 rocznicę urodzin, red. M. Bogucki, W. Garbaczewski, G. Śnieżko, Warszawa 2017, s. 417-449.

Śnieżko G., Znaleźiska monet Bolesława Krzywoustego na tle porównawczym, w: Pieniądz i banki w Małopolsce, red. W. Garbaczewski, R. Macyra, Poznań 2018, Studia nad Dziejami Pieniądza i Bankowości w Polsce, t. 4, s. 81-112.

Św. Wojciech 997-1947, red. Z. Bernacki et al., Gniezno 1947.

Świat kobiet w Czechach i w Polsce w średniowieczu i w epoce nowożytnej, red. W. Iwańczak, A. Januszek-Sieradzka, J. Smółucha, Kraków 2018.

Świechowski Z., Architektura na Śląsku do połowy XIII w., Warszawa 1955.

Świechowski Z., Architektura romańska w Polsce, Warszawa 2000.

Świechowski Z., Katalog architektury romańskiej w Polsce, Warszawa 2009.

Świechowski Z., Udział małżonek Piastów w procesie powstawania budowli w XI i XII wieku, w: Architektura sakralna w początkach państwa polskiego (X-XIII wiek), red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2016, s. 147-170.

Świechowski Z., Wystrój rzeźbiarski kościoła klasztorowego w Trzebnicy i jego związki z katedrą w Bambergu, "Rocznik Historii Sztuki" 21, 1995, s. 5-20.

Święcki C.K., Kultura piśmienna w Polsce średniowiecznej X-XII w., Warszawa 2010.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323510994>

Tabaczyński S., Tetrakonchos z emporą zachodnią na krawędzi skarpy wiślanej w Zawichoście, w: Osadnictwo i architektura ziem polskich w dobie zjazdu gnieźnieńskiego, red. A. Buko, A. Świechowski, Warszawa 2000, s. 191-198.

Tangl M., Zum Judenschutzrecht unter den Karolingern, "Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde" 33, 1908, s. 197-200.

Tapolcai L., Polanie - plemię, dynastia, państwo? Skąd się wzięły nazwy: Poloni i Polonia w źródłach zachodnich w końcu X i na początku XI wieku?, w: Człowiek w średniowieczu. Między biologią a historią, red. A. Szymczakowa, Łódź 2009, s. 93-102.

Tarnas-Tomczyk A., Uposażenie fundacyjne śląskich klasztorów żeńskich do połowy XIV w., w: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku), red. A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski, Bydgoszcz-Toruń 2010, s. 206-233.

Taylor A., Hagiography and Early Medieval History, "Religion Compass" 7, 2013, 1, s. 1-14.
<https://doi.org/10.1111/rec3.12023>

Taylor A., The Shape of the State in Medieval Scotland, 1124-1290, Oxford 2016.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198749202.001.0001>

Taylor C., Royal Protection in Aquitaine and Gascony by c.1000: The Public, the Private, and the Princely, w: Peace and Protection in the Middle Ages, red. T.B. Lambert, D. Rollason, Durham-Toronto 2009, s. 36-59.

Taylor Ch., A Secular Age, Cambridge, MA 2009.

Tebruck S., Die Reinhardsbrunner Geschichtsschreibung im Hochmittelalter. Klösterliche Traditionsbildung zwischen Fürstenhof, Kirche und Reich, Frankfurt am Main 2001.

Tellenbach G., Römischer und christlicher Reichsgedanke in der Liturgie des frühen Mittelalters, "Sitzungsberichte der Heidelberger Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-Historische Klasse" 1, 1934/1935, s. 4-71.

Tellenbach G., Zur Geschichte der Päpste im 10. und früheren 11. Jahrhundert, w: Institutionen, Kultur und Gesellschaft im Mittelalter. Festschrift für Josef Fleckenstein zu seinem 65. Geburtstag, red. L. Fenske et al., Sigmaringen 1984, s. 165-177.

Teterycz-Puzio A., Henryk Sandomierski, polski krzyżowiec (1126/1133 - 18 X 1166), Kraków 2015 (pierwsze wyd. 2009).

Teterycz-Puzio A., Kobieta w świetle wybranych środkowoeuropejskich źródeł narracyjnych z XI-XIV wieku, "Śląskie Studia Historyczne" 18, 2012, s. 9-36.

Teterycz-Puzio A., Piastowskie księżne-regentki. O utrzymanie władzy dla synów (koniec XII w. - początek XIV w.), Kraków 2016.

Teterycz-Puzio A., Polscy krzyżowcy, Poznań 2017.

Die Textfassungen der Lebensbeschreibung Bischof Bernwards von Hildesheim, Hannover 2006, MGH Studien und Texte, t. 40.

Tęgowski J., Stosunki rodzinne Kazimierza Konradowicza księcia kujawskiego, w: Książę Kazimierz Konradowicz i Kujawy jego czasów, red. D. Karczewski, Kraków 2017, s. 33-41.

The Third Space. Interview With Homi Bhabha, w: Identity. Community, Culture, Difference, red. J. Rutherford, London 1990, s. 207-221.

Thoroczkay G., Anmerkungen zur Frage der Entstehungszeit der Hartvik-Legende des Stephan des Heiligen, "Specimina Nova Pars Prima, Sectio Mediaevalis" 1, 2001, s. 89-108.

Thunø E., Image and Relic. Mediating the Sacred in Early Medieval Rome, Rome 2002.

Timbal Duclaux de Martin P., *Le droit d'asile*, Paris 1939.

Toby H., O źródłach tradycji cerkiewnosłowiańskiej w Polsce, w: *Dutch Contributions to the Twelfth International Congress of Slavists, Cracow, Linguistics, Amsterdam-Atlanta 1998*, s. 391-428.

Tomaszewski A., *Kolegiata wiślicka. Badania w latach 1958-1963*, w: *Kolegiata wiślicka. Konferencja zamykająca badania wykopaliskowe*, Kielce 1965, s. 21-63.

Tomaszewski A., *Romańskie kościoły z emporami zachodnimi na obszarze Polski, Czech i Węgier*, Wrocław 1974.

Tomek V.V., O právním poměru Čech k někdejší říši německé. Od bitvy u Chlumce až do zlaté buly císaře Karla IV. (1126-1355), *"Časopis Musea království českého"* 31, 1857, s. 494-495.

Townend M., *Language and History in Viking Age England. Linguistic Relations between Speakers of Old Norse and Old English*, Turnhout 2002. <https://doi.org/10.1484/M.SEM-EB.5.106296>

Trawkowski S., Kaźń kasztelana Bolesty (1170 r.) w tradycji płockiej, *St. Żr.* 14, 1969, s. 53-61.

Trawkowski S., *Prędota*, PSB, t. 28, Warszawa-Kraków 1984-1985, s. 447-452.

Trawkowski S., *Przemiany społeczne i gospodarcze w XII-XIII wieku*, w: *Polska dzielnicowa i zjednoczona*, red. A. Gieysztor, Warszawa 1972, s. 62-117.

Trawkowski S., *Stanisław ze Szczepanowa*, PSB, t. 41, Warszawa-Kraków 2002, s. 580-587.

Treadgold W., *A History of the Byzantine State and Society*, Stanford 1997.

Třeštík D., "Gloria regni" Vratislava II. Hymnus "Versus post missam" a kronikář Kosmas, w: *Verba in imaginibus. Sborník k 70. narozeninám Františka Šmahela*, red. M. Nodl, P. Sommer, E. Doležalová, Praha 2004, s. 285-298.

Třeštík D., *Historické povědomí českého raného středověku*, w: *Dawna świadomość historyczna w Polsce, Czechach i Słowacji. Prace polsko-czechosłowackiej komisji historycznej*, red. R. Heck, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1978, s. 5-21.

Třeštík D., *Kosmas*, Praha 1972.

Třeštík D., *Kosmova kronika. Studie k počátkům českého dějepisectví a politického myšlení*, Praha 1968.

Třeštík D., *Mír a dobrý rok. Státní ideologie raného přemyslovského státu mezi křesťanstvím a "pohanstvím"*, *"Folia Historica Bohemica"* 12, 1988, s. 23-41.

Třeštík D., *Mýty kmene Čechů (7.-10. století). Tři studie ke "starým pověstem českým"*, Praha 2003.

Třeštík D., *Počátky Přemyslovců: vstup Čechů do dějin (530-935)*, Praha 1997.

Třeštík D., *Powstanie Wielkich Moraw. Morawianie, Czesi i Europa Środkowa w latach 791-871*, przeł. E.H. Kaczmarek, red. P. Żmudzki, Warszawa 2009.

Třeštík D., *Radim, Kristián, vojtěšské legendy a textologie*, *"Československý časopis historický"* 15, 1967, s. 691-704.

Třeštík D., Slawische Liturgie und Schrifttum im Böhmen des 10. Jahrhunderts: Vorstellungen und Wirklichkeit, w: Der heilige Prokop, Böhmen und Mitteleuropa: Internationales Symposium, Benešov - Sázava 24.-26. September 2003, red. P. Sommer, Praha 2005, Colloquia mediaevalia Pragensia, t. 4, s. 205-236.

Třeštík D., Sv. Vojtěch a formování střední Evropy, w: Svatý Vojtěch, Čechové a Evropa, red. idem, J. Žemlička, Praha 1997, s. 81-108.

Třeštík D., Translation und Kanonisation des heiligen Wenzel durch Boleslaw I., w: Die Heiligen und ihr Kult im Mittelalter, red. E. Doležalová et al., Praha 2010, Colloquia mediaevalia Pragensia, t. 11, s. 341-362.

Třeštík D., "Veliké město Slovanů jménem Praha". Státy a otroci ve střední Evropě v 10. století, w: Přemyslovský stát kolem roku 1000, red. L. Polanský et al., Praha 2000, s. 49-70.

Třeštík D., A. Merhautová, České insignie a kamenný trůn, w: Střed Evropy okolo roku 1000, red. A. Wiczeorek, H.-M. Hinz, Praha 2002, s. 323-324.

Trousdale A.A., Being Everywhere at Once: Delegation and Royal Authority in Late Anglo-Saxon England, w: Kingship, Legislation and Power in Anglo-Saxon England, red. G.R. Owen-Crocker, B.W. Schneider, Woodbridge 2013, s. 275-296.

Trzciński T., Średniowieczne rękopisy biblioteki kapitulnej w Gnieźnie, "Roczniki Towarzystwa Naukowego Poznańskiego" 35, 1909, s. 165-320.

Trzeciecki M., The Emergence of the Territorial State, w: The Past Societies. Polish Lands from the First Evidence of Human Presence to the Early Middle Ages, t. 5: 500 AD-1000 AD, red. idem, Warszawa 2016, s. 277-341.

Turbach F.C., Index exemplorum: A Handbook of Medieval Religious Tales, Helsinki 1981.

Tymieniecki K., Najdawniejsza polska ustawa dworska, w: Studja z historii społecznej i gospodarczej poświęcone prof. Dr. Franciszkowi Bujakowi, Lwów 1931, s. 21-44.

Tymieniecki K., O interpretację dokumentów trzebnickich, RH 25, 1959, 1, s. 143-171.

Tymieniecki K., Polska w średniowieczu, Warszawa 1961.

Tymieniecki K., Społeczeństwo śląskie na podstawie dokumentów trzebnickich z lat 1203, 1204 i 1208, w: Studja społeczne i gospodarcze. Księga jubileuszowa dla uczczenia 40-letniej pracy naukowej Ludwika Krzywickiego, Warszawa 1925, s. 322-327.

Tymowski M., Organizacje plemienne na obszarze Polski w IX-X w. w świetle antropologicznych teorii systemu segmentarnego i wodzostwa (chiefdom), w: Europa barbarica, Europa christiana. Studia mediaevalia Carolo Modzelewski dedicata, red. R. Michałowski, Warszawa 2008, s. 263-285.

Tyszkiewicz J., Brunon z Kwerfurtu w Polsce i w krajach sąsiednich w tysiąclecie śmierci (1009-2009), Pułtusk 2009.

Tyszkiewicz L.A., Wandali Silingi a Śląsk, "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 51, 1996, 1-3, s. 333-338.

Ubl K., Inzestverbot und Gesetzgebung. Die Konstruktion eines Verbrechens (300-1100), Berlin-New York 2008.

Uhlirz M., *Die Älteste Lebensbeschreibung des Heiligen Adalbert*, Göttingen 1957.

Uhrin D., *The Cult of Saint Katherine of Alexandria in Medieval Upper Hungarian Towns*, "The Hungarian Historical Review" 5, 2016, 3, s. 557-586.

Ulanowski B., *O prawie azylu w Statutach Kazimierza Wielkiego*, "Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności" 20, 1886, s. 114-172.

Ulanowski B., *O założeniu klasztoru św. Andrzeja w Krakowie i jego najdawniejszych przywilejach*, "Pamiętnik Akademii Umiejętności" 6, 1887.

Urbańczyk P., *Bolesław Chrobry - lew ryczący*, Toruń 2017.

Urbańczyk P., *Czy Gniezno było pierwszą stolicą państwa wczesnopiastowskiego?*, w: *Studia nad dawną Polską. Materiały z wykładów wygłoszonych w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie od października 2008 do czerwca 2009*, t. 2, Gniezno 2009, s. 19-26.

Urbańczyk P., *Mieszko Pierwszy Tajemniczy*, Toruń 2012.

Urbańczyk P., *Rok 1000. Milenijna podróż transkontynentalna*, Warszawa 2001.

Urbańczyk P., *Trudne początki Polski*, Wrocław 2008.

Urbańczyk P., *Zanim Polska została Polską*, Toruń 2015.

Urbańczyk P., S. Rosik, *Poland*, w: *Christianization and the Rise of Christian Monarchy. Scandinavia, Central Europe and Rus' c. 900-1200*, red. N. Berend, Cambridge 2007, s. 263-318.

Urbańczyk S., *Dawni Słowianie. Wiara i kult*, Wrocław 1991.

Urbańczyk S., *Ze studiów nad dawną religią Słowian (Komentarz do "Kroniki czeskiej" Kosmasa, ks. III, rozdział 1)*, "Slavia Antiqua" 27, 1980, s. 191-195.

Urfels-Capot A.-E., *Le sanctoral de l'office dominicain (1254-1256)*, Paris 2007.

Uruszczak W., *Les repercussions de la mort de Thomas Becket en Pologne (XIIe-XIIIe s.)*, w: *Thomas Becket. Actes du colloque international de Sédieres 1973*, red. R. Foreville, Paris 1975, s. 115-125.

Uruszczak W., *Sprawa świętego Stanisława a żywoty Tomasza Becketa*, w: *Lex tua in corde meo. Studia i materiały dedykowane Jego Magnificencji Bp. Tadeuszowi Pieronkowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. P. Majer, A. Wójcik, Kraków 2004, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Wydział Teologiczny, Studia, t. 9, s. 529-539.

Utzig J., *Twórca dekoracji rzeźbiarskiej kaplicy św. Jadwigi w Trzebnicy i zagadnienie indywidualności artystycznej w rzeźbie śląskiej drugiej połowy XIII wieku*, w: *Autor i jego dzieło w wiekach średnich*, red. A. Laskowska, M. Sas, Warszawa 2014, s. 89-106.

Vainio C., *Patroni regni och folket. En studie i helgonkultens folkliga förankring*, "Historisk tidskrift för Finland" 94, 2009, s. 277-293.

Vajs J., *Charvatsko-hlaholska redakce původní legendy o sv. Václavu*, w: *Sborník staroslovanských literárních památek o sv. Václavu a sv. Ludmile*, red. idem, Praha 1929, s. 29-43.

Valachová D., Ženské kláštery v stredovekom Uhorsku s dôrazom na Slovensko, w: Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku), red. A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski, Bydgoszcz-Toruń 2010, s. 141-150.

Vanderputten S., Monastic Reform as Process. Realities and Representations in Medieval Flanders, 900-1100, Ithaca-London 2013.

<https://doi.org/10.7591/cornell/9780801451713.001.0001>

Vaníček V., "Bohemi, infestissimi Polonorum inimici"? Literární emoce a politické reality od Galla Anonyma po Jindřicha z Isernie, w: Klio viae et invia. Opuscula Marco Cetwiński dedicata, red. A. Odrzywolska-Kidawa, Warszawa 2010, s. 27-62.

Vaníček V., Polský královský titul Vratislava II. (tradice, kontinuita a inovace v 11. století), w: Gnieźnieńskie koronacje królewskie i ich środkowoeuropejskie konteksty, red. J. Dobosz, M. Matla, L. Wetesko, Gniezno 2011, s. 141-174.

Vaníček V., Soběslav I. Přemyslovci v kontextu evropských dějin v letech 1092-1140, Praha 2007.

Vaníček V., Svatý Václav. Panovník a světec v raném středověku, Praha-Litomyšl 2014.

Varga G., Ungarn und das Reich vom 10. bis zum 13. Jahrhundert. Das Herrscherhaus der Árpáden zwischen Anlehnung und Emanzipation, München 2003.

Vauchez A., Duchowość średniowiecza, przeł. H. Zaremska, Gdańsk 2004 (oryg. franc. 1975).

Vauchez A., Francis of Assisi. The Life and Afterlife of a Medieval Saint, przeł. M.F. Cusato, New Haven-London 2012 (oryg. franc. 2009).

Vauchez A., Sainthood in the Later Middle Ages, przeł. J. Birrell, Cambridge 1997 (oryg. franc. 1981).

Velička T., Markrabata z Vohburku, české země a Chebsko ve 12. století, "Studia Mediaevalia Bohemica" 7, 2015, s. 37-54.

Vercamer G., The Origins of the Polish Piast Dynasty as Chronicled by Bishop Vincent of Kraków (Wincenty Kadłubek) to Serve as a Political Model for His Own Contemporary Time, "The Medieval Chronicle" 9, 2017, s. 220-247. https://doi.org/10.1163/9789004351875_013

Vercamer G., Vorstellung von Herrschaft bei Magister Vincentius von Krakau (um 1150-1223), w: Macht und Spiegel der Macht. Herrschaft in Europa im 12. und 13. Jahrhundert vor dem Hintergrund der Chronistik, red. N. Kersken, G. Vercamer, Wiesbaden 2013, s. 309-340.

Veronese F., Foreign Bishops Using Local Saints. The "Passio et translatio sanctorum Firmi et Rustici" (BHL 3020-3021) and Carolingian Verona, w: Saints and the City: Beiträge zum Verständnis urbaner Sakralität in christlichen Gemeinschaften (5.-17. Jh.), red. M.C. Ferrari, Erlangen 2015, s. 85-114.

Veszprémy L., Royal Saints in Hungarian Chronicles, Legends and Liturgy, w: The Making of Christian Myths in the Periphery of Latin Christendom (c. 1000-1300), red. L.B. Mortensen, Copenhagen 2006, s. 216-245.

Vetters H., Das Grab in der Mauer, "Österreichische Zeitschrift für Kunst- und Denkmalpflege" 12, 1958, s. 71-75.

- Vetters H., Die mittelalterlichen Dome in Salzburg. Eine Zusammenfassung der bisher erarbeiteten Ergebnisse, "Frühmittelalterliche Studien" 5, 1971, s. 413-435.
<https://doi.org/10.1515/9783110242058.413>
- Vetulani A., The Jews in Medieval Poland, "Jewish Journal of Sociology" 4, 1962, 2, s. 274-294.
- Vetulani A., Krakowska biblioteka katedralna w świetle swego inwentarza z r. 1110, "Slavia Antiqua" 4, 1953, s. 163-192.
- Vetulani A., Statuty synodalne Henryka Kietlicza, Kraków 1938.
- Videman J., J. Paukert, Moravské denáry 11.-12. století, Kroměříž 2009.
- Vidmanová A., K dataci staročeského Passionálu, "Listy filologické" 105, 1982, 4, s. 200-208.
- Vikan G., Ruminations on Edible Icons: Originals and Copies in the Art of Byzantium, "Studies in the History of Art" 20, 1989, s. 47-59.
- The Viking World, red. S. Brink, N. Price, London-New York 2008.
- Vilikovský J., Versus de passione s. Adalberti, "Sborník Filosofické fakulty university Komenského v Bratislavě" 6, 1929, s. 317-351.
- Vlasto A.P., The Entry of the Slavs into Christendom. An Introduction to the Medieval History of the Slavs, Cambridge 1970. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511583759>
- Vlček E., Judita Durynská - paní znamenité krásy a ducha neobyčejného, "Vesmír" 81, 2002, 10, s. 561-565.
- Vlček P., P. Sommer, D. Foltýn, Encyklopedie českých klášterů, Praha 1997.
- Vogel C., Medieval Liturgy: Introduction to the Sources, przeł. i oprac. W.G. Storey, N.K. Rasmussen, Washington 1986 (oryg. franc. 1966).
- Vogt H., Traces of Danish-Norwegian Law or Legal Norms in Normandy, w: La Normandie, terre de traditions juridiques, red. G. Davy, Y. Mause, Mont-Saint-Aignan 2016, s. 117-137.
- Vogtherr T., Der König und der Heilige. Heinrich IV., der heilige Remaklus und die Mönche des Doppelklosters Stablo-Malmedy, München 1990, Schriften des Historischen Kollegs, t. 25.
- Vogtherr T., Wiprecht von Groitzsch. Bemerkungen zu Figur des sozialen Aufsteigers im hohen Mittelalter, w: Figuren und Strukturen. Historische Essays für Hartmut Zwahr zum 65. Geburtstag, red. M. Hettling et al., München 2002, s. 157-169.
- Voigt H.G., Adalbert von Prag. Ein Beitrag zur Geschichte der Kirche und des Mönchtums im zehnten Jahrhundert, Westend-Berlin 1898.
- Voigt H.G., Brun von Querfurt. Mönch, Eremit, Erzbischof der Heiden und Märtyrer, Stuttgart 1907.
- Vojtíšek V., O privilegii knížete Soběslava pro pražské Němce a jeho konfírmačních, w: Výbor rozprav a studií Václava Vojtíšky, Praha 1953, s. 311-322.
- Vollrath H., Kingship and the Maintenance of Peace: Ideal and Reality in Twelfth-Century Germany, w: England and Germany in the High Middle Ages, red. A. Haverkamp, H. Vollrath, Oxford 1996, s. 193-218.

- Votočková-Joachimová J., Anežka Přemyslovna, Praha 1940.
- Všetečková Z., Some Remarks on the Osek Lectionary (NK Praha Osek 76), "Umění" 43, 1995, s. 219-223.
- Vuolo A., Ancora a proposito della "Vita Barbatii episcopi Beneventani" (BHL 973), "Hagiographica" 13, 2006, s. 11-33.
- Vyskočil J.K., Blahoslavená Anežka Česká. Kulturní obraz světice XIII. století, Praha 1933.
- Výzkum románské architektury na Moravě, "Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity" F 32/33, 1988-1989.
- Wagner W.E., Die liturgische Gegenwart des abwesenden Königs. Gebetsverbrüderung und Herrscherbild im frühen Mittelalter, Leiden 2010. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004189232.i-402>
- Waitz G., Ueber eine Bamberger Handschrift, "Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde zur Beförderung einer Gesamtausgabe der Quellenschriften deutscher Geschichte des Mittelalters" 3, 1878, s. 192-194.
- Walter E., Zu den Anfängen des Franziskanerklosters St. Jakob und des Klarissenklosters St. Klara auf dem Breslauer Ritterplatz, "Archiv für schlesische Kirchengeschichte" 53, 1995, s. 225-240.
- Walter E., Zur Gründungsgeschichte des Breslauer Klarenstifts, "Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau" 32, 1991, s. 21-28.
- Walter M., Z dziejów polskości klasztoru cysterek w Trzebnicy w latach 1589-1741, Wrocław 1957.
- Wangerin L., Kingship and Justice in the Ottonian Empire, Ann Arbor 2019. <https://doi.org/10.3998/mpub.9514825>
- Warnke Ch., Ursachen und Voraussetzungen der Schenkung Polens an den Heiligen Petrus, w: Europa slavica - Europa orientalis. Festschrift für Herbert Ludat zum 70. Geburtstag, red. K.-D. Grothusen, K. Zernack, Berlin 1980, Giessener Abhandlungen zur Agrar- und Wirtschaftsforschung des europäischen Ostens, t. 100, s. 127-177.
- Wasilewski T., Helena księżniczka znojemska, żona Kazimierza Sprawiedliwego. Przyczynek do dziejów stosunków polsko-czeskich w XII-XIII wieku, PH 69, 1978, s. 115-120.
- Wasilewski T., Kościół monarszy w X-XII w. i jego zwierzchnik biskup polski, KH 92, 1985, s. 747-768.
- Wattenbach W., Böhmisch-schlesisches Nekrologium, "Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Altertum Schlesiens" 5, 1863, s. 107-115.
- Wattenbach W., Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter bis zur Mitte des dreizehnten Jahrhunderts, t. 2, Berlin 1894 (pierwsze wyd. 1858).
- Wattenbach W., F.-J. Schmale we współpracy z I. Schmale-Ott, D. Berg, Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter. Vom Tode Kaiser Heinrichs V. bis zum Ende Interregnum, t. 1, Darmstadt 1976.
- Wattenbach W. et al., Deutschlands Geschichtsquellen. Vom Tode Kaiser Heinrichs V. bis zum Ende Interregnum, t. 1, Darmstadt 1976.

- Wąs G., Klasztory franciszkańskie w miastach śląskich i górnośląskich XIII-XIV wieku, Wrocław 2000.
- Wąsowicz H., Litania do Wszystkich Świętych z najstarszego pontyfi kału biskupów krakowskich, w: Peregrinatio ad veritatem. Studia ofiarowane Profesor Aleksandrze Witkowskiej OSU z okazji 40-lecia pracy naukowej, red. U. Borkowska et al., Lublin 2004, s. 557-570.
- Webb J.R., Hagiography in the Diocese of Liège, 950-1130, w: CCHAG, t. 6, red. M. Goullet, Turnhout 2014, Corpus Christianorum Hagiographies, t. 6, s. 809-904.
- Webber Th., Reading in the Refectory: Monastic Practice in England, c. 1000-c.1300 (maszynopis: London University Annual John Coffin Memorial Palaeography Lecture z 18 lutego 2010 r., https://www.academia.edu/9489001/Reading_in_the_Refectory_Monastic_Practice_in_England_c._1000-c.1300 [dostęp: 22.11.2019]).
- Weber J.K., The King's Peace: A Comparative Study, "Journal of Legal History" 10, 1989, 2, s. 135-160. <https://doi.org/10.1080/01440368908530960>
- Weigel T., Schmuckfußböden des 12. Jahrhunderts aus inkrustiertem Estrichgips, Petersberg 2009.
- Weiss A., Biskupstwa bezpośrednio zależne od Stolicy Apostolskiej w średniowiecznej Europie, Lublin 1992.
- Weiss A., Kościelne i polityczne konsekwencje kanonizacji świętego Wojciecha, w: Kanonizacja św. Wojciecha i dziedzictwo jego kultu, red. J. Strzelczyk, Cz. Pest, W. Polak, Lublin 2001, s. 49-55.
- Weiss A., Pozwolenie na głoszenie Ewangelii (Licentia apostolica ad missionem) w czasach św. Wojciecha, "Universitas Gedanensis" 9, 1997, 1-2 (16-17), s. 61-71.
- Weller T., Die Heiratspolitik des deutschen Hochadels im 12. Jahrhundert, Köln 2004, Rheinisches Archiv, t. 149.
- Wellmer H., Persönliches Memento im deutschen Mittelalter, Stuttgart 1973.
- Wendehorst A., Die Iren und die Christianisierung Mainfrankens, w: Die Iren und Europa im früheren Mittelalter, red. H. Löwe, t. 1, Stuttgart 1982, s. 319-333.
- Wenskus R., Brun von Querfurt und die Stiftung des Erzbistums Gnesen, "Zeitschrift für Ostforschung" 5, 1956, s. 524-537.
- Wenta J., Kronika tzw. Galla Anonima. Historyczne (monastyczne i genealogiczne) oraz geograficzne konteksty powstania, Toruń 2011.
- Werner K.F., Die Legitimität der Kapetinger und die Entstehung des "Reditus regni Francorum ad stirpem Karoli", "Die Welt als Geschichte" 12, 1952, s. 203-225.
- Werner K.F., Observations sur le rôle des évêques dans le mouvement de paix aux Xe et XIe siècles, w: Mediaevalia Christiana XIe-XIIIe siècles, red. C.E. Viola, Paris 1989, s. 155-195.
- Werner M., Reichsfürst zwischen Mainz und Meißen. Heinrich Raspe als Landgraf von Thüringen und Herr von Hessen (1227-1247), w: Heinrich Raspe - Landgraf von Thüringen und römischer König (1227-1247), red. idem, Frankfurt am Main-New York 2003, Jenaer Beiträge zur Geschichte, t. 3, s. 125-271.

Wetesko L., Blask słowa i złota, w: Ewangelistarz. Złoty Kodeks Gnieźnieński. Evangelistarium. Codex aureus Gnesnensis, red. M. Sołomieniuk, Kraków 2016, s. 43-63.

Wetesko L., Historyczne konteksty monarszych fundacji artystycznych w Wielkopolsce do początku XIII wieku, Poznań 2009.

Wetesko L., Monarsze fundacje architektoniczne w Wielkopolsce w 2 poł. XI stulecia i ich historyczne konteksty, w: Architektura romańska w Polsce. Nowe odkrycia i interpretacje. Materiały z sesji naukowej w Muzeum Początków Państwa Polskiego, Gniezno, 9-11 kwietnia 2008 roku, red. T. Janiak, Gniezno 2009, s. 107-127.

Wetesko L., Piastowie i ich państwo w łacińskiej Europie. Studia z dziejów kultury politycznej X i XI wieku, Poznań 2013.

Wetesko L., Piastowie i ich święty, rzymski protektor, "Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski" 6, 2011, s. 37-53. <https://doi.org/10.14746/e.2011.6.4>

Węcowski P., Początki Polski w pamięci historycznej późnego średniowiecza, Kraków 2014, Monografie Towarzystwa Naukowego Societa Vistulana, t. 2.

Węcowski P., Strata korony królewskiej po śmierci ś w. Stanisława w opinii pisarzy późnego średniowiecza, w: Christianitas Romana. Studia ofiarowane Profesorowi Romanowi Michałowskiemu, red. K. Skwierczyński, Warszawa 2009, s. 274-299.

Węgrzynek H., Dziej osadnictwa żydowskiego na ziemiach polskich, w: Kalendarz żydowski 1985-1986, Warszawa 1985, s. 25-35.

Whaley D., Miracles in the Sagas of Bishops. Icelandic Variations on an International Theme, "Collegium Medievale" 7, 1994, 2, s. 155-184.

White H., Forms of Wildness: The Archeology of an Idea, w: Tropics of Discourse: Essays in Cultural Criticism, Baltimore 1978, s. 150-182.

Wickham C., Medieval Rome. Stability & Crisis of a City, 900-1150, Oxford 2015. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199684960.001.0001>

Wierzbicki A., Historiografia a polska doba romantyzmu, Wrocław 1999.

Wiesiołowski J., Kolekcje historyczne w Polsce średniowiecznej XIV-XV wieku, Wrocław-Warszawa-Kraków 1967.

Wiesiołowski J., Sędziwój z Czechła (1410-1476). Studium z dziejów kultury Wielkopolski, St. Żr. 9, 1964, s. 75-104.

Wiesiołowski J., Wstęp, w: Katalogi biskupów poznańskich, oprac. idem, Poznań 2004, s. VII-X.

Wiewióra Z., Święty Wojciech w piśmiennictwie Pomorza Wschodniego i Prus do końca XVIII w., Gdańsk 2010.

Wihoda M., Between the Emperor and the Pope: A Traumatic Century of Czech History, w: The Neighbours of Poland in the 11th Century, red. P. Urbańczyk, Warsaw 2002, s. 111-136.

Wihoda M., Fides Bohemica volubilis est sicut rota: obraz Čechů v díle Galla Anonyma, "Historia Slavorum Occidentis" 1(2), 2012, s. 167-179. <https://doi.org/10.15804/hso120210>

Wihoda M., Kosmas a Vratislav, w: *Querite primum regnum Dei. Sborník příspěvků k poctě Jany Nechutové*, red. H. Krmíčková et al., Brno 2006, s. 367-381.

Wihoda M., *Morava v době knížecí (906-1197)*, Praha 2010.

Wihoda M., Moravská markraběnka Heilwida, w: *Od knížat ke králům: sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky*, Praha 2007, s. 96-104.

Wihoda M., Polská koruna českých králů, "Český časopis historický" 102, 2004, s. 721-743.

Wihoda M., Pražské arcibiskupství svatého Vojtěcha, w: *Kościół w monarchiach Przemyślidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej, Gniezno 21-24 września 2006 roku*, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 205-217.

Wihoda M., *První česká království*, Praha 2015.

Wihoda M., Die Sizilischen goldenen Bullen von 1212. Kaiser Friedrichs II. Privilegien für Přemysliden im Erinnerungsdiskurs, Wien-Köln-Weimar 2012.

<https://doi.org/10.7767/boehlau.9783205792222>

Wihoda M., Skromné příběhy. Moravští Přemyslovci v paměti klášterních skriptorií, w: *Campana, codex, civitas. Miroslao Flodr octogenario*, Brno 2009, s. 120-135.

Wihoda M., *Vladislav Jindřich*, Brno 2007.

Wihoda M., *Zlatá bula sicilská. Podivuhodný příběh ve vrstvách paměti*, Praha 2005.

Williams A., *Æthelred the Unready. The Ill-Counselled King*, London-New York 2003.

Winterer Ch., Das Fuldaer Sakramentar in Göttingen. Benediktinische Oberservanz und römische Liturgie, Petersberg 2009, *Studien zur internationalen Architektur- und Kunstgeschichte*, t. 70.

Wirth S., Zu Konrad Peutingers Druckeditionen römischer Inschriften, w: *Gesammeltes Gedächtnis. Konrad Peutinger und die kulturelle Überlieferung im 16. Jahrhundert. Begleitpublikation zur Ausstellung der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg anlässlich der 550. Geburtstags Konrad Peutingers*, red. R. Laube, H. Zäh, Luzern 2016, s. 27-39.

Wiszewski P., Cysterki trzebnickie w społeczeństwie śląskim (czwarta ćwierć XIII wieku-pierwsza połowa XIV wieku), w: *Cystersi w społeczeństwie Europy Środkowej. Materiały z konferencji naukowej odbytej w klasztorze oo. Cystersów w Krakowie Mogile z okazji 900. rocznicy powstania Zakonu Ojców Cystersów Poznań-Kraków-Mogiła 5-10 października 1998*, red. A.M. Wyrwa, J. Dobosz, Poznań 2000, s. 708-711.

Wiszewski P., Destruktywne czy spajające region? Grupy społeczne na średniowiecznym Śląsku w kontekście aktywności politycznej (czwarta ćwierć XII-XV w.), "Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 67, 2012, s. 105-109.

Wiszewski P., *Domus Bolesłai. W poszukiwaniu tradycji dynastycznej Piastów (do około 1138 roku)*, Wrocław 2008.

Wiszewski P., Historyczne refleksje nad chrystianizacją Polski w kontekście funeralnym, w: *Funeralia Lednickie, Spotkanie 17: Cmentarzyska - relacje społeczne i międzykulturowe*, red. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński, Poznań 2015, s. 121-127.

Wiszewski P., Rex in regno suo? Wokół wyobrażeń i propagandy władzy królewskiej Piastów (do 1296 r.), w: *Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Mocenské souvislosti a paralely*, red. M. Wihoda, L. Reitinger, Brno 2010, s. 416-483.

Wiszewski P., Średniowieczne księżne śląskie wobec świata - świadectwa sfragistyczne, w: *Kobieta, śmierć, mężczyzna. Funeralia Lednickie - spotkanie 5*, red. W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński, Poznań 2003, s. 149-157.

Wiszewski P., Związki fundatorów z klasztorami żeńskimi na Śląsku (XIII-połowa XIV w.). Wybrane aspekty, w: *Genealogia. Władza i społeczeństwo w Polsce średniowiecznej*, red. A. Radziwiński, J. Wroniszewski, Toruń 1999, s. 303-332.

Wiślica. Nowe badania i interpretacje, red. A. Grzybowska, Warszawa 1997.

Witczak K.T., Ze studiów nad religią Prasłowian. Część 2: Prapolska Nyja a grecka Enyo, "Slavia Occidentalis" 51, 1994, s. 123-132.

Witkowska A., Hagiografia, w: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, red. M. Rechowicz, t. 1: Średniowiecze, Lublin 1974, s. 337-357.

Witkowska A., Miracula małopolskie z XIII i XIV wieku. Studium źródoznawcze, *RHum* 19, 1971, 2, s. 29-161.

Witkowska A., Miracula średniowieczne. Forma przekazu i możliwości badawcze, *St. Żr.* 22, 1977, s. 183-187.

Witkowska A., Mocarze ducha. Polscy święci i błogosławieni 999-2007, Tarnów 2008.

Witkowska A., Polska twórczość hagiograficzna. Próba bilansu, "Anamnesis" 11, 2005, 40, s. 97-109.

Witkowska A., Sancti. Miracula. Peregrinationes. Wybór tekstów z lat 1974-2008, Lublin 2009.

Witkowska A., Wprowadzenie. Główne linie rozwoju twórczości hagiograficznej w ciągu wieków, w: *Nasi święci. Polski słownik hagiograficzny*, red. eadem, Lublin 1998, s. 18-21.

Witkowska A., J. Nastalska, Staropolskie piśmiennictwo hagiograficzne, t. 1-2, Lublin 2007.

Witkowska A., J. Nastalska, Święty Wojciech (+997). Życie i kult. Bibliografia do roku 1999, Lublin 2002.

Witkowski K., Władysław Odonic, książę wielkopolski (ok. 1190-1239), Kraków 2012.

Wittlinger M.T., Kaiser, Rom und Apostelfürst. Herrscher und Petrus vom 8. bis zum 12. Jahrhundert, Köln-Weimar-Wien 2018.

Włodarski B., Polityczna rola biskupów krakowskich w XIII wieku, "Nasza Przyszłość" 27, 1967, s. 29-62.

Włodarski B., Polska i Czechy w drugiej połowie XIII i początkach XIV wieku (1250-1306), Lwów 1931.

Włodarski B., Salomea, w: *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, t. 2, red. R. Gustaw, Poznań-Warszawa-Lublin 1972, s. 300-309.

- Wojciechowska G., A. Zgraja, Kościół pw. św. Jakuba we Wrocławiu w świetle wybranych badań architektoniczno-archeologicznych z lat 1947-1991, w: Dziedzictwo architektoniczne. Rekonstrukcje i badania obiektów zabytkowych, red. E. Łużyńska, Wrocław 2017, s. 98-109.
- Wojciechowska M., Wstęp, w: Kronikarze czescy. Kanonik Wyszehradzki. Mnich Sazawski, Warszawa 1978, s. 7-47.
- Wojciechowski M., Charakter działalności gospodarczej Żydów w średniowiecznej Polsce, w: "Varia Mediaevalia". Studia nad średniowieczem w 1050. rocznicę Chrztu Polski, red. K. Marinow et al., Łódź 2016, s. 109-120. <https://doi.org/10.18778/8088-325-3.11>
- Wojciechowski T., Szkice historyczne jedenastego wieku, Poznań 2004 (pierwsze wyd. 1904).
- Wojtowicz W., Waltharius, w: Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski, t. 1, red. J. Banaszkiewicz, A. Dąbrowska, P. Węrowski, Warszawa 2018, s. 89-104.
- Wolf G., Die Kanonisationsbulle von 993 für den Hl. Oudalrich von Augsburg und Vergleichbares, w: idem, *Satura mediaevalis*. Gesammelte Schriften Herausgegeben zum 65. Geburtstag, t. 2: Ottonenzeit, Heidelberg 1995, s. 569-584 (pierwodruk w: "Archiv für Diplomatik" 40, 1994, s. 85-104 <https://doi.org/10.7788/afd.1994.40.jg.85>
- Wolff L., *Inventing Eastern Europe: The Map of Civilization on the Mind of the Enlightenment*, Stanford 1995.
- Wolfram H., *Origo et religio*. Ethnische Traditionen und Literatur in frühmittelalterlichen Quellen, w: *Mittelalter. Annäherungen an eine Fremde Zeit*, red. W. Hartmann, Regensburg 1993, Schriftenreihe der Universität Regensburg, Neue Folge, t. 19, s. 27-39.
- Wolfram H., Salzburg, Bayern, Österreich. Die *Conversio Bagoariorum et Carantanorum* und die Quellen ihrer Zeit, Wien-München 1995, *MIÖG, Ergänzungsband*, t. 31. <https://doi.org/10.7767/boehlau.9783205159803>
- Wolfram H., Virgil als Abt und Bischof von Salzburg, w: Virgil von Salzburg, Missionar und Gelehrter. Beiträge des Internationalen Symposiums vom 21.-24. September 1984 in der Salzburger Residenz. Salzburger Landesregierung, red. H. Dopsch, R. Juffinger, Salzburg 1985, s. 342-356.
- Wolverton L., *Hastening toward Prague. Power and Society in the Medieval Czech Lands*, Philadelphia 2001. <https://doi.org/10.9783/9780812204223>
- Wood I., The Hagiography of Conversion, w: *Saints of the Christianization Age of Central Europe (Tenth-Eleventh Century) / Vitae sanctorum aetatis conversionis Europae Centralis (Saec. x-xi)*, red. G. Klaniczay, Budapest-New York 2013, s. 1-16.
- Wood I., Martyrdom in Early Christian Rus', "Historia Slavorum Occidentis" 3(18), 2018, s. 11-26. <https://doi.org/10.15804/hso180301>
- Wood I., *The Missionary Life. Saints and the Evangelisation of Europe, 400-1050*, Harlow 2001.
- Wood I., Where the Wild Things Are, w: *Visions of Community in the Post-Roman World. The West, Byzantium and the Islamic World, 300-1100*, red. W. Pohl, C. Gantner, R. Payne, Farnham 2012, s. 531-542.
- Wormald F., P.M. Giles, *A Descriptive Catalogue of the Additional Manuscripts in the Fitzwilliam Museum Acquired between 1895-1979 (excluding the McClean Collection)*, Cambridge 1982.

- Woś J., I santi Adalberto († 997) e Stanislao († 1079) patroni della Polonia, Trento 1997.
- Wójcik D., Wątki biblijne w legendzie "Tempore illo" świętego Wojciecha, "Nasza Przyszłość" 94, 2000, s. 5-46.
- Wójcik W., Ściganie lekceważących przykazania i trwających w karach kościelnych w Polsce do 1565 r., "Nasza Przyszłość" 25, 1966, s. 33-68.
- Wólkiewicz E., Patrimonium sancti Johannis. U początków władztwa biskupiego w ziemi otmuchowsko-nyskiej, w: Milicz. Clavis Regni Polonie. Gród na pograniczu, red. J. Kolenda, Wrocław 2008, s. 225-234.
- Wunderle E., Katalog der lateinischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München: Die Handschriften aus St. Emmeram in Regensburg, t. 1: Clm 14000-14130, Wiesbaden 1995.
- Wünsch T., Kultbeziehungen zwischen dem Reich und Polen im Mittelalter, w: Das Reich und Polen. Parallelen, Interaktionen und Formen der Akkulturation im Hohen und späten Mittelalter, red. idem, A. Patschovsky, Ostfildern 2003, Vorträge und Forschungen, t. 59, s. 358-377.
- Wyczółkowski D., Topografi a Zawichostu do czasu lokacji. Z perspektywy archeologii, w: Zawichost we wczesnym średniowieczu, red. S. Tabaczyński, D. Wyczółkowski, Warszawa 2018, s. 123-146.
- Wyczółkowski D., Zawichost romański w XI-XIII wieku, w: Architektura sakralna w początkach państwa polskiego (X-XIII wiek), red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno 2016, s. 171-190.
- Wydra W., "Historia Polonica" Jana Długosza z roku 1614 odnaleziona, "Biblioteka" 4(13), 2000, s. 107-112.
- Wyrozumski J., Żydzi w średniowiecznym Krakowie, w: idem, Cracovia mediaevalis, Kraków 2010, s. 273-289.
- Wyrwa A.M., Rotunda pw. św. Piotra w Łeknie na tle architektury wczesnopiastowskiej, w: III Forum Architecturae Poloniae Medievalis, red. K. Stala, Kraków 2013, s. 341-371.
- Wyspiański S., Akropolis, Kraków 1904.
- Yasin A.M., Saints and Church Spaces in the Late Antique Mediterranean. Architecture, Cult, and Community, Cambridge 2009.
- Zajchowska A., Medieval Hagiography of St Hyacinth, w: Les saints et leur culte en Europe centrale au Moyen Âge: (XIe-début du XVIe siècle), red. M.-M. de Cevins, O. Marin, Turnhout 2017, Hagiologia, t. 13, s. 195-209. <https://doi.org/10.1484/M.HAG-EB.5.113972>
- Zakrzewski S., Opis grodów i terytoriów z północnej strony Dunaju czyli tzw. Geograf bawarski, Lwów 1917.
- Zakrzewski Z., Denar z napisem "PRINCES POLONIE - VLADVOI DVX", "Wiadomości Archeologiczne" 16, 1939 (1948), s. 370-377.
- Zalewski W., M. Stec, Problemy konserwacji wczesnośredniowiecznych relikwów gipsowych, "Ochrona Zabytków" 48, 1995, 1 (188), s. 54-59.
- Zalewski W., M. Stec, Rytowana romańska posadzka w kolegiacie wiślickiej. Studium konserwatorskie, Kraków 1994, Studia i Materiały Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, t. 4.

Zaoral P., K zakládací listině hradištského kláštera z roku 1078, "Československý časopis historický" 16, 1968, s. 275-283.

Zaremska H., Dlaczego w Krakowie? Początki gminy żydowskiej w Krakowie, w: Miasta, ludzie, instytucje, znaki. Księga jubileuszowa ofi arowana Profesor Bożenie Wyrozumskiej w 75. rocznicę urodzin, red. Z. Piech, Kraków 2008, s. 123-133.

Zaremska H., Statut Bolesława Pobożnego dla Żydów. Uwagi w sprawie genezy, "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych" 64, 2004, s. 107-134.

Zaremska H., Ulica żydowska w Krakowie - XIV-pierwsza połowa XV wieku, KHKM 47, 1999, 1-2, s. 113-130.

Zaremska H., Żydzi w średniowiecznej Polsce, Warszawa 2011.

Záruba F., Špitální kostel sv. Františka "u paty Pražského mostu", fundace sv. Anežky, w: Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby / Die heilige Agnes von Böhmen und die großen Frauengestalten ihrer Zeit, Praha 2013, s. 151-165.

Zathey J., O kilku przepadłych zabytkach rękopiśmiennych Biblioteki Narodowej w Warszawie I: Polski kalendarz z XIV w., w: Studia z dziejów kultury, Warszawa 1949, s. 73-86.

Zauner A., Ottokar II Přemysl und Oberösterreich, w: Ottokar-Forschungen, red. M. Weltin, A. Kusternig (= "Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich", Neue Folge 44-45, 1978/79), Wien 1979, s. 1-72.

Zechenter-Spławińska E., Epitafi um Bolesława Chrobrego. Nowy przekład, oprac. W. Mischke, Kraków 2007.

Zeder M.A., Core Questions in Domestication Research, "Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America" 112, 2015, s. 3191-3198.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1501711112>

Zelinková L., Mocenské akty v čase a prostoru Kosmovy kroniky, praca magisterska, Masarykova univerzita, Brno 2014.

Žemlička J., Čechy v době knížecí (1034-1198), Praha 1997.

Žemlička J., Do tří korun. Poslední rozmach Přemyslovců (1278-1301), Praha 2017.

Žemlička J., Jindřich Zdík - biskup, diplomat a organizátor, w: Jindřich Zdík (1126-1150). Olomoucký biskup uprostřed Evropy, red. J. Hrbáčová, Olomouc 2009, s. 13-28.

Žemlička J., Křižovatky Vladislava II. Co mohl či nemohl druhý český král, w: Vladislav II., druhý král z Přemyslova rodu. K 850. výročí jeho korunovace, red. M. Mašek, P. Sommer, J. Žemlička, Praha 2009, s. 17-27.

Žemlička J., Mitra českých knížat, "Sborník Společnosti přátel starožitností" 3, 1992, s. 17-21.

Žemlička J., Naši Němci, cizí Němci a Židé, w: Přemyslovci. Budování českého státu, red. P. Sommer, D. Třeštík, J. Žemlička, Praha 2009, s. 497-507.

Žemlička J., Počátky Čech královských 1198-1253: proměna státu a společnosti, Praha 2002.

Žemlička J., "Polská koruna" Vratislava II. aneb čím ho (ne)mohl obdařit Jindřich IV. Glosy ke středověké korunovační symbolice, "Český časopis historický" 104, 2006, s. 1-45.

Žemlička J., Pražský kámen a koruna králů v legitimizační symbolice přemyslovské epochy, w: Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnít. Věnováno Petru Sommerovi k životnímu jubileu, red. E. Doležalová, P. Meduna, Praha 2011, s. 169-180.

Žemlička J., Přemysl Otakar I. Panovník, stát a česká společnost na prahu vrcholného feudalismu, Praha 1990.

Žemlička J., Přemyslovští "emigranti" a říšská politika. (K diplomacii Sálců a Staufů ve střední Evropě), w: Staletí objevů, diplomacie a válek. Sborník k 60. narozeninám profesora Aleše Skřivana, red. F. Stellner, M. Kovář, Praha 2005, s. 513-524.

Žemlička J., Svatý Václav jako věčný kníže "Čechů", w: Svatý Václav. Na památku 1100. výročí narození Václava Svatého, red. P. Kubín, Praha 2010, s. 211-220.

Ziegler A.W., Gregor VII. und der Kijewer Grossfürst Izjaslav, "Studi gregoriani per la storia di Gregorio VII e della riforma gregoriana" 1, 1947, s. 387-411.

Zielińska K., Zjednoczenie Pomorza Gdańskiego z Wielkopolską pod koniec XIII w. Umowa kępińska 1282 r., Toruń 1968.

Zientara B., Henryk Brodaty i jego czasy, Warszawa 1997 (pierwsze wyd. 1975).

Zientara B., Polityczne i kościelne związki Pomorza Zachodniego z Polską za Bolesława Krzywoustego, PH 61, 1971, s. 192-232.

Zientara B., Świt narodów europejskich. Powstanie świadomości narodowej na obszarze Europy pokarolińskiej, Warszawa 1985.

Zientara B., Źródła i geneza "prawa niemieckiego" ("ius Teutonicum") na tle ruchu osadniczego w Europie zachodniej i środkowej w XI-XII w., PH 69, 1978, 1, s. 47-74.

Zimmermann H., Papstabsetzungen des Mittelalters, Graz-Wien-Köln 1968.

Zimmermann H., Parteiungen und Papstwahlen in Rom zur Zeit Kaiser Ottos des Großen, w: Otto der Große, red. idem, Darmstadt 1976, s. 325-414 (pierwsze wyd. 1966).

Zimmern M., Hagiography and the Cult of Saints in the Diocese of Liège, c. 700-980, rozprawa doktorska, University of St Andrews, St Andrews 2007 (maszynopis).

Znojemska rotunda ve světle vědeckého poznání. Vědecká konference, Znojmo 23.-25.9.1996. Sborník příspěvků, Znojmo 1997.

Zufferey M., Der Mauritiuskult im Früh- und Hochmittelalter, "Historisches Jahrbuch" 106, 1986, s. 23-58.

Zupka D., Rituály a symbolická komunikácia v stredovekej Európe (Arpádovské Uhorsko 1000-1301), Prešov 2011.

Zupka D., Rituály zmierenia v zápasoch o uhorský trón v druhej polovici 11. storočia, w: Rituál smíření. Konflikt a jeho řešení ve středověku, red. M. Nodl, M. Wihoda, Brno 2008, s. 57-70.

Zwiercan A., Franciszkanie w Krakowie, "W Nurcie Franciszkańskim" 1, 1987, s. 16-22.

Zwiercan A., Nowe spojrzenie na początki franciszkanów w Polsce, "Nasza Przyszłość" 63, 1985, s. 5-51.

Zwiercan A., Pierwotny kościół franciszkański w Krakowie, "Nasza Przyszłość" 60, 1983, s. 77-89.

Zwölfer Th., Sankt Peter: Apostelfürst und Himmelspförtner. Seine Verehrung bei den Angelsachsen und Franken, Stuttgart 1929.

Zydorek D., W sprawie tradycji o pochówku Bolesława Chrobrego - raz jeszcze, w: Scriptura custos memoriae, red. eadem, Poznań 2001, s. 511-522.

Źródła kultury duchowej Krakowa, red. J. Urban, Kraków 2007.

Żak Ł., Kult Najświętszej Maryi Panny w Polsce do początku XII wieku, "Salvatoris Mater" 10, 2008, 3, s. 180-227.

Żarnowska A., Studia nad dziejami kobiet w dzisiejszej historiografii i polskiej, KH 108, 2001, s. 99-116.

Żbikowski P., W pierwszych latach narodowej niewoli. Schyłek polskiego oświecenia i zwiastuny romantyzmu, Wrocław 2007.

Żmudzki P., Kulturowy kontekst nazw "Polanie", "Polacy", "Polska" w średniowiecznej historiografii polskiej i ruskiej, w: Symboliczne i realne podstawy tożsamości społecznej w średniowieczu, red. S. Gawlas, P. Żmudzki, Warszawa 2017, s. 165-219.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323527602.pp.165-219>

Żmudzki P., "Liber de passione martiris" i "Vita maior s. Stanislai". Na marginesie książki Wojciecha Drelicharza o idei zjednoczenia królestwa, KH 122, 2014, 4, s. 856-867.

<https://doi.org/10.12775/KH.2015.122.4.19>

Żmudzki P., Spór o analizę strukturalną podań i mitów dotyczących "Początków" Polski (na marginesie książek Jacka Banaszkiewicza i Czesława Deptuły), PH 93, 2002, s. 451-471.

Żmudzki P., Studium podzielonego królestwa. Książę Leszek Czarny, Warszawa 2000.

Żmudzki P., Wędka króla Rusinów (Gall Anonim, ks. 1, rozdz. 7), St. Żr. 55, 2017, s. 27-50.

<https://doi.org/10.12775/SZ.2017.02>

Żmudzki P., Władca i wojownicy. Narracje o wodzach, drużynie i wojnach w najdawniejszej historiografii i Polski i Rusi, Wrocław 2009.

Żurek A., Wrocławska kaplica św. Marcina w średniowieczu, Wrocław 1994.

Żurek M., Patronat rodziny Mieszka III Starego nad klasztorem benedyktyńskim w Lubiniu, w: Klasztor w państwie średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Wrocław-Opole-Warszawa 2005, s. 347-354.

Żurowska K., Romański kościół i klasztor benedyktynów w Tyńcu na tle architektury piastowskiej XI wieku, w: Benedyktyni tynieccy w średniowieczu. Materiały z sesji naukowej, Wawel - Tyniec 13-15 października 1994, Kraków 1995, s. 185-197.